

47	19/05/2021	BE 0205.764.318	239	EUR		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	D.	21148.00056	CONSO 1.1

47				1		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	E.	D.	1.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING IN EURO

FIRMA OF NAAM :

GROEP CRELAN GECONSOLIDEERD

Rechtsvorm :

PRIVAATRECHTELIJKE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

Adres :

SYLVAIN DUPUISLAAN

Nr : 251

Bus :

Postnummer :

1070

Gemeente : BRUSSEL

Register :

Handels

Gemeente : BRUSSEL

Nr :

BTW of nationaal nummer **BE 205 764 318**

DATUM **10/06/2014** van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte(n) tot statutenwijziging vermeldt

JAARREKENING goedgekeurd door de algemene vergadering van

22/04/2021

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van

1/01/2020

tot **31/12/2020**

Vorig boekjaar van

1/01/2019

tot **31/12/2019**

De bedragen van het vorige boekjaar zijn identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt :

ja / -neen

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming van de BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

De heer	Jan ANNAERT	Onafhankelijk Best.	De Vis 30	2930 BRASSCHAAT
De heer	René BERNAERT (tot 01/10/2020)	Bestuurder	Rue de Berloz 15	4300 WAREMME
De heer	Joris CNOCKAERT	Bestuurder	Kruiskensstraat 68	9420 ERPE-MERE
Mevrouw	Ann DIELEMAN (tot 01/10/2020)	Bestuurder	Heirweg 24	9180 MOERBEKE-WAAS
De heer	Alain DIEVAL	Onafhankelijk Best.	Avenue de Flandre 24	59700 MARCQ-EN-BAROEUL (France)
De heer	Jean-Pierre DUBOIS	Vicevoorzitter	Rue Saint-Georges 5	1370 JODOIGNE
Mevrouw	Anne FIEVEZ (vanaf 04/05/2020)	Bestuurder	Chemin de Stoisy 49	1400 NIVELLES
De heer	Xavier GELLYNCK (tot 01/10/2020)	Bestuurder	Beekstraat 35	9920 LOVENDEGEM
De heer	Jean-Paul GREGOIRE	Bestuurder	Ijssvogellaan 13	1640 SINT-GENESIUS-RODE
Mevrouw	Catherine HOUSSA (tot 01/10/2020)	Onafhankelijk Best.	Rue du Viaduc 15	1050 BRUSSEL
De heer	Robert JOLY (tot 01/10/2020)	Bestuurder	Rue de l'Estroil 37	5640 METTET
De heer	Paul MALFEYT (vanaf 04/05/2020)	Bestuurder	Avenue de la Rose des Vents, 3	1410 WATERLOO
Mevrouw	Marianne STREEL	Bestuurder	Rue du Spinoy 3	5080 RHISNES
De heer	Paul THYSENS (vanaf 01/10/2020)	Onafhankelijk Best.	Herendreef 19	3001 HEVERLEE
De heer	Hendrik VANDAMME	Bestuurder	Kruishofstraat 2	8400 OOSTENDE
Mevrouw	Agnes VAN DEN BERGE	Onafhankelijk Best.	Leopold II-laan 10 bus 21	8400 OOSTENDE
De heer	Luc VERSELE	Voorzitter	Schoulput 15	9830 SINT-MARTENS-LATEM
De heer	Philippe VOISIN	Voorzitter D.C.	Rue Albert Lancaster 12	1180 BRUSSEL
De heer	Clair YSEBAERT (tot 01/10/2020)	Bestuurder	Moregemplein 9	9790 WORTEGEM-PETEM
EY Bedrijfsrevisoren BV (Jean-François HUBIN)	Commissaris	De Kleetlaan 2		1831 DIEGEM

(eventueel vervolg op biz)

Zijn gevoegd bij deze jaarrekening :

- het verslag van de commissarissen
- het jaarverslag

Totaal aantal neergelegde bladen : 239
omdat ze niet van toepassing zijn :

Nummers van de bladen van het standaardformulier die niet werden neergelegd

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

P. MALFEYT
Lid van het Directiecomité

P. VOISIN
Voorzitter van het Directiecomité.

* Schrappen wat niet van toepassing is

Datum : 17/05/2021

Geconsolideerde Jaarrekening 2020

Geconsolideerde balans

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

Toelichting

1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS EN DE RESULTATENREKENING	13
1.1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS	13
1.2. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE RESULTATENREKENING	14
1.3. GEPLANDE OVERNAME VAN AXA BANK BELGIË DOOR CRELAN GROEP	15
2. ALGEMENE INFORMATIE	18
2.1. OFFICIËLE NAAM EN JURIDISCHE VORM VAN DE ENTITEIT	18
2.2. HET DOMICILIE, HET LAND VAN OPRICHTING EN HET ADRES VAN HAAR STATUTAIRE ZETEL	18
2.3. VOORNAAMSTE ACTIVITEITEN	18
2.4. STRUCTUUR VAN DE GROEP CRELAN	18
2.5. GEOGRAFISCHE LOCATIE	20
2.6. MEDEWERKERS VAN DE GROEP	20
2.7. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	20
2.7.1. <i>Dividend</i>	20
2.7.2. <i>Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum</i>	20
3. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING IAS/IFRS	21
3.1. TOEPASSING VAN NIEUWE STANDAARDEN EN INTERPRETATIES	21
4. TOELICHTING OP DE BALANS	22
4.1. GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN	22
4.2. FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN	22
4.3. BELEGGINGSPORTEFEUILLE	23
4.4. LENINGEN EN VORDERINGEN	25
4.4.1. <i>Leningen en vorderingen</i>	25
4.4.2. <i>Forbearance</i>	27
4.4.3. <i>Renderende en niet-renderende blootstellingen</i>	28
4.4.3.1. <i>Per type van blootstelling</i>	29
4.4.3.2. <i>Per stage</i>	30
4.4.4. <i>Moratoria</i>	31
4.4.4.1. <i>Uitsplitsing van leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden naar de resterende looptijd van moratoria</i>	32
4.4.4.2. <i>Informatie over renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden</i>	33
4.4.4.3. <i>Informatie over niet-renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden</i>	33
4.4.4.4. <i>Informatie over nieuwe leningen en voorschotten verstrekt op grond van nieuwe overheidsgarantieregelingen die zijn ingevoerd naar aanleiding van de COVID-19-crisis</i>	34
4.5. MATERIEËLE VASTE ACTIVA	34
4.6. GOODWILL EN ANDERE IMMATERIEËLE VASTE ACTIVA	36
4.7. ACTUELE EN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN –VERPLICHTINGEN	38
4.8. OVERIGE ACTIVA EN PASSIVA	40
4.9. IFRS 16	40
4.10. CRELAN INSURANCE NV BALANS EN RESULTAAT	44
4.10.1. <i>Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans</i>	44
4.10.2. <i>Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat</i>	46
4.11. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS	48

4.11.1.	<i>Deposito's</i>	48
4.11.2.	<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	49
4.11.3.	<i>Achtergestelde verplichtingen</i>	49
4.11.4.	<i>Andere financiële verplichtingen</i>	50
4.11.5.	<i>TLTRO-leningen</i>	50
4.12.	VOORZIENINGEN.....	50
4.13.	PERSONEELSBELONINGEN.....	51
4.13.1.	<i>Pensioenverplichtingen</i>	51
4.14.	DERIVATEN EN BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING.....	57
4.15.	REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN.....	61
4.15.1.	<i>Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs</i>	61
4.15.2.	<i>Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde</i>	63
4.16.	SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN.....	66
4.17.	EIGEN VERMOGEN.....	67
4.18.	VERZEKERINGSCONTRACTEN.....	69
4.19.	BEZWAARDE ACTIVA.....	71
5.	TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING	73
5.1.	RENTEBATEN EN RENTELASTEN.....	73
5.2.	BATEN EN LASTEN UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN.....	74
5.3.	DIVIDENDEN.....	75
5.4.	GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING.....	75
5.5.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN.....	76
5.6.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING.....	76
5.7.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP HET NIET LANGER OPNEMEN VAN ANDERE DAN VOOR VERKOOP AANGEHOUDEN ACTIVA.....	77
5.8.	ANDERE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN.....	77
5.9.	ADMINISTRATIEKOSTEN.....	77
5.9.1.	<i>Personeelskosten</i>	77
5.9.2.	<i>Algemene en administratieve uitgaven</i>	78
5.9.3.	<i>Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels</i>	79
5.10.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN.....	79
5.11.	WINSTBELASTINGEN.....	80
5.12.	VERGOEDING VAN DE COMMISSARIS.....	81
5.13.	INFORMATIEVERSCHAFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN.....	81
6.	TOELICHTING OP DE BUITEN BALANS	82
7.	RISICOBEBEER	83
7.1.	ALGEMENE ORGANISATIE BINNEN DE GROEP.....	83
7.1.1.	<i>De risicocomités</i>	83
7.1.2.	<i>Basel</i>	84
7.2.	KREDIETRISICO.....	84
7.2.1.	<i>Het beheersen van het kredietrisico</i>	85
7.2.1.1.	<i>Leningen en vorderingen</i>	85
7.2.1.2.	<i>Beleggingsportefeuille</i>	102
7.2.1.3.	<i>Derivaten</i>	104
7.2.2.	<i>Maximaal kredietrisico</i>	104
7.2.3.	<i>Risicoconcentratie</i>	105
7.3.	MARKTRISICO.....	106
7.3.1.	<i>ALM renterisico</i>	106
7.3.2.	<i>Marktrisico in de handelsportefeuille</i>	109
7.3.3.	<i>Marktrisico in de niet-handelsportefeuille</i>	109
7.3.4.	<i>Valutarisico</i>	111
7.4.	LIQUIDITEITSRISICO.....	111
7.5.	OPERATIONEEL RISICO.....	115

7.5.1.	<i>Cartografie</i>	115
7.5.2.	<i>Incidenten</i>	115
7.5.3.	<i>Key Risk Indicators</i>	116
7.6.	RISICOBEBEHEER VAN DE VERZEKERINGSACTIVITEITEN.....	116
7.6.1.	<i>Liquiditeitsrisico</i>	116
7.6.2.	<i>Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's</i>	117
7.6.3.	<i>Kredietrisico</i>	117
7.6.4.	<i>Verzekeringstechnisch risico</i>	118
7.6.4.1.	<i>Onderschrijvingspolitiek</i>	118
7.6.4.2.	<i>Herverzekeringspolitiek</i>	118
7.6.4.3.	<i>Reserveringspolitiek</i>	118
7.6.4.4.	<i>Tarifieringspolitiek</i>	118
7.6.5.	<i>Solvency II</i>	118
7.7.	KAPITAAL MANAGEMENT.....	119
8.	OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE GEHANTEERDE WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING.....	123
8.1.	ALGEMEEN.....	123
8.2.	CONSOLIDATIE.....	123
8.3.	OPNAME IN DE BALANS.....	123
8.3.1.	<i>Opnemen / niet langer opnemen in de balans</i>	123
8.3.2.	<i>Transactiedatum en afwikkelingsdatum</i>	123
8.4.	FINANCIËLE ACTIVA.....	124
8.4.1.	<i>Business model</i>	124
8.4.2.	<i>Contractuele kasstromen uit financiële activa</i>	124
8.4.3.	<i>Specifieke regels</i>	124
8.4.4.	<i>Classificaties</i>	125
8.4.4.1.	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	125
8.4.4.2.	<i>Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss</i>	125
8.4.4.3.	<i>Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss</i>	125
8.4.4.4.	<i>Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income</i>	126
8.4.4.5.	<i>Financial assets at amortised cost</i>	126
8.4.5.	<i>Waardeverminderingen</i>	126
8.4.5.1.	<i>Schatting van het kredietrisico</i>	126
8.4.5.2.	<i>Bepaling van de waardevermindering</i>	127
8.4.5.3.	<i>Wanbetaling</i>	127
8.5.	FINANCIËLE VERPLICHTINGEN.....	127
8.5.1.	<i>Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	127
8.5.2.	<i>Overige financiële verplichtingen</i>	128
8.5.3.	<i>Reële waarde van financiële activa en verplichtingen</i>	128
8.5.4.	<i>Verkoop en retrocessie van effecten</i>	128
8.5.5.	<i>Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting</i>	128
8.6.	DERIVATEN EN AFDEKKINGSTRANSACTIES.....	128
8.6.1.	<i>Boekhouding en waardering</i>	128
8.6.2.	<i>Afdekking</i>	129
8.7.	MATERIËLE VASTE ACTIVA.....	130
8.8.	ANDERE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA.....	131
8.9.	BEDRIJFSCOMBINATIES (IFRS 3).....	131
8.10.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VAN NIET-FINANCIËLE ACTIVA.....	132
8.11.	VOORZIENINGEN EN VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN.....	132
8.12.	RENTEBATEN EN -LASTEN.....	132
8.13.	VOORZIENINGEN EN PROVISIEBATEN EN -LASTEN.....	133
8.14.	DIVIDENDEN.....	133
8.15.	GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN.....	133
8.16.	INKOMSTENBELASTINGEN.....	133
8.17.	LEASE-OVEREENKOMSTEN.....	134
8.18.	PERSONEELSBELONINGEN.....	135
8.19.	GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN KASTROMEN.....	136
8.20.	EFFECTEN VAN WISSELKOERSWIJZIGINGEN.....	136

8.21.	EIGEN VERMOGEN	136
8.22.	TECHNISCHE VOORZIENINGEN	136
8.23.	IFRS 4 VERZEKERINGSCONTRACTEN.....	137
8.24.	BELANGRIJKSTE BRONNEN VAN SCHATTINGSONZEKERHEID	137

Geconsolideerde Jaarrekening 2020

Geconsolideerde balans

Activa (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.	3.113.595.469	1.876.717.846
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	39.459	22.882.716
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.781.148	6.953.077
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	9.669.787	8.705.691
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.808.394.736	18.869.961.526
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken</i>	4.4.	123.949.884	113.917.039
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten</i>	4.4.	17.683.734.930	17.560.864.241
<i>Schuldbewijzen</i>	4.3.	1.000.709.922	1.195.180.246
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	2.877.569	28.577.911
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	694.165.840	598.799.289
Materiële vaste activa	4.5.	35.309.001	34.827.565
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	35.889.122	32.825.049
Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen		90.000	0
Belastingvorderingen	4.7.	44.430.707	43.711.950
Andere activa	4.8.	14.538.179	12.571.559
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	53.433.499	59.007.085
Totaal Activa		22.819.214.516	21.595.541.264
Verplichtingen (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	1.393.873	23.908.344
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		21.291.883.236	19.451.833.322
<i>Deposito's</i>		20.419.169.177	18.233.847.899
<i>Kredietinstellingen</i>	4.11.1.	417.217.715	24.576.488
<i>Andere dan kredietinstellingen</i>	4.11.1.	20.001.951.462	18.209.271.411
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	4.11.2.	682.504.692	906.798.610
<i>Achtergestelde verplichtingen</i>	4.11.3.	77.172.706	177.956.787
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	4.11.4.	113.036.661	133.230.027
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	46.263.230	682.810.463
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	9.383.220	8.884.620
Voorzieningen	4.12.	16.521.280	21.201.429
Belastingverplichtingen	4.7.	10.577.749	7.036.535
Andere verplichtingen	4.8.	105.641.187	101.393.590
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	26.087.207	35.463.778
Totaal Verplichtingen		21.507.750.982	20.332.532.081
Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Geplaatst kapitaal		896.520.856	871.767.914
<i>Gestort kapitaal</i>	4.17.	896.520.856	871.767.914
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>		0	0
Agio		0	0
Andere componenten van het eigen vermogen		-1.300.156	-51.730
<i>Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten</i>	4.17.	2.127.880	2.123.414
<i>Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen</i>	4.17.	-3.428.037	-2.175.144
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.17.	366.836.880	320.995.423
Baten uit het lopende jaar	4.17.	49.405.954	70.297.576
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal Eigen Vermogen		1.311.463.534	1.263.009.183
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		22.819.214.516	21.595.541.264

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de activa en passiva van Crelan Insurance op 31/12/2019 en 31/12/2020 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als een groep activa en passiva aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.1)

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2020	31/12/2019
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		312.179.148	316.734.011
Rentebaten	5.1.	311.551.406	324.140.992
Rentelasten	5.1.	-45.187.258	-50.505.948
Dividenden	5.3.	634.571	1.207.908
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	110.565.298	103.693.615
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-99.386.610	-95.256.186
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	1.997.450	4.796.646
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	-1.303.377	-1.461.377
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	14.628	452.454
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		5.608.223	-859.493
Herwaarderingen van valutakoersverschillen		1.002.573	988.656
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	5.7.	398.343	-12.671
Andere exploitatiebaten	5.8.	26.404.964	29.706.787
Andere exploitatielasten	5.8.	-121.063	-157.372
Administratiekosten		-212.007.307	-219.071.400
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-90.762.696	-91.684.205
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-121.244.611	-127.387.195
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	5.9.3.	-17.799.291	-16.820.789
Afschrijvingen		-10.634.817	-11.961.896
Materiële vaste activa	4.5.	-6.910.994	-8.011.703
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-3.723.823	-3.950.193
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto		-3.134.853	0
Voorzieningen	4.12.	4.591.300	8.951.900
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	-17.743.064	1.226.839
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-17.743.064	1.226.839
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		-17.743.064	1.226.839
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening		0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*		6.302.987	5.049.650
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		61.754.103	84.108.315
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-12.348.149	-13.810.739
Actuele belastingen		-10.207.326	-11.676.946
Uitgestelde belastingen		-2.140.823	-2.133.793
NETTOWINST OF -VERLIES		49.405.954	70.297.576
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		4.466	-1.480.339
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen		-1.252.892	-1.646.112
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		-1.248.426	-3.126.451
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		48.157.528	67.171.125

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de resultaten van Crelan Insurance op 31/12/2019 en 31/12/2020 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.2)

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in EUR)	31/12/2020*	31/12/2019*
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	49.405.954	70.297.576
<u>Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstroom met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>17.817.179</u>	<u>19.510.171</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	14.430.156	15.839.128
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-1.002.573	-988.656
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	10.626.974	11.983.515
Bijzondere waardeverminderingen	17.740.503	-1.225.109
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	2.124.282	-2.984.927
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	-398.343	12.671
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	4.466	-1.480.339
Andere aanpassingen	-25.708.286	-1.646.112
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	67.223.133	89.807.747
<u>Stijging (daling) van bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>-6.426.262</u>	<u>733.989.505</u>
Stijging (daling) van leningen en vorderingen		0
Stijging (daling) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	39.515.331	741.280.292
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa		0
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	964.096	-3.667.609
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-22.843.257	2.299.312
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	-79.748	1.432.694
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	-25.700.342	-8.611.454
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa		0
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop		0
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	1.717.658	1.256.270
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>1.271.171.666</u>	<u>1.129.046.282</u>
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	392.641.227	-18.884.421
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	1.779.037.124	1.021.808.308
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-224.293.918	-61.146.843
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-22.514.471	3.761.965
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	-636.547.233	127.354.215
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	-17.151.063	56.153.058
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	1.277.597.928	395.056.777
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	1.344.821.061	484.864.524
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-11.525.692	-15.702.881
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	1.333.295.369	469.161.643
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	7.123.047	22.600.999
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa		
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	6.788.472	3.026.817
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa		
(Contante betalingen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen te verwerven)		0
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	144.378	19.823
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-13.767.141	-25.607.993
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)		24.257.034
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	100.784.081	64.054.687
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	24.752.986	53.058.378
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	726	0
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	-76.031.821	-35.253.343
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	-608.467	312.122
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	1.242.887.940	408.612.430
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	1.901.902.160	1.493.289.730
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	3.144.790.100	1.901.902.160
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten</u>		
Contanten	50.363.464	51.451.730
Tegoeden bij centrale banken	3.063.232.004	1.825.266.116
Leningen en vorderingen	31.194.631	25.184.314
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	3.144.790.100	1.901.902.160
Waaronder: bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	180.638.363	164.044.510
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:</u>		
Ontvangen rentebaten	422.327.426	442.074.926
Ontvangen dividenden	634.571	1.207.908
Betaalde rentelasten	108.854.776	363.515.818

* Bewegingen zijn inclusief CRI

Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet- gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Openingsbalans per 1 januari 2020	871.767.914	2.123.415	-2.175.145	320.995.423	70.297.576
Kapitaalverhoging					
Kapitaalvermindering					
Toe-en uittredingen coöperatoren	24.752.942				
Uitbetaalde dividenden				-24.455.393	
Uitbetaalde tantièmes					
Transacties met aandeelhouders	24.752.942	0	0	-24.455.393	0
Overdracht naar ingehouden winsten				70.297.576	-70.297.576
Herwaardering van de activa		1.001.154			
Verkochte en vervallen effecten		-995.199			
Reële waarde-afdekking macro hedge					
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			-1.670.524		
Uitgestelde belastingen		-1.488	417.631		
Andere				-726	
Resultaat van het boekjaar					49.405.954
Niet-aandeelhouders transacties	0	4.467	-1.252.893	70.296.850	-20.891.622
Eindbalans per 31 december 2020	896.520.856	2.127.882	-3.428.038	366.836.880	49.405.954

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet- gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Openingsbalans per 1 januari 2019	818.709.492	3.603.753	-529.032	279.458.538	65.794.729
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	53.058.422	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	-24.257.034	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	53.058.422	0	0	-24.257.034	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	65.794.729	-65.794.729
Herwaardering van de activa	0	-1.963.613	0	0	0
Verkochte en vervallen effecten	0	-307.919	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	-1.706.836	0	0
Uitgestelde belastingen	0	791.194	60.723	0	0
Andere	0	0	0	-810	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	70.297.576
Niet-aandeelhouders transacties	0	-1.480.338	-1.646.113	65.793.919	4.502.847
Eindbalans per 31 december 2019	871.767.914	2.123.415	-2.175.145	320.995.423	70.297.576

Afkortingen

ABS	: Asset-Backed Securities
ALM	: Asset & Liability Management
ATM	: Automated Teller Machine
CAD	: Capital Adequacy
CDS	: Credit Default Swap
COREP	: Common Solvency Ratio Reporting
CRI	: Crelan Insurance
CRO	: Chief Risk Officer
CSA	: Credit Support Annex
CV	: Coöperatieve Vennootschap
CVA	: Credit Valuation Adjustment
CVBA	: Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid
DBI	: Definitief Belaste Inkomsten
DBO	: Defined Benefit Obligation
DVA	: Debit Valuation Adjustment
EAD	: Exposure At Default
EB	: Europabank
EBA	: European Banking Authority
ECB	: Europese Centrale Bank
EMIR	: European Market Infrastructure Regulation
EONIA	: Euro OverNight Index Average
ERM	: External Risk Management
ESTER	: European Short Term Rate
EUR	: Euro
FTE	: Full Time Equivalent
FVOCI	: Fair Value through Other Comprehensive Income
FVPL	: Fair Value through Profit and Loss
GMRA	: Global Repurchase Master Agreement
HQLA	: High Quality Liquid Asset
HTC	: Hold-to-Collect
IAS	: International Accounting Standards
IBNR	: Incurred But Not Reported
ICAAP	: Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRIC	: International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	: International Financial Reporting Standards
IRB	: Internal Ratings Based
IRS	: Interest Rate Swap
ISDA	: International Swap and Derivatives Association
KMO	: Kleine of Middelgrote Onderneming
LCH	: London Clearing House
LCR	: Liquidity Coverage Ratio
LGD	: Loss Given Default
LL	: Lease Liabilities
MBS	: Mortgage-Backed Securities
NBB	: Nationale Bank van België
NSFR	: Net Stable Funding ratio
NV	: Naamloze Vennootschap
OCI	: Other Comprehensive Income

OLO	: Obligation Lineaire Obligaties
OR	: Operational Risk
ORM	: Operational Risk Management
OTC	: Over-The-Counter
PD	: Probability of Default
PUC	: Projected Unit Credit
REPO	: Sale and Repurchase Agreement
RMSA	: Risk & Monitoring Self-Assessment
RoU	: Right-of-Use
RWA	: Risk-Weighted Asset
SPPI	: Solely Payments of Principal and Interest
TLTRO	: Targeted Longer-Term Refinancing Operation
USD	: US Dollar
VaR	: Value-at-Risk

Toelichting

1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening

1.1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans

Net zoals vorig jaar zijn de totale activa van de Groep met 5,67% gestegen¹. De financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs blijven de belangrijkste component, met 82,42% van de totale activa, ook al zijn ze gedaald met -0,33% ten opzichte van 2019. Binnen de financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs zijn er verschillende evoluties op te merken naargelang het type product : de leningen en vorderingen op cliënten zijn met +0,70% gestegen, 4,7% zonder rekening te houden met de toepassing van de IAS 32 norm (zie 4.16 "Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen"), terwijl de effectenportefeuille met -16,27% is gedaald. Ondanks de coronapandemie en de bijhorende economische crisis, heeft de productie van nieuwe leningen aan klanten goed standgehouden, met zelfs een sterke groei van de woonkredieten en bedrijfskredieten. De daling in de posten "financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden" en "Derivaten gebruikt ter afdekking" wordt verklaard door de toepassing van IAS 32 midden 2020 (zie 4.16 "Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen").

Een tweede belangrijke balanspost bestaat uit de kasmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken, goed voor 13,64% van de balans (2019: 8,7%). De daling van de andere balansposten ging vooral gepaard met een sterke stijging van de kasmiddelen (2020: +65,9%). Deze stijging is toe te schrijven aan : (1) de grote toename van de spaargelden tijdens de coronacrisis; (2) de accumulatie van liquiditeiten in verband met de transactie met AXA Bank België en; (3) de deelname door Crelan aan het TLTRO III-programma.

Voor de analyse van activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten verwijzen wij naar toelichting 1.3.

De passiva bestaan voor 99,0% uit producten die aan geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd. Het merendeel daarvan (89,5% van het balanstotaal) heeft betrekking op deposito's van klanten. De verklaringen zijn dezelfde als voor de toename van de geldmiddelen en kasequivalenten. Onzekerheid over de toekomst en werkgelegenheid hebben veel huishoudens tijdens de coronacrisis aangezet tot sparen, waardoor de deposito's een recordhoogte bereikten. Anderzijds zijn de deposito's van kredietinstellingen sterk gestegen (+1.597,6%) dankzij het TLTRO III-programma. Een derde element dat deze toename van de deposito's verklaart, is de aanhoudende neerwaartse tendens in "schuldbewijzen" en "achtergestelde schulden" (respectievelijk -24,7% en -56,6%), die tot uiting komt in een overdracht van deze middelen naar deposito's. Wegens de lage rentevoeten kiezen de klanten er niet langer voor hun middelen op lange termijn te beleggen.

Voor de analyse van de verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten, verwijzen wij naar Toelichting 1.3.

De toename van het eigen vermogen, op niveau van het kapitaal, was minder spectaculair dan vorig jaar (+24,8 miljoen EUR). Dit is te wijten aan het feit dat enerzijds de productie van 2019 uitzonderlijk was en anderzijds dat de Groep haar uitgaven gedurende een korte tijd heeft opgeschort om de overname van AXA Bank België in haar prospectus op te nemen. De reserves zijn met +45,8 miljoen EUR toegenomen (bestemming van het resultaat 2019 na aftrek van de dividenduitkering voor 2019). Onder voorbehoud van de aanbevelingen van de ECB en de NBB in het kader van het Coronavirus, zou het aan de aandeelhouders uitgekeerde dividend 26,2 miljoen EUR moeten bedragen.

De CAD-ratio bedraagt 22,02% eind 2020 tegen 21,85% eind 2019. De TIER I-ratio bedraagt 21,72% eind 2020 en 21,03% eind 2019. Deze vermogensratio's behoren opnieuw tot de beste op de Belgische markt en getuigen van de gezonde financiële draagkracht van de Groep.

¹ Inclusief Crelan Insurance NV. Andere percentages houden geen rekening met Crelan Insurance NV.

1.2. Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening

De daling van de netto rentebaten² (-7,3 miljoen EUR) is voornamelijk te wijten aan een relatief grotere daling van de interestopbrengsten (-12,6 miljoen EUR) dan de daling van de interestkosten (-5,3 miljoen EUR). Ondanks de bevestiging in 2020 van de goede commerciële prestaties die de Groep in 2019 heeft neergezet, zowel wat de kredietproductie als de commerciële marges daarop betreft, heeft de sterke daling van de referentierentevoeten tot een nog sterkere daling van de rente-inkomsten geleid. Terwijl dezelfde dynamiek had kunnen worden verwacht voor de rentelasten, stelde de toename van de passiva als gevolg van de besparingen van de cliënten de bank bloot aan hogere kosten.

Gedurende 2020 heeft Crelan de presentatie aangepast van rentebaten en -lasten op afdekkingsinstrumenten van zowel 2020 als van 2019. De lasten en baten op deze instrumenten zijn nu op dezelfde lijnen gepresenteerd als de ingedekte activa en passiva. Deze wijziging reflecteert beter de effectieve rentebaten en -lasten van activa en passiva in afdekkingsrelaties. Deze wijziging heeft geen impact op het netto renteresultaat.

De nettobaten uit provisies en vergoedingen in verband met de activiteiten op het gebied van de "fee-business" leverden een degelijk resultaat op (+6,9 miljoen EUR). Dit resultaat is te danken aan de productie van beleggingsproducten (uitgifte van effecten: +2,4 miljoen EUR; orders voor effectenoverdracht: +2,8 miljoen EUR en; ontvangen beheerscommissies: +3,1 miljoen EUR) in een context waarin beleggers probeerden te profiteren van marktcorrectie in maart 2020 en de heropleving van die financiële markten door het optimistische nieuws over een vaccin. Verder heeft de vooruitgang in de productie van levensverzekeringsproducten aangeboden door onze "nieuwe partner" (partnerschap sinds eind 2018) Allianz ook bijgedragen tot de stijging van onze commissies.

Een stijging van de lasten uit provisies en vergoedingen (+4,1 miljoen EUR) is tevens verbonden aan bovenstaande evolutie. Naast de toename van de beleggingen heeft de stijging van de deposito's ook geleid tot een verhoging van de productie- en groeicommissies die aan agenten worden betaald.

Ten slotte is de daling van de andere exploitatiebaten ten opzichte van het boekjaar 2019 voornamelijk te wijten aan het feit dat de bank in dat jaar een uitzonderlijke recuperatie heeft geboekt in verband met de CEO-fraude van 2016.

De IBOR transitie heeft weinig impact gehad op Crelan. Enerzijds zijn er geen commerciële of financiële contracten in munten buiten de EUR, anderzijds werd de Euribor bevestigd als benchmark. Dit betekent dat wijzigingen enkel betrekking hebben op de EONIA rente (Dagrente in EUR). Deze referentierentevoet werd vanaf oktober 2019 geleidelijk aan vervangen door de nieuwe kortetermijnrente voor de EUR, ESTER. (European Short Term Rate) en is tot eind 2021 nog gelinkt aan ESTER. Op dat moment zal de dagelijkse fixing van de EONIA rente stopgezet worden. Aangezien Crelan geen commerciële contracten bezit met zijn klanten, heeft dit geen enkele impact op de commerciële activiteit. Wat betreft de financiële contracten, worden enkel de cashplaatsingen in het kader van de derivatenhandel vergoed aan de EONIA rente. Sinds het laatste trimester van 2020 zijn onderhandelingen met tegenpartijen gestart om deze te wijzigen naar een ESTER vergoeding. Voor de tegenpartij LCH is deze wijziging naar ESTER midden 2020 doorgevoerd. Hiervoor heeft Crelan een cashvergoeding ontvangen van LCH (zie 4.14. "Derivaten en boekhoudkundige verwerking").

Binnen de bank werd een "IBOR" taskforce opgericht onder de verantwoordelijkheid van het departement Fin. Deze staat in voor opvolging van het dossier.

Administratieve kosten en afschrijvingen

De administratieve uitgaven zijn in 2020 stevig gedaald (-7 miljoen EUR). De daling van het aantal FTE's, maar ook de uitbreiding van thuiswerk hebben bijgedragen tot de daling van de personeelskosten (-0,92 miljoen EUR).

² Tenzij anders vermeld, is in de in dit hoofdstuk vermelde cijfers geen rekening gehouden met de resultaten van Crelan Insurance NV.

Bovendien heeft COVID-19 de Groep ertoe gebracht zijn marketinguitgaven te herzien, omdat bijna alle evenementen die in de loop van het jaar moesten plaatsvinden, werden geannuleerd (zo werd de beurs van Libramont, die een belangrijk evenement is in onze marketingcampagnes en een aanzienlijk budget vertegenwoordigt, geannuleerd). Bovendien deed de Groep door de aanwerving van interne IT-profielen minder een beroep op duurdere externe consultants.

Ten slotte zijn de kosten in verband met de overname van AXA Bank België, inclusief integratiekosten, licht gedaald ten opzichte van vorig jaar en bedragen 6,2 miljoen EUR (2019: 6,7 miljoen EUR).

De kosten-inkomstenratio of Cost-Income Ratio (CIR) bedraagt 73,36%³ in 2020 tegenover 73,59% aan het eind van 2019.

Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen

Het resultaat vóór voorzieningen en waardeverminderingen bedraagt 71,7 miljoen EUR, tegen 68,9 miljoen EUR het jaar voordien. De voorzieningen en vooral de waardeverminderingen zorgen voor de sterke daling van het nettoresultaat zullen leiden. Als gevolg van de door de gezondheidscrisis veroorzaakte herziening van haar parameters (zie punt 7.2.1.1. Leningen en vorderingen) heeft de Groep waardeverminderingen moeten boeken voor een bedrag van 17,7 miljoen EUR voor haar portefeuille van tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde activa.

Algemeen resultaat

Het resultaat vóór belastingen daalt van 84,1 miljoen EUR tot 61,8 miljoen EUR. De belastinglasten zijn met 1,5 miljoen EUR gedaald ten opzichte van 2019. Het nettoresultaat per 31 december 2020 bedraagt 49,4 miljoen EUR (2019: 70,3 miljoen EUR).

Het rendement op eigen vermogen bedroeg 3,91% eind 2020 tegen 6,02% een jaar eerder.

1.3. Geplande overname van AXA Bank België door Crelan Groep

Crelan-Groep en AXA-Groep hebben op 24 oktober 2019 een overeenkomst gesloten over de overname van AXA Bank België door Crelan Groep.

De Raad van Bestuur van CrelanCo CV is van mening dat de overname van AXA Bank België een unieke strategische kans voor Crelan vormt, die met name de Crelan Groep in de toekomst zal versterken (in het bijzonder door de bundeling van IT-investeringen) en de dienstverlening aan de klanten zal verbeteren. De Raad van Bestuur van CrelanCo CV heeft besloten om door te gaan met de voorgestelde overname na een gedetailleerde evaluatie van de opportuniteit en het financiële evenwicht van de transactie.

Eind 2019 was AXA Bank België de 6e grootste Belgische bank in termen van activa (30 miljard EUR, waarvan 22 miljard EUR aan klantenleningen). Ze biedt een gamma bankproducten en beleggingsproducten aan bijna 860.000 klanten aan. Het betreft vooral leningen, beleggingsoplossingen, dagelijkse bankverrichtingen en depositorekeningen. Op 1 januari 2020 telde de onderneming 850 werknemers en verdeelde zij haar producten via een netwerk van ongeveer 500 bankkantoren in heel België. Door de overname van AXA Bank België zal Crelan Groep verdubbelen qua omvang.

De effectieve uitvoering van deze transactie is afhankelijk van de goedkeuring door de toezichthoudende overheden, waaronder de Europese Centrale Bank, de Nationale Bank van België en de Banque de France.

³ Merk op dat deze ratio's geen rekening houden met de uitzonderlijke kosten van 6,2 miljoen EUR (2019: 6,7 miljoen EUR) in verband met de transactie met AXA Bank België. Inclusief deze kosten zou de CIR 75,23% bedragen (2019: 75,57%).

Nieuw tijdschema voor de overname :

Na overleg met de toezichthouders werd besloten het tijdschema voor de overname te herzien en de oorspronkelijk voor eind juni 2020 geplande datum voor de closing uit te stellen. Dit doet geen afbreuk aan het doel van de operatie, maar maakt een betere voorbereiding mogelijk gezien de complexiteit van het dossier en het klimaat van onzekerheid na de COVID-19-pandemie.

Het doel blijft echter om de integratie en de fusie binnen twee jaar na de datum van de closing, die is uitgesteld tot het einde van het tweede kwartaal 2021, te voltooien.

Na de closing (= effectieve uitvoering van het akkoord met AXA) zal Crelan zijn IT-integratie- en migratieplan doorvoeren, met een verwachte looptijd van 24 maanden. Na afloop zal AXA Bank België desgevallend kunnen fuseren met Crelan NV. Alle activiteiten worden dan uitgevoerd onder de merknaam Crelan.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn de volgende:

De aankoopprijs van Axa Bank België, die voordien op 620 miljoen EUR was vastgesteld, is nu vastgelegd op 590 miljoen EUR; CrelanCo CV betaalt 590 miljoen EUR aan AXA NV voor 100% van de aandelen van AXA Bank België. CrelanCo CV en Crelan NV verkopen op hun beurt 100% van hun aandelen van Crelan Insurance NV (de verzekeringsmaatschappij van Crelan Groep die voornamelijk schuldsaldoverzekeringen gekoppeld aan kredieten verkoopt) aan AXA Belgium voor een bedrag van 80 miljoen EUR. Op die manier zal er een bedrag van 510 miljoen EUR betaald worden

De financiering van de overname gebeurt op de volgende wijze :

Crelan NV heeft het voornemen om haar reglementair Tier 2-kapitaal vóór de afsluiting te verhogen door de uitgifte van achtergestelde leningen voor een totaalbedrag van 340 miljoen EUR, waarvan 240 miljoen EUR zal worden onderschreven door AXA NV en/of dochterondernemingen van de AXA-groep, en 100 miljoen EUR door AMUNDI ASSET MANAGEMENT SAS (AMUNDI). Crelan kan ook een of meer institutionele beleggers in de plaats stellen van AXA voor een bedrag van maximaal 110 miljoen EUR.

Ten slotte zal Crelan NV van AXA Deutschland de eeuwigdurende AT1-lening van Axa Bank België terugkopen voor de nominale waarde van 90 miljoen EUR en de eventuele opgelopen, nog niet vervallen rente.

De betaling van de aankoopprijs brengt voor Crelan geen financieringskosten mee. Het nettobedrag aan liquide middelen dat zal worden uitgekeerd, zal 260 miljoen EUR bedragen, afkomstig van het liquiditeitsoverschot.

In eerste instantie zal er voor de klanten weinig veranderen en blijven beide banken naast elkaar bestaan. Dit moet toelaten om de producten en de processen van beide banken op elkaar af te stemmen om vervolgens vlot alle klanten en kantoren via één uniform systeem te ondersteunen.

Crelan heeft ook een distributieakkoord op lange termijn gesloten voor de verkoop van AXA schade- en schuldsaldoverzekeringen via haar netwerken.

Door de overname van AXA Bank België zal Crelan Groep verdubbelen qua omvang.

Naar aanleiding van deze transactie is besloten om de activa en passiva met betrekking tot Crelan Insurance NV op twee afzonderlijke lijnen te presenteren (Actief: "Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten"; Passief : "Verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten").

Het blijft echter mogelijk voor de lezer om een balans te reconstrueren waarin de activiteiten van Crelan Insurance NV zijn geïntegreerd dankzij de details in toelichting 4.10.1. "Crelan Insurance NV balans".

De resultaten van Crelan Insurance NV werden eveneens op één lijn gebracht onder de rubriek "Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop".

Ze worden toegelicht in tabel "4.10.2 Groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop".

2. Algemene Informatie

2.1. Officiële naam en juridische vorm van de entiteit

De Groep Crelan (hierna "de Groep") bestaat uit Crelan NV, Crelan Insurance NV, de coöperatieve kas CrelanCo CV en Europabank NV.

2.2. Het domicilie, het land van oprichting en het adres van haar statutaire zetel

Crelan NV werd opgericht en is gevestigd in België, de hoofdzetel bevindt zich aan de Sylvain Dupuislaan 251 te 1070 Brussel.

2.3. Voornaamste activiteiten

De Groep Crelan telt nu 2.734 medewerkers (2019 : 2.772 medewerkers), 549 verkooppunten (2019 : 583 verkooppunten), 918.871 klanten (2019 : 915.492 klanten) en 275.015 aandeelhouders (2019 : 275.054 aandeelhouders).

Crelan NV is een middelgrote Belgische retailbank en heeft met 275.015 aandeelhouders, een stevige coöperatieve verankering. De bank biedt een volledige bancaire service aan de land- en tuinbouwers, de particulieren, de zelfstandigen en de ondernemingen via een netwerk van zelfstandige kantoorhouders.

In 2007 werd de verzekeringsmaatschappij Crelan Insurance NV opgericht. Via Crelan Insurance NV commercialiseert de Groep schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke overlijdensverzekeringen. Bovendien brengt de Groep financiële verzekeringsproducten (tak 21, 23 en 26) op de markt dankzij een distributieovereenkomst met verzekeringsmaatschappijen.

Europabank NV is een echte nichebank, omwille van het zeer specifieke producten- en dienstenaanbod. De grootste specialiteit van Europabank NV is kredietverlening aan klanten met een ander risicoprofiel dan die van het Crelan NV cliënteel. De kredietverlening gebeurt via een eigen kantorennet en via zelfstandige makelaars. Aan de depositokant ligt de nadruk op de traditionele spaarproducten. Daarnaast weet Europabank NV steeds meer ondernemingen en handelaars aan te trekken met haar unieke cards-business: Europabank NV heeft immers een internationale Visa- en Mastercard-licentie.

Europabank had een dochteronderneming EB-Lease. In 2020 werd de fusie van Europabank en EB-Lease gerealiseerd. Deze fusie was ingegeven door het feit dat EB-Lease onder dezelfde leiding stond als Europabank, het commercialiseerde nagenoeg dezelfde "krediet"-producten, er was een gemeenschappelijk beheer op het vlak van procedures, boekhouding en beslissingsniveaus en EB-Lease werkte met hetzelfde gemeenschappelijk IT-platform én met dezelfde personeelsleden als Europabank.

De Groep heeft ervoor geopteerd de nichebank Europabank NV een grote mate van autonomie toe te staan bij het verder uitbouwen van hun gespecialiseerde activiteiten.

2.4. Structuur van de Groep Crelan

Crelan NV en de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, waarvan de verbintenissen elkaar ondersteunen, vormen samen, in overeenstemming met artikel 239 van de wet van 25 april 2014 betreffende de staat van kredietinstellingen en hun toezicht, een federatie van kredietinstellingen in de zin van artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 betreffende de status van kredietinstellingen, waarbij Crelan NV de rol van centrale instelling op zich neemt. Er is totale solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep.

CrelanCo CV werd opgericht op 5 november 2015, na de fusie van CV Lanbokas, CV Agricaisse en acht regionale coöperatieve Kassen. De coöperatieve waarden worden op die manier gebundeld in één sterke en solvabele coöperatieve vennootschap.

Het coöperatief kapitaal van CrelanCo CV is eigendom van 275.015 aandeelhouders, landbouwers en particulieren. Het operationele beheer van CrelanCo CV wordt gevoerd door het Directiecomité van Crelan NV.

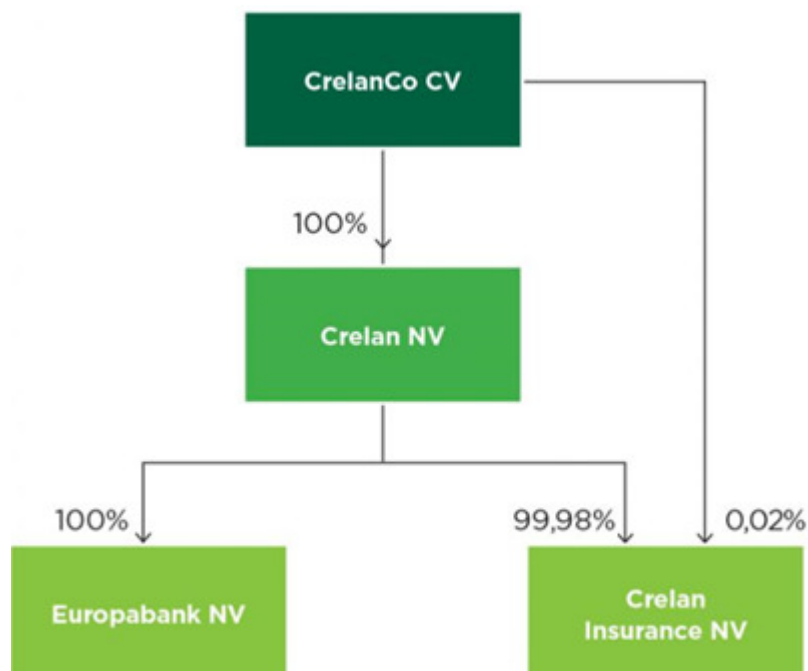
Sinds medio 2015 bezit de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV 100% van het totale aantal aandelen en stemrechten in Crelan NV.

Crelan NV bezit 100% van de aandelen van de verzekeringsmaatschappij Crelan Insurance NV en van Europabank NV. Europabank NV maakt sinds 2004 deel uit van de Groep Crelan.

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep Crelan omvat daarom de cijfers van de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, Crelan NV en haar dochterondernemingen (met name Europabank NV en Crelan Insurance NV).

Er is geen significante beperking van toepassing op de Groep met betrekking tot haar toegang tot of gebruik van activa binnen de Groep ; noch om de verplichtingen binnen de Groep af te wikkelen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep.

2.5. Geografische locatie

De Groep Crelan richt zich alleen op de Belgische markt.

2.6. Medewerkers van de Groep

Eind december 2020 heeft de Groep 2.734 medewerkers in dienst, waarvan 1.110 werknemers en 1.624 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten tegenover 2.772 medewerkers eind 2019 (respectievelijk 1.120 werknemers en 1.652 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten). Dit betekent een afname van het aantal medewerkers met -1,37%. Van de 2.734 medewerkers in 2020 zijn er 1.391 mannen en 1.343 vrouwen.

Voor wat betreft de pensioenverplichtingen beschikt de Groep over verschillende toegezegde pensioenregelingen (zie punt 4.13.1).

2.7. Gebeurtenissen na balansdatum

2.7.1. Dividend

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2021 voorstellen dat CrelanCo CV aan de coöperanten een dividend van 3% of van 0,37 EUR per aandeel zal toekennen voor een totaalbedrag van 26,2 miljoen EUR (2020 : 24,5 miljoen EUR). De uitkering van dividenden door financiële instellingen is echter nog steeds gebonden aan de ECB- en NBB richtlijnen ingevolge de COVID-19 pandemie. In een normale situatie zou dit dividend eind april of begin mei worden gestort, maar met de van kracht zijnde COVID-19 richtlijnen zullen we moeten wachten op een betere ontwikkeling van de financiële situatie in Europa en de opheffing van de beperkingen. Voor de uitkering van dit dividend kan dit op zijn vroegst in oktober 2021 gebeuren.

Voor het dividend van het boekjaar 2019 (24,5 miljoen EUR) lieten de nieuwe richtlijnen, die sinds 1 januari 2021 van kracht zijn, ons toe om binnen bepaalde limieten een uitkering te doen, mits akkoord van de toezichthouders.

Het maximaal toegelaten gedeelte van 1,36 % werd betaald in de eerste maanden van 2021. Voor de uitbetaling van het resterende deel van het dividend van 2019 ten belope van 1,64% , zullen we zoals hierboven vermeld moeten wachten op een betere ontwikkeling van de financiële situatie in Europa en de opheffing van de beperkingen.

2.7.2. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De huidige coronapandemie en de diverse maatregelen die door de overheden werden genomen om deze pandemie het hoofd te bieden, kunnen ook in 2021 nog een impact hebben op de resultaten en op de waardering van bepaalde activa en passiva. Reeds in 2020 werd geanticipeerd op mogelijke gevolgen, maar de situatie blijft uiterst onzeker. Op basis van de feiten die momenteel bekend zijn, hebben we geen kennis van een bijkomende financiële impact op de cijfers van het boekjaar 2020.

Buiten het bovenstaande zijn er voor de verslagperiode geen andere gebeurtenissen te vermelden die zich na balansdatum en vóór de datum van goedkeuring van de statutaire jaarrekening door de Raad Van Bestuur (25 maart 2021) hebben voorgedaan die een belangrijke impact zouden kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers.

3. Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS

De geconsolideerde jaarrekeningen van de beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie moeten vanaf 1 januari 2005, met openingsbalans 1 januari 2004, worden opgesteld in overeenstemming met de normen van de door de Unie vastgestelde International Financial Reporting Standards ("IFRS"). In verschillende landen, waaronder België, hebben nationale toezichthouders bepaald dat alle financiële instellingen die een geconsolideerde jaarrekening opstellen, deze ook in overeenstemming met IFRS moeten opstellen, ongeacht of ze al dan niet op de beurs zijn genoteerd. Bijgevolg presenteert de Groep Crelan ook de geconsolideerde jaarrekening (periodieke verslagen) opgesteld in overeenstemming met de IAS- en IFRS-normen die van toepassing zijn op de balansdatum, zoals aanvaard door de Europese Unie.

Op 25 maart 2021 heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie. De jaarrekening zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2021.

3.1. Toepassing van nieuwe standaarden en interpretaties

Standaarden en interpretaties toepasbaar voor het boekjaar beginnend op of na 1 januari 2020 :

- Aanpassingen van IAS 1 en IAS 8 Definitie van materieel
- Aanpassingen van IFRS 3 Bedrijfscombinaties: Definitie van een bedrijf
- Aanpassingen aan IFRS 9, IAS 39 en IFRS 7 Hervorming van de Referentierentevoeten – fase 1
- Aanpassing van de referenties naar het Conceptueel raamwerk in IFRS standaarden

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2020 :

- IFRS 17 Verzekeringscontracten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening: classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 16 Materiële vaste activa: inkomsten verkregen voor het beoogde gebruik (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa: verlieslatende contracten -kost om het contract na te leven (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IFRS 3 Bedrijfscombinaties: referenties naar het conceptueel raamwerk (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing aan IFRS 4 Verzekeringscontracten – uitstel van IFRS 9 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 en IFRS 16 Hervorming van de Referentierentevoeten – fase 2 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IFRS 16 Leaseovereenkomsten: Huurconcessies in verband met COVID-19 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juni 2020)
- Jaarlijkse verbeteringen 2018–2020 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

Fase 1 van de IBOR transitie heeft slechts beperkte gevolgen voor Crelan, zie punt 1.2 "Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening ". Voor fase 2 heeft Crelan geen early adoption toegepast gezien zij enkel afdekkingsrelaties heeft in Euro onder Euribor.

De overige standaarden en interpretaties hadden geen impact op de evolutie van de balans of resultatenrekening.

4. Toelichting op de balans

4.1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2020 en 2019 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Contanten	50.363.464	51.451.730
Deposito's bij centrale banken	2.882.593.642	1.661.221.606
Monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België	180.638.363	164.044.510
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.113.595.469	1.876.717.846
waarvan opgenomen in de cash flow statement	3.113.595.469	1.876.717.846

De post "Contanten" komt overeen met de kasmiddelen in de agentschappen.

Daarnaast omvat deze rubriek de deposito's bij centrale banken, alsmede de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

De deposito's bij centrale banken stegen met 1,22 miljard EUR en vormen nog steeds de belangrijkste categorie onder deze rubriek. Deze stijging is het gevolg van de sterke toename van de spaartegoeden tijdens de COVID-19-crisis. De spaarquotes zijn sterk gestegen tijdens de crisis, wat leidde tot een toevloed van liquide middelen die niet direct in leningen konden worden omgezet. Het overschot wordt daarom bij de ECB geplaatst. Voor meer informatie over het liquiditeitsbeheer van de bank verwijzen we naar toelichting 7.4. "Liquiditeitsrisico".

Het is ook belangrijk te vermelden dat in het kader van de overname van Axa Bank België, de Groep een voldoende niveau van liquiditeit aanhoudt om de transactie af te ronden zonder nadien de liquiditeitsratio's te beïnvloeden.

4.2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Crelan Groep heeft geen handelsactiviteiten (trading). Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV echter geconfronteerd met derivaten die volgens de IFRS-regels niet als afdekkingsinstrumenten konden worden geïdentificeerd. Deze derivaten moesten derhalve worden ondergebracht in de portefeuille van activa/passiva aangehouden voor handelsdoeleinden; het uitstaande bedrag van deze derivaten daalt naarmate zij vervallen.

Voor meer informatie over de derivaten van de Groep verwijzen we naar toelichting 4.14.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344

In 2020 heeft Crelan voor het eerst netting toegepast volgens IAS 32 ("Offsetting of Financial Instruments"). Dit verklaart de vermindering van bovenstaande rekeningen ten opzichte van 2019. In rubriek 4.16 "Saldering van financiële activa en verplichtingen" wordt hierop dieper ingegaan.

4.3. Beleggingsportefeuille

Onderstaande tabellen tonen de samenstelling van de effectenportefeuille per 31 december 2020 en 31 december 2019 :

(in EUR)	2020		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidsobligaties			
- genoteerd	707.633.306	0	0
- niet-genoteerd	30.004.738	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	263.071.878	0	0
- niet-genoteerd	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.781.148
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	9.669.787	0
Totaal	1.000.709.922	9.669.787	6.781.148

(in EUR)	2019		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidspapier			
- genoteerd	835.167.635	0	0
- niet-genoteerd	20.006.832	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	340.005.779	0	0
- niet-genoteerd	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.863.077
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	8.705.691	90.000
Totaal	1.195.180.246	8.705.691	6.953.077

De portefeuilles van de Groep worden ingedeeld op basis van de IFRS 9 richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, d.i. "solely payments of principal and interest"). Op basis van het business model, gedocumenteerd via de financiële groepsstrategie, wordt de portefeuille bijna volledig toegewezen aan de categorie HTC ("Hold-to-Collect"), dit is tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille gebeuren enkel in uitzonderlijke gevallen (Vb. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,...). De analyse van de verkoop van obligaties zal op jaarbasis gebeuren. Verkopen van minder dan 5% van de globale portefeuille worden als aanvaardbaar beschouwd (weliswaar met uitsluiting van die obligaties die een sterk verhoogd kredietrisico inhouden of die vervallen binnen het jaar).

De investeringen in de portefeuille private equity en een beperkt aantal participaties werden in de categorie FVOCI ("Fair value through other comprehensive income") geplaatst. Tenslotte werden de

vastgoedcertificaten en een beperkte investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("Fair Value through Profit and Loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria van SPPI.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2019 en 2020 :

(in EUR)			
	2020		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.195.180.246	8.705.691	6.953.077
Aanschaffingen	135.165.805	0	0
Verkopen en op vervalddag gekomen	-315.887.698	0	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	-4.375.439	0	-80.732
- via eigen vermogen	0	964.096	0
Mutaties provisies (stage 1)	49.775	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-9.422.767	0	-91.197
Eindbalans	1.000.709.922	9.669.787	6.781.148

(in EUR)			
	2019		
Openingsbalans	1.647.719.970	12.373.300	6.569.002
Verkoop van entiteit Verzekeringen	-58.905.754	0	0
Nieuwe openingsbalans	1.588.814.216	12.373.300	6.569.002
Aanschaffingen	7.164.481	1.372.677	90.000
Verkopen en op vervalddag gekomen	-379.835.142	-3.152.000	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	-3.865.797	0	-12.029
- via eigen vermogen	0	-1.788.978	0
Mutaties provisies (stage 1)	7.610	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	369.125
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-17.105.122	-99.308	-63.021
Eindbalans	1.195.180.246	8.705.691	6.953.077

In de loop van 2020 werd er omwille van de lage rentetoeestand voor een totaal bedrag van 135,1 miljoen EUR geïnvesteerd. Het grootste deel van dit bedrag bestaat uit beleggingen in Belgische en Regionale overheid.

Naast de bovenvermelde richtlijnen, bevat IFRS 9 ook vereisten voor een voorzieningenmodel waarbij mogelijke kredietverliezen worden herkend op basis van een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies wordt berekend op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Het ingeschat verlies berekend op basis van dit model verminderde eind 2020 met 49.775 EUR.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille van obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille van afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Voor het beheer van het renterisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.3.1.
Voor een bespreking van het marktrisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.3.3.

4.4. Leningen en vorderingen

4.4.1. Leningen en vorderingen

De leningen en vorderingen zijn als volgt opgesplitst :

(in EUR)	31/12/2020			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	16.501.045.758	1.161.976.122	289.177.318	17.952.199.198
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	123.955.812
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	75.798.873	11.790.520.004
Particulieren Korte Termijn	51.914.056	3.136.496	1.097.656	56.148.208
Particulieren Lange Termijn	659.463.900	63.833.160	45.435.272	768.732.332
Landbouwkredieten Korte Termijn	75.691.216	9.766.125	5.030.954	90.488.295
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.752.523.575	141.087.202	60.047.949	1.953.658.726
Ondernemingen Korte Termijn	98.936.515	23.507.351	8.955.620	131.399.486
Ondernemingen Lange Termijn	1.582.883.753	223.730.128	66.734.209	1.873.348.090
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.684.715	3.857.898	668.214.371
Comfort- en Kaskredieten	40.712.929	10.451.485	7.880.113	59.044.527
Waarborgkredieten	72.411	269	683.966	756.646
Leasingcontracten	152.664.713	12.661.411	8.575.036	173.901.160
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	141.945.529
Andere leningen en vorderingen	114.107.085	899.155	5.079.772	120.086.012
Bijzondere waardeverminderingen	-35.402.794	-17.000.365	-92.111.225	-144.514.384
Interbancaire kredieten	-5.928	0	0	-5.928
Woonkredieten	-3.652.429	-5.522.736	-16.516.897	-25.692.062
Particulieren Korte Termijn	-16.008	-9.819	-466.896	-492.723
Particulieren Lange Termijn	-7.997.331	-1.858.271	-12.920.659	-22.776.261
Landbouwkredieten Korte Termijn	-47.295	-42.520	-1.496.279	-1.586.094
Landbouwkredieten Lange Termijn	-11.190.364	-2.236.335	-18.045.108	-31.471.807
Ondernemingen Korte Termijn	-488.381	-223.824	-3.541.269	-4.253.474
Ondernemingen Lange Termijn	-7.059.976	-5.788.992	-22.105.435	-34.954.403
Leningen op Afbetaling	-2.077.547	-222.161	-1.698.864	-3.998.572
Comfort- en Kaskredieten	-567.823	-433.032	-5.264.908	-6.265.763
Waarborgkredieten	0	0	-643.918	-643.918
Leasingcontracten	-2.257.020	-565.590	-4.480.256	-7.302.866
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-42.692	-97.085	-4.930.736	-5.070.513
Totaal leningen en vorderingen	16.465.642.964	1.144.975.757	197.066.093	17.807.684.814

(in EUR)	31/12/2019			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	16.666.901.494	838.853.703	313.563.319	17.819.318.516
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	113.922.367
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	76.512.703	11.218.847.357
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	1.226.710	54.228.761
Particulieren Lange Termijn	647.505.856	68.398.360	56.089.598	771.993.814
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	5.652.147	98.866.980
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	73.497.790	1.953.428.371
Ondernemingen Korte Termijn	109.831.497	6.991.965	8.624.424	125.447.886
Ondernemingen Lange Termijn	1.539.915.496	129.243.841	61.115.776	1.730.275.113
Leningen op Afbetaling	617.352.980	12.461.338	3.556.838	633.371.156
Comfort- en Kaskredieten	56.039.634	12.114.060	10.496.105	78.649.799
Waarborgkredieten	53.896	0	769.063	822.959
Leasingcontracten	140.693.906	11.271.953	9.760.757	161.726.616
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	736.956.001
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	6.261.408	140.781.336
Bijzondere waardeverminderingen	-19.000.913	-8.712.317	-116.824.006	-144.537.236
Interbancaire kredieten	-5.328	0	0	-5.328
Woonkredieten	-964.104	-3.234.282	-22.672.605	-26.870.991
Particulieren Korte Termijn	-4.861	-2.814	-544.872	-552.547
Particulieren Lange Termijn	-3.828.477	-2.117.964	-19.178.261	-25.124.702
Landbouwkredieten Korte Termijn	-17.721	-6.485	-1.995.342	-2.019.548
Landbouwkredieten Lange Termijn	-9.486.862	-516.299	-26.995.976	-36.999.137
Ondernemingen Korte Termijn	-63.098	-11.256	-3.121.051	-3.195.405
Ondernemingen Lange Termijn	-2.730.745	-1.658.411	-22.505.061	-26.894.217
Leningen op Afbetaling	-457.159	-78.379	-1.364.379	-1.899.917
Comfort- en Kaskredieten	-564.969	-417.521	-6.976.219	-7.958.709
Waarborgkredieten	0	0	-636.373	-636.373
Leasingcontracten	-850.527	-577.874	-4.759.778	-6.188.179
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-27.062	-91.032	-6.074.089	-6.192.183
Totaal leningen en vorderingen	16.647.900.581	830.141.386	196.739.313	17.674.781.280

Macro-hedging wordt toegepast op een deel van de kredietportefeuille. Voor meer informatie over dit onderwerp, zie toelichting 4.14.

Wat de productie betreft, heeft de Groep in 2020 opnieuw prestaties neergezet die vergelijkbaar zijn met die van 2019, met een stijging van het totale uitstaande bedrag met 4,42% (tegenover 4,9% in 2019)⁴. Deze sterke groei is opnieuw toe te schrijven aan de woonkredieten (+572,85 miljoen EUR) en de professionele langetermijnkredieten aan ondernemingen (+135,01 miljoen EUR).

Gestorte cashwaarborgen bij een centrale tegenpartij bedragen 142 miljoen EUR (2019: 737 miljoen EUR). De daling is volledig te verklaren door de offsetting die in 2020 is toegepast. De interbancaire kredieten omvatten 44,8 miljoen EUR aan garanties (2019: 46,9 miljoen EUR). Deze bedragen komen overeen met de collaterals die de Groep heeft betaald in het kader van haar transacties met derivaten.

Voor meer details met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar noot 5.10 en noot 7.2.1.1.

⁴ Alle kredieten met uitzondering van interbancaire kredieten, deposito's in de vorm van onderpand in contanten en andere leningen en voorschotten.

De categorie "Overige leningen en vorderingen" bestaat uit bedragen in verband met de financiering van kredietkaarten van tijdelijke en andere rekeningen.

4.4.2. Forbearance

Vorderingen waarop heronderhandelingsmaatregelen van toepassing zijn (dit wil zeggen "forbearance") worden door de EBA ("European Banking Authority ") gedefinieerd als contracten waarbij de cliënt wegens financiële moeilijkheden niet meer aan zijn verplichtingen kan of zal kunnen voldoen, hetgeen inhoudt dat de instelling een van de volgende maatregelen neemt :

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)		31/12/2020					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmateregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	201.438.623	25.714.083	-1.088.148	-3.261.307	171.722.797	21.853.184	
Particulieren Korte Termijn	1.089.070	726.526	-3.069	-362.238	782.027	141.693	
Particulieren Lange Termijn	9.671.289	3.640.327	-165.854	-484.287	7.332.565	2.975.949	
Landbouwkredieten Korte Termijn	270.114	295.643	-719	-40.066	0	14.137	
Landbouwkredieten Lange Termijn	17.784.876	37.213.349	-320.459	-10.354.684	13.114.526	24.179.413	
Ondernemingen Korte Termijn	897.359	1.841.965	-7.822	-1.535.475	610.796	0	
Ondernemingen Lange Termijn	51.752.109	30.930.276	-1.211.961	-4.857.396	33.187.894	25.394.315	
Leningen op Afbetaling	878.032	238.451	-9.828	-67.951	0	0	
Comfort- en Kaskredieten	1.187.446	889.263	-70.025	-200.462	547.083	602.078	
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	0	
Leasingcontracten	666.160	157.812	-10.546	-31.705	277.514	45.693	
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	0	
Totaal forborne Leningen en vorderingen	285.635.078	101.647.695	-2.888.431	-21.195.571	227.575.202	75.206.462	

(in EUR)		31/12/2019					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmateregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	30.431.004	12.307.848	-96.052	-2.125.275	16.533.338	12.394.050	
Particulieren Korte Termijn	695.820	396.801	-573	-337.989	0	0	
Particulieren Lange Termijn	7.839.558	3.035.873	-103.836	-332.984	7.448.585	2.424.839	
Landbouwkredieten Korte Termijn	100.158	285.927	0	-58.249	0	1.603.044	
Landbouwkredieten Lange Termijn	13.682.445	42.368.221	-80.516	-14.266.880	8.911.965	9.260.257	
Ondernemingen Korte Termijn	585.053	1.493.457	-585	-1.487.497	581.043	0	
Ondernemingen Lange Termijn	10.993.786	20.284.983	-147.677	-4.969.862	7.840.930	6.509.732	
Leningen op Afbetaling	97.992	0	-458	0	0	1.386.258	
Comfort- en Kaskredieten	1.471.266	506.160	-68.586	-244.620	1.224.225	3.041.680	
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	296.286	
Leasingcontracten	478.252	222.362	-6.120	-32.634	242.924	83.609	
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	749.271	
Totaal forborne Leningen en vorderingen	66.375.334	80.901.632	-504.403	-23.855.990	42.783.010	37.749.026	

De blootstelling van leningen waarvoor respijtmateregelen zijn genomen, is aanzienlijk toegenomen. Deze verhoging is gekoppeld aan de maandelijkse betalingsonderbrekingen die werden toegekend in het kader van het beheer van de coronaviruscrisis, dit voor vervaldagen tussen 1 april 2020 en 31 december 2020. Crelan heeft haar regels met betrekking tot forbearance niet gewijzigd ten gevolge van Covid. Dit betekent dat niet alle klanten die gebruik maakten van een vorm van moratorium ten gevolge van Covid automatisch als forborne werden aangemerkt, maar enkel in zoverre ze aan de verschillende voorwaarden voldeden. Desalniettemin is er toch een gevoelige stijging waar te nemen van dossiers in forbearance.

Deze stijging is te wijten aan de toekenning van kredietfaciliteiten aan personen die door deze crisis zijn getroffen :

- Woonkredieten voor particulieren en zelfstandigen
- Professionele leningen voor zelfstandigen en bedrijven

De stijging is groter bij renderende dan bij niet-renderende contracten.

Bij Crelan zijn er in de loop van 2020, 3073 contracten in "forbearance" opgenomen, terwijl 750 contracten deze status hebben verlaten.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/ forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen indicaties meer van een probleem met de terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar verstreken sinds het nemen van heronderhandelingsmaatregelen (forbearance)

Wanneer aan beide voorwaarden wordt voldaan en de waardevermindering wordt teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verscherpt toezicht staan. Van zodra het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft, wordt er opnieuw een waardevermindering voor bepaald.

Leningen en vorderingen worden niet langer als onderwerp van heronderhandeling beschouwd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Er is de afgelopen 2 jaar geen waardevermindering geboekt op onbetaalde schulden van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vordering met een betalingsachterstand van meer dan 30 dagen

4.4.3. Renderende en niet-renderende blootstellingen

Globaal genomen stellen we vast dat, ondanks de coronacrisis, de portefeuille niet-renderende blootstellingen afneemt ten opzichte van 2019. Deze daling is het gevolg van het beheer van de portefeuille waardoor dossiers worden afgeschreven en gerealiseerd en bijgevolg uit de boekhouding verdwijnen. Anderzijds was er een relatief beperkte instroom, vooral omdat de verschillende steunmaatregelen die door de overheid en de financiële sector werden uitgewerkt ervoor zorgden dat klanten het hoofd boven water hielden. Binnen de renderende blootstellingen dalen de dossiers met achterstallen, ook hier kan de oorzaak gezocht worden in de verschillende steunmechanismen naar aanleiding van Covid.

Voor de evolutie van de portefeuille non performing verwijzen we naar de tabel in toelichting bij punt 4.1. Op vlak van de portefeuille stage 2 zien we een belangrijke stijging ten opzichte van 2019. Deze stijging is het gevolg van een stijging van de omloop van de dossiers onder forbearance.

Aangezien forbearance in stage 2 worden ondergebracht heeft dit geleid tot een belangrijke stijging van de omloop in stage 2. Daarnaast werden ook voor de migratie van stage 1 naar stage 2 de gebruikelijke criteria toegepast om te bepalen of er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan, hetgeen eveneens heeft gezorgd voor een stijging van de omloop in stage 2. Ook op het niveau van de provisies zien we een belangrijke stijging zowel voor S1 als S2. Deze stijging kan integraal worden toegeschreven aan Covid

waardoor de verschillende parameters die leiden tot de provisie, een negatieve evolutie vertoonden ten opzichte van 2019 (verslechtering van de economische context en vooruitzichten). De stijging is in belangrijke mate gelinkt aan de professionele sector.

4.4.3.1. Per type van blootstelling

De samenstelling van renderende en niet-renderende blootstellingen op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)					
31/12/2020					
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	0	0
Woonkredieten	11.696.471.911	18.249.219	50.317.195	17.019.226	8.462.453
Particulieren Korte Termijn	54.629.677	420.874	370.819	301.900	424.938
Particulieren Lange Termijn	692.092.432	27.448.333	40.962.339	7.362.175	867.053
Landbouwkredieten Korte Termijn	85.457.341	0	4.664.800	222.063	144.090
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.892.929.963	680.814	45.365.272	7.167.940	7.514.737
Ondernemingen Korte Termijn	122.683.837	385.198	3.660.350	2.421.859	2.248.242
Ondernemingen Lange Termijn	1.798.051.962	6.956.677	39.798.021	13.686.312	14.855.118
Leningen op Afbetaling	663.051.470	1.281.852	2.682.925	580.121	618.003
Comfort- en Kaskredieten	48.797.420	854.418	6.443.785	2.102.460	846.444
Waarborgkredieten	72.221	459	142.951	313.464	227.551
Leasingcontracten	161.286.698	3.762.980	7.942.206	823.967	85.309
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	115.006.240	0	5.079.772	0	0
Totaal performing en non performing volgens days past due	17.596.432.513	60.040.824	207.430.435	52.001.487	36.293.938

(in EUR)					
31/12/2019					
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	0	0
Woonkredieten	11.114.951.975	27.382.679	50.019.669	15.988.155	10.504.879
Particulieren Korte Termijn	52.742.707	259.344	668.723	131.411	426.576
Particulieren Lange Termijn	685.500.774	35.902.046	42.488.084	7.070.990	1.031.920
Landbouwkredieten Korte Termijn	93.214.799	34	5.098.219	304.369	249.559
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.879.014.021	916.560	55.906.818	11.215.167	6.375.805
Ondernemingen Korte Termijn	116.435.513	239.228	5.101.509	2.535.788	1.135.848
Ondernemingen Lange Termijn	1.648.131.954	11.711.740	38.990.012	13.903.244	17.538.163
Leningen op Afbetaling	628.153.705	1.011.039	2.446.555	600.810	1.159.047
Comfort- en Kaskredieten	67.484.522	465.201	6.658.332	2.667.816	1.373.928
Waarborgkredieten	53.896	0	37.775	502.985	228.303
Leasingcontracten	147.303.700	4.155.512	9.470.343	706.395	90.666
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	134.519.742	186	6.261.408	0	0
Totaal performing en non performing volgens days past due	17.418.385.676	82.043.569	223.147.447	55.627.130	40.114.694

4.4.3.2. Per stage

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2020 :

(in EUR)		31/12/2020			
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag	geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties	
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	123.955.810	0	-5.928	0	0
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	-3.652.429	-5.522.736	9.170.336.062
Particulieren Korte Termijn	51.914.056	3.136.496	-16.008	-9.819	23.589.393
Particulieren Lange Termijn	659.323.403	60.217.362	-7.891.704	-1.703.573	534.521.058
Landbouwkredieten Korte Termijn	75.691.216	9.766.125	-47.295	-42.520	6.838.573
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.752.523.575	141.087.202	-11.190.364	-2.236.335	845.151.012
Ondernemingen Korte Termijn	101.365.813	21.703.223	-885.970	-117.791	11.377.709
Ondernemingen Lange Termijn	1.582.761.385	222.247.253	-7.059.504	-5.716.680	909.134.000
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.661.565	-2.077.547	-222.119	11.168
Comfort- en Kaskredieten	38.269.590	11.382.247	-205.787	-494.658	22.826.797
Waarborgkredieten	72.411	269	0	0	35.522
Leasingcontracten	152.731.688	12.317.989	-2.324.884	-537.122	75.562.995
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	114.107.086	899.155	-42.692	-97.085	0
Totaal performing per stages	16.500.835.826	1.155.637.511	-35.400.112	-16.700.438	11.599.384.289

(in EUR)		31/12/2020			
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag	geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties	
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	75.798.873	0	-16.516.897	57.613.409
Particulieren Korte Termijn	0	1.097.656	0	-466.896	617.194
Particulieren Lange Termijn	3.775.377	45.416.190	-154.870	-13.026.114	29.089.730
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	5.030.954	0	-1.496.280	597.353
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	60.047.949	0	-18.045.108	40.055.817
Ondernemingen Korte Termijn	59.121	8.271.329	-2.738	-3.246.975	1.074.560
Ondernemingen Lange Termijn	1.593.028	66.746.424	-72.847	-22.105.372	42.549.084
Leningen op Afbetaling	23.150	3.857.898	-42	-1.698.864	0
Comfort- en Kaskredieten	865.812	8.526.878	-43.644	-5.521.674	4.091.297
Waarborgkredieten	0	683.966	0	-643.918	0
Leasingcontracten	343.422	8.508.061	-28.468	-4.412.392	1.152.088
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	5.079.772	0	-4.930.736	0
Totaal Non performing per stages	6.659.910	289.065.950	-302.609	-92.111.225	176.840.532

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2019 :

(in EUR)					
31/12/2019					
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	-5.328	0	0
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	-964.104	-3.234.282	6.980.432.581
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	-4.861	-2.814	14.293.545
Particulieren Lange Termijn	655.331.633	65.720.240	-3.698.956	-2.007.503	512.790.438
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	-17.721	-6.485	405.638
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	-9.486.862	-516.299	474.731.484
Ondernemingen Korte Termijn	109.643.244	7.031.497	-65.843	-11.277	7.657.565
Ondernemingen Lange Termijn	1.532.711.967	127.131.727	-2.730.165	-1.594.062	636.794.117
Leningen op Afbetaling	616.703.406	12.461.338	-457.159	-78.379	73.100
Comfort- en Kaskredieten	56.193.559	11.756.164	-613.415	-381.771	9.234.365
Waarborgkredieten	53.896	0	0	0	0
Leasingcontracten	140.755.560	10.703.652	-929.437	-532.602	68.257.260
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	-27.062	-91.032	0
Totaal performing per stages	16.666.901.494	833.176.804	-19.000.913	-8.456.506	8.704.670.093

(in EUR)					
31/12/2019					
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	76.512.703	0	-22.672.605	26.821.338
Particulieren Korte Termijn	0	1.226.710	0	-544.872	84.051
Particulieren Lange Termijn	2.665.958	48.275.983	-110.680	-19.307.563	29.417.038
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	5.652.147	0	-1.995.342	1.630.857
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	73.497.790	0	-26.995.976	22.904.627
Ondernemingen Korte Termijn	521	8.772.624	-19	-3.118.266	1.304.330
Ondernemingen Lange Termijn	2.108.586	68.322.833	-63.966	-22.506.024	22.269.857
Leningen op Afbetaling	0	4.206.412	0	-1.364.379	8.212.017
Comfort- en Kaskredieten	319.232	10.380.844	-35.712	-6.927.811	10.104.759
Waarborgkredieten	0	769.063	0	-636.373	1.090.423
Leasingcontracten	582.602	9.684.802	-45.434	-4.680.706	1.732.027
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	6.261.408	0	-6.074.089	1.995.351
Totaal Non performing per stages	5.676.899	313.563.319	-255.811	-116.824.006	127.566.675

4.4.4. Moratoria

De financiële sector heeft zich geëngageerd om levensvatbare niet-financiële bedrijven, KMO's, zelfstandigen en non-profit organisaties evenals hypothecaire kredietnemers met betalingsproblemen als gevolg van de coronacrisis uitstel van betaling (moratorium) te geven.

Initieel konden betalingen (vanaf april 2020) uitgesteld worden met maximum zes maanden, hetgeen nadien werd verlengd tot het einde van het jaar.

In december 2020 werd beslist om opnieuw algemeen betalingsuitstel voor bedrijven en particulieren mogelijk te maken, weliswaar op voorwaarde dat het toegekende uitstel in het kader van het eerste en het tweede uitstel samen nooit meer bedraagt dan 9 maanden. In februari 2021 werd dan beslist om het tweede betalingsuitstel voor ondernemingskredieten toe te laten voor vervaldagen tot 30 juni 2021 en werd beslist

om bijkomend betalingsuitstel te verlenen aan gezonde ondernemingen/organisaties die al een maximaal betalingsuitstel van 9 maanden genoten onder het eerste en/of tweede betalingsuitstel ondernemingskredieten.

De omvang van het verleende uitstel van betaling kan de lezer terugvinden in de hieronder gerapporteerde tabellen. Op 31 december 2020 bedroeg de bruto boekwaarde van de aan de wet onderworpen moratoria 645 miljoen EUR.

4.4.4.1. Uitsplitsing van leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden naar de resterende looptijd van moratoria

(in EUR)		31/12/2020		
	Aantal debiteuren	Bruto boekwaarde		
			Waarvan: wettelijk vastgestelde moratoria	Waarvan: verstreken
Leningen en voorschotten waarvoor een moratorium werd aangeboden	6.294	785.551.105		
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden (verleend)	5.562	644.827.385	644.827.385	644.827.385
Particulieren Lange Termijn		51.015.701	51.015.701	51.015.701
Landbouwkredieten Lange Termijn		14.870.322	14.870.322	14.870.322
Ondernemingen Lange Termijn		258.013.616	258.013.616	258.013.616
Woonkredieten		309.386.138	309.386.138	309.386.138
Leningen op Afbetaling		11.541.608	11.541.608	11.541.608

Gezien de steunmaatregelen van de overheid, is het op vlak van kredietrisico moeilijk om vandaag hiervan een exacte inschatting te maken. Crelan heeft hier echter op ingespeeld door processen in kaart te brengen om de klanten met een verhoogd risico te identificeren, hun kredietdossiers in detail te analyseren en indien nodig over te gaan tot het aanleggen van bijkomende waardeverminderingen.

In het kader van de maatregelen genomen om de gevolgen van de Covid-19-pandemie voor de kredietnemers te verzachten, hebben Crelan en Europabank moratoria ingesteld voor individuele klanten en voor bedrijven die door de pandemie zijn getroffen.

Sommige van deze moratoria hebben beide banken inkomsten gekost, aangezien tijdens de moratoriumperiode geen rente wordt aangerekend op leningen (dit is het geval voor hypothecaire leningen aan "kwetsbare" cliënten, wier netto-inkomen minder dan 1 700 EUR per maand bedraagt). Dit verlies aan inkomsten bedraagt 3,1 miljoen EUR en werd geboekt onder rubriek "Wijzigingsverliezen van de resultaatsrekening".

Hoewel de moratoria per 31 december 2020 volledig zijn verstreken, zijn de verwachte verlengingen (met ingang vanaf 1 januari 2021) reeds gekend, deze bedragen tot dusver 81 miljoen EUR.

In de onderstaande tabellen vindt u het overzicht van de kredieten (renderende en niet renderende) waarvoor moratoria gelden.

4.4.4.2. Informatie over renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden

(in EUR)		31/12/2020				
	Bruto boekwaarde			Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico		
		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)
Particulieren Lange Termijn	50.505.032	1.475.692	4.723.331	-297.255	-20.062	-142.437
Landbouwkredieten Lange Termijn	14.575.594	2.539.731	4.751.007	-120.652	-81.772	-103.400
Ondernemingen Lange Termijn	252.432.555	43.334.716	93.088.690	-2.942.596	-942.204	-2.106.877
Woonkredieten	305.350.392	79.542.291	87.269.182	-697.713	-419.663	-562.652
Leningen op Afbetaling	11.348.106	828.341	1.919.950	-77.477	-9.419	-20.958
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden	634.211.679	127.720.771	191.752.160	-4.135.693	-1.473.120	-2.936.324

4.4.4.3. Informatie over niet-renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden

(in EUR)		31/12/2020					
	Bruto boekwaarde			Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico			Instromen naar niet-renderende blootstellingen
		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: onwaarschijnlijke betalingen die niet achterstallig zijn of achterstallig ≤ 90 dagen		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)	
Particulieren Lange Termijn	510.670	211.887	417.743	-51.989	-32.410	-35.475	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	294.727	269.726	294.727	-102.811	-101.003	-102.811	294.727
Ondernemingen Lange Termijn	5.581.060	4.319.203	4.286.334	-849.418	-659.535	-552.884	2.922.057
Woonkredieten	4.035.746	4.029.772	4.035.746	-279.884	-279.399	-279.884	1.888.460
Leningen op Afbetaling	193.502	157.937	187.706	-51.208	-38.803	-48.925	128.269
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden	10.615.705	8.988.525	9.222.256	-1.335.310	-1.111.150	-1.019.979	5.233.513

4.4.4.4. Informatie over nieuwe leningen en voorschotten verstrekt op grond van nieuwe overheidsgarantieregelingen die zijn ingevoerd naar aanleiding van de COVID-19-crisis

(in EUR)				
31/12/2020				
	Bruto boekwaarde		Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de garantie	Brutoboekwaarde
		Waarvan: met respijt	Ontvangen overheids garanties	Instromen naar niet- renderende blootstellingen
Particulieren Lange Termijn	0	0	0	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	0	0	0
Landbouwkredieten Korte Termijn	7.845.792	0	0	0
Ondernemingen Korte Termijn	5.150.194	254.100	0	0
Ondernemingen Lange Termijn	760.594	0	0	200.000
Woonkredieten	0	0	0	0
Leningen op Afbetaling	8.377.357	0	0	0
Nieuwe leningen en voorschotten waarvoor overheidsgarantieregelingen gelden	22.133.937	254.100	0	200.000

Naast het uitstel van betaling heeft de overheid ook twee garantieregelingen geactiveerd voor nieuwe kredieten en kredietlijnen die banken verstrekken.

De eerste garantieregeling voorzag in de waarborging van kredieten, met een maximale looptijd van 12 maanden, verstrekt tot 30 september 2020. Deze termijn werd nadien verlengd tot 31 december 2020. Doelgroep waren de niet-financiële bedrijven, KMO's, zelfstandigen en non-profit organisaties.

De tweede garantieregeling voorzag in de waarborging van kredieten, met een looptijd van meer dan 12 maanden en ten hoogste 36 maanden, verstrekt tot 31 december 2020. De termijn van verstrekking werd verlengd tot 30 juni 2021 en de looptijd tot 5 jaar. Doelgroep waren kleine of middelgrote niet-financiële ondernemingen.

Het totale uitstaande bedrag bedraagt per 31 december 2020 : 22 miljoen EUR.

4.5. Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)						
2020						
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2020						
Aanschaffingsprijs	34.713.023	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.574
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.260	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.566
Mutaties 2020						
Aanschaffingen	847.832	2.682.702	248.744	1.688.855	9.581.027	15.049.160
Vervreemdingen	55.740	7.636.871	674.196	265.140	0	8.631.947
Afschrijvingen	532.624	1.242.158	-507.213	462.287	9.511.053	7.925.003
Terugnemingen ingevolge afboekingen	-20.876	7.636.871	674.196	275.003	-18.583	8.546.611
Andere	0	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2020	8.840.862	3.078.814	2.305.799	4.991.115	16.092.411	35.309.001
Eindbalans 31 december 2020						
Aanschaffingsprijs	35.480.615	32.518.183	15.046.096	30.211.357	29.136.396	142.392.647
Gecumuleerde afschrijvingen	26.639.753	29.439.369	12.740.297	25.220.242	13.043.985	107.083.646
Nettoboekwaarde	8.840.862	3.078.814	2.305.799	4.991.115	16.092.411	35.309.001

(in EUR)	2019					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2019						
Aanschaffingsprijs	35.033.177	37.279.991	15.145.145	30.631.115	0	118.089.428
Gecumuleerde afschrijvingen	26.062.022	34.274.690	12.131.178	25.357.726	0	97.825.616
Nettoboekwaarde	8.971.155	3.005.301	3.013.967	5.273.389	0	20.263.812
Mutaties 2019						
Aanschaffingen	401.286	567.435	529.578	1.483.792	19.606.237	22.588.328
Vervreemdingen	721.441	2.491	107.568	2.272.351	0	3.103.851
Afschrijvingen	18.457	1.211.938	-566.216	569.312	3.556.890	1.616.017
Terugnemingen ingevolge afboekingen	721.440	2.491	107.453	2.266.564	-8.327	3.089.621
Andere	0	0	-3.674	3.674	0	0
Eindbalans 31 december 2019	8.980.259	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.565
Eindbalans 31 december 2019						
Aanschaffingsprijs	34.713.022	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.573
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.259	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.565

De gebruiksrechten die volgens IFRS 16 zijn geboekt, werden geclassificeerd als materiële vaste activa. Voor de duidelijkheid hebben we de bewegingen met betrekking tot leasing gescheiden van de andere materiële vaste activa om ze vervolgens samen te brengen in dezelfde kolom, ongeacht hun aard. Onder de kolom IFRS 16 bevinden zich alle leasing activa met name auto's, gebouwen en bankautomaten.

Gezien de inwerkingtreding van de standaard op 1 januari 2019 heeft de Groep de gebruiksrechten van 2019 verwerkt onder de "aanschaffingen" en niet onder de "aanschaffingsprijs". Meer details met betrekking tot de verschillende bewegingen worden beschreven in punt 4.9. (IFRS 16).

Het kleine verschil in nettoboekwaarde tussen 2019 en 2020 wordt voornamelijk verklaard door afschrijvingen op kantooruitrusting (+0,57 miljoen EUR) en door wijzigingen in IT-infrastructuur (+1,01 miljoen EUR). De mutaties in deze twee categorieën houden verband met de buitengebruikstelling van volledig afgeschreven activa. Dit is een vermindering van de rekeningen aan de actiefzijde zonder gevolgen voor het resultaat.

De Groep stelde geen materiële vaste activa als garantie voor verplichtingen.

4.6. Goodwill en andere immateriële vaste activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële vaste activa per 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046
Variaties 2020					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	5.646.080	1.142.392	0	6.788.472
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	575	0	3.970.806	1.143.487	5.114.868
Afschrijvingen	0	1.906.696	1.817.125	0	3.723.821
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	3.970.806	1.143.487	5.114.293
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2020	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122
Einbalans 31 december 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.057	27.082.113	36.436.759	0	87.160.929
Gecumuleerde afschrijvingen	0	18.600.442	32.671.365	0	51.271.807
Nettoboekwaarde	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122
Openingsbalans 1 januari 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	37.701.507	1.143.487	82.623.726
Gecumuleerde afschrijvingen	0	14.730.201	33.032.748	1.076.784	48.839.733
Nettoboekwaarde	23.642.632	5.405.899	4.668.759	66.703	33.783.993
Variaties 2019					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	1.299.933	1.726.884	0	3.026.817
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	44.716	0	44.716
Afschrijvingen	0	1.963.545	1.919.945	66.703	3.950.193
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	9.145	0	9.145
Andere	3	0	0	0	3
Einbalans 31 december 2019	23.642.635	4.742.287	4.440.127	0	32.825.049
Einbalans 31 december 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046

Met uitzondering van de Goodwill hebben alle immateriële vaste activa een beperkte economische levensduur. In tegenstelling tot immateriële vaste activa wordt de Goodwill niet afgeschreven, maar wordt deze jaarlijks onderworpen aan een waardeverminderingstest (d.w.z. "impairment test") als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betrokken entiteit hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde van deze entiteit, wordt een bijzondere waardevermindering (d.w.z. "impairment") in de winst- en verliesrekening opgenomen.

IAS 36 alinea 134 vereist informatieverschaffing voor elke kasstroomgenererende eenheid waarvoor de boekwaarde van goodwill en/of immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur significant is in verhouding tot het totaal.

Momenteel is er alleen de goodwill van 23,6 miljoen EUR voortkomend uit de aankoop van Europabank NV in deze rubriek opgenomen per 31 december 2020.

De realiseerbare waarde wordt geraamd op basis van reële waarde minus kosten gerelateerd aan de verkoop (d.w.z. "Fair Value less costs to sell"). Dit bedrag wordt bepaald aan de hand van de Discounted Cash Flow-methode (d.w.z. "Discounted Cash Flow Model"). Volgens deze methode wordt de realiseerbare waarde berekend als de netto contante waarde van alle toekomstige kasstromen van de betrokken operationele eenheid.

De methode is gebaseerd op een aantal veronderstellingen :

Kasstroom assumpties Europabank NV

Wat de financiële kant betreft, heeft de lage rentestand zich in 2020 voortgezet, waardoor de rentemarges onder neerwaartse druk zijn komen te staan.

Het management gaat ervan uit dat het netto-bankproduct na een daling met -4,1% in 2021, zal gevolgd worden door een groei in 2022 en 2023 met respectievelijk 3,4% en 2,9%. Tussen 2024 en 2026 wordt een jaarlijkse groei verwacht van 0,5% van het netto-bankproduct van Europabank NV.

De exploitatiekosten voor de jaren 2021 tot en met 2023 zijn gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de kosten. Voor de volgende jaren wordt ervan uitgegaan dat de exploitatiekosten zich zullen ontwikkelen op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bankopbrengsten van 2020.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten voor de komende 5 jaar. Na de expliciete prognoseperiode van 5 jaar wordt de eindwaarde van de onderneming in aanmerking genomen door de kasstromen te extrapoleren tot in het oneindige. Dit is gebaseerd op een uiteindelijke groei na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis. Dit definitieve groeipercentage wordt door het management bepaald op basis van de verwachte gemiddelde marktgroei op lange termijn voor elke activiteit.

De discontovoet

De netto contante waarde van de van Europabank NV verwachte kasstromen wordt berekend op basis van de toepasselijke disconteringsvoet. De disconteringsvoet weerspiegelt het vereiste rendement op eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de theorie van het CAPM-model (Capital Asset Pricing Model) en bestaat uit een risicovrije marktrente en een marktrisicopremie, vermenigvuldigd met een bedrijfsafhankelijke bèta. De risicovrije marktrente is gebaseerd op de IRS-rente op 10 jaar. Het bedroeg -0,26% op 31 december 2020 (in 2019: 0,15%). De marktrisicopremie bedroeg 5% in 2020 (5% in 2019). Bèta is het systematische risico van een belegging in verhouding tot de markt als geheel. De bèta van elke rapporterende eenheid werd bepaald op basis van haar specifiek risicoprofiel. In 2020 was de bèta 1,5 (1,5 in 2019). Dit vertaalt zich in een disconteringsvoet van 7,2% voor Europabank NV (2019: 7,6%).

Sensitiviteit

De sensitiviteit van de netto contante waarde of de realiseerbare waarde van de entiteit wordt eveneens berekend. In dit geval wordt het effect op de netto contante waarde van de entiteit gesimuleerd ten gevolge van een daling en een stijging van respectievelijk de risicovrije rentevoet-bèta en de activiteitsafhankelijke bèta. Het effect van een daling van de cashflowgroeioprognose wordt eveneens gesimuleerd tot in het oneindige. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatief jaarlijks groeipercentage van 0,25% toe te passen op toekomstige kasstromen tot in het oneindige en door de nettowaarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een beperkte actualisatievoet van 11,4%. Gevoeligheids- en stresstests wijzen uit dat de aldus verkregen realiseerbare waarden hoger zijn dan de boekwaarden voor Europabank NV.

4.7. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2020 en 2019. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden toegewezen per juridische entiteit van de Groep.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Actuele belastingen		
Activa	1.348.915	1.104.136
Verplichtingen	1.848.559	506.001
Totaal actuele belastingen	-499.644	598.135
Uitgestelde belastingen		
Activa	43.081.792	42.607.814
Verplichtingen	8.729.190	6.530.534
Totaal uitgestelde belastingen	34.352.602	36.077.280

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op de balans per 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Opgenomen in de resultatenrekening	33.994.167	36.170.228
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-14.615.332	-14.130.778
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	928.621	3.423.469
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	866.416	1.099.867
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	11.800.978	13.858.319
<i>Personeelsbeloningen</i>	2.045.869	2.063.250
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	5.105	9.317
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzieningen</i>	3.364.888	1.505.132
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	33.607.692	33.801.464
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Impact overname Centea</i>	-4.020.926	-5.466.408
<i>Andere</i>	10.856	6.596
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	358.435	-92.948
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-709.293	-707.804
<i>Personeelsbeloningen</i>	1.067.728	614.856
Totaal uitgestelde belastingen	34.352.602	36.077.280

De uitgestelde belastingen vertonen geen sterke fluctuaties ten opzichte van vorig jaar. Net zoals in 2019, blijft de impact op de definitief belaste inkomsten (DBI) de grootste post voor een bedrag van 33,6 miljoen EUR. Hierin zitten de uitgestelde belastingvorderingen op de overgedragen verliezen.

In de loop van 2018 werden de voorwaarden voor het gebruik van definitief belaste inkomsten en overdraagbare verliezen verstrengd. Voortaan mogen deze belastingkredieten slechts voor 70% worden toegepast op het resultaat dat 1 miljoen EUR overschrijdt. Dit kan in de toekomst leiden tot een herwaardering van de stock. Uitgestelde belastingen worden enkel erkend als deze kunnen worden afgezet tegenover toekomstige winst.

De evolutie van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2020 en 2019 kan als volgt worden weergegeven :

(in EUR)	2020	2019
Openingsbalans	36.077.280	37.330.937
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	-2.140.823	-2.133.564
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-484.554	-394.554
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	-2.538.572	-851.250
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-233.451	-436.941
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	-2.057.341	-766.828
<i>Personeelsbeloningen</i>	17.860	119.754
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	-4.212	-164.538
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzieningen</i>	1.903.478	64.472
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	-193.772	-851.965
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Opvolging overname Centea</i>	1.445.482	1.141.719
<i>Andere</i>	4.259	6.800
<i>CRI</i>	0	-233
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	416.145	879.674
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-1.489	571.587
<i>Personeelsbeloningen</i>	417.634	308.086
<i>Andere</i>	0	1
Eindbalans	34.352.602	36.077.047
<i>Verkoop CRI</i>	0	233
Eindbalans	34.352.602	36.077.280

Op globaal niveau zien we een lichte daling van onze uitgestelde belastingen. De evolutie van de uitgestelde belastingen in het resultaat van het boekjaar toont een lichte daling van ongeveer 0,5 miljoen EUR in vergelijking met 2019. Die in de subtotalen toegekend kan worden aan een vermindering van de herwaarderingsreserves. In 2020 kenden we net zoals in 2019 een laag gebruik voor de impact van de definitief belaste inkomsten van respectievelijk slechts 0,2 miljoen EUR en 0,9 miljoen EUR.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2020 en 2019 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans opgenomen wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Waardeverminderingen op kredieten	11.239.199	7.838.313
Voorzieningen	0	0
Fiscale verliezen	13.135.689	13.135.689
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	704.510	6.192.429
Notionele interesten	0	0
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	25.079.398	27.166.431

4.8. Overige activa en passiva

De samenstelling van de overige activa op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Vooruitbetaalde kosten	1.628.527	1.371.786
Te ontvangen baten	9.780.704	7.873.524
Edele metalen, goederen en grondstoffen	144.591	145.387
Andere voorschotten	1.818.733	2.173.218
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	1.165.624	1.007.644
Totaal overige activa	14.538.179	12.571.559

De samenstelling van de overige verplichtingen op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Toegezegde pensioenregelingen	12.515.229	11.986.275
Andere personeelsbeloningen	3.736.530	5.013.395
Sociale lasten	12.160.187	12.519.521
Toe te rekenen kosten	29.093.021	30.376.353
Over te dragen opbrengsten	1.572	1.561
Schulden mbt belastingen	2.937.729	4.669.132
Overige verplichtingen	45.196.919	20.752.850
Leaseverplichtingen (IFRS 16 - Leasing)	0	16.074.503
Totaal overige verplichtingen	105.641.187	101.393.590

Het totaal overige activa is in 2020 met 2 miljoen EUR gestegen, wat voornamelijk te danken is aan een stijging van de te ontvangen baten (Fees op notes en fondsen).

Het totaal overige verplichtingen is in 2020 met 4,2 miljoen EUR gestegen. Door de coronacrisis kon het dividend over boekjaar 2019 niet uitgekeerd worden, waardoor de overige verplichtingen gestegen zijn met 24,4 miljoen EUR. Deze sterke stijging van de overige verplichtingen wordt echter gecompenseerd door de overboeking van 16 miljoen EUR van de leaseverplichtingen naar andere financiële verrichtingen, de daling van de andere personeelsbeloningen met 1,3 miljoen EUR, van de toe te rekenen kosten met 1,3 miljoen EUR en van de schulden met betrekking tot belastingen met 1,7 miljoen EUR.

De afwezigheid van leaseverplichtingen (IFRS 16 - leasing) in bovenstaande tabel voor 2020 wordt verklaard door de opname ervan in de toelichting 4.11.4. "Overige financiële verplichtingen".

De opmerkingen met betrekking tot personeelsbeloningen en IFRS 16 staan respectievelijk in Toelichtingen 4.9. en 4.13.

4.9. IFRS 16

Deze standaard is geïntroduceerd om de financiële verslaggeving over leaseovereenkomsten te verbeteren. De IFRS 16-norm is op 1 januari 2019 in werking getreden en heeft sindsdien de behandeling van leaseovereenkomsten (d.w.z. "leasing") in de zakelijke omgeving gewijzigd.

Leasecontractanten moeten deze overeenkomsten voortaan in de balans opnemen door middel van een recht-op-gebruik activa (activa - opgesplitst in "Materiële vaste activa") en een leaseverplichting (passiva - "Andere financiële verplichtingen"). Er zijn echter twee uitzonderingen : enerzijds zijn huurcontracten op

korte termijn uitgesloten (minder dan 12 maanden), anderzijds zijn ook huurcontracten met een lage waarde uitgesloten (minder dan 5.000 USD).

Voor huurcontracten die onder de regels van IFRS 16 vallen, bepalen we vervolgens de duur van het huurcontract. Leaseovereenkomsten hebben een bepaalde duur maar bevatten vaak de mogelijkheid om het contract te verlengen. De entiteit beslist of het contract al dan niet wordt verlengd op basis van alle beschikbare informatie. Als het contract waarschijnlijk wordt verlengd, verlengt dit de duur ; het omgekeerde geval is natuurlijk ook mogelijk.

De door Crelan gekozen transitiemethode is de "Modified Retrospective Method". Volgens deze methode worden het recht-op-gebruik en de leaseverplichting herberekend op de ingangsdatum van IFRS 16 en dit tegen de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

Impact op de balans

Onder IFRS 16 erkennen wij het recht-op-gebruik en de leaseverplichting in de balans. Zowel financiële activa als passiva zullen daarom toenemen. Bovendien daalt de boekwaarde van het recht-op-gebruik normaal sneller dan de boekwaarde van de leaseverplichting ; resulterend in een afname van het eigen vermogen in vergelijking met de vorige standaard IAS 17.

De Groep heeft drie hoofdklassen activa geïdentificeerd die onderworpen zijn aan leaseverplichting:

- Gebouwen;
- Bedrijfswagens;
- Geldautomaten (d.w.z. 'ATM').

Voor elk van deze activa moest Crelan ook de impliciete rentevoet identificeren die moet worden toegepast voor de financiering van deze contracten :

- Gebouwen: rentevoet op een hypothecaire lening met een looptijd van 10 jaar (+/- 1,9%);
- Bedrijfswagens: rentetarief op een autolening voor 5 jaar (+/- 2,8%);
- Gelddistributeurs: rente op professionele leningen met een looptijd van 7 jaar (+/- 3,4%).

In 2020 is er veel gewijzigd op het vlak van de IFRS16 contracten. De Crelan Groep is een nieuwe lease aangegaan bij AXA Bank Belgium. Het personeel van Antwerpen is dan ook verhuisd naar het nieuwe gebouw. De oude lease van het gebouw Post X had een vaste huurtermijn. De Crelan Groep besliste om ongeveer $\frac{3}{4}$ van deze lease aan een derde partij onder te verhuren. Later werd ditzelfde deel overgedragen. Het resterende deel van ongeveer $\frac{1}{4}$ van het oude leasegebouw Post X is nog steeds ten laste van de Crelan Groep. De Crelan Groep heeft de intentie om dit deel ook over te dragen. In dat geval zou de Crelan Groep geen enkele contractuele binding meer hebben met het oude leasegebouw Post X. Bij de bankautomaten werd er een nieuw contract met Jofico afgesloten. Belangrijk om op te merken is dat de finale waarden van recht-op-gebruik, leaseverplichting en het effect op het resultaat zeer beperkt zijn gebleven desondanks de wijzigingen in de contracten.

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2020:

2020					
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	8.214.145	8.280.510	-7.853.100	0	8.641.555
Gebouwen	3.611.156	5.505.229	-5.990.349	0	3.126.036
Voertuigen	2.321.608	1.475.026	-1.355.229	0	2.441.404
ATM	2.281.381	1.300.255	-507.521	0	3.074.115
Europabank	7.826.875	1.300.517	-1.657.953	-18.583	7.450.856
Gebouwen	7.094.410	999.535	-1.280.919	0	6.813.026
Voertuigen	732.465	300.982	-377.034	-18.583	637.830
ATM	0	6.777	0	0	0
CRI	6.999	6.777	-13.776	0	0
Voertuigen	6.999	6.777	-13.776	0	0
Totaal	16.048.018	9.587.804	-9.524.829	-18.583	16.092.411

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2019:

2019					
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	9.139.557	1.044.296	-1.969.708	0	8.214.145
Gebouwen	4.196.749	0	-585.593	0	3.611.156
Voertuigen	2.005.119	1.044.296	-727.807	0	2.321.608
ATM	2.937.689	0	-656.308	0	2.281.381
Europabank	8.734.737	687.647	-1.587.182	-8.327	7.826.875
Gebouwen	7.852.823	511.915	-1.270.328	0	7.094.410
Voertuigen	881.914	175.732	-316.854	-8.327	732.465
ATM	0	0	0	0	0
CRI	39.897	0	-32.898	0	6.999
Voertuigen	39.897	0	-32.898	0	6.999
Totaal	17.914.190	1.731.943	-3.589.788	-8.327	16.048.018

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2020:

2020				
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	8.309.358	7.758.044	7.101	16.074.503
Toevoegingen	5.844.547	1.300.517	6.675	7.151.739
Verminderings	-3.217.312	-18.583	0	-3.235.895
Lease betaling	-2.465.201	-1.747.360	-14.177	-4.226.738
Intrest	283.320	88.503	401	372.224
Eindbalans	8.754.712	7.381.121	0	16.135.833

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2019:

2019				
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	9.139.557	8.734.737	39.897	17.914.190
Toevoegingen	1.044.296	687.647	0	1.731.943
Verminderings	0	-8.327	0	-8.327
Lease betaling	-2.099.900	-1.675.815	-33.345	-3.809.060
Intrest	225.405	19.802	549	245.757
Eindbalans	8.309.358	7.758.044	7.101	16.074.503

Impact op het resultaat

De afschrijving op het gebruiksrecht staat in het resultaat onder de afschrijvingen. De rente op de leaseverplichting wordt opgenomen als rentelasten, waardoor de financiële kosten toenemen. Het resultaatseffect van de leasebetalingen bevindt zich onder de exploitatiekosten. Op basis van IAS 17 regels waren de volledige kosten verbonden aan de lease gekoppeld aan exploitatiekosten

Hieronder, details van de impact op de winst- en verliesrekening op 31 december 2020 en 31 december 2019 :

(in EUR)	2020	2019
Afschrijvingen op recht-op-gebruik activa	-9.524.829	-3.589.788
Rente op leaseverplichtingen	-372.224	-245.757
Leasebetaling	7.444.050	3.809.060
Difference in addition ROU and LL	2.436.065	0
Totaal	-16.938	-26.485

Hieronder details van de impact op de kasstromen op 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	2020	2019
Totale kasuitstroom voor lease	-2.479.378	-3.809.060

Zoals hierboven beschreven, is de impact van de inwerkingtreding van deze nieuwe norm zeer beperkt gebleven voor de Groep. Het verschil tussen de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen resulteerde in een P&L impact van -16.938 EUR in 2020 (-26.485 EUR in 2019).

4.10. Crelan Insurance NV balans en resultaat

4.10.1. Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 is de volgende :

(in EUR)	31/12/2020		
Activa	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.140.800	0	1.140.800
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	90.039.856	-40.188.071	49.851.785
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	38.479.574	-39.500.619	-1.021.045
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	48.597	-687.452	-638.855
Schuldbewijzen	51.511.686	0	51.511.686
Materiële vaste activa	0	0	0
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	470.620	0	470.620
Andere activa	2.110.293	-139.999	1.970.294
Totaal Activa	93.761.569	-40.328.070	53.433.499
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	111.735	-38.400.720	-38.288.985
Deposito's	79.213	-38.400.361	-38.321.148
Andere financiële verplichtingen	32.522	-359	32.163
Voorzieningen	62.748.464	0	62.748.464
Belastingverplichtingen	78.350	0	78.350
Andere verplichtingen	3.476.728	-1.927.350	1.549.378
Totaal Verplichtingen	66.415.277	-40.328.070	26.087.207
Netto boekwaarde	27.346.292	0	27.346.292

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2019 is de volgende :

(in EUR)	31/12/2019		
Activa	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.048.619	0	1.048.619
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	81.491.060	-26.233.126	55.257.934
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	24.179.622	-25.114.782	-935.160
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	87.953	-1.118.344	-1.030.391
Schuldbewijzen	57.223.485	0	57.223.485
Materiële vaste activa	6.999	0	6.999
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	474.277	0	474.277
Andere activa	2.332.256	-113.000	2.219.256
Totaal Activa	85.353.211	-26.346.126	59.007.085
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	47.829	-24.179.623	-24.131.794
Deposito's	0	-24.179.623	-24.179.623
Andere financiële verplichtingen	47.829	0	47.829
Voorzieningen	56.084.339	0	56.084.339
Belastingverplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	5.677.736	-2.166.503	3.511.233
Totaal Verplichtingen	61.809.904	-26.346.126	35.463.778
Netto boekwaarde	23.543.307	0	23.543.307

De verkoop van de verzekeringstak van Crelan (Crelan Insurance NV) maakt deel uit van de onderhandelingen in verband met de transactie tussen Crelan en AXA.

De eerste kolom "Crelan Insurance" geeft de boekhoudkundige positie van de dochteronderneming op onafhankelijke basis weer.

De kolom "Eliminaties" omvat alle intercompany transacties tussen Crelan Insurance NV en de andere entiteiten van de Groep.

De kolom "Totaal" vertegenwoordigt de bedragen die aan de "Geconsolideerde balans" (zie blz. 5) moeten worden toegevoegd om de verzekeringsactiviteiten in het bereik van de Groep op te nemen.

De stijging van de netto boekwaarde met 3,8 miljoen EUR tussen 2019 en 2020 komt overeen met het resultaat van de verzekeringsactiviteiten over het jaar 2020 (zie volgende rubriek 4.10.2. "Resultatenrekening van Crelan Insurance NV") waarvan de dividenduitkeringen aan de centrale entiteit van de Groep worden afgetrokken.

4.10.2. Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 is de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		31/12/2020	
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	17.524.873	-1.104.595	16.420.278
Rentebaten	949.516	-90.893	858.623
Rentelasten	-79.065	90.893	11.828
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	459.982	-4.209.480	-3.749.498
Lasten uit provisies en vergoedingen	-9.239.366	4.198.686	-5.040.680
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	26.657	0	26.657
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	92.182	0	92.182
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderings van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0
Andere exploitatiebaten	25.314.967	-1.093.801	24.221.166
Andere exploitatielasten	0	0	0
Administratiekosten	-4.742.752	1.104.595	-3.638.157
Personeelsuitgaven	-977.955	0	-977.955
Algemene en administratieve uitgaven	-3.764.797	1.104.595	-2.660.202
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-2.811	0	-2.811
Afschrijvingen	7.843	0	7.843
Materiële vaste activa	7.843	0	7.843
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	0	0	0
Voorzieningen	-4.404.720	0	-4.404.720
Bijzondere waardeverminderingen	2.561	0	2.561
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2.561	0	2.561
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)</i>	0	0	0
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>	2.561	0	2.561
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	8.384.994	0	8.384.994
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.082.007	0	-2.082.007
<i>Actuele belastingen</i>	-2.081.341	0	-2.081.341
<i>Uitgestelde belastingen</i>	-666	0	-666
NETTOWINST OF -VERLIES	6.302.987	0	6.302.987

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2019 was de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		31/12/2019	
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	17.732.736	-880.778	16.851.958
Rentebaten	1.002.320	-2.933	999.387
Rentelasten	-549	2.933	2.384
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	403.088	-4.777.569	-4.374.481
Lasten uit provisies en vergoedingen	-9.399.497	4.739.543	-4.659.954
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	53.737	0	53.737
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderings van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0
Andere exploitatiebaten	25.673.802	-842.752	24.831.050
Andere exploitatielasten	-165	0	-165
Administratiekosten	-5.105.528	880.778	-4.224.750
Personeelsuitgaven	-1.582.156	0	-1.582.156
Algemene en administratieve uitgaven	-3.523.372	880.778	-2.642.594
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-56	0	-56
Afschrijvingen	-21.619	0	-21.619
Materiële vaste activa	-21.619	0	-21.619
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	0	0	0
Voorzieningen	-5.525.761	0	-5.525.761
Bijzondere waardeverminderingen	-1.730	0	-1.730
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-1.730	0	-1.730
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)</i>	0	0	0
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>	-1.730	0	-1.730
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	7.078.042	0	7.078.042
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.028.392	0	-2.028.392
<i>Actuele belastingen</i>	-2.028.623	0	-2.028.623
<i>Uitgestelde belastingen</i>	231	0	231
NETTOWINST OF -VERLIES	5.049.650	0	5.049.650

Het resultaat van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 bedraagt 6,3 miljoen EUR, een stijging met 1,3 miljoen EUR ten opzichte van het voorgaande jaar. De activiteiten van Crelan Insurance NV zijn nauw verbonden met de door Crelan verstrekte hypothecaire leningen, in die zin dat het voornaamste aangeboden product een schuldsaldoverzekerings is.

Aangezien de kredietproductie vergelijkbaar bleef met die van 2019, brachten de verzekeringsactiviteiten stabiele inkomsten voor de Groep; de stijging van het nettoresultaat is grotendeels toe te schrijven aan de daling van de voorzieningen tussen 2019 en 2020 (-1,1 miljoen EUR).

4.11. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

4.11.1. Deposito's

De samenstelling van de deposito's op 31 december 2020 en 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Deposito's van kredietinstellingen	417.217.715	24.576.488
- deposito's van centrale banken	400.919.290	101.931
- zichtdeposito's	3.455.726	3.791.121
- deposito's met vaste looptijd	12.842.699	15.720.871
- Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa (repo's)	0	4.962.565
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	20.001.951.462	18.209.271.411
- zichtdeposito's	4.461.766.367	3.639.213.180
- deposito's met vaste looptijd	746.674.422	811.855.673
- spaardeposito's	14.649.517.795	13.626.800.297
- overige deposito's	143.992.878	131.402.261
Totaal deposito's	20.419.169.177	18.233.847.899

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gestorte collaterals in het kader van CSA	2.839.772	5.719.441

De toename van de deposito's (+2,19 miljard EUR) is toe te schrijven aan twee factoren :

- De hoge spaarquotes die tijdens de crisis zijn waargenomen ;
- De lancering van een derde reeks van gerichte herfinancieringsoperaties op lange termijn ("Targeted Longer-Term Refinancing Operations", TLTRO III).

Wat de deposito's van niet-kredietinstellingen betreft, merken wij op dat, naast de bovenvermelde stijging, de basistrend dezelfde blijft in vergelijking met de vorige boekjaren, met een verschuiving van termijndeposito's die niet worden hernieuwd (-65,18 miljoen EUR) naar zicht- en spaardeposito's (+1,85 miljard EUR). Dit is grotendeels het gevolg van de steeds grotere monetaire versoepeling die de ECB heeft toegepast om de Europese economie tijdens de COVID19-crisis overeind te houden, waardoor de rentetarieven steeds lager worden.

Ten slotte heeft de Groep voor 2,84 miljoen EUR aan zekerheden in contanten ontvangen in verband met de derivatentransacties.

De Groep heeft dit jaar geen effectenverkoopovereenkomst (Repo) meer. Dit verklaart waarom er geen verschil is tussen de boekwaarde en de marktwaarde die worden gebruikt om het bedrag van de deposito's te bepalen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de financiële activa overgedragen van de Groep :

31/12/2020	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	Leningen en vorderingen
(in EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	0	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	0	0

31/12/2019	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Voor verkoop beschikbare financiële activa	Leningen en vorderingen
(in EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	5.021.463	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	4.962.565	0

4.11.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan uitsluitend uit kasbons en zijn per 31 december 2020 en 2019 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Kasbons	682.504.692	906.798.610
Obligaties	0	0
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	682.504.692	906.798.610

De daling van het uitstaande bedrag met -224,3 miljoen EUR (2019: -61,1 miljoen EUR) is nog duidelijker dan in het vorige boekjaar. Deze voortzetting van de dalende tendens van het volume wordt verklaard door het verlies aan belangstelling voor dit soort producten bij de klanten. Dit is te wijten aan het feit dat het kapitaal van de klant voor een bepaalde periode wordt vastgezet tegen een rentevoet die de laatste jaren sterk gedaald is als gevolg van de voortdurende daling van de marktrente. Zoals eerder uiteengezet, is deze dynamiek nog versterkt door de diverse stimuleringsmaatregelen van de ECB in de nasleep van de coronacrisis.

Macrodekking wordt toegepast op een deel van de kasbonportefeuille. Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen wij naar toelichting 4.14.

4.11.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december 2020 en 2019 kan als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Vervaldatum	0	0
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	50.274.290	100.980.627
Lopend jaar +2	17.415.246	50.144.924
Lopend jaar +3	3.851.556	17.370.591
Lopend jaar +4	5.631.614	3.842.932
Meer dan lopend jaar +4	0	5.617.713
Totaal achtergestelde verplichtingen	77.172.706	177.956.787

De achtergestelde schulden zijn in 2020 verder gedaald (-100,8 miljoen EUR). De daling van het uitstaande bedrag is te wijten aan het op eindvervaldag komen van de certificaten en aan het feit dat zij niet worden hernieuwd. Hiervoor geldt dezelfde reden als uiteengezet in vorig punt (4.11.2.). Door de daling van de marktrente daalt de vergoeding voor dit soort product en bijgevolg ook de belangstelling van de klanten.

4.11.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
IFRS16	16.135.834	0
Wachtrekeningen	96.900.827	133.230.027
Totaal andere financiële verplichtingen	113.036.661	133.230.027

De rubriek IFRS16 werd in 2019 geklasseerd onder "Overige verplichtingen" (zie punt 4.8.).

4.11.5. TLTRO-leningen

Crelan heeft voor 400 miljoen EUR geparticipeerd in de TLTRO-lening uitgegeven door de ECB. De TLTRO-lening wordt geboekt aan geamortiseerde kostprijs met een effectieve interestvoet gebaseerd op de Main Refinancing Operations rentevoet (MRO) van de ECB. Over de periode 30 september 2020 tot 23 juni 2022 wordt hierop een korting van 50 basispunten toegekend, onafhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Dit voordeel van een marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat genomen gespreid over de periode waarop deze kortingen betrekking hebben (IAS20.7 en IAS20.12). Voor boekjaar 2020 bedraagt dit ongeveer een half miljoen EUR, hetgeen als rente inkomsten werd geboekt. De bijkomende korting, met name het verschil tussen de MRO rentevoet en de DFR (Deposit Facility Rate) rentevoet, hetgeen momenteel nog eens 50 basispunten bedraagt, is wel afhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Gelet op de huidige inschatting van deze groei, acht Crelan het voldoende zeker dat deze bijkomende korting zal gerealiseerd worden, en werd een additioneel half miljoen EUR als rente inkomsten geboekt.

4.12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt per type voor de jaren 2020 en 2019 worden gedetailleerd :

31/12/2020 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	13.042.533	7.191.314	967.582	21.201.429
Toevoegingen	65.396	739.508	1.042.177	1.847.081
Gebruikte bedragen	-5.744.739	-358.357	0	-6.103.096
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-424.134	0	-424.134
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	7.363.190	7.148.331	2.009.759	16.521.280

31/12/2019 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	23.365.163	5.948.823	828.634	30.142.620
Toevoegingen	0	2.140.280	158.787	2.299.067
Gebruikte bedragen	-4.555.784	-814.628	0	-5.370.412
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-5.766.846	-83.161	-19.839	-5.869.846
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	13.042.533	7.191.314	967.582	21.201.429

In oktober 2016 heeft de raad van bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" goedgekeurd voor de reorganisatie van de centrale diensten en het netwerk van agenten. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdse banen over een periode van 4 jaar en de herstructurering van het agentennetwerk. Na de diverse overdrachten, bestedingen en toewijzingen gedurende de voorgaande jaren bedroegen deze voorzieningen eind 2019, 13,0 miljoen EUR. In 2020 werd een aanwending geboekt van 5,7 miljoen EUR, de herwaardering van de voorzieningsbehoeften leidde tot een dotatie van 0,1 miljoen EUR.

Lopende geschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per geval berekend door de juridische dienst of door de personeelsdienst in het geval van een schadegeval waarbij een medewerker is betrokken. De variatie van 0,04 miljoen EUR betreft zowel nieuwe als bestaande dossiers. Het merendeel van deze dossiers heeft voornamelijk betrekking op juridische geschillen met personeelsleden, in 2020 werd een voorziening voor fiscaal risico van 0,1 miljoen EUR toegevoegd.

De andere voorzieningen hebben betrekking op verplichtingen en garanties in verband met kredietlijnen en rekeningen-courant voor Stage 1 en Stage 2. Deze zijn sinds 2018 vastgesteld in overeenstemming met IFRS9.

Ten slotte wordt de technische voorziening voor de verzekeringsactiviteit, sinds 2019, niet langer afzonderlijk in de rekeningen opgenomen, maar op de lijn "Verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", aangezien het de bedoeling is de verzekeringsmaatschappij in 2021 te verkopen. Het saldo aan het eind van het jaar is terug te vinden in punt 4.10. De voorzieningen van Crelan Insurance NV bedragen 63 miljoen EUR, wat neerkomt op een variatie van ongeveer +7 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

4.13. Personeelsbeloningen

4.13.1. Pensioenverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen worden opgenomen in de sectie "Overige verplichtingen". Crelan NV heeft twee "toegezegde pensioenregelingen" die werknemers van het voormalige Landbouwkrediet en het voormalige Centea dekken. De andere entiteiten van de Groep hebben Belgische toegezegde bijdrageregelingen opgezet.

Sinds 2012 is het niet langer interessant om toegezegde pensioenregelingen te sluiten. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten met Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan het financieringsfonds. Dit fonds houdt rekening met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioengerechtigde leeftijd ontvangen de werknemers een bepaald bedrag aan kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse beloning en anciënniteit.

Toegezegde pensioenregelingen dekken actuair risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

De Groep heeft vier "toegezegde bijdrageregelingen", één voor voormalige Landbouwkrediet-werknemers die sinds 2008 in dienst zijn gekomen, twee voor de voormalige Centea-werknemers, die vóór 1999 in dienst zijn getreden en één voor Europabank NV. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn ingeschreven bij de toegezegde pensioenregelingen, overgedragen naar toegezegde-bijdragenregelingen als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. De dochteronderneming Europabank NV heeft ook een eigen toegezegde bijdrageregeling voor al haar

werknemers. Al deze pensioenregelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen waren tot voor kort onderworpen aan een wettelijk minimumrendement van 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen die door de werkgever moesten worden gegarandeerd. Dit gegarandeerde rendement kon worden gewijzigd bij koninklijk besluit. In dit geval werd verwacht dat de nieuwe rendementen zouden worden toegepast op opgebouwde bijdragen uit het verleden en toekomstige bijdragen. Gezien het beperkte risico zijn deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig verwerkt onder IAS 19.

De Belgische wet werd gewijzigd op 1 januari 2016 : het door de werkgever te garanderen minimumrendement varieert afhankelijk van de prestaties van de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.

Voor pensioenregelingen die worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% van toepassing op geaccumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van de actieve werknemer. De facto kunnen deze Belgische toegezegde bijdrageregelingen vanaf 2016 worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen volgens IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening uit van de verplichtingen voor toegezegde bijdrageregelingen in overeenstemming met IAS 19. De bruto verplichtingen voor toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd volgens de "Projected Unit Credit⁵-methode".

De "PUC-methode" is een actuariële techniek waarbij de bruto verplichtingen die voortvloeien uit toegezegde pensioenrechten worden geëvalueerd via een prognose van toekomstige verdisconteerde voordelen. De contante waarde van de bruto toegezegde pensioenverplichting wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Een voorziening wordt aangelegd voor een eventueel tekort. Rekening houdend met de pensioenkosten die toe te rekenen zijn aan het dienstjaar, wordt de wijziging in de verplichting opgenomen via de herwaarderingsreserve. De waardering van activa onder toegezegde bijdrageregelingen is gebaseerd op de toepassing van alinea 115⁶ van IAS 19, rekening houdend met het standaardrisico van verzekeringsinstellingen. Toegezegde pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van de activa (IFRS 13), waarbij activa gelijk zijn aan de contante waarde van toekomstige kasstromen, rekening houdend met het risico van wanbetaling.

Om de reële waarde van de activa te bepalen, wordt een schatting gemaakt van het risico van wanbetaling :

- Voor de reële waarde van de activa die binnen de limieten van de wiskundige reserves blijven, wordt het risico van wanbetaling gelijkgesteld met het risico van wanbetaling van bedrijfsobligaties met rating AA. Daarom is de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de contante waarde te bepalen, identiek aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (d.w.z. "Defined Benefit Obligation" - gedefinieerde prestatieplicht) te berekenen.

⁵ De "Projected Unit Credit"-methode wordt gebruikt om de contante waarde, de bruto verplichtingen gekoppeld aan het toegezegde pensioenplan en de kosten van de verleende diensten te bepalen. Volgens deze methode wordt een "geprojecteerd gecumuleerd voordeel" berekend op basis van de dienst op de waarderingsdatum, maar wanneer de formule voor het berekenen van voordelen is gebaseerd op toekomstige salaris- en socialezekerheidsniveaus, met behulp van veronderstellingen over de groei van deze geprojecteerde bedragen op de leeftijd waarop de werknemer naar verwachting de actieve dienst zal verlaten. Normaal gesproken is het "verwachte opgebouwde voordeel" gebaseerd op de planformule. Indien diensten in toekomstige jaren echter wezenlijk hogere voordelen veroorzaken dan in voorgaande jaren, worden de "verwachte gecumuleerde voordelen" berekend door de voordelen lineair toe te rekenen over de beoordelingsperiode.

⁶ Dit betekent dat de activa gelijk zijn aan de contante waarde van het verzekerd kapitaal in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een rentevoet gegarandeerd door de verzekeraar (Tak 21).

- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt een aanvullend standaardrisico in aanmerking genomen, dat als volgt in de disconteringsvoet is opgenomen : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de opbrengsten op bedrijfsobligaties met rating AA minus het rendement van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt daarom rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet nakomt, dat wil zeggen dat zij haar contractueel overeengekomen gegarandeerde rendement niet kan bereiken.

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen en Belgische toegezegde bijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	71.269.078	82.124.832	65.907.721	74.730.585
Aan het dienstjaar toegerekende				
pensioenkosten	2.653.723	3.197.469	2.563.353	2.813.919
Rentekosten	451.058	649.077	900.921	1.072.962
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	169.527	867.623	176.966	836.997
Belastingen	-377.442	-349.984	-340.444	-347.473
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-140.918	0	-504.542	
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	71.981	0	0	
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	1.941.971	1.596.665	5.425.228	7.330.491
Betaalde vergoedingen	-6.764.103	-4.602.973	-2.860.125	-4.312.649
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	
Ontslagvergoeding	0	0	0	
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	69.274.876	83.482.710	71.269.078	82.124.832

De aanzienlijke toename in 2019 van de actuariële winsten en verliezen in verband met financiële assumpties is volledig toe te schrijven aan de daling van de disconteringsvoeten. De daling van de disconteringsvoeten zet zich door in 2020 maar in beperktere mate. Het uiteindelijke effect op bruto-verplichting in 2020 is dan ook kleiner in vergelijking met 2019.

De stijging van de betaalde vergoedingen is grotendeels toe te schrijven aan de regeling voor vervroegde uittreding die de Groep aanbiedt aan haar werknemers ouder dan 58 jaar.

De uitsplitsing van de bruto-verplichting van Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen kan als volgt worden samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Actieve werknemers	58.318.863	69.286.278	61.350.273	68.858.703
Ex-werknemers	9.742.908	13.977.059	8.845.112	13.059.104
Begunstigden	8.787	0	64.545	0
Belastingen	1.204.318	219.373	1.009.149	207.025
Saldo	69.274.876	83.482.710	71.269.078	82.124.833

De activa worden aangehouden in ruil voor toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	62.354.820	80.356.530	58.686.984	72.950.261
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	393.154	649.012	815.598	1.069.818
Rendement op fondsbeleggingen boven/(onder) de actualisatievoet	-217.948	1.987.255	3.075.402	7.469.378
Bijdragen van de werkgever	3.136.245	2.701.478	2.800.438	2.690.198
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	169.527	867.623	176.966	836.997
Betaalde vergoedingen	-6.764.104	-4.602.974	-2.860.125	-4.312.649
Belastingen	-377.442	-349.984	-340.443	-347.473
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	58.694.253	81.608.941	62.354.820	80.356.530

Het waargenomen rendement op de activa van de toegezegde pensioenregelingen bedroeg in 2020, 0,2 miljoen EUR (2019 : 3,9 miljoen EUR). In het algemeen is de reële waarde van de betrokken activa gedaald door een stijging in de betaalde vergoedingen en een daling van het waargenomen rendement.

De activa omvatten geen financiële instrumenten die door de Groep zijn uitgegeven, noch vastgoedbeleggingen of activa die door de Groep worden gebruikt. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een door de verzekeraar gegarandeerde contractuele rentevoet (contracten in tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	69.274.876	83.482.710	71.269.078	82.124.832
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-58.694.253	-81.608.941	-62.354.820	-80.356.530
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.580.623	1.873.769	8.914.258	1.768.302
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.580.623	1.873.769	8.914.258	1.768.302
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0	0	-2	
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.580.623	1.873.769	8.914.256	1.768.302

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.653.723	3.197.469	2.563.353	2.813.919
Rentelasten	451.058	649.077	900.921	1.072.962
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-393.154	-649.012	-815.599	-1.069.818
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	2.711.627	3.197.535	2.648.675	2.817.063
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	2.090.981	-390.591	1.845.284	-138.887
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	4.802.609	2.806.944	4.493.959	2.678.176

De belangrijkste actuariële veronderstellingen met betrekking tot Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen worden weergegeven in de onderstaande tabel :

	2020		2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,33% - 0,68%	0,31% - 0,82%	0,59%-0,96%	0,59%-1,11%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De belangrijkste actuariële veronderstellingen die zijn gebruikt om de totale kosten te bepalen die in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar zijn opgenomen, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2020		2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,59% - 0,96%	0,31% - 0,82%	1,37%-1,72%	0,59%-1,11%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen van het pensioenplan te bepalen, is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen. In de toegezegde pensioenregeling van Crelan NV zijn er (relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas in 2009 geïmplementeerd en is van toepassing op al diegenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation" hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegde bijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2021 voor de toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen van de Groep worden weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2021	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Bijdragen van de werkgever aan fondsbeleggingen (inclusief belastingen)	2.724.182	2.683.159
Bijdragen van deelnemers aan het plan	174.274	870.226
Betaalde vergoedingen	3.998.854	664.088
Door werkgever betaalde vergoedingen	1.530	0
Belastingen	388.010	0

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegde bijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen op de bruto-verplichting van de toegezegde pensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)		31/12/2020
		Toegezegde pensioenregelingen
1	Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypothesen van vorig jaar	
	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	67.260.924
2	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	
	a. Oorspronkelijke hypothese	1,01%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	2,01%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	65.699.033
	a. Hypothese - Variatie 2	0,01%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	73.141.201
3	Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
	a. Oorspronkelijke hypothese	5,60%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	6,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	74.377.711
	a. Hypothese - Variatie 2	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	64.727.301
4	Sensitiviteit van het sterftedijfer	
	a. Oorspronkelijke hypothese	MR/FR -3
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	69.024.746
5	Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
	a. Oorspronkelijke hypothese	3,60%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	71.794.186
	a. Hypothese - Variatie 2	2,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	66.916.087

De gevoeligheidsanalyse van de actuariële veronderstellingen over de waarde van de bruto-verplichtingen en activa van Belgische toegezegde bijdrageregelingen aan het einde van de periode wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2020
	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	78.436.098
Planactiva	76.734.727
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	89.019.305
Activa	86.950.538
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	80.901.638
Activa	79.116.687
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	86.186.160
Planactiva	84.217.932

4.14. Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van een onderliggende waarde (bijv. rentevoet, wisselkoers, aandelenkoers, index, enz.), waarvoor een beperkte initiële belegging is vereist en waarvan de betaling wordt gedaan op een later tijdstip.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een **renteswap** is een overeenkomst waarbij twee partijen overeenkomen om periodiek rentebetalingen uit te wisselen.
- Een **cap** is een rente-optie die de maximale rente voor de koper van de cap beperkt tot een vooraf bepaald niveau voor verschillende periodes.
- Een **swaption** is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht, maar niet de plicht heeft om een swap aan te gaan.

De Groep past alleen een reële-waarde-afdekking toe, die het risico van variatie in de reële waarde van een actief of een verplichting dekt.

Wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk worden ingedekt met een portefeuille van renteswaps :

- Activaportefeuille bestaande uit consumentleningen, hypothecaire leningen en investeringsleningen
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille van passiva, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa (1) of passiva (3) maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro-afdekking. Macro-afdekking houdt in dat het renterisico van een portefeuille met vergelijkbare kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toe te schrijven aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille ten opzichte van de resultatenrekening.

De wijzigingen in de balans worden opgenomen in de sectie "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille" aan de actief- of passiefzijde van de balans (afhankelijk van de zijde waarop de ingedekte portefeuille zich bevindt : actief of passief).

De wijzigingen in de winst-en-verliesrekening en ook elke inefficiëntie van de afdekkingsrelatie worden opgenomen in de sectie "Reële waarde aanpassingen bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Sinds 2011 past de Groep ook reële waarde-afdekking toe met caps en swaptions. Hiervoor plaatste Crelan NV impliciet synthetische portefeuilles van caps gekoppeld aan hypothecaire leningen met een variabele rente als een afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd op elke rapporteringsdatum.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van de afdekkingsinstrumenten die op 31 december 2020 en 2019 werden aangehouden :

(in EUR)	31/12/2020			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.475.845.929	5.733.200.000	2.877.569	46.263.230
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	3.475.845.929	5.733.200.000	2.877.569	46.263.230
(in EUR)	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	2.849.641.324	4.954.723.259	28.577.911	682.810.463
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	2.849.641.324	4.954.723.259	28.577.911	682.810.463

In 2020 heeft Crelan netting (IAS32) toegepast op de derivaten met tegenpartij LCH (zie punt "4.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen"). Dit verklaart de enorme daling van de boekwaarde van zowel de activa als de passiva tegenover eind 2019 in bovenstaande tabel.

De volgende tabel geeft ons een overzicht van de boekwaarde van de afgedekte items voor 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020		
	Boekwaarde		Basis
	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan klanten	-707.534.893	0	-4.086.969
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-15.764.871	0	-45.315
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	13.958.396	-8.517
Totaal	-723.299.764	13.958.396	-4.140.801
(in EUR)	31/12/2019		
	Boekwaarde		Basis
	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan klanten	-609.186.904	0	-4.211.352
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-18.498.402	0	-91.992
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	10.387.630	13.600
Totaal	-627.685.306	10.387.630	-4.289.744

Zoals hierboven uitgelegd, dekt de Groep haar posities uitsluitend af via een reële-waarde-afdekking. Hierbij worden activa met dezelfde kenmerken (bijv. vervaldatum/herzieningsdatum en de contractrente) gegroepeerd in synthetische portefeuilles. Elk van deze portefeuilles is volledig afgedekt door hun respectievelijke derivaten, waarbij het verschil in waarde hoofdzakelijk voortvloeit uit het verschil in de gebruikte benchmarks tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	0	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	93.263.203	0	138.134.938	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	-89.915.092	0	-139.868.886
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	2.260.113	0	874.455	0
Totaal winsten en verliezen	95.523.316	-89.915.092	139.009.393	-139.868.886
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.608.224		-859.493	

De totale resultaatsimpact per 31 december 2020 bedraagt 5,6 miljoen EUR (2019 : -0,86 miljoen EUR).

Een belangrijk aspect hierin is een cashcompensatie die de Groep ontvangen heeft van LCH, aangezien deze tegenpartij de berekeningscurve van de marktwaarde gewijzigd heeft van EONIA naar ESTER.

Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten die niet konden worden gedocumenteerd als een afdekking op basis van IFRS-regels (hoewel ze economisch gekoppeld zijn aan een afdekking). Deze derivaten moesten daarom in de portefeuille voor handelsdoeleinden worden geplaatst ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Dit betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2020 en 2019 en bestaat daarom volledig uit derivaten waarvoor geen afdekking kon worden gedocumenteerd in overeenstemming met IFRS-regels :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344

Zowel in 2020 als in 2019 werden geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als onderpand voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2020 en 2019. Voor het notioneel bedrag wordt een verdeling gemaakt tussen "te ontvangen" (receiver) en "te betalen" (payer).

(in EUR)	31/12/2020			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	40.000.000	37.000.000	0	1.357.324
- Caps	298.316.014	342.500.000	39.459	36.548
- Swaptions	0	0	0	0
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	338.316.014	379.500.000	39.459	1.393.872
	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	60.000.000	47.000.000	22.852.862	23.884.253
- Caps	371.600.539	522.500.000	29.855	24.091
- Swaptions	7.300.000	8.000.000	0	0
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	438.900.539	577.500.000	22.882.717	23.908.344

De daling van de verscheidene notionele bedragen vloeit voort uit het op eindvervaldag komen van de afdekkingsinstrumenten. De daling van de boekwaarde kan verklaard worden door de reeds vermelde netting (IAS32) (zie punt 4.16. "Saldering van financiële activa en verplichtingen").

Waarborgen in contanten worden ontvangen van / betaald aan de tegenpartij als onderpand voor kredietrisico met betrekking tot de positieve of negatieve marktwaaarde van de derivaten. Deze waarborgen bedroegen 141,9 miljoen EUR op 31 december 2020 (2019: 783,9 miljoen EUR). Deze worden geboekt onder de rubriek "Leningen en vorderingen / Interbancaire kredieten en waarborgen die in contanten zijn gestort" (zie toelichting 4.4.1.). De daling in deze cashcollateral ten opzichte van 2019 is volledig te verklaren door de eerder vermelde offsetting (IAS32) die in 2020 is toegepast (zie punt 4.16 "Saldering van financiële activa en verplichtingen").

4.15. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1 : genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2 : gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3 : gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

4.15.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De onderstaande tabel toont de boekwaarde en de reële waarde van de activa en passiva opgenomen in de balans tegen geamortiseerde kostprijs :

(in EUR)	31/12/2020				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.807.684.814	18.345.455.499	0	0	18.345.455.499
Interbancaire kredieten	123.949.884	123.997.982	0	0	123.997.982
Woonkredieten	11.764.827.942	12.145.547.486	0	0	12.145.547.486
Particulieren Korte Termijn	55.655.485	55.616.817	0	0	55.616.817
Particulieren Lange Termijn	745.956.071	752.089.049	0	0	752.089.049
Landbouwkredieten Korte Termijn	88.902.200	88.931.799	0	0	88.931.799
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.922.186.919	2.008.801.813	0	0	2.008.801.813
Ondernemingen Korte Termijn	127.146.011	127.126.406	0	0	127.126.406
Ondernemingen Lange Termijn	1.838.393.687	1.902.911.489	0	0	1.902.911.489
Leningen op Afbetaling	664.215.798	666.121.541	0	0	666.121.541
Comfort- en Kaskredieten	52.778.765	52.778.765	0	0	52.778.765
Waarborgkredieten	112.729	112.729	0	0	112.729
Leasingcontracten	166.598.294	164.458.594	0	0	164.458.594
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	141.945.529	0	0	141.945.529
Andere leningen en vorderingen	115.015.500	115.015.500	0	0	115.015.500
Effecten	1.000.709.922	1.053.621.029	1.034.558.314	19.062.714	0
Tegen geamortiseerde kostprijs	1.000.709.922	1.053.621.029	1.034.558.314	19.062.714	0
Verplichtingen					
Deposito's	20.419.169.177	20.435.424.250	0	18.775.500.670	1.659.923.580
In schuldbewijzen belichaamde schulden	682.504.692	695.294.332	0	0	695.294.332
Achtergestelde verplichtingen	77.172.706	78.598.965	0	0	78.598.965

(in EUR)	31/12/2019				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.674.781.280	18.175.801.790	0	0	18.175.801.790
Interbancaire kredieten	113.917.039	113.952.216	0	0	113.952.216
Woonkredieten	11.191.976.366	11.524.663.237	0	0	11.524.663.237
Particulieren Korte Termijn	53.676.214	53.623.131	0	0	53.623.131
Particulieren Lange Termijn	746.869.112	747.684.535	0	0	747.684.535
Landbouwkredieten Korte Termijn	96.847.432	96.860.546	0	0	96.860.546
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.916.429.234	2.013.604.175	0	0	2.013.604.175
Ondernemingen Korte Termijn	122.252.481	122.433.584	0	0	122.433.584
Ondernemingen Lange Termijn	1.703.380.896	1.772.924.578	0	0	1.772.924.578
Leningen op Afbetaling	631.471.239	633.038.463	0	0	633.038.463
Comfort- en Kaskredieten	70.691.090	70.691.090	0	0	70.691.090
Waarborgkredieten	186.586	186.587	0	0	186.587
Leasingcontracten	155.538.437	154.594.494	0	0	154.594.494
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	736.956.001	0	0	736.956.001
Andere leningen en vorderingen	134.589.153	134.589.153	0	0	134.589.153
Effecten	1.195.180.246	1.248.807.248	1.229.417.163	19.390.084	0
Tegen geamortiseerde kostprijs	1.195.180.246	1.248.807.248	1.229.417.163	19.390.084	0
Verplichtingen					
Deposito's	18.233.847.899	18.246.562.820	0	16.632.958.711	1.613.604.109
In schuldbewijzen belichaamde schulden	906.798.610	918.148.086	0	0	918.148.086
Achtergestelde verplichtingen	177.956.787	182.488.519	0	0	182.488.519

Voor deposito's tot een jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en passiva wordt er een reële waarde bepaald op basis van :

- De evolutie van de risicovrije rentevoet : het gaat erom het verschil te onderzoeken tussen de historische en de huidige rentevoet. Als een risicovrije rente wordt de IRS-rente toegepast op een vergelijkbare kasstroomstructuur.
- De evolutie van marges op activa en passiva : hier onderzoeken we het verschil tussen historische en huidige marges op verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, minus de risicovrije rentevoet. Het gewogen gemiddelde van de marges op de productie van de verschillende producten over de afgelopen 12 maanden wordt genomen als de huidige marge.

Om de impact op de reële waarde te verkrijgen, wordt de wijziging in de marge vermenigvuldigd met het uitstaande saldo en verdisconteerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet / passief en houdt daarom geen rekening met rentewijzigingen.

Zowel in 2020 als in 2019 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

4.15.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

De onderstaande tabellen geven de classificatie van de reële waarde van de financiële activa en passiva op Niveau 1, 2 en 3 volgens de waarneembaarheid van de gebruikte parameters :

Reële waarde van de financiële activa 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	39.459	0	39.459	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	39.459	0	39.459	0
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	9.669.787	0	0	9.669.787
TOTAAL	9.669.787	0	0	9.669.787
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	5.333.235	0	0	5.333.235
Fondsen	1.447.912	1.447.912	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.781.147	1.447.912	0	5.333.235
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	0	0	0	0
Swaptions	2.050.245	0	2.050.245	0
Caps	827.324	0	827.324	0
TOTAAL	2.877.569	0	2.877.569	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
Reële waarde van de financiële verplichtingen 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	1.393.873	0	1.393.873	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	1.393.873	0	1.393.873	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	46.263.230	0	46.263.230	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	46.263.230	0	46.263.230	0

Reële waarde van de financiële activa 2019				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	22.882.716	0	22.882.716	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	22.882.716	0	22.882.716	0
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	8.705.691	0	0	8.705.691
TOTAAL	8.705.691	0	0	8.705.691
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	5.429.792	0	0	5.429.792
Fondsen	1.433.285	1.433.285	0	0
Andere	90.000	0	0	90.000
TOTAAL	6.953.077	1.433.285	0	5.519.792
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	22.839.430	0	22.839.430	0
Swaptions	4.031.237	0	4.031.237	0
Caps	1.707.244	0	1.707.244	0
TOTAAL	28.577.911	0	28.577.911	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2019				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	23.908.344	0	23.908.344	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	23.908.344	0	23.908.344	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	682.810.463	0	682.810.463	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	682.810.463	0	682.810.463	0

Financiële activa en passiva waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktbeoordelingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktbeoordelingen worden systematisch geverifieerd door de afdeling financiële markten en door de backoffice. Vanwege het ontbreken van een marktprijs worden 2 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze

obligaties worden de kasstromen van obligaties gewaardeerd op basis van de spreiding van de liquide obligaties van dezelfde emittent.

Voor derivaten wordt de marktwaaarde als volgt bepaald: sinds 2013 is de waardering van renteswaps gebaseerd op de EONIA-curve. In de loop van het jaar 2020 werd de waarderingwijze voor de contracten bij de centrale compensatiekamer LCH gewijzigd en gebaseerd op de ESTER-curve. Voor caps en swaptions gebruiken we de marktvolatiliteit van verschillende tegenpartijen. Daarna is de marktwaaarde van de optie gebaseerd op de kenmerken van het onderliggende derivaat.

Een gevoeligheidsanalyse van de totale portefeuille wordt maandelijks uitgevoerd. Renterisico en spreadrisico worden gemeten en getoetst aan de limieten die door de Raden van Bestuur worden opgelegd. Renterisico wordt gemeten met behulp van een cumulatief nominaal renteververschil. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een value-at-risk spread (Spread VaR) met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maanden en op basis van de historische credit spreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2020 meten we een spread VaR van 19,8 miljoen EUR op de globale portefeuille.

De obligaties onder level 3 zijn, omwille van de aard van de investering, niet onderhevig aan een renterisico en een spreadrisico.

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en degenen gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 9,7 miljoen EUR (level 3) en de investeringen in fondsen ten belope van 1,4 miljoen EUR (Level 1).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2020, naast de normale marktwaaarde-aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2020 en 2019 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2020 :

31/12/2020	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.705.691	0	5.519.792	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	5.955	0	-96.558	0
Aankopen	0	0	958.141	0	0	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	-90.000	0
Eindbalans	0	0	9.669.787	0	5.333.234	0

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2019 :

31/12/2019	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.854.071	0	5.219.047	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-148.380	0	0	0
Aankopen	0	0	0	0	300.745	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	0	0
Eindbalans	0	0	8.705.691	0	5.519.792	0

4.16. Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om de risico's bij het aangaan van derivaten te beperken, wordt met elke financiële tegenpartij een ISDA-raamcontract, een Credit Support Annex (CSA) en een Global Master Repurchase Agreement (GMRA) gesloten. Deze contracten bepalen dat in geval van verzuim compensatie kan plaatsvinden op alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivaten die met deze tegenpartij worden verhandeld. Het risico wordt verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te bieden in geval van een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille. Als de netto-marktwaarde positief is, zal dit leiden tot de ontvangst van een cashwaarborg.

Er blijft te allen tijde een restrisico, aangezien in geval van het in gebreke blijven van een tegenpartij waarmee derivaten zijn afgesloten, een nieuwe tegenpartij moet worden gevonden, waardoor de vervangingskosten mogelijk de contante garantie overschrijden.

Om het risico dat gepaard gaat met de handel in derivaten verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij (Clearing Member). Het is vooral het tegenpartijrisico dat dus sterk wordt verminderd.

IAS32 heeft tot doel de grondslagen voor het presenteren van financiële instrumenten als verplichting of eigen vermogen en voor het salderen van financiële activa en financiële verplichtingen vast te stellen. Deze standaard bevat richtlijnen in verband met de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen. Ze bepaalt dat een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd, en het nettobedrag moet worden opgenomen in de balans enkel en alleen indien de entiteit (IAS32.42):

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen. Crelan moet over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dit betekent dat het recht op salderen:
 - niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis
 - wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:
 - gedurende het normale verloop van de transactie
 - ingeval van wanbetaling
 - bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen
- voornemens is om hetzij de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld. (IAS32.48) Crelan moet dus de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip.

In 2020 is Crelan gewijzigd van clearing agent voor het afsluiten van derivaten met LCH. Na juridische toetsing van de belangrijkste clausules in het contract met de nieuwe clearing agent, is Crelan tot de conclusie gekomen dat deze posities in aanmerking komen voor saldering volgens de regels van IAS 32. Bijgevolg werd beslist om vanaf dit boekjaar de saldering toe te passen op de balans voor de derivaten gecleard via LCH. De vergelijkende cijfers werden hiervoor niet aangepast, omdat eind vorig boekjaar nog niet met voldoende zekerheid kon gesteld worden of de criteria voor de netting vervuld zijn.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en passiva waarop een afdwingbaar ISDA-compensatie raamcontract van toepassing is. Dit geldt voor derivaten-transacties en voor overeenkomsten voor de verkoop en retrocessie van effecten. Sinds begin 2020 beschikt Crelan niet meer over repo's. De bedragen die gesaldeerd zijn op de balans, staan in de eerste drie cijferkolommen.

De bedragen van de afdwingbare master netting agreements of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden en het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen staan hieronder vermeld in de overige cijferkolommen.

31/12/2020	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	38.902.136	35.985.109	2.917.028	36.549	2.718.630	161.849
- Trading	18.580.776	18.541.317	39.459	36.549	2.910	0
- Hedging	20.321.360	17.443.791	2.877.569	0	2.715.720	161.849
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	38.902.136	35.985.109	2.917.028	36.549	2.718.630	161.849
Financiële verplichtingen						
Derivaten	793.555.147	745.898.044	47.657.103	36.549	47.400.702	219.852
- Trading	19.935.176	18.541.303	1.393.873	36.549	1.357.324	0
- Hedging	773.619.971	727.356.741	46.263.230	0	46.043.378	219.852
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal passief	793.555.147	745.898.044	47.657.103	36.549	47.400.702	219.852

31/12/2019	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	51.460.627	0	51.460.627	45.716.382	5.543.297	200.948
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	51.460.627	0	51.460.627	45.716.382	5.543.297	200.948
Financiële verplichtingen						
Derivaten	706.881.917	0	706.881.917	45.716.383	661.165.534	0
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	4.962.565	0	4.962.565	0	4.962.565	0
Totaal passief	711.844.482	0	711.844.482	45.716.383	666.128.099	0

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit contante garanties. Het bedrag van de garantie is gereguleerd en is daarom wettelijk afdwingbaar op basis van een CSA-overeenkomst ("Credit Support Annex") die wordt toegevoegd aan de ISDA-overeenkomst.

4.17. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2020 en 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Aandelenkapitaal	896.520.856	871.767.914
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2.127.880	2.123.414
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-3.428.037	-2.175.144
Reserves	366.836.881	320.995.423
Nettowinst van het boekjaar	49.405.954	70.297.576
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	1.311.463.534	1.263.009.183

Het eigen vermogen is in 2020 licht gestegen. Ondanks de moeilijke omstandigheden is de Crelan Groep er toch in geslaagd om het coöperatief kapitaal te laten groeien met 24,8 miljoen EUR. De nettowinst van het boekjaar kende wel een sterke daling.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het kapitaal in 2020 en 2019 :

(in EUR)	2020		2019	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	70.303.864	871.767.914	66.024.959	818.709.492
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	70.303.864	871.767.914	66.024.959	818.709.492
Mutaties	1.996.205	24.752.942	4.278.905	53.058.422
- toe- en uittredingen van coöperatoren	1.996.205	24.752.942	4.278.905	53.058.422
- andere	0	0	0	0
Eindbalans	72.300.069	896.520.856	70.303.864	871.767.914
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	72.300.069	896.520.856	70.303.864	871.767.914

De aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel ; het kapitaal van Crelan bestaat volledig uit aandelen. Alle aandelen zijn volledig volstort. De Groep kondigde in de maand juli 2019 aan dat ze het plafond van het inschrijvingsbedrag voor coöperatieve aandelen had verhoogd. Dit komt nu op 5.009,6 EUR voor een maximum aantal van 404 aandelen (vergeleken met respectievelijk 4.005,2 EUR en 323 aandelen daarvoor). Deze verhoging zorgde in de tweede helft van het jaar 2019 voor een sterke productie van coöperatief kapitaal. De categorieën coöperanten die het meest hebben bijgedragen aan de verhoging van het uitstaande bedrag waren de bestaande coöperanten, die het aantal aandelen in hun bezit hebben verhoogd van 323 naar 404, en nieuwe coöperanten die rechtstreeks hebben ingeschreven op het maximale aantal aandelen dat kan worden aangehouden.

De verzoeken om terugbetaling die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, worden pas uitgevoerd na goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering. Deze verzoeken worden als volgt uitgevoerd :

Datum van aanvraag tot terugbetaling	Datum van terugbetaling
Tussen 01/01 en 30/06 van het jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+1
Tussen 01/07 en 31/12 van jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+2

Er is slechts één uitzondering op de algemene regel voor de terugbetaling van coöperatieve aandelen : Bij het overlijden van de coöperator of de echtgeno(o)t(e) vindt de terugbetaling van coöperatieve aandelen onmiddellijk plaats met valutatdatum 1 januari.

Voor het jaar 2021 verwachten we dat een bedrag van 12.003.249,60 EUR zal worden terugbetaald aan klanten en na terugbetaling zal worden afgetrokken van het kapitaal.

Voor het jaar 2022 bedraagt het bedrag dat op 31 december 2020 gekend is, 3.157.226 EUR.

Evolutie van de herwaarderingsreserves

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op statutaire reserves en ingehouden winsten. De evolutie van de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2020	2.831.219	-707.805	2.123.414
Herwaardering van de activa	1.001.153	-250.288	750.865
Verkochte en vervallen effecten	-995.199	248.800	-746.399
Aangelegde waardeverminderingen	0	0	0
Reële waarde-afdekking micro hedge	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0
Andere	0	0	0
Eindbalans 31/12/2020	2.837.174	-709.293	2.127.880

De uitkering van het dividend is reeds toegelicht in punt 2.7. "Gebeurtenissen na balansdatum".

4.18. Verzekeringscontracten

Sinds september 2007 verkoopt Crelan Insurance NV uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldo-verzekering", "tijdelijke overlijdensverzekering" en "financieringssaldoverzekering".

De doelgroep van een schuldsaldo-verzekering zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan en deze volledig of gedeeltelijk willen terugbetalen in geval van overlijden (van één) van de leners of bedrijfsleiders (in het geval dat het krediet door een bedrijf is aangegaan).

In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van twee verzekerden, voorziet de schuldsaldo-verzekering in de betaling van een vast bedrag dat overeenkomt met (een percentage van) de verwachte verandering in het uitstaande saldo van een lening⁷. Bovendien kan de verzekeringnemer ook één of meer aanvullende verzekeringen afsluiten. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken het risico van "overlijden bij ongeval" en "opeenvolgend overlijden".

De doelgroep voor de financieringssaldoverzekeringen zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan (lening op afbetaling) en die de volledige aflossing van de lening op afbetaling willen garanderen in geval van overlijden (van één) van de kredietnemers of bedrijfsleiders (in het geval dat de lening is afgesloten door een bedrijf). In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van de twee verzekerden, voorziet het saldo van de financieringssaldoverzekering in de betaling van een vast bedrag dat zal worden afgestemd op de som van de terugbetalingen op afbetaling. De hoofdsom daalt elke maand met een maandelijks betaling.

⁷ Kan ook minder dan 100% van de lening zijn

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit verzekeringscontracten :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	60.172.861	55.944.596
Voorziening voor schadegevallen	2.575.603	911.970
Aandeel van de herverzekerelaar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	2.244.049	772.227
Premies		
Brutopremies	33.252.699	31.929.895
Uitgaande herverzekeringspremies	8.014.777	6.685.311
Uitkeringen		
Bruto	6.916.807	8.311.120
Deel van de herverzekerelaars	5.310.861	6.726.837

De bruto technische voorzieningen, evenals het aandeel van de herverzekerelaar, werden in de balans opgenomen onder de rubriek "Voorzieningen" tot 2018. Vorig jaar en dit jaar zijn deze geklasseerd onder "Verplichtingen in verband met groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten".

De onderstaande tabel geeft de wijzigingen weer die zijn aangebracht in de technische voorzieningen tijdens de boekjaren 2020 en 2019 :

(in EUR)	2020		2019	
	Bruto	Herverzekerelaar	Bruto	Herverzekerelaar
Beginsaldo	56.856.566	772.227	51.888.189	1.314.256
Brutopremies	33.252.699	0	31.938.912	0
Afhoudingen op premies	-5.191.748	0	-5.052.632	0
Onttrokken risicopremies	-22.820.635	0	-20.571.265	0
Onttrokken kosten	-1.268.824	0	-1.157.157	0
Toegekende renteopbrengsten	1.315.190	0	1.245.631	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	509.779	1.471.822	-1.408.465	-542.028
Overige	95.438	0	-26.647	0
Eindsaldo	62.748.464	2.244.049	56.856.566	772.227

Voor de schuldsaldo-verzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk :

- indien de verzekeraar van mening is dat het saldo van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een toename van het risico van de betrokken verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, bij de bevolking van de Belgische verzekeringsmarkt in zijn eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kosten voor het beheer van een contract zijn gestegen sinds de datum waarop het contract werd ondertekend ;
- indien de toegepaste rente niet langer marktconform is.

Dit betekent dat in geval van ontoereikendheid van de voorzieningen om toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de onderneming de mogelijkheid heeft om een tariefherziening uit te voeren.

Ter herinnering, in geval van een positief advies van de autoriteiten (ECB, NBB, enz.) over de transactie tussen AXA en Crelan, zullen de verzekeringsactiviteiten van de Groep Crelan worden verkocht aan AXA en daardoor zullen ze de consolidatiekring van de Groep Crelan verlaten.

4.19. Bezwaarde activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2020 en 2019 :

31/12/2020 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	189.807.771	2.923.787.698
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.781.148
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	9.669.787
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	634.924.781	18.173.469.955
Andere activa	11.346.645	869.426.731
Totaal Activa	836.079.197	21.983.135.319

31/12/2019 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	172.478.517	1.704.239.329
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.953.077
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	8.705.691
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	817.876.197	18.052.085.329
Andere activa	7.346.645	825.856.479
Totaal Activa	997.701.359	20.597.839.905

Eind 2020 werd 3,67% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2019 : 3,94%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk gebruikt worden door de Groep om toekomstige financiering te ondersteunen. De voornaamste bezwaarde activa binnen de Groep hebben in 2020 betrekking op :

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (189,8 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand geplaatst werden bij de Nationale Bank van België, in het kader van het betalingsverkeer (484,2 miljoen EUR)
- Gestorte cash collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten (150,7 miljoen EUR)

In juni 2020 heeft Crelan besloten tot saldering tussen de marktwaarde van bepaalde derivaten en zakelijke zekerheden in contanten, zoals toegestaan door IAS 32. Het doel van deze standaard is grondslagen vast te stellen voor de presentatie van financiële instrumenten als verplichtingen of eigen vermogen en voor de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen.

Per 31 december 2020 was de impact van de saldering op Andere leningen, een daling met EUR -745,9 miljoen EUR.

Sinds 30 september 2020 heeft Crelan voor 400 miljoen EUR deelgenomen aan de TLTRO van de ECB (zie punt "4.11.5. TLTRO-leningen"). Dit resulteert in een verhoging van de bezwaarde schuldbewijzen met 396,5 miljoen EUR.

In vergelijking met vorig jaar en ook sinds 30 september 2020 is één zekerheid in pand gegeven om ervoor te zorgen dat wij nog steeds betalingen kunnen verrichten in het uiterst zeldzame geval dat er problemen zijn met het ICM-systeem dat wij voor onze transacties gebruiken. Dit resulteert ook in een toename van deze bezwaarde schuldbewijzen met EUR 61,6 miljoen EUR.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en bijhorende verplichtingen :

31/12/2020 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	47.657.103	150.710.420
Deposito's	400.919.290	396.469.849
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	0	0
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	273.495.905	288.898.928
Totaal	722.072.298	836.079.197

31/12/2019 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	706.718.807	785.458.646
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	4.962.565	4.254.032
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	197.756.332	207.988.680
Totaal	909.437.704	997.701.358

De andere verplichtingen zijn niet opgenomen in de balans, aangezien het gaat om voorwaardelijke verplichtingen met betrekking tot monetaire reserves en effecten als onderpand bij de Nationale Bank van België.

5. Toelichting op de resultatenrekening

5.1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van rentebaten en -lasten per 31 december 2020 en 2019 wordt in onderstaande tabel weergegeven :

In EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Rentebaten		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.621.007	2.382.500
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	491.087	449.736
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	300.552.287	312.209.520
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	7.840.076	9.052.291
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	1.046.949	46.945
Totaal rentebaten	311.551.406	324.140.992
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.643.966	1.919.570
Deposito's	24.817.075	26.471.297
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	1.614.749	4.667.697
Achtergestelde verplichtingen	6.179.193	8.372.201
Interestkosten op financieel actief	10.785.859	8.829.976
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	146.417	245.207
Totaal rentelasten	45.187.258	50.505.948
Nettorentebaten	266.364.148	273.635.044

Gedurende 2020 heeft Crelan de presentatie aangepast van rentebaten en -lasten op afdekkingsinstrumenten van zowel 2020 als van 2019. De lasten en baten op deze instrumenten zijn nu op dezelfde lijnen gepresenteerd als de ingedekte activa en passiva. Deze wijziging reflecteert beter de effectieve rentebaten en -lasten van activa en passiva in afdekkingsrelaties. Deze wijziging heeft geen impact op het netto renteresultaat. Zowel de rentebaten als de rentelasten van 2020 en 2019 daalden hierdoor met respectievelijk 104,9 miljoen EUR en 105,7 miljoen EUR.

Ondanks een moeilijk jaar 2019, was de groep er toch in geslaagd de daling van de rentevoeten te gebruiken om haar rentelasten te verminderen en alsnog netto rentebaten van 273,6 miljoen EUR te genereren. Op geconsolideerd niveau was de stijging van de netto renteopbrengsten toe te schrijven aan het feit dat de daling van de lasten groter was dan de daling van de baten. De dochteronderneming Europabank NV kende ook een verhoging van haar rente-inkomsten in 2019.

Deze trend heeft zich in 2020 voortgezet. De rentemarge bij Crelan is verder gedaald. Deze daling is te wijten aan de aanzienlijke toename van de deposito's, waardoor de rentelasten ondanks de daling van de rentevoeten niet konden worden verlaagd. Als uitvloeisel daarvan leidde deze stijging ook tot een daling van de Loan-to-Deposit ratio. Door de grote toevloed van deposito's was de bank niet in staat deze rechtstreeks in kredieten om te zetten, hetgeen van invloed was op de netto-inkomsten uit bemiddeling. De dochteronderneming Europabank NV blijft voordeel halen uit haar sterke commerciële marges, waardoor haar inkomsten in de loop van het boekjaar zijn gestegen van 71,4 miljoen EUR tot 73,8 miljoen EUR.

Dankzij het voorzichtige kredietbeleid van Crelan bleef de impact van de COVID-19-maatregelen op de rente-inkomsten beperkt. Ze bedragen 1,81 miljoen EUR eind 2020. Crelan kreeg weinig verzoeken tot uitstel van betaling en Corona garantieclaims.

De volgende posten hadden een significant positief effect op de rentebaten :

- De effecten van de Tiering bleven voelbaar tussen januari en oktober, en verzachtten de kosten van overtollige liquiditeit en ;
- Anderzijds kon de bank dankzij het TLTRO III-programma ook een aantrekkelijke vergoeding krijgen in ruil voor bezwaarde activa.

De kleinere daling van de depositokosten kan worden toegeschreven aan een combinatie van factoren, waarvan de belangrijkste zijn : (1) het feit dat aflopende kasbons en termijnrekeningen niet door de cliënten worden verlengd, maar in plaats daarvan worden overgeboekt naar depositorekeningen, waardoor zij niet bijdragen aan de daling van de kosten in deze categorie; en (2) de sterke toename van uitstaande deposito's waarmee Crelan sinds januari geconfronteerd werd.

5.2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De netto-inkomsten uit commissies en provisies waren op 31 december 2020 en 2019 als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Effecten		
- uitgiften	19.308.933	16.914.380
- aan- en verkooporders	6.030.690	3.284.250
- overige	0	20.636
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	328.279	464.887
- bewaring	1.041.429	1.028.600
Verplichtingen uit hoofde van leningen	708.192	690.936
Betalingsdiensten	34.652.273	36.453.023
Ontvangen Beheerscommissies	35.140.889	32.048.658
Commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen	9.660.920	8.548.464
Overige financiële diensten	3.693.693	4.239.781
Totale baten uit provisies en vergoedingen	110.565.298	103.693.615
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	99.156.828	94.982.687
Overige financiële diensten	229.782	273.499
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	99.386.610	95.256.186
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	11.178.688	8.437.429

De netto baten uit provisies en vergoedingen zijn met 2,7 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2019. Dit kan worden verklaard door de stijging in de effecten (+5,1 miljoen EUR), in de ontvangen beheerscommissies (+3,1 miljoen EUR) en in de commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen (+1,1 miljoen EUR).

De effecten en de ontvangen beheerscommissies zijn vooral beïnvloed geweest door het "opportunistische" gedrag van de beleggers tijdens de marktcorrectie in maart, alsook door het hernieuwde optimisme en de risicobereidheid na de opleving in november. Ontvangen provisies op beleggingsproducten (fondsen, notes, enz.) bestaan uit twee aspecten: een productiecommissie en een commissie op het bedrag van de beheerde activa. Terwijl de eerste in de loop van het jaar steeg, kreeg de tweede te maken met een zeer scherpe daling

na de marktcorrectie in maart, alvorens langzaam terug te keren naar het vroegere niveau dankzij de opleving aan het einde van het jaar en de instroom van nieuwe investeringen die in de loop van het jaar plaatsvonden. Bovendien is de stijging van de commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen het gevolg van twee elementen: een ontvangen eindafrekening van Fidea en een sterke stijging van de levensverzekeringsproductie bij onze partner Allianz.

De daling van de betalingsdiensten in 2020 is rechtstreeks toe te schrijven aan de opeenvolgende lockdowns die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden. De daling van de commerciële en economische activiteit heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de daling van de kaartinkomsten.

De commissies betaald aan tussenpersonen zijn echter ook gestegen, wat te wijten is aan de sterke productie van beleggingsproducten (fondsen, notes, enz.) en de sterke toename van deposito's

Naast de druk op de rente-inkomsten heeft de sterke stijging van de spaargelden ook geleid tot een grotere dan normale stijging van de commissies gelinkt aan de deposito's.

5.3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	634.571	1.207.908
Totaal dividenden	634.571	1.207.908

De door de groep in 2020 ontvangen dividenden zijn gedaald en bestaan uit EUR 0,62 miljoen EUR van een participatie in VISA Belgium en EUR 0,01 miljoen EUR van een participatie in een fonds.

5.4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd via de resultatenrekening op 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	172.000	2.366.733
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	996.329	1.568.458
Leningen en vorderingen	829.121	903.086
Totaal gerealiseerde winsten	1.997.450	4.838.277
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	0	41.631
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	0	41.631
Totaal	1.997.450	4.796.646

De daling in 2020 is het gevolg van minder inkomsten uit de private-equityportefeuille in vergelijking met 2019.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op de opbrengst van de verkoop van afgeschreven kredietdossiers aan een incassobureau. Het betreft voornamelijk afgeschreven kaskredieten en leningen op afbetaling die in het verleden definitief niet meer in de balans zijn opgenomen. Deze dossiers worden verkocht aan een incassobureau.

5.5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2020 en 2019.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Rente-instrumenten	-1.303.377	-1.461.377
Valutahandel	0	0
Totaal	-1.303.377	-1.461.377

Zoals eerder uitgelegd, houdt de Groep geen activa of passiva aan voor handelsdoeleinden. De enige activa die voor dit doel worden aangehouden, hebben betrekking op derivaten die voortvloeien uit de acquisitie van Centea maar die niet als dekkingsverrichtingen konden worden gedocumenteerd.

5.6. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
Waardeveranderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	14.628	0	452.454	0
ten gevolge van:	0	0	0	0
- marktrisico	14.628	0	452.454	0
- kredietrisico	0	0	0	0
Waardeveranderingen gerelateerd aan kredietderivaten	0	0	0	0

Winsten en verliezen in verband met aanpassingen van de reële waarde zijn niet materieel in 2020 en zijn voornamelijk toe te schrijven aan deelnemingen in bepaalde fondsen, zoals vastgoedcertificaten en SICAV's die volgens IFRS 9 in deze categorie ingedeeld zijn.

Het bedrag dat in de bovenstaande tabel voor 2019 is opgenomen, verschilt van het bedrag dat in de vorige jaarrekening (d.w.z. voor het boekjaar 2019) is opgenomen. Dit is te wijten aan het feit dat de activiteiten van CRI vorig jaar niet werden gedeconsolideerd op het niveau van de resultatenrekening.

5.7. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen bij het niet langer opnemen van activa die niet voor verkoop zijn bestemd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Winsten		
Materiële vaste activa	440.151	12.968
Verliezen		
Materiële vaste activa	41.808	25.639
Totaal winsten en verliezen	398.343	-12.671

De winst van 2020 heeft hoofdzakelijk betrekking op de verkoop van een terrein in Gembloux. Het opgenomen verlies voor dit jaar heeft betrekking op transacties die plaatsvonden in de dochteronderneming Europabank NV en is verwaarloosbaar.

5.8. Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt per 31 december 2020 en 2019 gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	11.263.714	10.612.716
Bijdragen m.b.t. deposito's	4.197.363	3.974.553
Nettopremies op verzekeringscontracten	0	0
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	0	0
Recuperaties op afgeschreven vorderingen	4.340.543	4.840.813
Andere exploitatiebaten	6.603.344	10.278.705
Totaal andere exploitatiebaten	26.404.964	29.706.787
Andere exploitatielasten	121.063	157.372
Totaal andere exploitatielasten	121.063	157.372
Totaal andere netto-exploitatiebaten	26.283.901	29.549.415

De evolutie met -3,27 miljoen EUR is te wijten aan een daling met -3,68 miljoen EUR van de andere bedrijfsopbrengsten. De verklaring hiervoor is dat de bank in boekjaar 2019 een uitzonderlijke terugvordering van +2,14 miljoen EUR heeft geboekt in verband met de CEO-fraude die in 2016 heeft plaatsgevonden.

De terugvordering van oninbare vorderingen is niet veel lager dan in 2019 (-0,5 miljoen EUR). De recuperatie van kosten op kredieten draagt +0,65 miljoen EUR meer bij dan in 2019.

5.9. Administratiekosten

5.9.1. Personeelskosten

Eind december 2020 had de Groep 2.734 medewerkers in dienst tegenover 2.772 eind 2019.

De personeelskosten daalden in vergelijking met vorig jaar (-0,92 miljoen EUR), deels door de vermindering van het aantal FTE's, maar vooral door de veralgemening van het thuiswerk binnen de bank. De bank heeft een strikt beleid ingevoerd om haar werknemers te beschermen en het risico van besmetting op de

werkplaats zoveel mogelijk te beperken. Naast de bekende coronamaatregelen (afstand van 1m50 tussen elke werkplek, vermindering van het aantal personen per vergaderzaal, enz.) heeft de bank de teams ook in twee groepen verdeeld (A en B); elke groep kan, zonder verplichting, slechts om de andere week naar het hoofdkantoor gaan. Al deze maatregelen hebben dan ook bijgedragen tot een aanzienlijke vermindering van de reis- en cateringkosten, enz.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bezoldigingen	65.093.687	65.144.871
Sociale lasten	17.490.375	16.876.031
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	5.551.442	6.331.726
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	202.791	229.146
Andere	2.424.401	3.102.431
Totaal personeelskosten	90.762.696	91.684.205

5.9.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Marketingkosten	6.641.794	8.332.985
Honoraria	6.953.394	7.175.685
IT-uitgaven	38.805.496	38.560.152
Huurgelden	1.469.001	1.370.666
Bedrijfsbelastingen	24.916.952	23.679.023
Depositobescherming en resolutiefonds	0	0
Andere	42.457.974	48.268.684
Totaal	121.244.611	127.387.195

De post "Depositobescherming en resolutiefonds" werd uit bovenstaande tabel gehaald en ondergebracht onder punt 5.9.3. "Bijdragen aan resolutiefonds en depositogarantiestelsels" in deze jaarrekening.

Op basis van de overige posten zijn de uitgaven in 2020 met -6,14 miljoen EUR gedaald. Vooral twee rubrieken zijn verantwoordelijk voor deze daling: aan de ene kant zijn de marketingkosten in de loop van 2020 gedaald door annulaties van verscheidene evenementen; aan de andere kant daalden de overige uitgaven. Deze laatste rubriek wordt verklaard door de lagere kosten in verband met de overname van de bankactiviteiten van AXA (2020: 6,16 miljoen EUR vs. 2019: 6,67 miljoen EUR).

Hoewel de impact niet tot uiting komt in de IT-uitgaven (lichte stijging van +0,25 miljoen EUR), is Crelan erin geslaagd een aanzienlijk aantal interne vacatures in te vullen door nieuwe medewerkers aan te werven, waardoor minder een beroep moest worden gedaan op externe consultants en de kosten dus konden worden beperkt.

Tenslotte kan een stijging van de bedrijfsbelastingen (+1,24 miljoen EUR) worden vastgesteld. Dit is het resultaat van de sterke toename van de deposito's die in de loop van het jaar 2020 is waargenomen. Deze opmerking geldt ook in de context van het depositogarantiestelsel in de volgende paragraaf.

5.9.3. Bijdragen in contanten aan ontwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels

De bijdragen aan ontwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Depositogarantiestelsel	15.132.918	14.603.399
Single Resolution Funds	2.666.373	2.217.390
Totaal	17.799.291	16.820.789

Zoals in het kader van de bankentaks (zie vorige paragraaf) heeft de toename van de deposito's aan de passiefzijde mechanisch geleid tot een toename van de bedragen die verschuldigd zijn aan het depositogarantiestelsel (+0,53 miljoen EUR).

5.10. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen kunnen per 31 december 2020 en 2019 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa:	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking		
van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	49.775	7.610
- leningen en vorderingen	-17.792.839	1.219.229
Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa:	0	0
- materiële vaste activa	0	0
- vastgoedbeleggingen	0	0
- immateriële activa	0	0
- andere	0	0
Totaal	-17.743.064	1.226.839

Met de invoering van IFRS 9 worden waardeverminderingen niet alleen bepaald volgens een impairment-model maar worden ook waardeverminderingen geboekt op meerdere types vorderingen. Meer bepaald gaat het over tegoeden op kredietinstellingen, titels uit de beleggingsportefeuille en buitenbalansverplichtingen (toegestane kredietlijnen en goedgekeurde aanvragen). Het effect van deze extra producten op het resultaat bedraagt in 2020 1,1 miljoen EUR en is opgenomen in de voorzieningen. Er werden in 2020 geen waardeverminderingen geboekt op niet-financiële vaste activa, zoals materiële en immateriële vaste activa.

Tijdens het boekjaar 2020 heeft de Groep de waardeverminderingen verhoogd voor een geconsolideerd bedrag van 17,8 miljoen EUR. Crelan NV verhoogde namelijk haar waardeverminderingen met 5,2 miljoen EUR (tegenover een terugname van 8,9 miljoen EUR in 2019), terwijl Europabank haar voorzieningen heeft doen stijgen met 12,6 miljoen EUR (tegenover 7,7 miljoen EUR in 2019).

Voor de evolutie van de waardeverminderingen wordt verwezen naar 7.2.1

Gedetailleerde informatie over de waardevermindering van financiële activa werd reeds behandeld in toelichtingen 4.3. en 4.4.

5.11. Winstbelastingen

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de actuele en uitgestelde belastingen :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Actuele belastingen	10.207.326	11.676.946
Uitgestelde belastingen	2.140.823	2.133.793
Totaal winstbelastingen	12.348.149	13.810.739

In toelichting 4.7. is de informatie met betrekking tot de uitgestelde belastingen opgenomen in resultatenrekening al verwerkt.

De belastbare winst omvat uitgaven die niet fiscaal aftrekbaar zijn, evenals winsten waarover geen inkomstenbelasting wordt geheven.

De volgende tabel illustreert het verband tussen wettelijke en effectieve winstbelastingen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		57.950.980		79.246.890
Wettelijk belastingtarief	25,00%	14.487.745	29,58%	23.441.235
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	0,00%	0	-0,21%	-166.138
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-10,79%	-6.254.050	-8,66%	-6.863.250
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,42%	825.020	1,21%	962.574
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-8,28%	-4.796.067	-8,74%	-6.928.277
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	5,64%	3.270.287	-3,96%	-3.141.275
Boekhoudkundige eliminaties	11,54%	6.686.294	9,43%	7.474.527
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	-0,50%	-398.438
Andere	-3,23%	-1.871.080	-0,72%	-570.219
Effectieve belastinglast van het boekjaar	21,31%	12.348.149	17,43%	13.810.739

Het belastingtarief is gebaseerd op het Belgische wettelijke belastingtarief dat is verlaagd tot 25% vanaf het belastingjaar 2021 met betrekking tot een boekjaar dat ten vroegste op 1 januari 2020 aanvangt. Het effectieve belastingtarief bedraagt 21,31%, wat een stijging betekent ten opzichte van vorig jaar.

Deze stijging van de effectieve belastingvoet is hoofdzakelijk het gevolg van de toename van de belaste voorzieningen (zie lijn "Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves").

Ontvangen dividenden werden volledig in mindering gebracht op het resultaat van het jaar, en een deel van de stock aan Definitief Belaste Inkomsten kon ook worden toegerekend (zie lijn "Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen").

5.12. Vergoeding van de commissaris

In de onderstaande tabel worden de vergoedingen voor het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar weergegeven :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	354.702	359.014
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	123.877	44.030
a. Andere controleopdrachten	11.115	5.055
b. Belastingadviesopdrachten	0	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	112.762	38.975
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	59.985	470.380
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	1.485	84.133
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	58.500	386.247
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	538.564	873.424

De door EY verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.13. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur (incl. de leden van het directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen. Sinds de overname van de aandelen door de Belgische aandeelhouders in 2015 (zie toelichting 2.4.), zijn er geen met de Groep verbonden ondernemingen meer.

Per eind 2020 heeft Crelan een uitstaand bedrag van 2,4 miljoen EUR aan leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité. Deze zijn gewaarborgd door 0,9 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen zijn uitgevoerd aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Korte termijn personeelsbeloningen	3.535.540	3.683.683
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.193.826	886.474
Andere langetermijn personeelsbeloningen		0
Ontslagvergoedingen		0
Op aandelen gebaseerde betalingen		0
Totaal	4.729.366	4.570.157

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de FSMA.

6. Toelichting op de buiten balans

De onderstaande tabel geeft details over de verplichtingen buiten de balans van de Groep per 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	1.228.176.514	1.015.411.473
- ontvangen	35.000.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	43.703.406	43.633.516
- ontvangen	358.830.556	358.553.013
Collateral		
- toegekend	1.426.603.792	859.310.855
- ontvangen	19.593.068.387	18.990.311.404
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	5.621.014	4.350.838
- vanwege een andere tegenpartij	20.958.352	17.460.013

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op kredietlijnen verstrekt aan klanten, die (nog) niet zijn opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten opzichte van andere financiële tegenpartijen en waarop beroep kan gedaan worden in het kader van een tekort aan liquiditeiten.

De ontvangen financiële garanties en ontvangen zekerheden dienen als garanties voor klantverbintenissen in het kader van de toekenning van kredieten. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheek. De toegewezen garantie bestaat hoofdzakelijk uit borgsommen die zijn betaald onder de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten (zie toelichting 4.4.).

De sterke stijging van de verleende garanties in 2020 ten opzichte van 2019 is toe te schrijven aan het TLTRO III-programma waaraan de bank heeft deelgenomen.

Verplichtingen tot enige andere tegenpartij in het kader van financiële leasing hebben betrekking op aankoopverplichtingen aan leveranciers. De verplichtingen van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease hebben betrekking op aankoopopties voor klanten.

7. Risicobeheer

De Groep Crelan is onderhevig aan verschillende risico's, met name het kredietrisico, het operationeel risico, het marktrisico en het liquiditeitsrisico. Marktrisico omvat het renterisico, het spread risico en het valutarisico.

De risicobeheerprocedures van de Groep zijn erop gericht deze risico's te identificeren, te meten en te sturen.

In dit hoofdstuk volgt een bespreking van de risicobeheerorganisatie en de diverse soorten risico's waaraan de Groep onderhevig is.

7.1. Algemene organisatie binnen de Groep

In het algemeen beheren de verschillende "business lines" binnen de bank zelf hun risico's. Het Risk Management vormt de tweedelijnsverdediging van de bank. De rol van Risk Management is om er op toe te zien dat de identificatie, meting en sturing van de risico's correct verloopt.

Het Risk Management beoefent zijn activiteiten op een onafhankelijke wijze en rapporteert rechtstreeks aan de Chief Risk Officer (CRO) die zetelt in het directiecomité.

De voornaamste activiteiten van het Risk Management bestaan uit :

- Het berekenen en opvolgen van de solvabiliteitsratio's (Eigen vermogen en RWA)
- Het opstellen van een Capital Planning
- Het definiëren van een Risk strategie
- Het opstellen van bepaalde officiële rapporteringen (ICAAP, COREP, ILAAP, Recovery Plan, RACI...)
- Het uitvoeren en berekenen van de impact van bepaalde stress testen
- De ontwikkeling en de interne validatie van kredietscoringsmodellen, met inbegrip van de modellen die ontwikkeld werden in het kader van IFRS 9
- Adviesverlening met betrekking tot kredietaanvragen waarvan de beslissing onder de verantwoordelijkheid van het directiecomité valt
- Het opvolgen van evoluties op het vlak van het kredietrisico, het financieel risico en het operationeel risico aan de hand van interne boordtabellen
- De implementatie van de Solvency II-vereisten binnen Crelan Insurance NV.

7.1.1. De risicocomités

Reeds vele jaren beschikt het Risk Management over verschillende risicocomités :

Het Comité Coméri behandelt de interne modellen die worden gebruikt in de operationele besluitvormingsprocessen en bij de berekening van de kapitaalvereisten. Alle aspecten van modellering en validatie worden in dit comité voorgelegd en beslist.

Het comité CredRisk behandelt het kredietrisico en houdt zich vooral bezig met de kredietacceptatiepolitiek van de bank, het opvolgen van verbeteringen inzake risicobeheer, boordtabellen en de implementatie van de limieten.

Het FinRisk comité behandelt het financiële risico van de bank, het renterisico en liquiditeitsrisico. Het zorgt ook voor de implementatie van bepaalde financiële limieten. Zij valideert eveneens de financiële politiek en de methodologische keuzes die door de business lines worden voorgesteld.

Het OpRisk comité behandelt de operationele risico's en de permanente controle. Zij volgt de evolutie op van incidenten en valideert de politiek inzake operationele risico's.

Het IT Risk comité houdt zich bezig met de veiligheid van de informatica systemen.

Het FilRisk comité volgt de risico's op met betrekking tot dochtermaatschappij Europabank NV.

In 2015 werd in het kader van de nieuwe bankenwet het Risico comité opgericht. Dit comité is samengesteld uit 4 leden van de Raad van Bestuur, waarvan 2 onafhankelijke bestuurders. Haar rol en verantwoordelijkheden werden beschreven in een charter.

7.1.2. Bazel

De bank heeft een reeks maatregelen omtrent risicobeheer ontwikkeld en geïmplementeerd die conform zijn aan de Internal Ratings Based (IRB)-regelgeving met betrekking tot het eigen vermogen. Hierbij wordt een rating toegewezen aan elke schuldenaar en aan elke transactie. Deze parameters worden gebruikt om de ICAAP-eisen te meten in functie van de risico's aan welke de bank is onderworpen, dit zowel onder normale omstandigheden als in economische ongunstige periodes (stress).

Dit rating-systeem wordt eveneens gebruikt voor het beheren van het operationeel risico van kredieten en voor het implementeren van de huidige politiek met betrekking tot het kredietrisico.

De resultaten van het rating-systeem worden regelmatig gecontroleerd en één keer per jaar gevalideerd.

De volgende tabel geeft een historisch overzicht van de rapporteringsmethode met betrekking tot de Bazel-normen voor elke entiteit binnen de Groep Crelan :

Roll-out Basel III pillar 1	2010	2011	2012	2013	2014 ⁽³⁾	2016 ⁽⁴⁾ -2020
IRB Advanced approach		Landbouwkrediet ⁽¹⁾	Landbouwkrediet	Crelan ⁽²⁾	Crelan ⁽²⁾	Crelan ⁽²⁾
Standardised approach	Landbouwkrediet					
	Centea	Centea	Centea			
	Keytrade	Keytrade	Keytrade	Keytrade	Keytrade	
	Europabank	Europabank	Europabank	Europabank	Europabank	Europabank

(1) Sedert 31/12/2011

(2) Kredietomloop ex-Centea blijft in de Standaard Benadering

(3) Rapportering volgens de CRD IV (Basel III normen)

(4) Verkoop Keytrade

7.2. Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een van de partijen bij een transactie in gebreke blijft voordat de definitieve afwikkeling van de met de transactie samenhangende kasstromen heeft plaatsgevonden. De Groep is onderhevig aan kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten en het aanhouden van een beleggingsportefeuille. De voornaamste oorzaak van dit type risico is het uitblijven van betaling door de tegenpartij.

Het kredietrisico is veruit het voornaamste risico waaraan de Groep is blootgesteld en wordt binnen elke entiteit nauw opgevolgd door het bevoegde comité (zie punt "7.1.1. De risicocomités"). Bovendien wordt het kredietrisico elk kwartaal in detail gerapporteerd. Via de CRO van Crelan NV worden de verslagen van deze laatste voorgelegd en besproken op het Directiecomité.

In deze sectie wordt uitsluitend het kredietrisico op de leningen en vorderingen en de beleggingsportefeuille besproken. Voor informatie met betrekking tot het kredietrisico van de herverzekeringsactiva verwijzen wij naar toelichting 7.6.3.

7.2.1. Het beheersen van het kredietrisico

7.2.1.1. Leningen en vorderingen

Het kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten, wordt door elke entiteit van de Groep actief beheerd, gebruik makend van informatiesystemen, aangepast aan de entiteit, en waarderingsmethoden van de tegenpartijen. Vooraleer een krediet wordt toegestaan, wordt de aanvraag onderworpen aan een diepgaand onderzoek van de tegenpartij, het te financieren project en de structuur van de opgezette transactie. De analyse gebeurt aan de hand van een formeel vastgelegd beslissingssysteem. De kredietbeslissing wordt ten slotte genomen door de bevoegde personen of het bevoegde niveau binnen de business lines.

Jaarlijks investeert de Groep in de informatisering van real-time kwaliteitsgegevens komende van interne en externe gegevensbronnen voor de opvolging van de kredieten. Deze informatie ligt aan de basis voor de opmaak van de boordtabellen ter opvolging van de kredietactiviteit, alsook voor de allocatie aan de diverse risico-opvolgingssystemen.

Het kredietrisico wordt binnen de Groep op verschillende manieren beheerd. Elke operationele entiteit is verantwoordelijk voor het toekennen van ratings en de opvolging van het kredietrisico van haar eigen cliënteel. De verschillende entiteiten van de Groep opereren dan ook in volledig verschillende segmenten en niches van de markt. Belangrijke risico's worden echter via de bevoegde kredietrisicocomités gerapporteerd naar het Directiecomité. Desgewenst kan Risk Management van de Groep bijkomende limieten opleggen en bestaande risico's bijsturen.

De Groep Crelan heeft beslist om haar dochteronderneming Europabank NV in de STA-methode (Standardised approach) te behouden op reglementair niveau omwille van de specifieke aard van haar risico's en de opvolging ervan. Enkel de retail perimeter van Crelan NV zal in de IRBA-methode (IRB Advanced Approach) worden opgevolgd.

De ratings worden berekend in het departement kredieten op het moment van de kredietaanvraag. Ze worden er eveneens up-to-date gehouden in functie van gebeurtenissen gedurende de looptijd van het krediet en in functie van de typologie van de risico's.

Per 13 maart 2019 heeft de NBB Crelan toestemming gegeven om een deel van de ex-Centea-kredieten te behandelen volgens de IRB-methode (uitrolplan). Hiertoe heeft Crelan specifieke modellen ontwikkeld om het kredietrisico op deze in 2013 gekochte portefeuille te beheren die in eerste instantie volgens de standaardmethode werd behandeld. Deze modellen werden in de loop van 2018 door de Nationale Bank geïnspecteerd, waarbij de aandacht vooral uitging naar hun prestatieniveau.

De omschakeling naar IRB voor dit deel van de vroegere Centea-leningen werd door Crelan uitgevoerd voor de berekening van het eigen vermogen vanaf situatie 31 maart 2019.

De laatste fase van het roll-out plan werd in 2020 afgerond met de ontwikkeling van een specifiek model voor leningen aan ex-Centea zelfstandigen. In december is bij de NBB een autorisatieverzoek ingediend voor een berekening van de kapitaalvereisten volgens de geavanceerde methode op dit deel van de portefeuille. Dit verzoek omvat ook de goedkeuring van verbeteringen aan andere modellen, met name naar aanleiding van de aanbevelingen van de NBB-missie in 2018. Beslissingen worden verwacht in de loop van 2021.

In 2020 heeft Crelan ook wijzigingen aangebracht in de processen en in het IT-systeem dat toeziet op het beheer van het default om te voldoen aan de vereisten van de EBA-richtlijnen die op 1 januari 2021 van kracht worden.

Momenteel kunnen we de kredietactiviteit van de Groep Crelan segmenteren in verschillende activa klassen:

- Europabank NV investeert voornamelijk in consumenten- en hypothecaire kredieten en in overheidsschuld
- Crelan NV investeert voornamelijk in kredieten aan particulieren, waaronder voornamelijk hypothecaire kredieten, maar ook in kredieten aan landbouwers en kleine ondernemingen

Elke entiteit beschikt over specifieke operationele onderafdelingen met hun eigen vakspecialisten en instrumenten voor risicobeheer. Binnen Crelan NV worden rating-systemen gebruikt voor de markt van de land- en tuinbouwers en de markt voor kleine ondernemingen en zelfstandigen, alsook een credit scoring-systeem voor consumptiekredieten.

De uitstaande kredieten worden voortdurend opgevolgd en gerangschikt volgens hun risicograad, rekening houdende met gebeurtenissen die de kredietkwaliteit beïnvloeden. Een standaardopvolging werd ingebouwd in het informatiesysteem van de kredieten dat zorgt voor het automatisch versturen van herinneringen in geval van achterstallen. De kwalitatieve indicatoren worden eveneens opgevolgd met behulp van leveranciers van bedrijfsdata. Bovendien worden door alle entiteiten van de Groep risico-verlagende technieken toegepast, waarvan de meest voorkomende het nemen van waarborgen is. De voornaamste waarborgen bij het toestaan van leningen en voorschotten zijn onroerende goederen, roerende goederen en financiële activa. Voor de zekerheden werden duidelijke schattingsnormen bepaald, die zowel de juridische aspecten van de waarborg in aanmerking nemen als de economische kenmerken van de bezwaarde goederen. Er wordt eveneens rekening gehouden met de samenloop tussen de andere schuldeisers om de recuperatiewaarde te bepalen.

Wanneer het waarschijnlijk is dat de tegenpartij niet aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen, wordt er een individuele waardevermindering aangelegd. Deze wordt vervolgens individueel opgevolgd met als doel het risico op een aanvaardbaar niveau te houden en te trachten de achterstallige sommen in der minne te recupereren. Indien dit niet mogelijk blijkt, worden de kredieten doorgegeven aan het departement juridische zaken en geschillen voor uitwinning van de waarborgen.

De waardeverminderingen op kredieten worden bepaald aan de hand van modellen gebaseerd op historische verliesgegevens, alsook op basis van het professioneel oordeel van de experts die zetelen in het comité waardeverminderingen. Zoals de IFRS 9 norm het voorschrijft, houden de waardeverminderingen eveneens rekening met de verwachte economische situatie van de komende jaren. Zo dienen volgende macro-economische indicatoren als input voor de modellen:

- De BBP-groei in België;
- Het werkloosheidspercentage in België;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België.

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt. Een basisscenario, een positief scenario en een negatief scenario. Op 31 december 2020 werden volgende parameters en gewichten toegewezen:

	scenario	gewicht	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
BBP_BE	Downturn	30%	-7,08%	-1,14%	1,46%
	Base	55%		0,21%	2,01%
	Upturn	15%		1,49%	2,41%
HOUSEPRICE_BE (12/2019 = 100%)	Downturn	30%	99,78%	97,00%	97,77%
	Base	55%		100,47%	103,12%
	Upturn	15%		104,19%	108,64%
UNEMPLOYMENT_BE	Downturn	30%	5,47%	6,80%	6,79%
	Base	55%		5,94%	6,17%
	Upturn	15%		5,06%	5,52%

De sensitiviteit van de keuze van de toegewezen gewichten aan elk scenario wordt in onderstaande tabel weergegeven:

		Positief scenario											
		0%	10%	15%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Negatief scenario	0%	-0,5%	-0,7%	-0,8%	-0,9%	-1,1%	-1,3%	-1,6%	-1,8%	-2,0%	-2,2%	-2,4%	-2,7%
	10%	-0,2%	-0,4%	-0,5%	-0,6%	-0,9%	-1,1%	-1,3%	-1,5%	-1,7%	-1,9%	-2,2%	
	20%	0,1%	-0,2%	-0,3%	-0,4%	-0,6%	-0,8%	-1,0%	-1,2%	-1,5%	-1,7%		
	30%	0,3%	0,1%	0,0%	-0,1%	-0,3%	-0,5%	-0,8%	-1,0%	-1,2%			
	40%	0,6%	0,4%	0,3%	0,2%	-0,1%	-0,3%	-0,5%	-0,7%				
	50%	0,9%	0,6%	0,5%	0,4%	0,2%	0,0%	-0,2%					
	60%	1,1%	0,9%	0,8%	0,7%	0,5%	0,3%						
	70%	1,4%	1,2%	1,1%	1,0%	0,7%							
	80%	1,7%	1,4%	1,3%	1,2%								
	90%	1,9%	1,7%										
	100%	2,2%											

Naargelang men meer gewicht zou geven aan de positieve en/of negatieve scenario's, kan dit een impact hebben tussen +2,2% tot -2,7% ten opzichte van de huidige aangelegde waardeverminderingen.

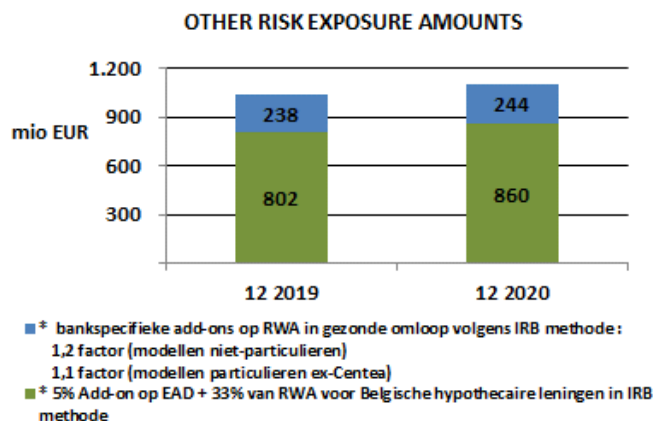
Covid maatregelen

Vanaf het begin van de coronaviruscrisis in maart 2020 zijn specifieke acties ondernomen om de meting en monitoring van risico's in de kredietportefeuille te versterken. Deze werden vastgelegd in een tweemaandelijks nota die werd meegedeeld aan het senior management van de bank en besproken met de NBB:

- De risicomonitoringindicatoren werden versterkt en hun rapporteringsfrequentie werd verhoogd
- Het IT-systeem werd aangepast voor het beheer van overheidssteunmaatregelen die specifiek voor Crelan van toepassing zijn (moratoria en korte termijnkredieten)
- Portefeuilleherzieningen hebben het mogelijk gemaakt om klanten en sectoren te identificeren die door de crisis zijn beschadigd, waaronder de belangrijkste risico's werden beoordeeld door het kredietcomité. In het geval van een significante toename van het risico, werden de kredieten overgedragen naar fase 2 met verhoogde provisionering op basis van de ongewijzigde regels van het IFRS9-systeem
- Het IFRS9-model werd regelmatig bijgewerkt om de verwachte veranderingen in macro-economische scenario's op te nemen
- Op de portefeuille zijn stresstests uitgevoerd om de impact van covid op provisies en RWA in te schatten

De volgende tabellen geven een overzicht voor de Crelan Groep van de Exposure at default (EAD), Risk Weighted Assets (RWA) en gemiddelde Risk Weight (RW) in procent voor 31 december 2020 en 31 december 2019 naargelang de rapportering in het kader van de Bazel-normen : de RWA en gemiddelde RW zijn gebaseerd op de gerapporteerde cijfers in Corep tabel 7 (i.e. standaardbenadering), tabel 8 (i.e. interne noteringsbenadering) en tabel 12 (i.e. effectisering op basis van standaardbenadering). Tabel 8 houdt, conform met de richtlijn van de NBB, geen rekening met de 5% add-on, die door de Belgische regulator wordt opgelegd aan Belgische banken die Belgische hypothecaire leningen volgens de IRB-methode rapporteren. Bovendien moet sinds 30 juni 2018 rekening worden gehouden met een additionele 33% van de RWA op Belgische hypothecaire leningen volgens de IRB-methode. In tabel 8 wordt tevens, conform met de richtlijn van de NBB, geen rekening gehouden met factoren die door de Belgische regulator specifiek worden opgelegd op de RWA in gezonde omloop, die door Crelan NV gerapporteerd wordt volgens de IRB-methode. Deze additionele prudentiële maatregelen worden apart gerapporteerd in tabel 2 van de COREP onder rubriek "Other Risk Exposure Amounts".

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie voor "Other Risk Exposure Amounts". Deze bedroegen in totaal 1.104 miljoen EUR op 31 december 2020 versus 1.040 miljoen EUR op 31 december 2019. Dit is een stijging met 64 miljoen EUR en is voornamelijk te wijten aan de stijging van de omloop hypothecaire kredieten.

Standaard benadering

In miljoen EUR - 31 12 2019	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	7.123	210	143	0	7.476
Totaal RWA	1.782	149	22	0	1.952
Gemiddelde RW in %	25,0%	70,7%	15,1%	20,0%	26,1%

In miljoen EUR - 31 12 2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	8.313	190	136	-	8.638
Totaal RWA	1.737	134	18	-	1.889
Gemiddelde RW in %	20,9%	70,3%	13,0%	NA	21,9%

Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31 12 2019	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	14.374	832	-	-	15.206
Totaal RWA	1.685	164	-	-	1.849
Gemiddelde RW in %	11,7%	19,7%	NA	NA	12,2%

In miljoen EUR - 31 12 2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	15.140	1.070	-	-	16.210
Totaal RWA	1.720	205	-	-	1.925
Gemiddelde RW in %	11,4%	19,1%	NA	NA	11,9%

Op 31 december 2020 is het gemiddeld risicogewicht van de blootstellingen die onder de standaardbenadering worden gerapporteerd 21,9%. Dit is een daling ten opzichte van het gemiddeld risicogewicht van 26,1% op 31 december 2019. De totale blootstelling of EAD onder de standaardbenadering is ongeveer met 1 miljard EUR gestegen in vergelijking met het voorgaande jaar. Deze stijging is voornamelijk afkomstig van liquiditeiten die bij de centrale bank worden geplaatst. Dit wordt aan 0% gewogen en verklaart dus de daling van het totale gemiddelde risicogewicht in de standaardbenadering.

Volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en gemiddeld risicogewicht per type tegenpartij die gerapporteerd worden volgens de standaardbenadering, respectievelijk voor 31 december 2020 en 31 december 2019 :

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	EAD	RWA	RW
Total	8.638	1.889	21,9%
Instellingen	1.139	116	10,2%
Ondernemingen	253	191	75,4%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	3.770	-	0,0%
Garanties op vastgoed	1.351	538	39,8%
Vorderingen op het cliënteel	922	633	68,7%
Regionale overheden	30	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	5	1	20,0%
Multilaterale ontwikkelingsbanken	30	-	0,0%
Internationale organisaties	5	-	0,0%
Vervallen items	87	96	111,1%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	13	20	150,0%
Covered bonds	67	7	10,0%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	1	1	100,0%
Aandelen	24	33	133,9%
Andere elementen	941	253	26,9%
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2019	EAD	RWA	RW
Total	7.476	1.952	26,1%
Instellingen	1.022	102	10,0%
Ondernemingen	284	207	73,0%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	2.650	-	0,0%
Garanties op vastgoed	1.393	562	40,4%
Vorderingen op het clienteel	929	639	68,7%
Regionale overheden	20	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	19	4	20,0%
Multilaterale ontwikkelingsbanken	51	-	0,0%
Internationale organisaties	9	-	0,0%
Vervallen items	123	137	111,3%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	12	18	150,0%
Covered bonds	89	9	10,0%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	1	1	100,0%
Aandelen	24	24	100,0%
Andere elementen	848	248	29,2%
Effectisering	-	-	NA

Het gemiddeld risicogewicht van de blootstellingen gerapporteerd onder de IRB-benadering is gedaald van 12,2% op 31 december 2019 naar 11,9% op 31 december 2020.

In de onderstaande tabel wordt het aandeel van elk kredietscoringsmodel in de evolutie van het risicogewicht aangegeven voor de periode 31 december 2019 tot 31 december 2020 :

Gewogen gemiddelde RW	31/12/2019	12,2%
Landbouwers		-0,3%
Zelfstandigen		0,2%
Particulieren		-0,2%
Kleine ondernemingen		-0,1%
Homogene groepen van risico's		0,2%
Gewogen gemiddelde RW	31/12/2020	11,9%

Een daling in risicogewicht is merkbaar bij elk kredietscoringsmodel, behalve bij zelfstandigen en de homogene groepen van risico's. Deze laatste is samengesteld uit beginnende zelfstandigen waar nog geen individuele rating voor bestaat, tegenpartijen met een achterstand in betaling van minimaal 90 dagen en tegenpartijen waarvan het krediet werd opgezegd.

Volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en gemiddeld risicogewicht per type tegenpartij die gerapporteerd worden volgens de IRB-benadering, respectievelijk voor 31 december 2020 en 31 december 2019 :

In miljoen EUR - 31 12 2020	mio EUR		RW
	EAD	RWA	
Internal ratings based Benadering (IRB)	16.210	1.925	11,9%
<i>IRB benadering - geen eigen estimatie van LGD en/of CCF</i>	-	-	NA
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	-	-	NA
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
<i>IRB benadering - eigen estimaties van LGD en/of CCF</i>	16.210	1.925	11,9%
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	1.315	485	36,9%
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
Retail met Garanties op vastgoed KMO	4.243	719	16,9%
Retail met Garanties op vastgoed non-KMO	9.004	556	6,2%
Retail - Qualifying revolving	-	-	NA
Andere Retail - KMO	1.455	158	10,9%
Andere Retail - non-KMO	193	8	4,0%
Aandelen	-	-	NA
Effectisering	-	-	NA

In miljoen EUR - 31 12 2019	mio EUR		RW
	EAD	RWA	
Internal ratings based Benadering (IRB)	15.206	1.849	12,2%
<i>IRB benadering - geen eigen estimatie van LGD en/of CCF</i>	-	-	NA
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	-	-	NA
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
<i>IRB benadering - eigen estimaties van LGD en/of CCF</i>	15.206	1.849	12,2%
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	1.182	512	43,3%
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
Retail met Garanties op vastgoed KMO	3.877	605	15,6%
Retail met Garanties op vastgoed non-KMO	8.506	554	6,5%
Retail - Qualifying revolving	-	-	NA
Andere Retail - KMO	1.454	171	11,7%
Andere Retail - non-KMO	187	8	4,3%
Aandelen	-	-	NA
Effectisering	-	-	NA

De RWA op blootstellingen van kleine en middelgrote ondernemingen worden sedert 31 maart 2019 berekend op basis van LGD-waarden afkomstig van interne modellen en dus niet langer met de reglementaire opgelegde LGD waarden in de IRB-Foundational-benadering.

De totale blootstellingen en risico gewogen activa binnen de Groep Crelan onder de standaardbenadering en de IRB-benadering worden in onderstaande tabel weergegeven :

Standaard & Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31 12 2019	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	21.497	1.042	143	0	22.682
Totaal RWA	3.467	313	22	0	3.801
Gemiddelde RW in %	16,1%	30,0%	15,1%	20,0%	16,8%

In miljoen EUR - 31 12 2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	23.453	1.260	136	-	24.848
Totaal RWA	3.457	338	18	-	3.814
Gemiddelde RW in %	14,7%	26,9%	13,0%	NA	15,3%

Om de verschillende risicoklassen en de verschillende segmenten vergelijkbaar te maken, maakt de Groep Crelan gebruik van een Masterscale. Via deze Masterscale kan de portefeuille vergeleken worden met internationale standaarden.

In onderstaande tabel wordt een verdeling van de kredietportefeuille weergegeven in termen van EAD en risico-gewogen activa gebruikmakend van de diverse gehanteerde risicoklassen volgens de Masterscale. Het betreft hier uitsluitend het retail segment van Crelan NV die volgens de IRB-methode wordt gerapporteerd.

In miljoen EUR			
PD Masterscale	Bruto Exposure (EAD) RWA Gemiddelde RW in %	31/12/2019 Retail	31/12/2020 Retail
A+	EAD som	-	-
0,001	RWA som	-	-
	Gewogen gemiddelde RW	NA	NA
A	EAD som	-	-
0,010	RWA som	-	-
	Gewogen gemiddelde RW	NA	NA
B+	EAD som	4.390	4.672
[0,02 - 0,04]	RWA som	63	68
	Gewogen gemiddelde RW	1%	1%
B	EAD som	2.679	2.655
] 0,04 - 0,08]	RWA som	92	77
	Gewogen gemiddelde RW	3%	3%
C+	EAD som	2.037	2.484
] 0,08 - 0,16]	RWA som	105	139
	Gewogen gemiddelde RW	5%	6%
C	EAD som	1.201	1.861
] 0,16 - 0,32]	RWA som	93	198
	Gewogen gemiddelde RW	8%	11%
C-	EAD som	2.047	1.510
] 0,32 - 0,64]	RWA som	377	197
	Gewogen gemiddelde RW	18%	13%
D+	EAD som	605	622
] 0,64 - 0,85]	RWA som	172	182
	Gewogen gemiddelde RW	28%	29%
D	EAD som	350	400
] 0,85 - 1,28]	RWA som	87	97
	Gewogen gemiddelde RW	25%	24%
D-	EAD som	1.046	1.023
] 1,28 - 2,56]	RWA som	312	285
	Gewogen gemiddelde RW	30%	28%
E+	EAD som	371	417
] 2,56 - 5,12]	RWA som	191	211
	Gewogen gemiddelde RW	51%	51%
E	EAD som	261	354
] 5,12 - 15]	RWA som	192	252
	Gewogen gemiddelde RW	74%	71%
E-	EAD som	23	26
] 15 - 99,999]	RWA som	18	20
	Gewogen gemiddelde RW	79%	76%
F/Z	EAD som	196	185
100	RWA som	148	201
	Gewogen gemiddelde RW	75%	109%
Totaal Bruto exposure		15.206	16.210
Totaal Risk-Weighted Assets		1.849	1.925
Totaal gewogen gemiddelde RW(%)		12,2%	11,9%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de bruto blootstelling die onder de IRB-benadering wordt gerapporteerd gestegen is van een niveau van 15,2 miljard EUR op 31 december 2019 naar een niveau van 16,2 miljard EUR op 31 december 2020. De stijging van de blootstelling is voornamelijk te wijten aan de gestegen

productie van hypothecaire kredieten in 2020. De risico gewogen activa zijn daardoor gestegen van 1,85 miljard EUR op 31 december 2019 naar 1,93 miljard EUR op 31 december 2020. Het gewogen gemiddelde risicogewicht van de blootstellingen is gedaald van een niveau van 12,2% op 31 december 2019 naar een niveau van 11,9% op 31 december 2020.

Wanneer de Masterscale wordt vertaald in een equivalente externe rating, krijgen we volgende onderverdeling van de EAD volgens rating :

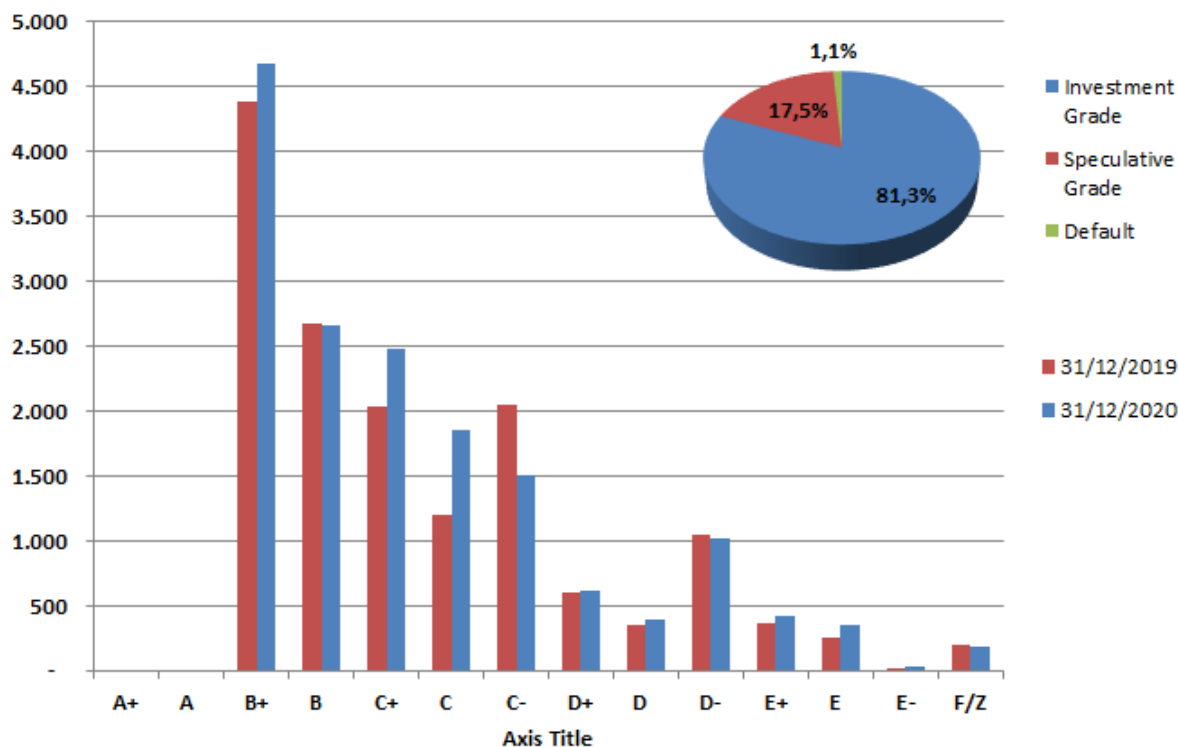
					31/12/2019	31/12/2020
External Rating	MASTER SCALE				Bruto exposure (EAD) (mio EUR)	Bruto exposure (EAD) (mio EUR)
	Rating	Rating	Reference PD (as percentage)	PD Range (as percentage)		
Inv. Grade	AAA	A+	0,001	0,001	-	-
	AA+ to AA	A	0,01	0,01	-	-
	AA- to A+	B+	0,02	[0,02 - 0,04]	4.390	4.672
	A to A-	B	0,06	[0,04 - 0,08]	2.679	2.655
	BBB+	C+	0,16	[0,08 - 0,16]	2.037	2.484
	BBB	C	0,30	[0,16 - 0,32]	1.201	1.861
	BBB-	C-	0,60	[0,32 - 0,64]	2.047	1.510
Speculative Grade	BB+	D+	0,75	[0,64 - 0,85]	605	622
	BB	D	1,25	[0,85 - 1,28]	350	400
	BB-	D-	1,90	[1,28 - 2,56]	1.046	1.023
	B+ to B	E+	5,00	[2,56 - 5,12]	371	417
	B-	E	12,00	[5,12 - 15]	261	354
	CCC to C	E-	20,00	[15 - 99,999]	23	26
Default	D	F/Z	100	100	196	185
					15.206	16.210

			31/12/2019	31/12/2020
Investment Grade			81,2%	81,3%
Speculative Grade			17,5%	17,5%
Default			1,3%	1,1%
Totaal IRB			100%	100%

Van deze blootstellingen die onder de IRB benadering worden gerapporteerd op 31 december 2020 is dus 81,3% van investment grade kwaliteit (ten opzichte van 81,2% op 31 december 2019), 17,5 % is speculative grade (idem als op 31 december 2019) en 1,1% is in default (ten opzichte van 1,3% op 31 december 2019). De definitie van default komt overeen met die van de Bazel-regelgeving, met name een achterstand in betaling van minimaal 90 dagen.

De rating wordt berekend bij elke nieuwe kredietaanvraag of bij periodieke herzieningen van de portefeuille zoals hierboven beschreven. Hij fungeert als beslissingsondersteunend instrument, onder meer voor het vastleggen van de rente- en waarborgvoorwaarden. Stapsgewijs worden de procedures van het kredietbeslissingsproces aangepast zodanig dat de gevraagde waarborgen in overeenstemming zijn met de rating van de desbetreffende cliënt.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van 31 december 2020 ten opzichte van 31 december 2019 van de distributie van de retail portefeuille van Crelan NV per Masterscale rating :

Wat F/Z betreft gaat het over kredieten in default (F) en opgezegde kredieten (Z).

De volgende tabel geeft per Masterscale rating een overzicht van de EAD, het bedrag op de balans, het bedrag buiten balans, de gemiddelde credit conversion factor (CCF %) die wordt toegepast op het niet-getrokken gedeelte van een krediet en het EAD-gewogen Loss Given Default (LGD)-percentage :

In mio EUR 31 december 2019															
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal
EAD	-	-	4.390	2.679	2.037	1.201	2.047	605	350	1.046	371	261	23	196	15.206
Balans bedrag	-	-	4.293	2.530	1.946	1.130	1.881	550	325	917	348	246	20	188	14.374
Buiten balans bedrag	-	-	96	147	91	69	162	53	25	127	23	14	2	8	818
Gemiddelde CCF %	0,0%	0,0%	101,7%	101,6%	100,4%	102,1%	102,0%	104,1%	101,1%	100,9%	102,5%	102,2%	100,3%	102,8%	101,7%
LGD%	0,0%	0,0%	14,0%	17,0%	16,0%	16,0%	19,0%	25,0%	18,0%	19,0%	18,0%	18,0%	18,0%	21,0%	16,8%

In mio EUR 31 december 2020															
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal
EAD	-	-	4.672	2.655	2.484	1.861	1.510	622	400	1.023	417	354	26	185	16.210
Balans bedrag	-	-	4.561	2.506	2.296	1.712	1.368	566	356	855	391	336	24	171	15.140
Buiten balans bedrag	-	-	110	148	187	146	141	55	44	168	26	18	2	13	1.056
Gemiddelde CCF %	0,0%	0,0%	101,4%	101,2%	100,6%	102,1%	101,2%	103,4%	100,7%	100,4%	102,6%	103,6%	100,5%	101,7%	101,3%
LGD%	0,0%	0,0%	15,0%	16,0%	17,0%	20,0%	16,0%	27,0%	19,0%	18,0%	19,0%	19,0%	17,0%	20,0%	17,1%

Het gemiddelde toegepaste CCF percentage op 31 december 2020 bedraagt 101,3% en is dus nagenoeg gelijk aan de gemiddelde CCF toegepast op 31 december 2019, dat 101,7% bedroeg. Het EAD-gewogen gemiddelde LGD-percentage op 31 december 2020 bedraagt 17,1% en is dus iets hoger dan het EAD-gewogen gemiddelde LGD-percentage op 31 december 2019 (16,8%).

Europabank NV:

De blootstellingen van Europabank NV worden gerapporteerd in het kader van de Bazel reglementering volgens de standaardbenadering. Het gemiddeld risicogewicht (RW) geeft een indicatie van de kwaliteit van de onderliggende activa. Hoe hoger dit risicogewicht, hoe hoger het risico van de blootstellingen. De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en risicogewichten per type tegenpartij :

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	EAD	RWA	RW
Totaal	1.670	651	39,0%
Instellingen	67	14	20,8%
Ondernemingen	13	10	76,2%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	364	-	0,0%
Garanties op vastgoed	718	273	38,0%
Vorderingen op het clienteel	284	193	68,2%
Regionale overheden	0	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	54	57	105,8%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	171	104	60,5%
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2019	EAD	RWA	RW
Totaal	1.561	644	41,3%
Instellingen	35	7	20,8%
Ondernemingen	13	10	76,2%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	315	-	0,0%
Garanties op vastgoed	684	263	38,4%
Vorderingen op het clienteel	290	199	68,7%
Regionale overheden	-	-	NA
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	57	60	105,7%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	167	105	62,7%
Effectisering	-	-	NA

Het gemiddeld risicogewicht op 31 december 2020 bedraagt 39,0% en is lager dan dat op 31 december 2019 (41,3%). De kredietkwaliteit van de kredietportefeuille bij Europabank NV is dus algemeen iets beter dan dat van vorig jaar.

Overzicht leningen & vorderingen binnen de Groep Crelan :

Onderstaande tabellen tonen de uitsplitsing op 31 december 2020 en 31 december 2019 van de geconsolideerde portefeuille leningen en vorderingen met gezonde omloop, leningen en vorderingen die reeds vervallen zijn maar die (nog) niet het voorwerp zijn van een bijzondere waardevermindering en leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gezonde omloop	16.707.311.889	16.386.391.134
Vervallen	949.161.450	1.119.364.063
Met bijzondere waardevermindering	295.725.859	313.563.319
Totaal	17.952.199.198	17.819.318.516
Aangelegde waardeverminderingen	-144.514.384	-144.537.236
Totaal leningen en vorderingen	17.807.684.814	17.674.781.280

De kredieten met gezonde omloop kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten	123.955.812
- Woonkredieten	11.187.377.423
- Particulieren Korte Termijn	51.960.162
- Particulieren Lange Termijn	512.588.454
- Landbouwkredieten Korte Termijn	84.779.047
- Landbouwkredieten Lange Termijn	1.832.708.557
- Ondernemingen Korte Termijn	121.695.691
- Ondernemingen Lange Termijn	1.702.472.642
- Leningen op Afbetaling	652.987.521
- Comfort- en Kaskredieten	47.178.397
- Waarborgkredieten	57.470
- Leasingcontracten	132.598.944
- Gestorte cash waarborgen	141.945.529
- Andere leningen en voorschotten	115.006.240
Totaal gezonde omloop	16.707.311.889
Waardeverminderingen	-45.178.604
Totaal gezonde leningen en vorderingen	16.662.133.285

(in EUR)	31/12/2019
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten	113.922.367
- Woonkredieten	10.548.008.178
- Particulieren Korte Termijn	47.852.277
- Particulieren Lange Termijn	459.542.458
- Landbouwkredieten Korte Termijn	92.825.300
- Landbouwkredieten Lange Termijn	1.813.852.948
- Ondernemingen Korte Termijn	114.236.813
- Ondernemingen Lange Termijn	1.530.099.715
- Leningen op Afbetaling	616.179.343
- Comfort- en Kaskredieten	65.025.347
- Waarborgkredieten	53.896
- Leasingcontracten	113.316.749
- Gestorte cash waarborgen	736.956.001
- Andere leningen en voorschotten	134.519.742
Totaal gezonde omloop	16.386.391.134
Waardeverminderingen	-20.669.747
Totaal gezonde leningen en vorderingen	16.365.721.387

De kredieten met betalingsachterstand waarvoor (nog) geen individuele waardevermindering werd aangelegd, kunnen per 31 december 2020 en 2019 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020			
Vervallen kredieten	<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen
- Interbancaire kredieten	0	0	0	0
- Woonkredieten	509.094.489	18.249.219	0	0
- Particulieren Korte Termijn	2.669.516	420.874	0	0
- Particulieren Lange Termijn	179.503.979	27.448.333	0	0
- Landbouwkredieten Korte Termijn	678.294	0	0	0
- Landbouwkredieten Lange Termijn	60.221.406	680.814	0	0
- Ondernemingen Korte Termijn	988.147	385.198	0	0
- Ondernemingen Lange Termijn	95.579.320	6.956.677	0	0
- Leningen op Afbetaling	10.063.950	1.281.851	0	0
- Comfort- en Kaskredieten	1.612.864	854.418	6.158	0
- Waarborgkredieten	14.750	460	0	0
- Leasingcontracten	28.687.753	3.762.980	0	0
- Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
- Andere leningen en voorschotten	0	0	0	0
Totaal	889.114.468	60.040.824	6.158	0
Waardeverminderingen	-5.339.837	-1.884.537	-181	0
Totaal vervallen leningen en vorderingen	883.774.631	58.156.287	5.977	0

(In EUR)		31/12/2019			
Vervallen kredieten		<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen
- Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
- Woonkredieten	566.943.797	27.382.679	0	0	0
- Particulieren Korte Termijn	4.890.430	259.344	0	0	0
- Particulieren Lange Termijn	229.484.894	34.670.181	20.298	0	0
- Landbouwkredieten Korte Termijn	389.499	34	0	0	0
- Landbouwkredieten Lange Termijn	65.161.073	916.560	0	0	0
- Ondernemingen Korte Termijn	2.972.935	214.228	0	0	0
- Ondernemingen Lange Termijn	118.451.134	12.652.717	0	0	0
- Leningen op Afbetaling	11.656.094	1.329.307	0	0	0
- Comfort- en Kaskredieten	2.527.290	606.443	109.875	0	0
- Waarborgkredieten	0	0	0	0	0
- Leasingcontracten	34.300.322	4.423.966	777	0	0
- Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
- Andere leningen en voorschotten	0	186	0	0	0
Totaal	1.036.777.468	82.455.645	130.950	0	0
Waardeverminderingen	-4.802.283	-2.223.255	-17.945	0	0
Totaal vervallen leningen en vorderingen	1.031.975.185	80.232.390	113.005	0	0

Bij de start van IFRS 9 (begin 2018) is de bestaande IBNR provisie vervangen door de berekende provisies voor kredieten onder Stage 1 en 2. Zoals bepaald wordt onder IFRS 9 is zowel deze terugname als deze aanleg geboekt via het eigen vermogen.

Onderstaande tabel detailleert de leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering (Stage 3) werd aangelegd :

(In EUR)		31/12/2020	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering		Bruto	Individuele waardeverminderingen
- Interbancaire kredieten	0	0	0
- Woonkredieten	75.798.873	-16.516.897	
- Particulieren Korte Termijn	1.097.656	-466.896	
- Particulieren Lange Termijn	49.191.566	-13.180.983	
- Landbouwkredieten Korte Termijn	5.030.954	-1.496.279	
- Landbouwkredieten Lange Termijn	60.047.949	-18.045.108	
- Ondernemingen Korte Termijn	8.330.450	-3.249.713	
- Ondernemingen Lange Termijn	68.339.451	-22.178.217	
- Leningen op Afbetaling	3.881.049	-1.698.906	
- Comfort- en Kaskredieten	9.392.690	-5.565.319	
- Waarborgkredieten	683.966	-643.918	
- Leasingcontracten	8.851.483	-4.440.860	
- Gestorte cash waarborgen	0	0	
- Andere leningen en voorschotten	5.079.772	-4.930.736	
Totaal impaired	295.725.859	-92.413.832	

(In EUR)	31/12/2019	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Individuele waardeverminderingen
- Interbancaire kredieten	0	0
- Woonkredieten	76.512.703	-22.672.605
- Particulieren Korte Termijn	1.226.710	-544.872
- Particulieren Lange Termijn	48.275.983	-14.020.960
- Landbouwkredieten Korte Termijn	5.652.147	-1.995.342
- Landbouwkredieten Lange Termijn	73.497.790	-26.995.976
- Ondernemingen Korte Termijn	8.023.910	-3.160.960
- Ondernemingen Lange Termijn	69.071.547	-27.409.445
- Leningen op Afbetaling	4.206.412	-1.704.867
- Comfort- en Kaskredieten	10.380.844	-6.927.811
- Waarborgkredieten	769.063	-636.373
- Leasingcontracten	9.684.802	-4.680.706
- Gestorte cash waarborgen	0	0
- Andere leningen en voorschotten	6.261.408	-6.074.089
Totaal impaired	313.563.319	-116.824.006

Bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat de cliënt niet (meer) aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Onder objectieve aanwijzingen wordt bijvoorbeeld verstaan : betalingsachterstand en inzet van de faillissementsprocedure. De bijzondere waardeverminderingen geven het verlies weer dat de Groep verwacht te zullen lijden. Dit bedrag wordt bepaald als zijnde het maximaal kredietrisico van de cliënt, verminderd met de reële waarde van de ontvangen zekerheidsstellingen en andere kredietverbeteringen.

Indien een tegenpartij in gebreke blijft na herhaaldelijke pogingen van de Groep om een minnelijke regeling te treffen, worden de ontvangen waarborgen en garanties uitgewonnen. Wanneer alle normale inspanningen ter recuperatie van de vordering werden benut, wordt het openstaand saldo afgeschreven.

Onderstaande tabel geeft de mutaties weer van de waardeverminderingen :

	Beginbalans 01/01/2020	Toevoegingen	Recuperatie en Afschrijvingen	Andere	Eindbalans 31/12/2020
Interbancaire kredieten	5.328	1.083	-7	-476	5.928
Stage 1	5.328	1.083	-7	-476	5.928
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Woonkredieten	26.870.991	1.823.622	-1.886.088	-1.116.463	25.692.062
Stage 1	964.104	987.549	-57.970	1.758.746	3.652.429
Stage 2	3.234.282	715.428	-266.450	1.839.476	5.522.736
Stage 3	22.672.605	120.645	-1.561.668	-4.714.685	16.516.897
Particulieren Korte Termijn	552.547	59.552	-113.022	-6.354	492.723
Stage 1	4.861	16.008	-4.631	-230	16.008
Stage 2	2.814	9.819	-2.566	-248	9.819
Stage 3	544.872	33.725	-105.825	-5.876	466.896
Particulieren Lange Termijn	25.124.702	4.168.854	-2.896.675	-3.620.620	22.776.261
Stage 1	3.828.477	4.168.854	0	0	7.997.331
Stage 2	2.117.964	0	0	-259.693	1.858.271
Stage 3	19.178.261	0	-2.896.675	-3.360.927	12.920.659
Landbouwkredieten Korte Termijn	2.019.548	1.298.820	-1.569.407	-162.867	1.586.094
Stage 1	17.721	47.157	-16.587	-996	47.295
Stage 2	6.485	42.234	-6.408	209	42.520
Stage 3	1.995.342	1.209.429	-1.546.412	-162.080	1.496.279
Landbouwkredieten Lange Termijn	36.999.137	899.610	-1.603.452	-4.823.488	31.471.807
Stage 1	9.486.862	435.077	-24.309	1.292.734	11.190.364
Stage 2	516.299	215.408	-11.557	1.516.185	2.236.335
Stage 3	26.995.976	249.125	-1.567.586	-7.632.407	18.045.108
Ondernemingen Korte Termijn	3.195.405	2.030.559	-741.110	-231.380	4.253.474
Stage 1	63.098	454.625	-29.365	23	488.381
Stage 2	11.256	219.073	-6.505	0	223.824
Stage 3	3.121.051	1.356.861	-705.240	-231.403	3.541.269
Ondernemingen Lange Termijn	26.894.217	9.942.378	-3.443.102	1.560.910	34.954.403
Stage 1	2.730.745	2.759.469	-34.509	1.604.271	7.059.976
Stage 2	1.658.411	708.981	-40.651	3.462.251	5.788.992
Stage 3	22.505.061	6.473.928	-3.367.942	-3.505.612	22.105.435
Leningen op Afbetaling	1.899.917	1.504.415	-315.421	909.661	3.998.572
Stage 1	457.159	918.466	-36.120	738.042	2.077.547
Stage 2	78.379	60.718	-4.845	87.909	222.161
Stage 3	1.364.379	525.231	-274.456	83.710	1.698.864
Comfort- en Kaskredieten	7.958.709	29.164	-1.399.892	-322.218	6.265.763
Stage 1	564.969	9.378	-4.984	-1.540	567.823
Stage 2	417.521	11.744	-31.671	35.438	433.032
Stage 3	6.976.219	8.042	-1.363.237	-356.116	5.264.908
Waarborgkredieten	636.373	0	-25.393	32.938	643.918
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	636.373	0	-25.393	32.938	643.918
Leasingcontracten	6.188.179	2.319.404	-1.192.433	-12.284	7.302.866
Stage 1	850.527	1.406.493	0	0	2.257.020
Stage 2	577.874	0	0	-12.284	565.590
Stage 3	4.759.778	912.911	-1.192.433	0	4.480.256
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	6.192.183	29.853	-46.494	-1.105.029	5.070.513
Stage 1	27.062	11.167	-10.808	15.271	42.692
Stage 2	91.032	18.686	-35.686	23.053	97.085
Stage 3	6.074.089	0	0	-1.143.353	4.930.736
Totaal	144.537.236	24.107.314	-15.232.496	-8.897.670	144.514.384
Stage 1	19.000.913	11.215.326	-219.290	5.405.845	35.402.794
Stage 2	8.712.317	2.002.091	-406.339	6.692.296	17.000.365
Stage 3	116.824.006	10.889.897	-14.606.867	-20.995.811	92.111.225

7.2.1.2. Beleggingsportefeuille

De kredietkwaliteit van de beleggingseffecten wordt opgevolgd aan de hand van een interne rating welke een weerspiegeling is van de externe rating van de gekende ratingbureaus. Een minimale interne rating van 3B (overeenstemmend met BBB bij Fitch en S&P en Baa2 bij Moody's) wordt opgelegd voor investeringen in de financiële portefeuille. Effecten met een lagere rating worden uitsluitend aangekocht op basis van een uitdrukkelijke en specifieke beslissing van het Directiecomité. Indien een effect ten gevolge van een downgrade onder het niveau 3B noteert, dan is een beslissing betreffende het behoud of de verkoop van het desbetreffende effect noodzakelijk. De effecten zonder rating betreffen voornamelijk fondsen en financiële vaste activa.

31/12/2020	3A	2A	1A	lager dan 1A	Not rated	TOTAAL
Effectisering	0	0	0	0	0	0
Financiële sector	29.923.221	3.600.337	26.498.205	24.450.528	9.500.580	93.972.871
Private sector	3.027.872	28.962.089	50.375.124	29.001.075	1.662.606	113.028.766
Overheidseffecten	58.140.913	643.207.836	10.001.302	26.287.993	5.287.749	742.925.793
Covered Bonds	67.233.427	0	0	0	0	67.233.427
Totale Effectenportefeuille	158.325.433	675.770.262	86.874.631	79.739.596	16.450.935	1.017.160.857
31/12/2019	3A	2A	1A	lager dan 1A	Not rated	TOTAAL
Effectisering	0	0	0	0	0	0
Financiële sector	45.978.684	22.198.685	25.668.372	24.576.334	8.588.976	127.011.051
Private sector	3.032.472	37.654.921	66.125.560	26.127.600	1.662.524	134.603.077
Overheidseffecten	110.847.842	674.439.445	0	69.887.180	5.407.268	860.581.735
Covered Bonds	88.643.151	0	0	0	0	88.643.151
Totale Effectenportefeuille	248.502.149	734.293.051	91.793.932	120.591.114	15.658.768	1.210.839.014

In 2020 daalde de globale omloop van de portefeuille met 194 miljoen EUR tot 1,02 miljard EUR. In 2020 werden omwille van de lage rente-omgeving beperkte aankopen uitgevoerd. De kwaliteit van de beleggingsportefeuille blijft zeer hoog vermits het 82% effecten bevat met een rating van minimaal 2A, tegenover 81,2% eind 2019.

Het aandeel van overheidsobligaties in portefeuille steeg van 71,1% in 2019 naar 73% van de totale portefeuille. Van de totale portefeuille overheidsobligaties werd een bedrag van 426 miljoen EUR belegd in Belgische overheidsobligaties, 73 miljoen EUR in Oostenrijkse overheidsobligaties, 71 miljoen EUR in Franse overheidsobligaties, 87 miljoen EUR in Finse overheidsobligaties, 53 miljoen EUR in Nederlandse overheidsobligaties en ten slotte 28 miljoen EUR in Spaanse overheidsobligaties. Het resterend bedrag werd belegd in Belgische regionale overheden.

De Groep Crelan entte zijn investeringsbeleid op de activaklassen die in aanmerking komen als liquide activa in het kader van de Bazel III-regelgeving. Behoudens obligaties uitgegeven door overheden en supranationale instellingen worden bijgevolg enkel de covered bonds en ondernemingsobligaties in aanmerking genomen. Het volume in covered bonds bedraagt 67,2 miljoen EUR, voor de ondernemingsobligaties is dit 113 miljoen EUR. Ten slotte noteren we een bedrag van 94 miljoen EUR in de financiële sector, dit zijn voor het overgrote deel financiële vehikels opgericht door ondernemingen en in mindere mate rechtstreekse investeringen in financiële instellingen.

De geografische spreiding van de totale portefeuille wordt in de volgende tabel weergegeven :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
België	481.422.220	475.758.306
Eurozone	401.359.870	544.048.971
Overige landen uit EU	7.275.833	25.509.200
Rest van de Wereld	92.015.079	107.321.369
Supra nationale instellingen	35.087.855	58.201.168
Totaal	1.017.160.857	1.210.839.014

Voor de beheersing van het kredietrisico uit beleggingsactiviteiten werden per entiteit en op niveau van de Groep uniforme limieten per productgroep en per tegenpartij opgesteld. De limieten op professionele tegenpartijen en banken worden in de backoffice van de marktenzaal opgevolgd. De limieten en de ratings van tegenpartijen en de toepassingen worden permanent gecontroleerd door de backoffice. Bij eventuele limietoverschrijdingen wordt een rapportering aan het management en aan de afdeling risicobeheer overgemaakt.

Het pre-settlement tegenpartij- en afwikkelingsrisico blijft beperkt aangezien al deze activiteiten afgewikkeld worden met andere financiële instellingen. Het toezicht op het post-settlement kredietrisico wordt dagelijks opgevolgd op basis van de bepalingen vervat in de investeringspolitiek van de Groep.

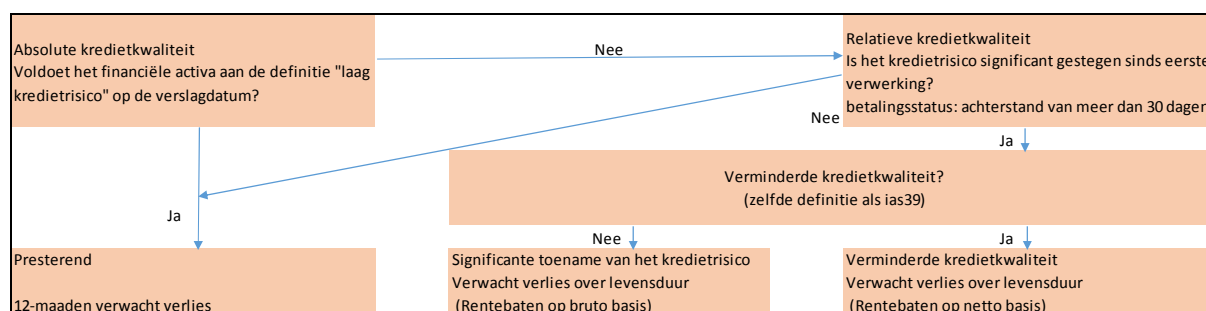
Een waardevermindering moet worden aangelegd volgens de criteria bepaald in IFRS 9. Er worden geen waardeverminderingen aangelegd voor de effecten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor eigen vermogensinstrumenten vormt een duurzame of significante waardedaling van de betreffende titel een objectieve aanwijzing.

Voor schuldbewijzen geklasseerd onder geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde via OCI, worden waardeverminderingen aangelegd volgens het verwacht verliesmodel.

Voor de eigen vermogensinstrumenten hanteert de Groep Crelan kwantitatieve factoren als indicator van mogelijke waardeverminderingen. Het gaat voornamelijk om een waardedaling van minstens 30% gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden. Ook factoren als financiële moeilijkheden van de emittent, perspectieven op korte termijn,... worden in rekening genomen. Bovenop voormelde criteria wordt een waardevermindering toegepast bij een waardedaling van meer dan 50% of gedurende een periode van minstens 3 jaar.

Voor schuldbewijzen geklasseerd onder geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde via OCI verduidelijkt volgend schema het proces die als basis dient voor de berekening :

De berekening van het 12-maands verwacht verlies is het product van volgende waarden:

- Indien er gekozen werd voor een behandeling in FVOCI: EAD = marktwaarde van het actief verhoogd met de bruto coupon
- Indien er gekozen werd voor een behandeling in AC= Boekwaarde verhoogd met verlopen interesten, berekend op basis van het actuair rendement
- LGD = Verlies bij default
- Estimated PD 12 maand (EPD12) = Ingeschatte waarschijnlijkheid van default op 12 maand.

De berekening van het verwacht verlies over de levensduur van de investering dient berekend te worden als het verschil tussen de geactualiseerde waarde van de contractuele cashflow en de geactualiseerde waarde van de verwachte cashflows. In functie van de kredietkwaliteit dienen de rentebaten op bruto of netto basis te worden genomen. Het uiteindelijke resultaat wordt bekomen door voor iedere contractuele cashflow het geactualiseerd verwacht verlies te berekenen op basis van LGD en ingeschatte PD voor de betrokken periode.

7.2.1.3. Derivaten

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement en een CSA (Credit Support Annex) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij falen een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om cash collaterals te plaatsen bij een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille.

De toepassing van IFRS 13 houdt in dat bij de waardebepaling van derivaten het risico dat de tegenpartij of Crelan NV zijn verplichtingen niet zou nakomen, mee moet worden opgenomen. Dit leidt tot de berekening van een Credit Valuation Adjustment (CVA) en een Debit Valuation Adjustment (DVA). De berekening gebeurt op basis van de vervangingswaarde van de derivaten en een potentiële toename ervan (add-on). De kredietwaardigheid wordt bepaald op basis van gequoteerde credit default swaps. De kredietwaardigheid van Crelan NV meten we aan de hand van de CDS van entiteiten in de markt die representatief zijn voor Crelan NV. De waardering van de derivaten in IFRS dient aangepast te worden met de resultaten van de berekening in CVA/DVA. De impact op het resultaat van het boekjaar is -49.385,14 EUR.

In 2013 besliste de Groep Crelan om de nieuwe regelgeving rond derivaten toe te passen zoals beschreven in de EMIR-verordening. Deze verordening heeft tot doel het regelgevingskader van de Europese Unie voor derivatentransacties te versterken door de stabiliteit, de transparantie en de efficiëntie op de derivatenmarkten te verbeteren. Ze beoogt de krediet-, liquiditeits- en operationele risico's van de tegenpartijen bij de clearing van OTC derivatentransacties te verminderen. In dit kader sloot Crelan NV zich aan bij een centrale tegenpartij voor het afwickelen van renteswaps.

7.2.2. Maximaal kredietrisico

Onderstaande tabel geeft voor elke categorie van financiële instrumenten het bedrag weer dat het best het maximaal kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit op balansdatum is blootgesteld, zonder rekening te houden met eventuele garanties, waarborgen of andere kredietverbeteringen.

Het maximaal kredietrisico is de netto-boekwaarde verminderd met de reeds opgenomen waardeverminderingverliezen voor wat betreft de balansposten. Voor de niet-opgenomen kredietlijnen is het maximaal kredietrisico gelijk aan het niet-opgenomen bedrag en voor de bankwaarborgen het bedrag van de waarborg.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.113.595.469	1.876.717.846
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	18.580.776	22.882.716
Leningen en vorderingen		
- Interbancaire kredieten	123.949.884	113.917.039
- Woonkredieten	11.764.827.942	11.191.976.366
- Particulieren Korte Termijn	55.655.485	53.676.214
- Particulieren Lange Termijn	745.956.071	746.869.112
- Landbouwkredieten Korte Termijn	88.902.201	96.847.432
- Landbouwkredieten Lange Termijn	1.922.186.919	1.916.429.234
- Ondernemingen Korte Termijn	127.146.012	122.252.481
- Ondernemingen Lange Termijn	1.838.393.687	1.703.380.896
- Leningen op Afbetaling	664.215.799	631.471.239
- Comfort- en Kaskredieten	52.778.764	70.691.090
- Waarborgkredieten	112.728	186.586
- Leasingcontracten	166.598.294	155.538.437
- Gestorte cash waarborgen	141.945.529	736.956.001
- Andere leningen en voorschotten	115.015.499	134.589.153
Effectenportefeuille		
- Overheidspapier	737.638.044	855.174.467
- Obligaties en andere vastrentende effecten	263.071.878	340.005.779
- Aandelen en andere niet vastrentende effecten	6.781.148	6.863.077
- Financiële vaste activa	9.669.787	8.795.691
Herverzekeringsactiva	2.244.049	772.227
Niet-opgenomen kredietlijnen	1.229.926.760	1.016.141.373
Bankwaarborgen	43.703.406	43.633.516
Kredietrisico voor activa geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	50.992.586	56.306.553
Maximaal kredietrisico	23.283.888.717	21.902.074.525

De andere leningen en vorderingen hebben in hoofdzaak betrekking op voorschotten in rekening-courant.

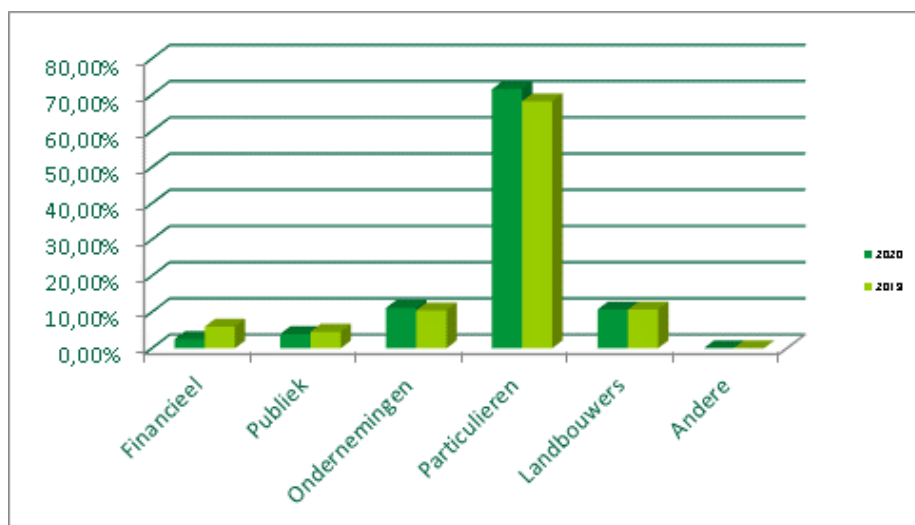
Om het kredietrisico te beperken ontvangt de Groep bepaalde zekerheden of collaterals. Voor de leningen en vorderingen aan klanten (exclusief consumentenkredieten en voorschotten in rekening courant) betreft het hoofdzakelijk hypotheek, handelsfondsen en landbouwvoorrechten.

Daarnaast ontvangt de Groep cash collaterals voor de derivaten met een positieve netto-marktwaarde.

7.2.3. Risicoconcentratie

In het kader van het beheer van de concentratierisico's, is het beleid van de verschillende entiteiten van de Groep gericht op het optimaal vastleggen en opvolgen van individuele en sector limieten teneinde te voldoen aan de betrokken regelgeving.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de risicoconcentraties waaraan de Groep onderhevig is per 31 december 2020 :

Het kredietrisico bevindt zich hoofdzakelijk in België, aangezien de kredietverleningsactiviteit van de Groep zich hier concentreert.

7.3. Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktprijzen.

Het marktrisico situeert zich op 3 niveaus binnen de Groep :

1. De structurele positie van de balans die beheerd wordt binnen het Asset en Liability Management (ALM renterisico)
2. Overige prijsrisico's in de portefeuille van de bank
3. Het valutarisico op balansposities aangehouden in vreemde valuta

7.3.1. ALM renterisico

Het ALM renterisico wordt beheerd en opgevolgd door het Financieel Comité (FinCom) dat maandelijks vergadert. Het FinCom bestaat uit de leden van het Directiecomité, het Financiële-, het Risico- en het Commerciële departement. Dit comité geeft de nodige mandaten aan de financiële directie inzake beheer van het rente- en liquiditeitsrisico.

Een FinCom Groep Comité werd opgericht in 2009. Leden van het Directie Comité en van de financiële afdelingen van Crelan NV en Europabank NV komen trimestrieel samen met de bedoeling de financiële intra groepsrelaties te optimaliseren en een geconsolideerde visie op financiële risico's te bepalen.

Het Financieel Comité behandelt volgende onderwerpen :

- Economische context
- Liquiditeitsrisico
- Renterisico (inclusief het optionele renterisico)
- Opvolging van vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen
- De financiële portefeuille
- Dekkings- of beleggingsmandaten (gevolgd door de toegekende mandaten en nieuwe voorstellen)
- Limieten

Het Financieel Comité behandelt in eerste instantie de wijziging van de voornaamste financiële indicatoren (rente, beurzen, kredietspreads) sinds het vorige comité en de macro-economische gegevens uit Europa, de V.S. en Azië. Hierna worden kort de rentevoorzichten besproken.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

Het basisinstrument dat door de bank wordt gebruikt, is een "reversed cumulative gap" -rapport met een overzicht van de respectieve gemiddelde gaps per tijdsinterval, gelijk aan het verschil tussen alle vastrentende activa en alle verplichtingen met een vaste rente. Alle rentedragende activa en passiva worden chronologisch gerangschikt volgens resterende looptijd tot de maand waarop de rente op vervaldag komt of tot de maand waarop een renteherziening zal plaats vinden. Overschotten of tekorten per toekomstige periode van vastrentende activa (vastrentende activa - verplichtingen met vaste rente) worden dus bepaald en vormen de positie van het niet-discretionaire renterisico van de bank.

De rentegevoeligheid berekend door de "reversed cumulative gap" wordt aangevuld door de rentegevoeligheid van de optionele renteposities van het type "caps" voor de berekening van renterisicolimieten.

Gezien de omvang van de vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen die tussen eind 2014 en eind 2016 werden waargenomen, zijn de negatieve variaties in geval van rente stresstests (die de risicogrenzen niet kunnen overschrijden) sinds 2016 gebaseerd op uitstaande hypothecaire leningen zelf afhankelijk van de gesimuleerde rentestress.

Dit betekent dat in onze "reversed cumulative gap" modellen, in geval van een sterke rentestijgingsstress, de rentevaste hypotheektermijn zal verlengen: vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen met hogere historische rentetarieven zullen de neiging hebben om te dalen (minder financieel voordeel voor klanten om een nieuwe hypothecaire lening af te sluiten om de oude vroegtijdig terug te betalen). Deze verlenging in onze duurtijd modellen van de vaste renteduur van activa in het geval van stress van een sterke rentestijging heeft een negatieve impact op de waarde van de bank (behoud van activa tegen een vaste historische koers die vaak lager zal zijn dan het tarief van de nieuwe productie van dit type activa).

Dit betekent ook dat in onze "reversed cumulative gap" modellen, in geval van stress van dalende tarieven, de rentevaste hypotheektermijn zal verkorten : vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen met hogere historische rentetarieven zullen de neiging hebben om toe te nemen (verhoogd financieel voordeel voor klanten om een nieuwe hypothecaire lening af te sluiten om de oude af te lossen). Deze verlaging in onze duurtijd modellen van de vaste renteduur van activa in het geval van stress van scherpe renteverlagingen heeft een negatief effect op de waarde van de bank (snellere uitstromen van activa tegen een vaste historische koers die vaak hoger zal zijn dan het tarief van de nieuwe productie van dit type activa).

Het model (waarvan de parameters jaarlijks worden herzien) gebruikt voor rente stresstests sinds 2016 probeert daarom de negatieve convexiteit van vastrentende hypotheekleningen in België te integreren (voortuitbetalingen door de klant toegestaan zonder rechtvaardiging, tegen betaling van 3 maanden rente aan de bank) : lagere meerwaarde dan een vergelijkbare obligatieportefeuille in geval van een daling van de rente en minderwaarde die meer nadelig is dan een vergelijkbare obligatieportefeuille in geval van een stijging van de rentetarieven.

De impact van de zes rentecurve-schokken, die sinds 30 juni 2019 verplicht zijn door EBA (waaronder +2% en -2% met lineaire EBA floor (-1% overnight naar 0% op 20 jaar)), op de toekomstige jaarlijkse rentebaten van de bank (inclusief de optionele renteposities) kan bepaalde limieten niet overschrijden. Deze limieten (in miljoen EUR), bepaald op basis van het eigen vermogen en van het netto-bankproduct, worden jaarlijks vastgesteld en goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Voor het beheer van het ALM-renterisico worden financiële derivaten gebruikt. Naast de opties die op de markt zijn gekocht om caps af te dekken in hypothecaire kredieten met variabele rentevoeten, kan het niet-optionele renterisico worden afgedekt door middel van renteswaps.

Dit is een afdekking omdat, in geval van een wijziging in de referentierentecurve, de verandering in de netto contante waarde van de renteposities van de bank wordt verminderd door een omgekeerde verandering van de netto contante waarde van het afdekkingsinstrument.

Crelan NV heeft drie portefeuilles van balansactiva en -passiva samengesteld als afgedekte positie waarop de reële waarde-afdekking van het renterisico (portfolio hedge accounting) wordt toegepast met renteswapovereenkomsten. Voor alle reële waarde-afdekkingen worden de vereiste efficiëntietesten op elke balansdatum uitgevoerd (zie punt 4.14.).

De ALM afdeling berekent de gevoeligheid aan renteschommelingen uitsluitend op basis van het Banking Book van de Groep. Het marktrisico van de Trading portefeuille wordt opgevolgd met behulp van een Value-at-Risk-model.

De door IFRS 7 geëiste renterisico analyse die volgt wordt uitgevoerd op basis van een looptijdbalans van rentedragende activa en verplichtingen in analogie met de methode van de vastrentende gaps, met een looptijd van 1 maand over een tijdshorizon van 12 maanden. In tegenstelling met wat ALM normaal doet moet men daarvoor de volgende renteschommelingen beschouwen : een onmiddellijke beweging van de rente met +/- 1% voor 12 maanden, zonder dat de rentes negatiever dan de EBA floor zouden kunnen worden.

In die berekening wordt eveneens rekening gehouden met volgende elementen :

- Verwachte vervroegde kredietterugbetalingen volgens het gebruikte intern model
- Voorziene trekkingen van goedgekeurde kredieten, maar nog niet volledig opgenomen
- Opportuïteitskost gebonden aan de uitoefening, in geval van rentestijging, van rentecaps (plafonds) op kredieten met herzienbare rente
- Variatie van de IFRS-herwaarderingen van de IRS no-hedge
- Schommelingen van de rentevoeten op spaarboekjes gelijk aan 70% van de gesimuleerde (tot de EBA floor beperkte) marktrenteschommelingen met bovendien een floor tegen 0% voor de niet-gereguleerde spaarboekjes (half gevoelige zichtrekeningen) en tegen 0,11% voor de gereguleerde spaarboekjes

De herwaardering van de hedging renteswapovereenkomsten genereert weinig impact op resultaat bij een verschuiving van de rente met +/- 100bps. De herwaardering van de afgedekte financiële instrumenten genereert immers een bijna identieke, maar tegengestelde variatie (behalve bij inefficiëntie).

Sinds begin 2018 (in voege treding van IFRS 9) is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor rentetarieven verdwenen bij Crelan en Europabank gezien de effectenportfolio op de activa uitsluitend uit Hold To Collect bestaat.

Onderstaande tabel toont de gevoeligheid van de winst en het eigen vermogen van de Groep (zonder Crelan Insurance NV) op 31 december 2020 en 31 december 2019 voor de hierboven beschreven verschuiving in de rentecurve met +/- 100bps.

(in 000 EUR)	31/12/20		31/12/19	
	+100 bp	-100 bp	+100 bp	-100 bp
Impact op het resultaat	-21.695	-295	-36.064	-1.526

7.3.2. Marktrisico in de handelsportefeuille

De Groep Crelan heeft geen posities in de handelsportefeuille. Bijgevolg wordt geen marktrisico gerapporteerd in het kader van de Bazel III-normen.

7.3.3. Marktrisico in de niet-handelsportefeuille

Het marktrisico in de niet-handelsportefeuille (inclusief de retail portefeuille) wordt voor alle entiteiten binnen de Groep Crelan opgevolgd door een uniforme methodologie en omvat de volgende risico's :

- Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in de marktrentevoeten. De vastrentende gap vormt de basis voor het bepalen van het renterisico.
- Het "credit spread" -risico op de portefeuille, dat voortkomt uit veranderingen in de kredietwaardigheid van een emittent.
- Het optie-risico afkomstig van de opties verbonden aan hypothecaire kredieten met variabele rentevoeten met cap en de indekking van deze door middel van aangekochte caps en swaptions.
- Overige risico's in de vorm van investeringen in fondsen, private equity en private debt.

Het globale risico wordt gemeten vanuit een stressscenario-benadering. Hierbij wordt voor elk type risico binnen het globale risico van de bank een specifieke stress toegepast :

- Voor het bepalen van het renterisico wordt op basis van de vastrentende gap het margeverlies berekend aan de hand van 6 verschillende rentescenario's, nl. :
 - een 2% parallelle opwaartse schok;
 - een 2% parallelle neerwaartse schok;
 - een versteiling van de rentecurve (min 1% van de korte termijnrente en plus 2,5% van de lange termijnrente);
 - een vervlakking van de rentecurve (plus 2,5% van de korte termijnrente en min 1,0% van de lange termijnrente);
 - een opwaartse schok van 2% van de korte termijnrente ;
 - een neerwaartse schok van 2% van de korte termijnrente.

Het rentescenario met de hoogste negatieve impact op de netto actuele waarde van de bank wordt weerhouden als renterisico. Het optie-risico wordt gelijkaardig aan het renterisico opgevolgd door berekening van het margeverlies bij bovenvermelde rentescenario's.

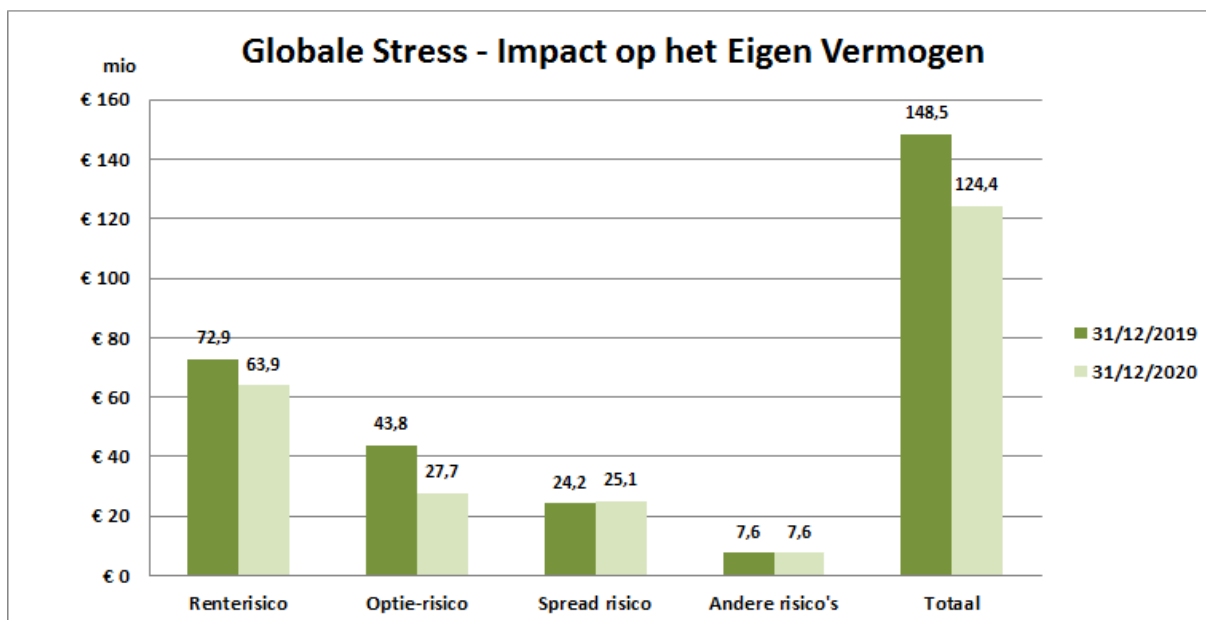
- Het "credit spread" -risico op de portefeuille, wordt op basis van een value-at-risk methodologie berekend aan de hand van een parametrische VaR met 99,5% betrouwbaarheidsinterval en voor een tijdshorizon van 3 maanden.
- De marktprijs van investeringen in fondsen met kapitaalsgarantie wordt gestresseerd door middel van een 20% waardedaling en 30% waardedaling voor fondsen zonder kapitaalsgarantie. Investerings in private equity, private debt en vastgoed worden gestresseerd door middel van respectievelijk een 50%, een 30% en een 10% waardedaling.

De aldus berekende stress op de verschillende type risico's worden bij elkaar opgeteld tot een globale stress. Er wordt dus geen rekening gehouden met diversificatie-effecten tussen risico's onderling.

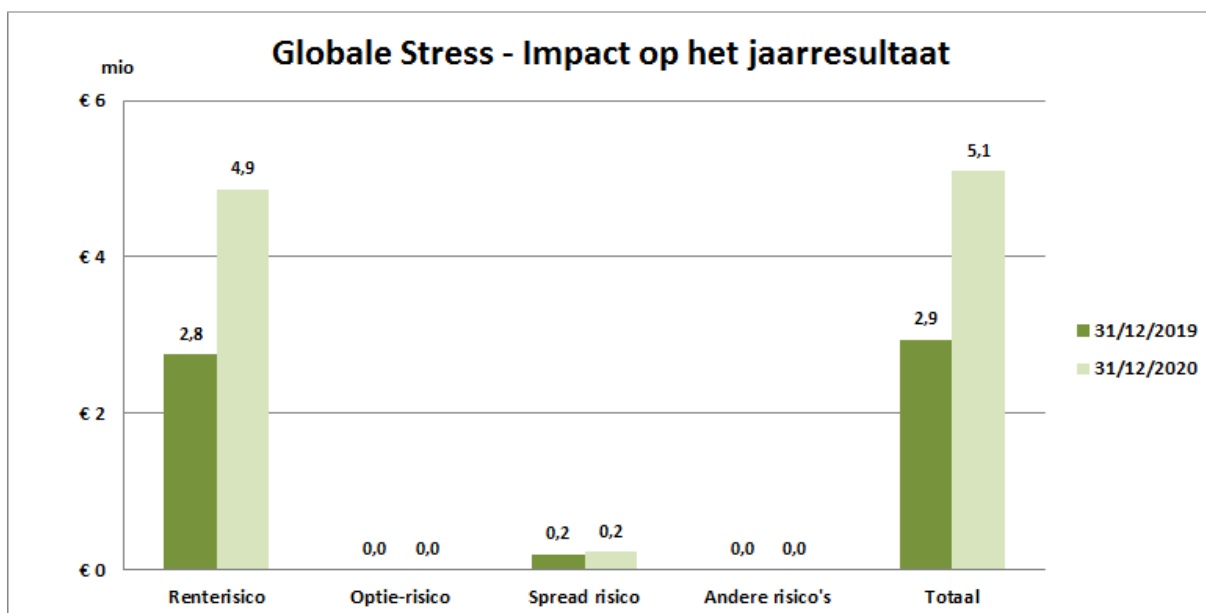
Aan de ene kant wordt de impact op het eigen vermogen van de bank berekend van de verschillende risico's op de globale portefeuille van de bank in geval van stress (inclusief retail portefeuille). Aan de andere kant

wordt er ook een globale stress toegepast waarbij de impact wordt berekend op het lopende boekjaar van de verschillende risico's op de globale portefeuille van de bank.

Volgende grafieken geven de evolutie van de globale stress voor de Groep Crelan voor 31 december 2019 en 31 december 2020 :

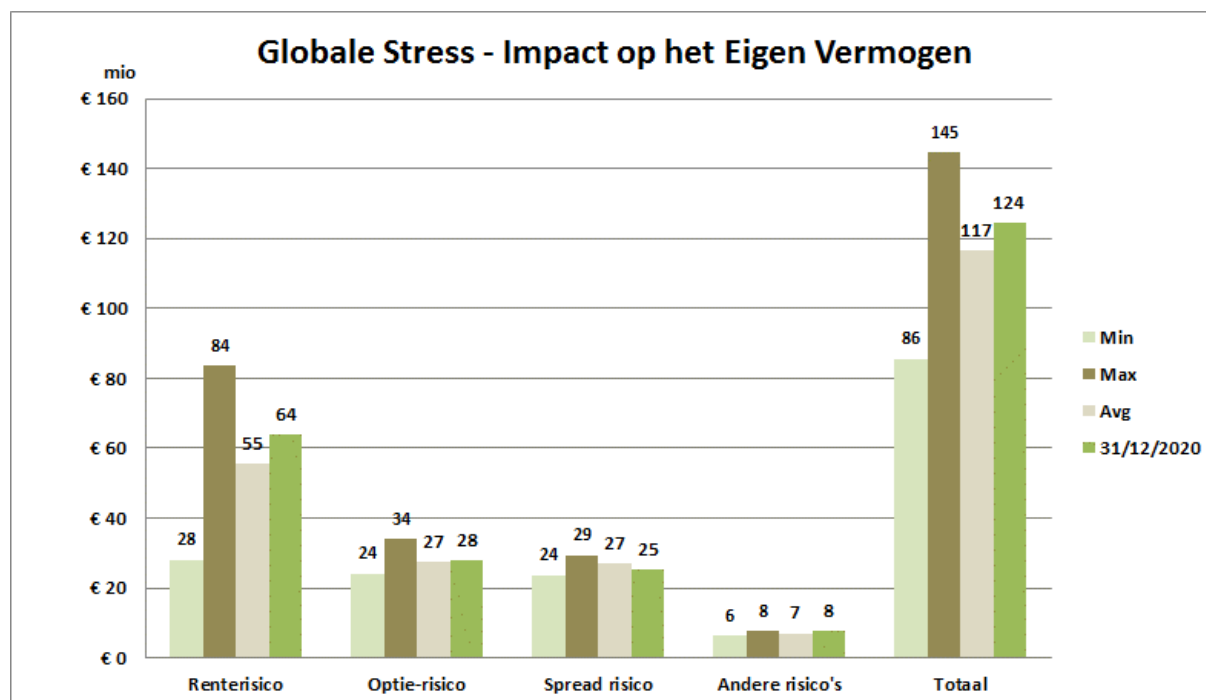

De globale stress die de impact op het eigen vermogen berekent, bedraagt 124,4 miljoen EUR op 31 december 2020. Ten opzichte van 31 december 2019 is dit een daling met 24,1 miljoen EUR. Het grootste risico in de globale stress is afkomstig van het renterisico gevolgd door het optierisico.

De globale stress die de impact berekent op het jaarresultaat bedraagt 5,1 miljoen EUR op 31 december 2020. Ten opzichte van 31 december 2019 is dit een stijging met 2,2 miljoen EUR. Het grootste deel van deze globale stress is afkomstig van het renterisico.

Onderstaande grafiek geeft eveneens een overzicht van respectievelijk de minimum, maximum en gemiddelde stress waarden voor de verschillende risicofactoren die werden vastgesteld in de loop van 2020:

Maandelijks worden beide globale stressindicatoren berekend en gerapporteerd aan het FinCom. In geval van overschrijding van de door het management vastgelegde limieten moet het FinCom de nodige acties ondernemen om dit risico te verminderen.

7.3.4. Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoerswijzigingen.

Het valutarisico binnen de Groep is beperkt. Balansposities in vreemde valuta worden meteen afgedekt met een financiering in overeenkomstige valuta. Bovendien worden de posities in vreemde valuta van de balans dagelijks door de back office opgevolgd en gerapporteerd en mag de globale positie in vreemde valuta de door het management vastgelegde limiet niet overschrijden.

7.4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een onderneming moeilijkheden zal hebben om te voldoen aan haar financiële verplichtingen.

Gedurende de Financiële Comités (FinCom) wordt in het liquiditeitsoverzicht de dag-positie opgevolgd alsook de maandelijkse interne dynamische liquiditeitsrapportering. Dit laat toe om op korte en middellange termijn de liquiditeitsbehoeften van de Bank te meten.

Deze interne rapporten worden samen met de liquiditeitsstresstrategie's die door de regulering van de EBA (LCR (horizon van 1 maand), NSFR (1-jarige horizon)) worden opgelegd, tijdens de FinCom besproken en opgevolgd. Ook wordt hierbij gecontroleerd of de liquiditeitslimieten, opgelegd door de Raad van Bestuur, worden gerespecteerd.

De liquiditeitsstrategie van de Groep kent vier belangrijke elementen.

Het eerste betreft het onderhouden van goede relaties met de investeerders, door bijvoorbeeld de dagelijkse aanwezigheid op de monetaire markt.

De tweede component betreft het aanhouden van een adequate mix van financieringsbronnen. De Groep streeft naar een goed gediversifieerde "fundingmix" als het gaat om financiële producten of tegenpartijen. Crelan heeft een vrij brede "funding" voor particulieren, voornamelijk bestaande uit rekeningen-courant, spaarboekjes, termijndeposito's en kasbons. Hoewel deze rekeningen grotendeels op korte termijn of direct opvraagbaar zijn, worden ze beschouwd als een stabiele bron van "funding", gezien de omvang van de klantenkring.

Extra maandelijks gereguleerde rapporteringen inzake liquiditeiten (Additional Liquidity Monitoring Metrics), van kracht sinds 30 april 2016, bevestigen dit grote aantal depositarissen daar geen enkele schuldeiser van de Groep Crelan meer dan 1% vertegenwoordigt van de totale funding (tabel EBA C67.00). De enige uitzondering sinds 30 september 2020 is de deelneming van 400 miljoen EUR aan de TLTRO (lange termijn financiering) van de ECB. Die TLTRO (uiterst goedkope) funding bevordert amper de liquiditeit van Crelan gezien het gewaarborgd is door ECB in aanmerking komende effecten die meestal ook LCR niveau 1 effecten zijn indien ze niet als waarborg geleverd zou zijn.

Het derde element van de liquiditeitsstrategie van de Groep is het behoud van een brede portefeuille van verhandelbare en te mobiliseren activa die kunnen worden gebruikt om verstoringen in de kasstroom in evenwicht te brengen. De Groep heeft relatief grote portefeuilles met niet-bezwaarde, verhandelbare activa, die gemakkelijk kunnen worden omgezet in liquiditeiten via repo-overeenkomsten of via verkoop. Het merendeel van de verhandelbare activa van de Groep bestaat uit effecten die door de Europese Centrale Bank als waarborg worden aanvaard.

Door de lage rentevoeten op EUR-effecten uitgegeven door de Europese kernlanden (zelfs lager dan de depositorente bij de ECB voor de effecten met korte resterende duur) en de historisch lage spreads voor de corporate bonds, waren de herinvesteringen en obligatieaankopen beperkt in 2020. Na een daling met $\pm$ 384 miljoen EUR in 2019 daalde het bedrag van uitstaande effecten met 193 miljoen EUR in 2020.

Globaal genomen is de beschikbare liquiditeitsvoorraad (LCR-liquiditeitsbuffer) in 2020 met 665 miljoen EUR gestegen (3.464 miljoen EUR op 31 december 2020 tegen 2.799 miljoen EUR op 31 december 2019). Deze stijging komt door de groei van de zichtdeposito's van Crelan bij de ECB met 1.220 miljoen EUR, maar wordt deels tenietgedaan door de afname van de portefeuille van beschikbare HQLA-effecten van Crelan (voornamelijk niveau 1 voor LCR). Deze vermindering houdt deels verband met niet-verlengde vervaldagen van de activa van Crelan en deels met het tijdelijk verlies van het beschikbare karakter van de HQLA-effecten in activa die als zekerheid dienen in het kader van de deelname van Crelan aan de TLTRO (LT-financiering van de ECB) voor 400 miljoen EUR vanaf 30 september 2020.

De hoofdreden van de stijging van de liquiditeitsbuffer LCR in 2020 is de stijging van de klantdeposito's (+ 1,45 miljard EUR) die groter was dan die van de kredieten (excl. gedeponeerde cashwaarborgen bij LCH) (+0,85 miljard EUR).

Als vierde element is er het belang dat wordt gehecht aan het meten van het liquiditeitsrisico, niet alleen op de korte termijn (op dagelijkse basis), maar ook op een maandelijks basis met een horizon tot 24 maanden via een dynamisch proces, zodat ook de gebudgetteerde toekomstige balansontwikkelingen worden gefinancierd, met behoud van het toekomstige niveau van liquiditeitsindicatoren binnen wettelijke of interne limieten.

De forse stijging in 2020 van onze beschikbare liquiditeitsvoorraden (+24%), is slechts gedeeltelijk zichtbaar in de stijging van de LCR-ratio (Liquiditeit op een maand onder stress) tussen 31 december 2019 en 31 december 2020.

	31/12/2019	31/12/2020
Liquidity buffer	2.799.023.556	3.464.065.628
Total net cash outflows	1.670.018.733	1.946.673.151
LCR (%)	167,6%	177,9%

Dit komt door een stijging met 277 miljoen EUR van de netto LCR outflows grotendeels te wijten aan :

- de reglementaire LCR outflows (1 maand) op klantendeposito's met resterende looptijd korter dan één maand, die met 1,8 miljard EUR (waarvan 1,6 miljard EUR retail) tussen 31 december 2019 en 31 december 2020 zijn gestegen vóór vermenigvuldiging door de outflowswegingen van die deposito's (tussen 5% en 20% voor retail klanten, 40% voor corporate en publieke klanten en 100% voor financiële klanten).
- de stijging van de reglementaire LCR outflows (1 maand) in verband met de pipeline kredieten met 48 miljoen EUR. Dit resulteert uit de stijging met 206 miljoen EUR van de pipeline kredieten (voorraad aan nog te trekken gedeeltes van toegekende kredieten) vermenigvuldigd door het gemodelleerde percentage die tijdens de maand die volgt zou getrokken worden.

De evoluties tijdens het jaar van die geconsolideerde LCR ratio kunnen als volgt samengevat worden :

Consolidated	Total weighted value	Total weighted value	Total weighted value	Total weighted value
EUR				
Quarter ending on	31 3 2020	30 6 2020	30 9 2020	31 12 2020
Number of data points used in the calculation of averages	3	3	3	3

21	LIQUIDITY BUFFER	3.018.393.169	3.592.482.000	3.504.335.334	3.386.353.575
22	TOTAL NET CASH OUTFLOWS	1.726.658.362	1.842.159.880	1.887.268.470	1.911.103.814
23	LIQUIDITY COVERAGE RATIO (%)	174,8%	195,0%	185,7%	177,2%

De timing en financieringsbronnen van onze financiële verplichtingen worden getoond aan de hand van de analyse van de resterende looptijd hieronder :

31/12/2020 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	4.604.688								4.604.688
Niet Gereguleerde spaardeposito's	708.497								708.497
Gereguleerde spaardeposito's	13.934.947								13.934.947
Termijnrekeningen	23.514	38.587	49.146	88.253	149.324	399.547	19.481	0	767.851
Interbancaire verplichtingen	6.379	-576	-863	8.251	-1.833	400.056	0	0	411.413
In schuldbewijzen belichaamde schulden	15.060	37.170	46.373	76.271	163.803	365.088	64.895	0	768.659
Andere verplichtingen	266.278								266.278
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, excl. derivaten	19.559.362	75.181	94.656	172.774	311.294	1.164.690	84.376	0	21.462.333
IRS (op basis van Euribor Forward)	2.315	24.265	22.284	41.010	91.422	239.934	250.881	60.374	732.484
Contractuele vervaldagen van de derivaten	2.315	24.265	22.284	41.010	91.422	239.934	250.881	60.374	732.484

31/12/2019 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	3.769.474								3.769.474
Niet Gereguleerde spaardeposito's	595.793								595.793
Gereguleerde spaardeposito's	13.025.079								13.025.079
Termijnrekeningen	75.462	41.587	52.842	107.827	116.910	383.407	57.907	0	835.941
Interbancaire verplichtingen	17.304	91	137	274	10.524	40	17	0	28.386
In schuldbewijzen belichaamde schulden	11.812	80.392	33.495	233.362	173.670	454.632	116.207	0	1.103.570
Andere verplichtingen	286.654								286.654
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, excl. derivaten	17.781.578	122.071	86.473	341.462	301.104	838.079	174.130	0	19.644.897
IRS (op basis van Euribor Forward)	3.228	17.103	19.952	41.159	82.673	222.371	216.666	46.870	650.023
Contractuele vervaldagen van de derivaten	3.228	17.103	19.952	41.159	82.673	222.371	216.666	46.870	650.023

Deze vervaldagkalender van onze verplichtingen omvat de zichtrekeningen (incl. niet-gereguleerde spaarboekjes) en gereguleerde spaarboekjes. Deze vertegenwoordigen op 31 december 2020, respectievelijk 25% en 65% van de verplichtingen, in plaats van respectievelijk 22% en 66% op 31 december 2019. De forse groei van de Non Maturity Deposits (gedeeltelijk wegens gebrek aan hernieuwing van de vervallen deposito's met een termijn gezien het uiterst lage renteniveau) was proportioneel nog sterker bij de zichtrekeningen dan bij de spaarboekjes.

De tabel hierboven, die volgens de eisen van IFRS 7 is opgesteld, plaatst zichtrekeningen en gereguleerde spaarrekeningen in de <= 1 maand bucket. In de praktijk zullen de waargenomen saldi van aflossingen op zichtrekeningen en geregleerde boekjes afwijken van deze theoretische terugbetalingsdata.

Zowel bij de EBA-methodologie voor liquiditeitsratio's (LCR en NSFR), als bij de methodologie gebruikt voor interne rapporteringen, wordt een meer realistische inschatting gemaakt van de terugbetalingsdata.

In de tabel hierboven (binnen de interbancaire verplichtingen) verschijnen de 400 miljoen EUR TLTRO funding bij de ECB in de bucket 2 tot 5 jaar. Die funding begon op 30 september 2020 en duurt theoretisch 3 jaar indien Crelan niet vroeger terugbetaalt (wat na 1 jaar mogelijk wordt).

Ten slotte is de liquiditeitsstructuur van onze activa verder uitgewerkt in de vervaldagenbalans hieronder :

31/12/2020 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Overnight deposito bij ECB (inclusief monetaire reserve)	3.063.231								3.063.231
Andere interbancaire vorderingen	16.095	0	0	10.000	0	0	0	44.750	70.845
Hypothecaire kredieten	83.547	155.261	231.389	458.589	899.098	2.520.908	3.579.826	4.075.003	12.003.620
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	163.730	258.737	268.158	551.979	730.763	1.501.798	1.316.485	1.461.122	6.252.771
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - niet gemobiliseerd	30.000	16.097	58.448	55.285	32.146	176.329	140.704	0	509.009
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - gemobiliseerd	0	0	0	34.081	103.202	242.021	71.755	0	451.059
Andere effecten - niet gemobiliseerd	2.000	1.636	1.640	3.315	16.821	43.798	18.666	5.064	92.940
Andere effecten - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere activa	1.007.743								1.007.743
Contractuele vervaldagen van de activa	4.366.347	431.731	559.635	1.113.249	1.782.030	4.484.854	5.127.435	5.585.939	23.451.220

31/12/2019 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Overnight deposito bij ECB (inclusief monetaire reserve)	1.825.266								1.825.266
Andere interbancaire vorderingen	14.298	34	26	0	10.000	0	0	46.875	71.233
Hypothecaire kredieten	79.402	148.784	221.723	438.400	855.906	2.418.948	3.430.238	3.862.693	11.456.093
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	160.933	250.248	265.278	555.481	696.811	1.427.066	1.263.245	1.322.954	5.942.016
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - niet gemobiliseerd	24.035	2.007	11.070	245.301	169.884	280.739	367.535	0	1.100.570
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	29.469	0	29.469
Andere effecten - niet gemobiliseerd	0	2.224	6.830	7.503	9.191	49.022	31.866	5.145	111.781
Andere effecten - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	4.972	4.972
Andere activa	965.639								965.639
Contractuele vervaldagen van de activa	3.069.573	403.297	504.926	1.246.684	1.741.791	4.175.775	5.122.353	5.242.639	21.507.040

De bij London Clearing House gedeponeerde CSA deposito's (737 miljoen EUR en 852 miljoen EUR respectievelijk op 31 december 2019 en 31 december 2020) zijn terug te vinden bij de "Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel" aangezien LCH geen kredietinstelling is. Gezien ze niet liquide zijn, vindt men ze met vervallhorizon > 10 jaar terug in de tabel hierboven.

De portefeuille (509 miljoen EUR) aan in aanmerking komende ECB-effecten die op elk moment mobiliseerbaar zijn en de interbancaire vorderingen op de NBB ($\pm$ 2,8 miljard EUR bovenop de verplichte monetaire reserve) vormden op 31 december 2020 onze liquiditeitsreserve om mogelijke opnames van deposito's af te handelen.

Bovendien, met 51% van de activa van de Groep bestaande uit hypothecaire kredieten op 31 december 2020, beschikt de Groep, indien nodig, over garanties voor de uitgifte van obligaties van type covered bonds. In overeenstemming met de bepalingen van de Belgische Wet op de covered bonds, zou de Groep dit type gedekte obligaties kunnen uitgeven tot 8% van de totale balans (dat wil zeggen $\pm$ 1,8 miljard EUR voor Crelan).

7.5. Operationeel risico

Het operationeel risico (OR) betreft het risico van verlies of kost als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, mensen, systemen of gebeurtenissen veroorzaakt door externe factoren.

De afdeling Operationeel Risico Management (ORM) beheert een specifieke perimeter die wordt aangestuurd door het OpRisk Comité met behulp van trimestriële rapporteringen.

Het beheer van de operationele risico's is gebaseerd op :

1. Een OR strategie die jaarlijks herzien wordt en een corpus van normen met inbegrip van het OR politiek met het bepalen van een risico-tolerantie en waarschuwinglimieten;
2. Een proces van RMSA (Risk & Monitoring Self-Assessment) door de eigenaars van de belangrijkste sleutelactiviteiten van de bank, onder de vorm van een cartografie van de risico's;
3. De on-line aangifte van incidenten door de correspondenten in een gedecentraliseerde applicatie alsook hun beoordeling, opvolging en de rapportering door ORM aan OpRisk comité;
4. KORI (Key Operational Risk Indicators), gebaseerd op de permanente controles gerealiseerd binnen de business lijnen en opgeleverd door de ORM-correspondenten;
5. De opvolging door ORM van de remediëringsplannen van de onderliggende permanente controles van de business lijnen aangaande hun grootste risico's, belangrijkste incidenten en indicatoren met onvoldoende resultaat.

7.5.1. Cartografie

De multi-risico cartografie van het type ERM werd opgeleverd in februari 2017 door een gespecialiseerd bureau en werd daarna door ORM bijgesteld en in 2018 overgezet in een nieuwe geïntegreerde applicatie. Per 31 december 2020 stond nog slechts één actieplan open van de 62 risico's die als significant werden beschouwd na het in kaart brengen van de ERM.

In 2019 is een nieuwe oefening gestart om de risico's in kaart te brengen en te monitoren, in de vorm van de RMSA gericht op de operationele risico's, met behulp van een nieuwe specifieke applicatie, waardoor de directe verantwoordelijkheid van de eerste lijn voor het beheer van haar risico's geleidelijk aan zal toenemen.

7.5.2. Incidenten

De incidenten worden gerapporteerd via een net van ORM correspondenten via een specifieke applicatie. De kostprijs van de incidenten wordt opgesplitst in een direct financieel verlies (gerapporteerd aan de NBB

in het kader van de Corep C17) en/of indirecte kosten verbonden aan het aantal gepresteerde werkuren van interne en/of externe werknemers voor het behandelen van de incidenten (analytische opvolging). In 2020 bedragen de directe netto en geconsolideerde financiële verliezen (Crelan + Europabank) 1.107.402 EUR voor een totaal van 259 incidenten. De incidenten groter dan 20.000 EUR maken het onderwerp uit van een nauwgezette opvolging en een periodieke rapportering op het OpRisk Comité.

7.5.3. Key Risk Indicators

Een boordtabel van 138 risico-indicatoren (per 31 december 2020) wordt trimestrieel opgemaakt door ORM op basis van de aangeleverde permanente controles vanuit de diverse business lijnen. Deze indicatoren worden opgemaakt teneinde een beoordeling weer te geven van de design van de onderliggende controles, de effectieve uitvoering ervan, de controleresultaten en, indien van toepassing, de door de betrokken business lijnen voorziene en uitgerolde remediërsacties.

Per einde 2020 bleven 21 actieplannen open die werden opgevolgd door ORM zowel voor ontoereikende indicatoren als voor andere indicatoren waarvoor aanpassingen eveneens wenselijk zijn.

7.6. Risicobeheer van de verzekeringsactiviteiten

7.6.1. Liquiditeitsrisico

Omwille van de eigenschappen van de gevoerde verzekeringsproducten, is het voornaamste liquiditeitsrisico de uitbetaling van de schadegevallen. Voornamelijk bij realisatie van een verzekerd risico dienen soms aanzienlijke bedragen uitgekeerd te worden in vergelijking met de aanwezige technische voorzieningen van de verzekeringsovereenkomst. De risicokapitalen overlijden per 31 december 2020 bedragen 11,1 miljard EUR (2019 : 10,0 miljard EUR) en de technische voorzieningen bedragen 62,8 miljoen EUR (2019 : 56,9 miljoen EUR). De overige verzekerde risico's (arbeidsongeschiktheid, overlijden door ongeval) zijn beperkt in omvang.

Crelan Insurance NV heeft de risico's van volgende productgroepen als volgt herverzekerd :

- De financieringssaldoverzekeringen worden met een eigenbehoud van 2.000 EUR herverzekerd.
- De schuldsaldo-verzekeringen en tijdelijke overlijdensverzekeringen met constant kapitaal worden met een eigenbehoud van 10.000 EUR herverzekerd.

De herverzekeringsovereenkomst werd einde 2020 voor alle producten hernieuwd voor 1 jaar, rekening houdend met het feit dat Crelan de intentie heeft om de activiteit af te staan aan AXA Belgium in de loop van 2021. Het liquiditeitsrisico blijft ook na deze herziening op dit vlak vrij beperkt.

De herverzekeringsovereenkomst voorziet dat voor belangrijke schadegevallen de herverzekeraar tot een contante betaling overgaat. Voor minder belangrijke schadegevallen en in het bijzonder voor alle schadegevallen van de financieringssaldoverzekering wordt periodiek een afrekening gemaakt waardoor een timing verschil van maximaal enkele maanden ontstaat.

De technische voorzieningen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorieën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, aandelenfondsen, termijn- en zichtrekeningen). Een mogelijk liquiditeitsprobleem zou kunnen ontstaan wanneer een groot deel van de verzekeringnemers de afkoopwaarde van hun contract zouden opvragen op een moment dat door een (tijdelijke) lage marktwaarde van de beleggingsinstrumenten deze liquiditeitsbehoefte niet of moeilijk kan voldaan worden. Het lijkt aannemelijk dat dit risico eerder beperkt is omwille van het gevoerde productengamma (risicoverzekeringen) aangezien de verzekeringen niet onderschreven zijn vanuit een "beleggingsperspectief" waardoor het afkoopgedrag minder gecorreleerd is met de evolutie op de financiële markten.

7.6.2. Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's

Het technisch resultaat en het eigen vermogen wordt voornamelijk beïnvloed door de verhouding van de marges in het verzekeringstarief ten opzichte van de werkelijke opbrengsten en kosten.

- Het voorval resultaat wordt gevormd door de marge tussen de gebruikte voorval wetten (overlijden, arbeidsongeschiktheid) in het tarief en de voorgevallen schadegevallen.
- Het beheer resultaat wordt gevormd door de kosten vervat in de premies en de diverse werkingskosten (administratie & commissielonen).
- Het beleggingsresultaat wordt gevormd door de technische interest voet vervat in het tarief versus de beleggingsopbrengsten.

De sensitiviteit voor ongunstige evoluties wordt door een aantal maatregelen in de hand gehouden, met name :

- Door een herverzekeringopolitiek die gericht is op een (quasi) volledige herverzekering van de verzekerde risico's waardoor het voorval resultaat op korte termijn in beperkte mate gevoelig is voor een negatieve evolutie.
- Door de mogelijkheid voor de schuldsaldo verzekeringen tot een tariefherziening voor bestaande en nieuwe verzekeringsovereenkomsten om de eventuele negatieve impact van verslechterde omstandigheden op te vangen.

De technische voorzieningen en het eigen vermogen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorieën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, termijn- en zichtrekeningen). Omwille van het huidige productengamma (risicoverzekeringen) en omwille van het feit dat de maatschappij einde 2007 haar activiteit gestart heeft, is momenteel het totale bedrag van de beleggingen eerder beperkt. Hoewel het beleggingsresultaat op zich niet de belangrijkste component is voor het technisch resultaat, kan een sterke daling in het beleggingsresultaat wel een impact hebben op de solvabiliteitspositie (de risicokapitalen overlijden per 31 december 2020 bedragen 11,1 miljard EUR (2019 : 10,0 miljard EUR) en de technische voorzieningen bedragen 62,8 miljoen EUR (2019 : 56,9 miljoen EUR)) aangezien de marge tussen de beleggingen enerzijds en de technische voorzieningen en vereiste solvabiliteitsmarge anderzijds nog beperkt is. De beleggingsstrategie is omwille van die reden een aandachtspunt dat zeer nauw opgevolgd wordt.

7.6.3. Kredietrisico

Het kredietrisico situeert zich in hoofdzaak op vlak van de kredietwaardigheid van de emittenten van de schuldbewijzen die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, alsook op vlak van de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Voor het beheer van het kredietrisico van de beleggingsportefeuille van Crelan Insurance NV werd een afzonderlijke investeringspolitiek uitgewerkt, rekening houdende met de wettelijke richtlijnen ter zake. Hierin werden onder andere de toegestane effecten, de beperkingen per effect, de beperkingen per emittent en de minimale rating bij uitgifte vastgelegd. Elke afwijking op de investeringspolitiek wordt zonder uitstel voorgelegd aan het Directiecomité aan de hand van een gedocumenteerde nota.

Maandelijks wordt een overzicht van de beleggingsportefeuille voorgelegd aan het Financieel Comité van Crelan Insurance NV. Van zodra een effect een in de investeringspolitiek vastgelegd percentage van zijn waarde verliest, wordt dit gemeld aan het Directiecomité. De te volgen strategie wordt vervolgens besproken in het Financieel Comité.

Het kredietrisico van de herverzekeraar wordt opgevolgd aan de hand van de kredietrating toegekend door de rating agencies. Indien er objectieve aanwijzingen zouden zijn dat de kredietwaardigheid van de herverzekeraar achteruit gaat, zal dienovereenkomstig een bijzondere waardevermindering worden aangelegd

voor de herverzekeringsactiva. Dit is tot op heden niet het geval. Het maximaal kredietrisico van de herverzekeringsactiva bedroeg per 31 december 2020 4,9 miljoen EUR (2019: 3,0 miljoen EUR).

7.6.4. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico bestaat enerzijds uit de onzekerheid met betrekking tot de frequentie van het zich voordoen van schadegevallen en anderzijds uit de grootte van het schadegeval. Dit risico wordt onder controle gehouden met behulp van een aan Crelan Insurance NV aangepaste onderschrijvingspolitiek, herverzekeringspolitiek, reserveringspolitiek en tarifieringspolitiek.

7.6.4.1. Onderschrijvingspolitiek

Crelan Insurance NV verkoopt via haar agentennet schuldsaldo verzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen, voornamelijk voor het cliënteel van de bank. In 2009 werd voor de financieringssaldoverzekeringen een bijkomende distributie via Europabank NV opgestart. In samenwerking met de herverzekeraar werd een uitgebreide cliënten acceptatieprocedure opgezet.

7.6.4.2. Herverzekeringspolitiek

Via herverzekering beschermt de verzekeringsmaatschappij zich tegen het risico van vele en/of grote schadegevallen. Er werd geopteerd om de volledige verzekeringsportefeuille schuldsaldo verzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen te herverzekeran. Vanaf 2011 voor de schuldsaldo verzekeringen en vanaf 2017 voor financieringssaldoverzekeringen wordt een beperkt eigenbehoud genomen (op korte termijn bedraagt het eigenbehoud minder dan 10% van het verzekerd risicokapitaal).

7.6.4.3. Reserveringspolitiek

De technische reserves worden berekend aan de hand van geldende actuariële principes en beoordeeld door een erkend actuaaris.

7.6.4.4. Tarifieringspolitiek

De tarieven worden bepaald in functie van enerzijds het verzekerde risico en anderzijds het profiel van de cliënt dat blijkt uit de acceptatieprocedure. Bovendien kunnen de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen. De tarieven voor de bestaande schuldsaldo verzekeringen en financieringssaldoverzekeringen werden niet gewijzigd.

7.6.5. Solvency II

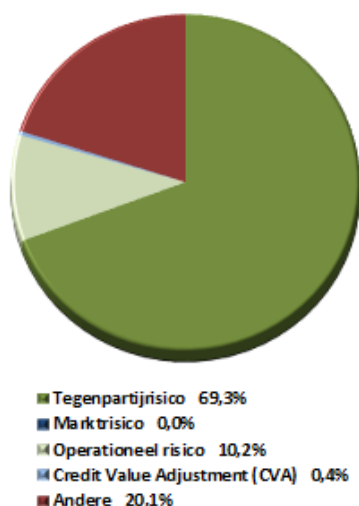
Crelan Insurance NV is onderworpen aan de Solvency II wetgeving. De niet-gereviseerde Solvency II ratio bedraagt eind 2020 193,40 % (2019 : 215,44 %).

7.7. Kapitaal Management

De risico's en het kapitaal die aan deze risico's worden toegewezen, worden elk kwartaal opgevolgd. Het toezicht op kapitaalvereisten gebeurt binnen het reglementair kader. De Nationale Bank van België legt een SREP TIER I ratio op van 11,61% voor de Groep Crelan.

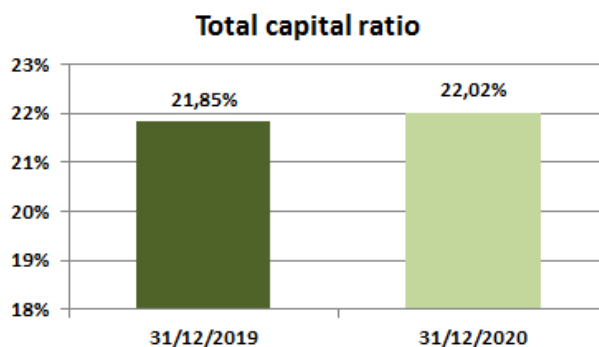
De samenstelling van het eigen vermogen en de allocatie ervan aan de verscheidene risico's kan als volgt worden weergegeven voor 31 december 2020 :

Verbruik kapitaal per Basel risico

Het tegenpartijrisico vormt met 69,3% het grootste risico voor de Groep. Daarnaast vertegenwoordigt het operationeel risico 10,2% van het totaal gerapporteerde risico volgens Basel-normen. De CVA is een extra kapitaalbuffer die moet worden aangelegd voor derivaten die niet via een centrale clearingpartij worden afgesloten. Er wordt geen marktrisico gerapporteerd. 20,1% van het benodigde kapitaal gaat naar "andere" risico's, dat is samengesteld uit het extra benodigd kapitaal voor enerzijds Belgische hypothecaire leningen die volgens de IRB-methode worden gerapporteerd, en anderzijds de bank specifieke factoren waarmee risico-gewogen activa, gerapporteerd volgens de IRB-methode, moeten worden vermenigvuldigd.

Het Kapitaal

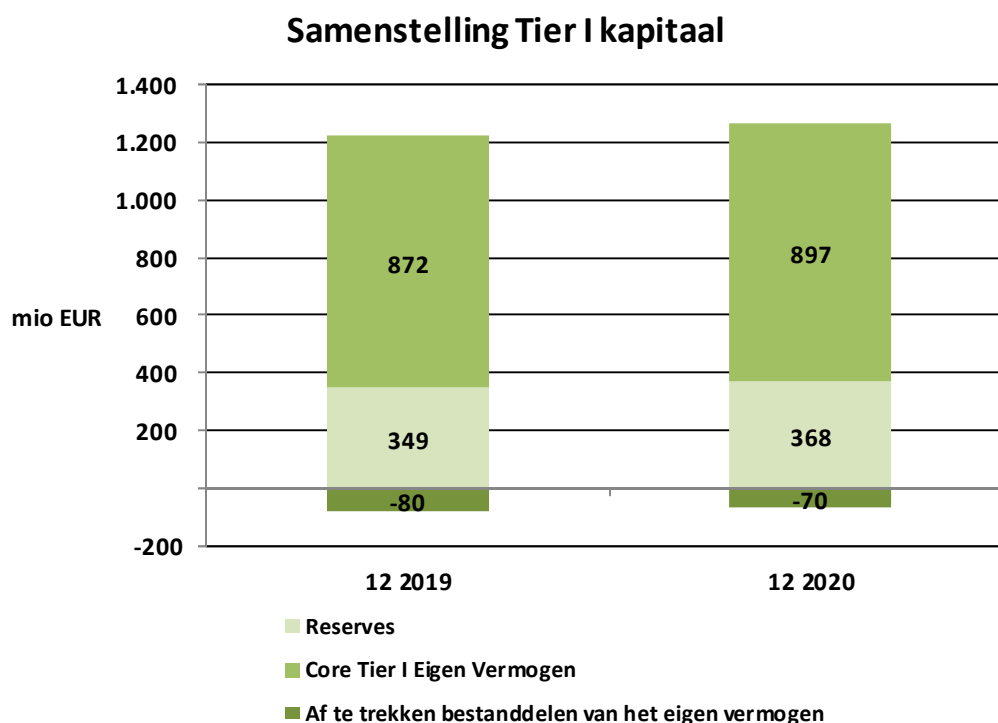
Op 31 december 2020 bedroeg de Total Capital Ratio of CAD ratio 22,02%, ten opzichte van een CAD ratio van 21,85% op 31 december 2019.

Het beschikbaar eigen vermogen bedroeg per 31 december 2020 1,21 miljard EUR en is als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Kapitaal	896.520.856	871.767.958
Reserves	368.168.702	348.794.255
Aanpassingen aan reserves uit de herwaardering in het eigen vermogen	-1.300.157	-51.731
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	-33.607.692	-33.801.464
Overgangsmaatregelen Basel III	0	0
Overschot/tekort bij IRB provisie	1.581.330	-11.595.931
Goodwill en andere immateriële vaste activa	-32.751.064	-32.825.049
Achtergestelde certificaten	14.982.006	44.108.766
Andere aanpassingen	-2.091.850	-1.674.436
Beschikbaar eigen vermogen	1.211.502.131	1.184.722.368

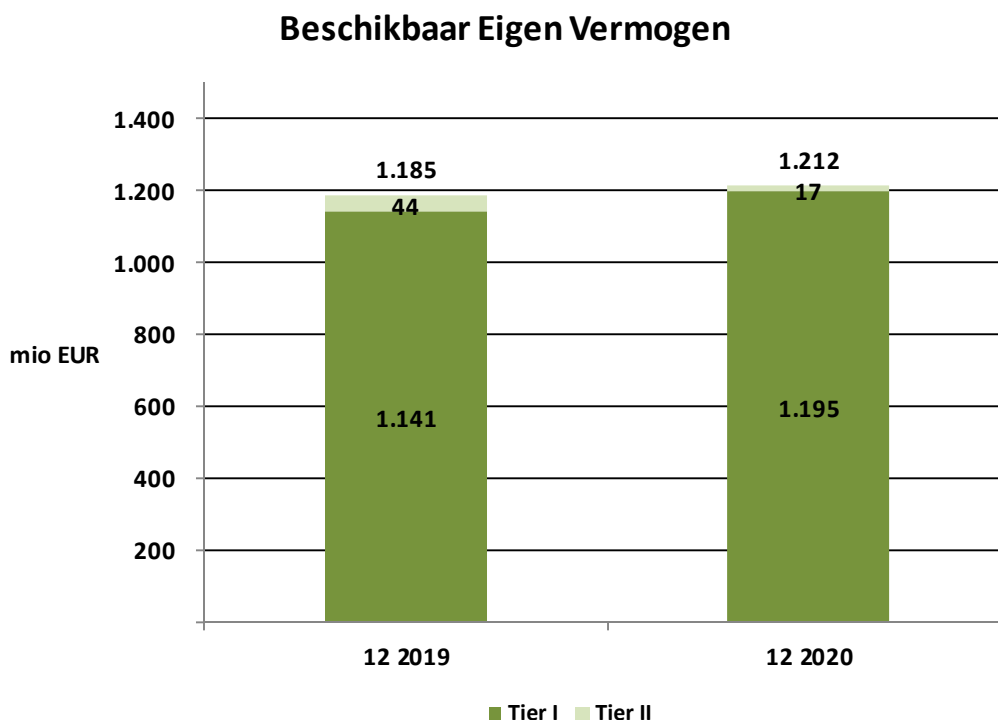
Volgens de definitie van het Bazel Comité voor Banktoezicht bevat het TIER I kapitaal het volgestorte aandelenkapitaal, alle reserves (inclusief herwaarderingsreserve, maar exclusief goodwill en andere immateriële vaste activa), het pensioenvermogen op basis van vaste uitkeringen en een deel van de uitgestelde belastingvorderingen. Het TIER I kapitaal wordt ook aangeduid als het kernkapitaal van de Groep Crelan.

Volgende grafiek geeft de samenstelling weer van het TIER I kapitaal :

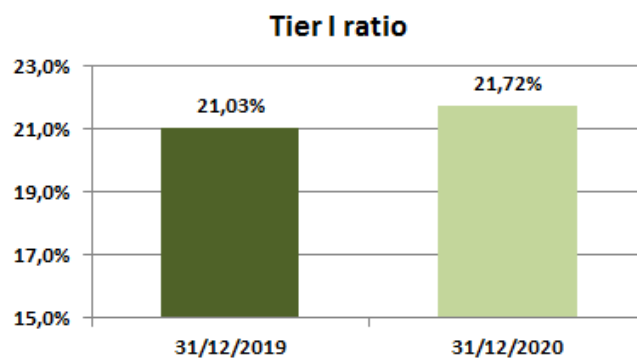
TIER II kapitaal, of aanvullend kapitaal, bestaat uit de achtergestelde certificaten die voldoen aan de voorwaarden van het Bazel Comité en vormt eveneens een onderdeel van de kapitaalpositie van de Groep Crelan.

Het TIER I en TIER II kapitaal vormen samen het beschikbaar vermogen.

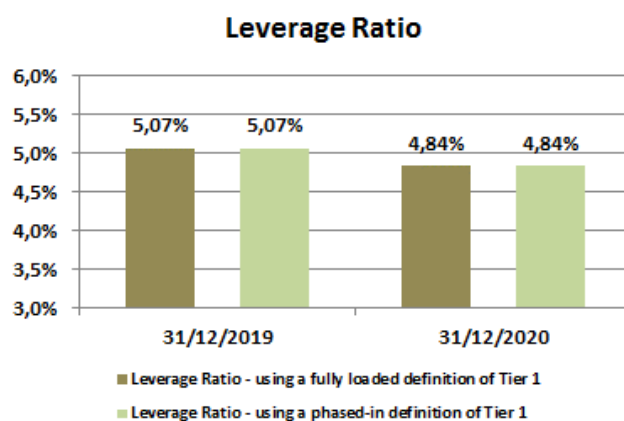
De TIER I ratio geeft het TIER I kapitaal van de Groep Crelan weer als percentage van haar totale risicogewogen activa. De regelgever heeft bepaald dat dit minimaal 11,61% moet zijn voor 2020 voor de Groep Crelan.

De TIER I ratio bedraagt 21,72% op 31 december 2020 ten opzichte van een TIER I ratio van 21,03% op 31 december 2019.

De leverage ratio is een eenvoudige maatstaf voor de solvabiliteit van banken. Deze vormt een onderdeel van Bazel III en wordt gedefinieerd als het TIER I kapitaal gedeeld door de totale risicoposities van binnen- en buitenbalans posten gedefinieerd volgens de Bazel-normen. Deze moet minstens 3% bedragen. De leverage ratio wordt sedert 1 januari 2018 onder Pijler I gerapporteerd.

Op 31 december 2020 bedraagt de leverage ratio 4,84% tegen 5,07% op 31 december 2019.

8. Overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen voor financiële verslaggeving

8.1. Algemeen

De volgende waarderingsregels zijn van toepassing op de Groep Crelan (hierna "Crelan" of "de Groep" of "de Groep Crelan"). Deze waarderingsregels zijn gebaseerd op de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

8.2. Consolidatie

Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming wanneer deze wordt blootgesteld aan of recht heeft op variabele rendementen vanwege zijn band met de deelneming en heeft het vermogen om deze opbrengsten te beïnvloeden vanwege de macht die het heeft.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening integreert de Groep Crelan de individuele jaarrekening van alle te consolideren entiteiten, per post, door toevoeging van vergelijkbare elementen van activa, passiva, eigen vermogen, baten en lasten.

Opdat de geconsolideerde jaarrekening van de Groep informatie weergeeft alsof het de jaarrekening van een afzonderlijke economische entiteit is, worden de volgende stappen gevolgd :

- De boekwaarde van de participatie in elke dochteronderneming en het aandeel in het eigen vermogen van elke dochteronderneming worden volledig geëlimineerd;
- Balansposities en winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties binnen de Groep (inclusief inkomsten, uitgaven en dividenden), worden volledig geëlimineerd;
- De tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eliminatie van winsten en verliezen op transacties binnen de Groep zijn onderworpen aan IAS 12, Winstbelastingen.

8.3. Opname in de balans

8.3.1. Opnemen / niet langer opnemen in de balans

Financiële activa of passiva worden in de balans opgenomen zodra de Groep wordt beïnvloed door de contractuele bepalingen van het instrument.

Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen zodra de contractuele rechten op de kasstromen ervan vervallen of de Groep de contractuele rechten op de kasstromen overdraagt, waardoor alle risico's en voordelen gekoppeld aan het onroerend goed worden overgedragen.

8.3.2. Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle financiële verplichtingen van de Groep Crelan worden altijd op de afwikkelingsdatum in de balans opgenomen.

Alle aan- en verkopen van financiële activa, die moeten worden afgewikkeld binnen de termijnen die zijn bepaald door voorschriften of een marktovereenkomst, worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum, de datum waarop een actief aan of door de Groep Crelan wordt geleverd.

8.4. Financiële activa

De Groep Crelan waardeert financiële activa op basis van de regels gedefinieerd in de standaard IFRS 9. De classificatie is afhankelijk van de volgende elementen :

- Het business model
- De eigenschappen van de contractuele kasstromen van het financiële actief
- Specifieke regels

8.4.1. Business model

De eerste stap in het classificatieproces is het bepalen van het business model waarin het actief wordt aangekocht. Volgende business modellen worden onderscheiden :

- Hold To Collect : het business model is erop gericht om contractuele kasstromen te ontvangen
- Hold To Collect and Sell : het doel van het business model is om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen
- Andere business modellen (waaronder Trading)

8.4.2. Contractuele kasstromen uit financiële activa

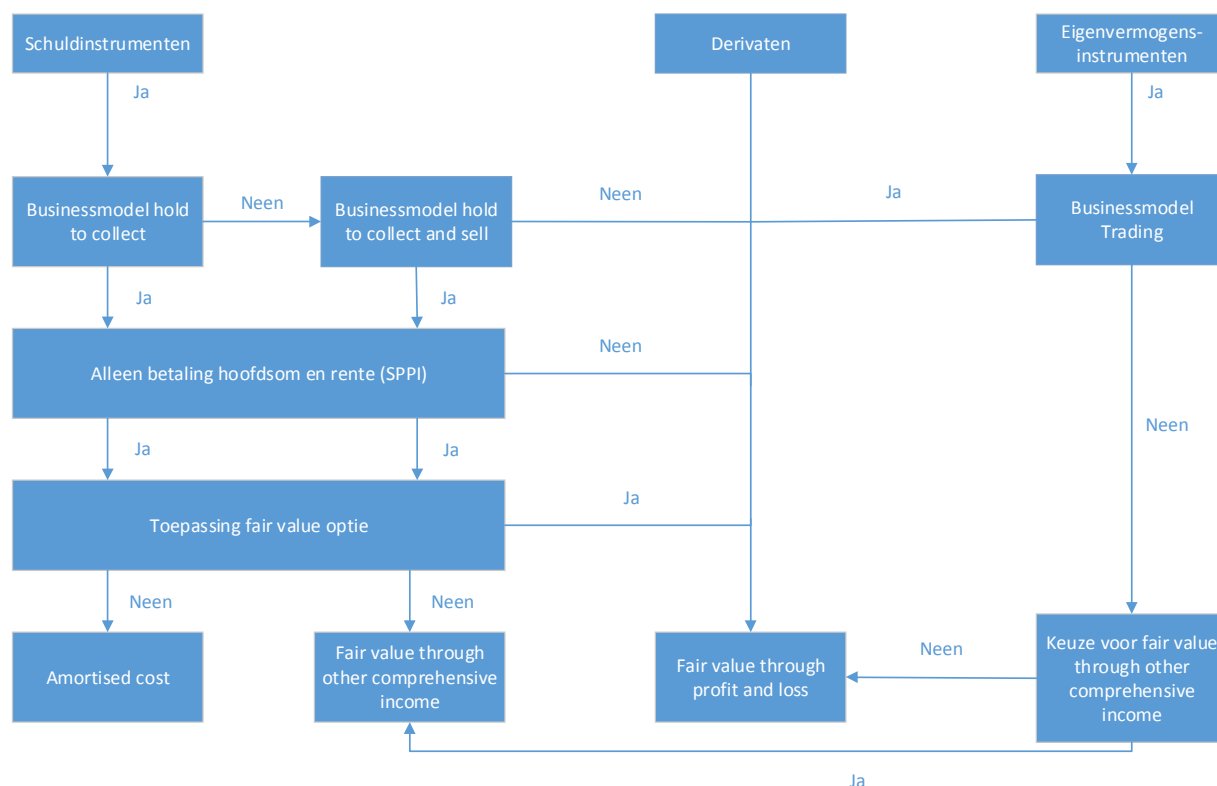
Wat de contractuele kasstromen betreft, wordt beoordeeld of de kasstromen alleen betrekking hebben op aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom : de term "Solely Payment of Principal and Interest" (SPPI) wordt gebruikt.

8.4.3. Specifieke regels

- De Groep kan ervoor kiezen om via OCI (herwaarderingsreserve rechtstreeks in het eigen vermogen) in eerste instantie de waardeschommelingen te behandelen die normaal worden verwerkt via winst of verlies bij het verwerven van eigen-vermogensinstrumenten. Deze keuze is onherroepelijk.
- Bij de eerste opname en onherroepelijk kan de Groep ervoor kiezen om een actief te waarderen tegen reële waarde met waardeschommelingen in winst of verlies als een dergelijke keuze een boekhoudkundige asymmetrie elimineert of aanzienlijk vermindert ("Fair Value Option").

8.4.4. Classificaties

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende classificaties die van toepassing kunnen zijn :

Op basis van bovenstaande classificatie worden volgende rubrieken in de balans onderscheiden :

8.4.4.1. Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde ("Fair Value") met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. A priori voert Crelan geen handelsactiviteiten uit. Derivaten waarvoor geen effectieve afdekkingsrelatie kan worden gedefinieerd in overeenstemming met IFRS-regels zijn opgenomen in deze categorie.

8.4.4.2. Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Schuldbewijzen die de SPPI-test niet hebben doorstaan, worden in deze categorie ingedeeld.

8.4.4.3. Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Dit omvat de effecten waarvoor Crelan zou kiezen voor hun waardering bij de FV met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening.

8.4.4.4. Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI. In deze categorie worden eigen-vermogensinstrumenten geclassificeerd waar Crelan heeft gekozen om ze te waarderen via Fair Value met waardeschommelingen via andere OCI-elementen omdat ze duurzame belangen op lange termijn zijn.

8.4.4.5. Financial assets at amortised cost

Schuldbewijzen volgens het Hold To Collect-managementmodel die de SPPI-test hebben doorstaan, vallen onder deze categorie.

8.4.5. Waardeverminderingen

Bijzondere waardeverminderingen worden bepaald op basis van een intern model dat het verwachte verlies berekent. Financiële activa zijn onderverdeeld in 3 stages in overeenstemming met IFRS 9 :

- Stage 1 : deze categorie omvat activa die geen significante toename van het kredietrisico hebben ondervonden sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van 1 jaar.
- Stage 2 : deze categorie omvat activa die een aanzienlijke toename van het kredietrisico hebben ondergaan sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van de volledige looptijd van het actief.
- Stage 3 : deze categorie betreft activa in default / non-performing.

De macro-economische parameters die worden gebruikt voor de voorzieningen volgens IFRS 9 (Stage 1 + 2) zijn de volgende :

- De BBP-groei in België (3-jaarsprognose) ;
- Het werkloosheidspercentage in België (3-jaarsprognose) ;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België (30-jaarsprognose).

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt⁸ :

- Een basisscenario ;
- Een positief scenario;
- Een negatief scenario.

8.4.5.1. Schatting van het kredietrisico

Om te bepalen of een actief onderhevig is aan een significante toename van het kredietrisico, duidt een selectie van parameters (deze kunnen variëren afhankelijk van het actief) op een verhoogd kredietrisico. De aanwezigheid van ten minste een van deze parameters resulteert dan in de overdracht van stage in het kader van IFRS 9. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve factoren die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Een betalingsachterstand van 30 dagen wordt gebruikt als benchmark, hetgeen inhoudt dat op dat moment een aanzienlijke toename van het kredietrisico wordt verondersteld.

⁸ De gewichten die per 31 december 2020 aan elk van de scenario's zijn toegekend, zijn respectievelijk (in volgorde van vermelding) 55%, 15% en 30%. Het hogere gewicht dat aan het pessimistische scenario wordt toegekend in vergelijking met het optimistische scenario is een duidelijke indicatie van het prudente risicobeleid dat de Groep heeft gekozen.

8.4.5.2. Bepaling van de waardevermindering

De bijzondere waardevermindering zelf wordt bepaald als het verwachte toekomstige verlies op de kasstromen van activa. In de praktijk wordt dit berekend voor de activa van de Stages 1 en 2 als een product van Probability of Default (PD), Loss Given Default (LGD) en Exposure At Default (EAD) :

PD: de kans op wanbetaling binnen een bepaalde tijdshorizon.

EAD: de verwachte blootstelling op het moment van wanbetaling.

LGD: verschil tussen verwachte kasstromen zonder wanbetaling en verwachte kasstromen in geval van wanbetaling.

Voor activa van Stage 1 wordt een PD berekend over een horizon van 12 maanden, voor die van Stage 2 over de gehele duur.

Voor activa van Stage 3 komt de waardevermindering overeen met het verschil tussen de verwachte contractuele kasstromen en de verwachte toekomstige kasstromen (rekening houdend met de tijdswaarde).

De PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt om de bijzondere waardevermindering te bepalen, zijn gebaseerd op de PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt voor prudentiële kredietrisicorapportering (Bazel). Er worden aanpassingen gedaan om deze parameters in overeenstemming te brengen met de IFRS-voorschriften. De belangrijkste aanpassing betreft de overgang van een gewogen gemiddelde over een langere periode ("Through The Cycle") naar een voorziening op een specifiek tijdstip ("Point In Time"). Bovendien worden de conservatieve bepalingen waarnaar de toezichhouders hebben gevraagd, weggelaten en worden toekomstige elementen toegevoegd.

8.4.5.3. Wanbetaling

Wanbetaling kan worden behandeld volgens kwantitatieve of kwalitatieve criteria. Dezelfde criteria als die gebruikt voor het beheer van het interne kredietrisicomodel worden gebruikt. Een aanzienlijke achterstand van meer dan 90 dagen wordt gebruikt als benchmark.

8.5. Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen zijn financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financieringen.

De waardering en verdeling van de resultaten is afhankelijk van de IFRS-categorie van financiële verplichtingen, namelijk financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en andere financiële verplichtingen.

8.5.1. Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep beschouwt een financiële verplichting voor handelsdoeleinden als :

- het werd hoofdzakelijk verworven met het oog op verkoop of terugkoop op korte termijn;
- het is een van de geïdentificeerde financiële instrumenten, gezamenlijk beheerd en waarvoor er aanwijzingen zijn voor een recent en feitelijk winstregelingsprogramma op korte termijn;
- het is een derivaat waarvoor geen formele afdekking kan worden gedocumenteerd onder IFRS-regels.

Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden worden aanvankelijk gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in reële waarde worden vervolgens opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.5.2. Overige financiële verplichtingen

Overige financiële verplichtingen omvatten schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financiële verplichtingen.

Dit betreft met name de uitstaande saldi op zicht- en termijnrekeningen van andere kredietinstellingen bij de Groep Crelan, direct opvraagbare deposito's, termijndeposito's en spaarrekeningen van klanten, evenals de (achtergestelde) depositocertificaten.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare transactiekosten. Daarna worden de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Periodieke afschrijving wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen als rentelasten.

8.5.3. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De reële waarde van financiële activa en verplichtingen is de genoteerde prijs van deze of identieke activa en verplichtingen op een actieve markt (Level 1). Indien er voor een financieel instrument geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een contante-waardeberekening gebaseerd op observeerbare marktgegevens (Level 2). Indien een reële waardebepaling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens (Level 3).

8.5.4. Verkoop en retrocessie van effecten

Effecten gekoppeld aan een effectenoverdrachtsovereenkomst (Repo) blijven aan de actiefzijde van de balans. De schuld die voortvloeit uit de terugkoopverplichting van activa wordt opgenomen in de verplichtingen op de balans in de vorm van schulden aan kredietinstellingen of in schulden aan niet-kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Effecten gekoppeld aan een retrocessieovereenkomst voor effecten (Reverse Repo) worden niet op de balans opgenomen. De geleende middelen worden echter op de actiefzijde in de balans opgenomen als vorderingen op kredietinstellingen of vorderingen op andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Het verschil tussen de verkoopprijs en de aflossingsprijs van de effecten wordt behandeld als rentebaten, gespreid over de looptijd van het contract.

8.5.5. Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt uitsluitend in de balans opgenomen indien de Groep een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om hetzij de verplichting op netto-basis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

8.6. Derivaten en afdekkingstransacties

8.6.1. Boekhouding en waardering

Derivaten zijn financiële instrumenten waarvan de waarde wijzigt als gevolg van veranderingen in de onderliggende waarde (rentevoet, wisselkoers, index, aandeel), die weinig of geen initiële netto-investering

vereisen en die worden afgerekend op een later tijdstip. Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten, futures en opties (uitgegeven en gekocht).

De eerste opname van alle derivaten vindt plaats tegen hun reële waarde. Latere wijzigingen in de reële waarde (exclusief opgebouwde rente) worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgelopen rente wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De Groep classificeert derivaten als volgt :

- Derivaten die geen afdekkingsderivaten zijn worden aangehouden als financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden
- Afdekkingsderivaten

8.6.2. Afdekking

Bij het afsluiten van het derivaat wordt het contract opgenomen als een reële-waardeafdekking, waardoor het risico van variatie in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting wordt gedekt. De Groep kan onderscheid maken tussen reële waarde-afdekking van een individueel actief of individuele verplichting ("micro-afdekking") en reële waarde-afdekking van een portefeuille-renterisico-afdekking ("macro-afdekking"). In het laatste geval definieert de Groep een groep afdekkingsinstrumenten om het renterisico van een groep financiële activa en / of passiva te dekken.

Documentatie

Afdekkingsderivaten voldoen aan de voorwaarden en criteria die van toepassing zijn op afdekkingsinstrumenten opgelegd door IAS 39. De afgedekte activa en/of passiva voldoen aan de voorwaarden en criteria van afgedekte posities opgelegd door IAS 39. Bij het aangaan van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de Groep ten aanzien van het risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. De documentatie bevat een aanduiding van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en), de afgedekte positie(s), de aard van het af te dekken risico en hoe de Groep zal bepalen of het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie(s).

Efficiëntietesten

De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardeschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stopgezet.

Waardering

De winst of het verlies als gevolg van schommelingen in de reële waarde van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De winst of het verlies van de afgedekte positie(s) toe te schrijven aan het afgedekte risico leidt enerzijds tot een aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en wordt anderzijds opgenomen in de winst- en verliesrekening. Op deze manier worden de variaties in de reële waarde in de winst- en verliesrekening als gevolg van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) enerzijds, en van de afgedekte positie (s) anderzijds, volledig of gedeeltelijk gecompenseerd en elke ineffectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt opgenomen in winst of verlies.

Als een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de criteria voor afdekkingstransacties zoals gedefinieerd door IAS 39, wordt de afdekkingsrelatie prospectief stopgezet. Afdekkingsderivaten worden opnieuw geclassificeerd als "Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". De boekwaarde van de afgedekte positie(s) wordt vervolgens behandeld zoals deze zou worden behandeld onder IFRS zonder een afdekkingsrelatie. Veranderingen in de reële waarde van het verleden gepresenteerd in de balans worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de resterende levensduur van het of de afgedekte element(en).

Rentebaten en -lasten die voortvloeien uit enerzijds afdekkingsinstrumenten en anderzijds afgedekte posities worden in renteresultaat verwerkt.

8.7. Materiële vaste activa

De Groep behandelt materiële vaste activa volgens het kostenmodel. Dit betekent dat de materiële vaste activa tegen hun kostprijs (inclusief de direct toerekenbare acquisitiekosten) in de balans worden opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is het bedrag dat werd betaald om het actief te verwerven, verhoogd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten die werden gemaakt om het actief op de bedoelde locatie en/of in de bedoelde staat te brengen.

Het af te schrijven bedrag van een actief komt overeen met zijn aankoopprijs minus zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde. Afschrijvingen worden toegerekend over de verwachte gebruiksduur van het actief. De geschatte gebruiksduur van een actief wordt op elke balansdatum herbekeken. Terreinen en kunstwerken worden niet afgeschreven, maar zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingskosten voor elke periode worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep gebruikt volgende afschrijvingstermijnen :

Gebouwen	
Ruwbouw niet-commerciële gebouwen	33 jaar
Inrichting niet-commerciële gebouwen	10 jaar
Ruwbouw commerciële gebouwen	30 – 40 jaar
Inrichting commerciële gebouwen	9 – 10 jaar
Hardware	5 jaar
Installaties	10 jaar
Koffers	10 – 20 jaar
Lichtreclames	3 – 5 jaar
Machines en materiaal	3 – 5 jaar
Meubilair	10 jaar
Rollend Materieel	4 – 5 jaar

Onderhouds- en reparatiekosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de periode waarin deze kosten worden gemaakt. De kosten van reserveonderdelen worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven als deze uitgaven toekomstige economische voordelen voor de Groep opleveren. De mogelijke boekwaarde van de vervangen onderdelen wordt niet langer in de balans opgenomen.

De winst of het verlies als gevolg van de opname van een actief uit de balans als gevolg van een buitenbedrijfstelling of verwijdering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening. Als een actief wordt vernietigd, wordt het resterende af te schrijven bedrag onmiddellijk geboekt in de winst- en verliesrekening.

Als een materieel vast actief wordt aangehouden voor verkoop, wordt het geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden de afschrijvingen stopgezet en wordt het actief gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus kosten van verkoop.

8.8. Andere immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat alleen in de balans wordt opgenomen als het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die aan het actief kunnen worden toegeschreven naar de entiteit zullen vloeien en dat de kosten ervan betrouwbaar kunnen bepaald worden.

Andere immateriële vaste activa hebben betrekking op software die intern is gekocht of gecreëerd voor intern gebruik en gekochte klantenbestanden. Voor intern gegenereerde software worden alleen de ontwikkelingskosten geactiveerd die direct zijn toe te rekenen aan de software die is voltooid en effectief wordt gebruikt om economische voordelen te genereren.

Een immaterieel vast actief wordt bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Vervolgens wordt het kostenmodel toegepast. De software wordt tegen kostprijs in de balans opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde waardeverminderingen. Software- en klantenbestanden worden lineair afgeschreven. Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief komt overeen met de kostprijs verminderd met de restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde.

Voor immateriële vaste activa worden volgende afschrijvingsperioden toegepast :

Intern ontwikkelde software	3-5 jaar
Verworven software	5 jaar
Klantenbestanden	10 jaar

8.9. Bedrijfscombinaties (IFRS 3)

Overnames worden verwerkt op basis van de overnamemethode. De Groep koopt de netto-activa en neemt de verworven activa en de overgenomen verplichtingen op (inclusief voorwaardelijke verplichtingen). De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

Een voorwaardelijke verplichting verworven in een bedrijfscombinatie wordt opgenomen wanneer het een bestaande verplichting is die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

Goodwill betaald bij de verwerving van ondernemingen uit de consolidatiekring (een dochtermaatschappij) wordt in de balans opgenomen als immaterieel actief en wordt initieel op de overnamedatum tegen kostprijs gewaardeerd, zijnde het positieve verschil tussen de kostprijs van de bedrijfscombinatie en het belang van de Groep Crelan in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Negatieve goodwill wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Goodwill verworven tijdens een bedrijfscombinatie wordt niet afgeschreven. De Groep Crelan onderwerpt de goodwillbeoordeling aan een jaarlijkse waardeverminderingstest, of meer dan eens per jaar als bepaalde gebeurtenissen aangeven dat de boekwaarde hoger kan zijn dan de realiseerbare waarde. Eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill worden niet teruggenomen.

De jaarlijkse goodwill-waarderingstest is gebaseerd op het discounted cash flow-model. Indien de netto actuele waarde van de winstprognoses, op basis van het strategisch plan van de betreffende dochteronderneming, lager is dan de opgenomen goodwill, wordt het verschil tussen de twee bedragen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. De actualisatievoet komt overeen met de risicovrije rentevoet plus een risicopremie afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende dochteronderneming.

8.10. Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

De Groep beoordeelt op elke verslagdatum of er een indicatie is voor een mogelijk waardeverlies van een niet-financieel actief. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt opgenomen als de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde. Deze realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de intrinsieke waarde.

De boekwaarde van niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de waardevermindering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening voor de lopende verslagperiode.

Als het bedrag van de waardevermindering van niet-financiële activa (exclusief goodwill) in een volgende periode daalt en de daling objectief kan worden gekoppeld aan een gebeurtenis die zich na de waardevermindering heeft voorgedaan, wordt het eerder opgenomen waardeverlies teruggenomen.

8.11. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheid over de omvang van toekomstige uitgaven en wanneer deze moeten worden gemaakt. De Groep neemt een voorziening op in de balans als - op balansdatum - een verplichting voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, als het waarschijnlijk is dat de verplichting een uitgaande kasstroom vereist en als de verplichting betrouwbaar kan worden geschat.

Binnen de Groep Crelan hebben voorzieningen voornamelijk betrekking op juridische zaken, schadegevallen, belastingverplichtingen en pensioenverplichtingen.

- Voor juridische zaken en schadegevallen worden voorzieningen individueel berekend (per juridisch dossier of per schadegeval), op basis van de aan de begunstigden verschuldigde bedragen. Het bedrag en de toewijzing van toekomstige kasstromen is onzeker en hangt af van de timing van juridische zaken of schadegevallen.
- Voor voorzieningen voor pensioenverplichtingen verwijzen we naar het hoofdstuk betreffende personeelsbeloningen (zie toelichting 8.18. & 4.13.).
- Alle individualiseerbare verplichtingen met onzekerheden over de omvang van toekomstige kosten en wanneer deze kosten zullen worden gemaakt en die niet in de bovenstaande categorieën kunnen worden opgenomen, worden opgenomen in andere voorzieningen.

Een voorwaardelijke verplichting wordt aangegeven als de Groep een potentiële verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar waarvoor het onwaarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk zal zijn ; of waarvan de aansprakelijkheid niet betrouwbaar kan worden bepaald.

8.12. Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen voor alle rentedragende instrumenten met behulp van de effectieve rentemethode. Deze methode wordt gebruikt om de afschrijving van een financieel actief of een financiële verplichting te berekenen en rentebaten en -lasten toe te wijzen aan de betreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die exact de verwachte stroom van toekomstige betalingen of kassaldi gedurende de verwachte levensduur van het financiële instrument verdisconteerd heeft ten opzichte van de netto-boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet schat de Groep de kasstromen. Deze berekening omvat alle provisies en vergoedingen betaald of ontvangen door contractpartijen die een integraal onderdeel vormen van de effectieve rentevoet, evenals transactiekosten. Transactiekosten zijn de extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of verplichting. Deze omvatten commissies betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaar, evenals heffingen door de regelgevende instanties, beurzen en diverse soorten van belasting.

Overlopende rente op derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.13. Voorzieningen en provisiebaten en -lasten

De Groep onderscheidt verschillende soorten commissies :

- In het geval van ontvangen commissies in ruil voor specifieke diensten, vindt opname in de resultatenrekening plaats wanneer de diensten worden verleend. Dit is het geval voor ontvangen commissies voor vermogensbeheer en verzekeringsactiviteiten.
- De productiecommissies betaald bij de productie van kredieten en kasbons worden gespreid over de duur van de betreffende kredieten en kasbons en opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentevoet.
- De overige provisies met betrekking tot kredieten en kasbons worden jaarlijks verrekend en opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.14. Dividenden

Ontvangen dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer het definitieve recht om ze te innen wordt vastgesteld.

8.15. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

Winsten en verliezen gerealiseerd op verkopen en stopzettingen van financiële instrumenten geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, geven het verschil weer tussen de ontvangen opbrengsten en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of passief, na aftrek van een mogelijke waardevermindering die had kunnen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, en na rekening te hebben gehouden met de impact van eventuele aanpassingen als gevolg van afdekking.

Het verschil tussen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden aan het einde van de huidige periode en aan het einde van de vorige periode is opgenomen in de "Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". Voor derivaten wordt de schommeling van de reële waarde tijdens de periode (exclusief opgebouwde rente) ook opgenomen in deze sectie. Opgelopen rente wordt opgenomen in rentebaten en -lasten.

Niet-gerealiseerde winsten of verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa die in het eigen vermogen zijn opgenomen, worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer de relevante financiële instrumenten worden verkocht of wanneer een bijzonder waardeverminderverslies wordt opgenomen.

8.16. Inkomstenbelastingen

Deze post bevat de huidige en uitgestelde belastingen voor het boekjaar.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en verplichtingen en hun fiscale waarde.

Voor de belastingverplichtingen voor het boekjaar worden voorzieningen opgenomen op basis van het verwachte belastingbedrag volgens de belastingtarieven die gelden op de afsluitingsdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen wanneer een aftrekbaar tijdelijk verschil ontstaat tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van een actief of verplichting. Erkenning is alleen mogelijk voor

zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winst beschikbaar zal zijn en waarvoor tijdelijke verschillen kunnen worden toegerekend.

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van het verwachte belastingtarief gedurende het jaar van realisatie van het actief of de afwikkeling van de verplichting.

8.17. Lease-overeenkomsten

De Groep als leasinggever

De Groep Crelan opereert als leasinggever (lessor) en verleent alleen financiële lease-overeenkomsten aan zijn klanten. Bijna alle risico's en voordelen die inherent zijn aan het eigendom van het actief (behalve juridisch eigendom) worden overgedragen aan de leasingnemer (lessee). Bovendien is het mogelijk dat een overdracht van eigendom plaatsvindt aan het einde van het contract.

Financiële leaseovereenkomsten worden in de balans initieel opgenomen als vorderingen voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease. De netto-investering in een financiële lease komt overeen met de bruto-investering in het financieringscontract, verdisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Het bedrag van de vordering impliceert ook de direct toerekenbare initiële kosten evenals de restwaarde van de leaseovereenkomst, namelijk de vastgestelde waarde waartegen de leasingnemer het geleasede actief aan het einde van het contract kan verwerven.

De effectieve rentevoet wordt berekend op basis van toekomstige kasstromen. Op basis van deze effectieve rentevoet worden toekomstige kasstromen op balansdatum teruggenomen om te komen tot een netto contante waarde, die overeenkomt met de reële waarde van het geleasede actief (inclusief direct toerekenbare initiële kosten).

Niet-verworven financiële inkomsten komen overeen met het verschil tussen de bruto-investering en de netto-investering in de lease-overeenkomst en worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op basis van de hierboven genoemde effectieve rentevoet, verdeeld over de duur van de vordering.

Leasevorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nettowaarde, dat wil zeggen na aftrek van de eventuele bijzondere waardeverminderingen hierop.

De Groep als leasingnemer

Als gevolg van de wijzigingen in IFRS 16 (Lease-overeenkomsten), moeten bedrijven vanaf 1 januari 2019 de huurverplichtingen weergeven waaraan ze zijn blootgesteld. Deze verplichtingen worden vertegenwoordigd door een gebruiksrecht (Right-of-Use) op activa en door een huurverplichting (Lease Liabilities) aan de passiefzijde. De door Crelan gekozen evaluatiemethode is de gewijzigde retrospectieve methode (Modified Retrospective Method). Volgens deze methode worden het gebruiksrecht en de huurverplichting opnieuw berekend bij de startdatum van IFRS 16 en met de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

De contracten waarop de nieuwe norm betrekking heeft, betreffen met name huurgebouwen, bedrijfswagens en betaalterminals. Omdat de impliciete rentetarieven niet beschikbaar zijn, werkt Crelan de periodieke bedragen bij met de passende rente voor elk product⁹.

Op basis van de uitgevoerde analyse beschouwen wij de impact op het resultaat als niet significant.

⁹ Gebruikte rentes voor respectievelijk gebouwen, bedrijfswagens en geldautomaten : de 10-jarige hypotheekrente, de 5-jarige autolening rente en de 7-jarige professionele lening rente.

8.18. Personeelsbeloningen

Voordelen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden ten laste genomen van de periode waarin de prestaties werden verricht. Niet-gedisconteerde voorzieningen worden aangelegd als onderdeel van de uit te betalen uitkeringen het jaar volgend op het einde van het lopende boekjaar (bijvoorbeeld vakantiegeld, bonussen, enz.).

Ontslagvergoedingen worden echter alleen erkend wanneer een oorzakelijk verband kan worden aangetoond.

Pensioenverplichtingen

De Groep heeft verschillende toegezegde bijdrageregelingen en verschillende toegezegde pensioenregelingen. De pensioenverplichtingen worden allemaal gefinancierd door de betaling van bijdragen aan verzekeringsmaatschappijen.

Met betrekking tot toegezegde bijdrageregelingen betalen de werkgever en de werknemer periodiek een vast bedrag voor de opbouw van het pensioenkapitaal. Deze vaste bijdrage wordt opgenomen als een verplichting enerzijds en als een last anderzijds in de periode waarin de werknemer prestaties heeft geleverd.

Voor toegezegde pensioenregelingen worden periodieke uitgaven bepaald op basis van actuariële berekeningen die ten minste eenmaal per jaar worden uitgevoerd. De PUC-methode wordt enerzijds gebruikt om de contante waarde te berekenen van de bruto-verplichtingen die in de balans moeten worden opgenomen, en anderzijds, voor de berekening van de pensioenkosten ten laste van het dienstjaar, die in de winst- en verliesrekening worden verwerkt.

De pensioenkosten van de geleverde diensten worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening, tenzij de vergoeding niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk wordt toegezegd. In dat geval worden de pensioenkosten van de geleverde diensten lineair ten laste genomen over de gemiddelde periode die is verstreken totdat de prestaties onvoorwaardelijk werden aangevat.

Tot en met 31 december 2010 waren de netto cumulatieve actuariële winsten en verliezen die de corridor overschreden (het hoogste bedrag overeenkomend met 10% van de contante waarde van bruto verplichtingen en 10% van de reële waarde van fondsbeleggingen), ten laste van de winst- en verliesrekening, gespreid over de resterende dienstjaren van de werknemers die deelnemen aan het plan.

Sinds 1 januari 2011 zijn actuariële winsten en verliezen volledig opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten voor de periode waarin ze zich voordoen. Hiertoe werden, in overeenstemming met IAS 8 betreffende wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, de jaarrekeningen afgesloten op 31 december 2009 en 31 december 2010 gewijzigd.

De fondsbeleggingen van de Groep omvatten in aanmerking komende verzekeringscontracten overeenkomstig IAS 19. Verzekeringscontracten worden opgesteld door niet-verbonden verzekeraars en de opbrengsten van deze contracten kunnen alleen worden gebruikt om personeelsbeloningen te financieren onder toegezegde pensioenregelingen.

Andere langetermijnvoordelen

Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen, die na het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode betaald worden (zoals langetermijnbonussen, brugpensioen en hospitalisatie-verzekering), geldt eveneens een berekening van de contante waarde van de bruto-verplichtingen. De actuariële verschillen ingevolge periodieke herziening van de veronderstellingen en schattingen worden echter onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.19. Geldmiddelen, kasequivalenten en kasstromen

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten de contanten, saldi bij centrale banken en andere financiële activa met een maximale looptijd van drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Crelan stelt zijn operationele kasstromen vast volgens de indirecte methode. Volgens deze methode wordt het nettoresultaat voor de periode aangepast om rekening te houden met niet-monetaire transacties, uitgestelde belastingen, voorzieningen, wijzigingen in schulden of handelsvorderingen, evenals inkomsten en uitgaven met betrekking tot investerings- of financieringsstromen.

8.20. Effecten van wisselkoerswijzigingen

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden bij de eerste opname omgerekend in EUR tegen de dagkoers op de transactiedatum.

Daarna wordt dagelijks een monetair waarderingsproces uitgevoerd voor de monetaire componenten. Alle monetaire saldi die in vreemde valuta zijn overgebleven, worden omgerekend tegen de slotkoers van de maand. Alle positieve en negatieve verschillen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, ongeacht de ratingcategorie.

Niet-monetaire bestanddelen bij de Groep Crelan bestaan uitsluitend uit aandeleninstrumenten in vreemde valuta. Deze worden vooreerst gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens wordt er gekeken naar de waarderingscategorie. In het geval van de categorie financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden de wisselresultaten ingevolge omrekening tegen de slotkoers eveneens opgenomen in de winst- en verliesrekening als verandering in de reële waarde van het onderliggende instrument. In het geval van de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt dit wisselresultaat uitgesteld in het eigen vermogen.

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden omgezet in EUR wanneer ze op de balansdatum worden verwijderd op de dag van de transactiedatum.

In het geval van niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta behorende tot de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt het volledige wisselresultaat tussen de eerste opname en de verwijdering uit de balans als gerealiseerde meer- of minderwaarde in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.21. Eigen vermogen

Eigen vermogen omvat kapitaal uitgegeven via gewone aandelen en coöperatieve aandelen, de reserve uit de herwaardering van de reële waarde van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI, evenals de reserves uit ingehouden winsten.

8.22. Technische voorzieningen

Verzekeringsvoorziening

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes ("Universal Life" -techniek) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke individuele overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Geldstortingen (cash-in-flows) en geldopnames (cash-out-flows) worden daarop geregistreerd. Cash-in-flows zijn bijvoorbeeld premiebetalingen door de verzekeringnemer. Cash-outflows zijn bijvoorbeeld berekeningen van beheerskosten en verzekerde risico's.

De activa van de verzekeringsrekening (ook wel reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in een of meer soorten beleggingen, waardoor een rendement wordt gegenereerd ten gunste van de verzekeringnemer.

De reserves worden generiek berekend voor alle genomen risico's (overlijden door welke oorzaak dan ook, onopzettelijk overlijden, successief overlijden, arbeidsongeschiktheid) om structureel vergrijzingsreserves te creëren (arbeidsongeschiktheid) en risicoreserves, bovenop de reserves die door de verzekeringnemer opgevraagd kunnen worden.

Voorziening voor schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden door de schadebeheerder individueel bepaald op basis van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer de vergoeding betrekking heeft op de toewijzing van een periodieke betaling, wordt de voorziening berekend als de contante waarde van verwachte toekomstige toewijzingen.

8.23. IFRS 4 verzekeringscontracten

Toereikendheidstest

De Groep Crelan bepaalt aan het einde van elke verslagperiode of de opgenomen verzekeringsverplichtingen voldoende zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen onvoldoende zijn, wordt het tekort volledig in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De activa van herverzekeraars worden in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn die erop wijzen dat niet alle bedragen uit het herverzekeringscontract zullen worden geïnd, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verlaagd en wordt de waardevermindering in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.24. Belangrijkste bronnen van schattingonzekerheid

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist een bepaald aantal schattingen en veronderstellingen. Hoewel alle beschikbare informatie wordt gebruikt om deze schattingen en veronderstellingen zo betrouwbaar mogelijk te maken, kunnen de werkelijke resultaten hiervan afwijken.

De schattingen en veronderstellingen worden voornamelijk op de volgende gebieden gemaakt :

- schatting van de realiseerbare waarde in geval van bijzondere waardeverminderingen ;
- bepaling van de reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa;
- schatting van de bestaande verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van pensioenverplichtingen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van de technische reserves.

Jaarverslag 2020

Crelan
Samen anders bankieren

Corona beperkte in sterke mate onze bewegingsvrijheid in 2020. Het maatschappelijk leven viel zelfs even compleet stil en moest zich aanpassen aan nieuwe afspraken: een andere manier van werken, van vrijetijdsbeleving, van winkelen, ...

Terwijl in sommige economische sectoren de activiteit volledig werd stilgelegd, met inkomensverlies tot gevolg, kwamen andere beroepen, zoals het verplegend personeel, zwaar onder druk te staan. Voor hun inspanningen kan je enkel maar respect hebben.

Ook Crelan heeft als essentiële dienstverlener haar rol blijven spelen. De 2.734 medewerkers van Groep Crelan zijn dag na dag paraat en beschikbaar gebleven voor de klanten, van bij hen thuis of met gepaste veiligheidsmaatregelen in de kantoren.

Hoe dat precies in de praktijk verliep, tonen enkele van onze collega's doorheen dit jaarverslag met een foto 'coronastijl'.

Jaarverslag 2020

Groep Crelan

In overeenstemming met artikel 105 van het Vennootschapswetboek vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2020. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Crelan Insurance en Europabank.

De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij de directie Secretariaat-Generaal en Corporate Communication, via e-mail: general.office@crelan.be.

Paul Malfeyt
CFO Crelan

Philippe Voisin
CEO Crelan

“Ik sta er versteld van hoe snel we met alle collega’s ons hebben weten aan te passen aan de nieuwe werksituatie. De wil om er te zijn voor elkaar en voor de klanten drijft mij en mijn collega’s tijdens deze lange coronaperiode.”

Selma Goktas
operational support analyst

Inhoud

Terugblik van de CEO	7
Wie zijn we?	11
Structuur en aandeelhouderschap	13
2020 in een oogopslag	14
De markten	14
Tendensen bij Crelan	16
In de kijker	18
Kerncijfers Groep Crelan	24
Toekomstvisie	26
Geconsolideerd bestuursverslag van de Groep Crelan, boekjaar 2020	30
1. Resultaten en synergieën binnen de Groep	30
Resultaten Crelan NV	30
Resultaten Crelan Insurance	35
Resultaten Europabank	35
Synergieën	37
2. Balans en resultatenrekening	38
3. Corporate governance	50
Raden van Bestuur en directiecomités	50
Verslag van de commissaris	60
Statutaire wijzigingen	60
Deugdelijk bestuur	60
Beloningsbeleid	61
Evaluatie van de governance	62
4. Crelan, een bank die evolueert	64
Initiatieven naar de klanten	64
Initiatieven naar het personeel	70
IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling	74
Het beheer van de portefeuille	76
5. Crelan, een veilige bank	78
Algemeen risk management	78
Compliance	82
Interne audit	83
Inspectie van het Net	84
6. Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank	86
Een duurzame werking bij Crelan	86
Sportsponsoring	87
7. Bedanking	90

Terugblik van de CEO

> Mijnheer Voisin, welk gevoel houdt u over aan het speciale jaar 2020?

In 2020 voerden crisissen het hoge woord, zowel op het vlak van gezondheid als van economische en sociale ontwikkelingen.

Deze crisissen kwamen er bovenop de reeds gekende structurele uitdagingen: de klimaatverandering, de strijd tegen de onhoudbare ongelijkheid in onze samenlevingen en de grote digitale omwenteling.

Deze opeenstapeling van crisissen op korte termijn en van diepgaande en structurele veranderingen op lange termijn bepaalt in sterke mate onze manier van leven en is eerder uitzonderlijk. Ze houdt ons een spiegel voor van wie we zijn en welk doel we hebben.

Crelan vulde dit doel in met een grote beschikbaarheid en reactiviteit voor haar klanten. Deze sterke mobilisatie van al onze medewerkers, van de bankkantoren en de hoofdzetel, leidde ondanks de moeilijke context tot een sterke productie. Zowel bij de kredieten en de beleggingen

kunnen we spreken van een recordjaar.

Voor Crelan bank steeg de omloop kredieten met 4,7%, deze van de klantendeposito's met 7,6% en van de buitenbalansbeleggingen met 8,7%. Bovendien konden we meer dan 37.000 nieuwe klanten aantrekken.

In die zin bevestigde deze crisis nog meer onze missie.

We maken deel uit van een coöperatieve onderneming die zijn veerkracht toont met respectabele resultaten en een bewezen financiële soliditeit.

Bovendien zal ook het enthousiasmerend toekomstproject bijkomende voordelen opleveren, waardoor we voor onze klanten en onze medewerkers een optimistisch toekomstbeeld kunnen schetsen.

Philippe Voisin,
CEO Crelan

Het team van kantoor
Dumoulin in Veurne
houdt zich samen sterk
voor de klanten.

Wie zijn we?

De Groep Crelan is de coöperatieve bank Crelan en haar twee dochters, Crelan Insurance en de nichebank Europabank. De coöperatieve bank Crelan is een federatie van kredietinstellingen gevormd door Crelan NV en haar hoofdaandeelhouder, CV CrelanCo.

Crelan is een 100% Belgische en coöperatieve bank met CrelanCo als sterke coöperatieve aandeelhouder. Het balanstotaal van Groep Crelan (inclusief haar dochters Europabank en Crelan Insurance) bedraagt 22,8 miljard EUR en daarmee is ze de zevende Belgische Bank.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

De klanten kunnen voor financieel advies terecht in meer dan 500 kantoren die gerund worden door lokaal verankerde zelfstandige kantoorhouders. Onder het motto 'Samen anders bankieren' legt Crelan de klemtoon op een persoonlijk contact en op een vertrouwensrelatie met haar klanten. De bank hanteert een duurzaam model en toont een echt maatschappelijk engagement.

Crelan Insurance biedt sinds 2007 kredietgebonden verzekeringen aan. Dit zijn schuld-saldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal. Het productengamma van de verzekeraar sluit dus naadloos aan bij de kredietproducten van Crelan en Europabank.

europabank

Europabank is een typische nichebank. Ze heeft een specifiek producten- en dienstengamma. Ze is vooral bekend voor haar specialisatie in consumentenkrediet. Handelaars kennen de bank ook als verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard. Bij bedrijven, middenstand en vrije beroepen is Europabank ook gekend als aanbieder van financiële leasing en renting.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

CRELAN

2.363*
Medewerkers

502
Kantoren

759.250
Klanten

275.015
Coöperatieve
aandeelhouders

Actief in België

*739 personeelsleden en 1.624 medewerkers
in het zelfstandig agentennet

CRELAN INSURANCE

14
Medewerkers

128.648
Klanten

Actief in België

EUROPABANK

357
Medewerkers

47
Kantoren

159.621
Klanten

Actief in België

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2020 in handen van 275.015 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan als de CV CrelanCo.

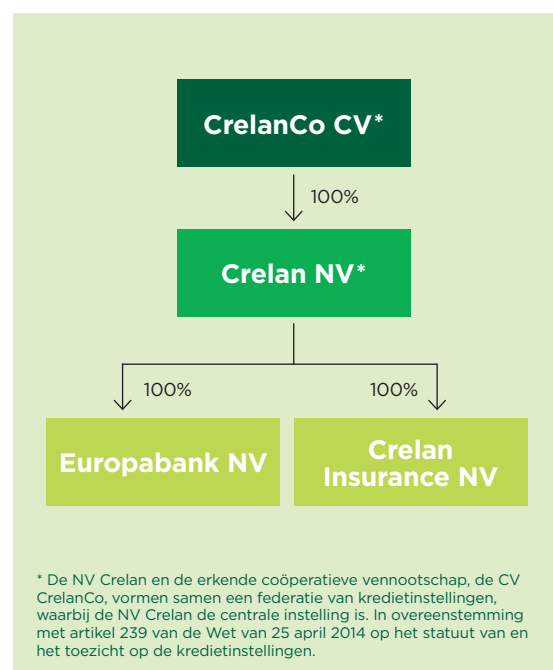
Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als “Crelan” of “de Bank” aangeduid, terwijl de bredere benaming “Groep Crelan” of “de Groep” verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, namelijk Europabank sinds 2004 en Crelan Insurance sinds 2007 zijn inbegrepen

in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Groep Crelan heeft geen bijkantoren.

Volgend schema toont een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

2020 in een oogopslag

De markten

Context

Een goede start tot ...

2020 was het jaar van de grote fluctuaties met een sterk begin en jaareinde.

De eerste twee maanden van het jaar gingen verder op het positieve elan van 2019 met een sterk vertrouwen bij de beleggers. De gunstige combinatie van afnemende handelsspanningen, van macro-economisch nieuws dat de verwachtingen klopte en van een momentum in sectoren zoals IT en de financiële dienstverlening, ondersteunde het marktvertrouwen.

corona

De situatie ontspoorde echter heel snel naarmate meer nieuws over de corona-infectie in China ons bereikte en de snelle uitbreiding van COVID-19 duidelijk werd. De wereldwijde lockdowns en andere vrijheidsbeperkende maatregelen legden het maatschappelijk en het economisch leven lam met een van de ernstigste marktcorrecties ooit als gevolg.

In maart, tijdens de eerste lockdown, piekte de aandelenvolatiliteit boven de niveaus van de grote financiële crisis van 2008 met onder andere een historisch verlies van 33,7% voor de MSCI All Country World-index in USD.

De duurtijd van deze recessie varieerde echter sterk. Een aantal regio's en landen, met China op kop, wisten eind 2020 al opnieuw positieve cijfers op te tekenen. Andere regio's, zoals Europa, zullen nog één of twee jaar nodig hebben om de economische activiteit terug op het pre-corona-niveau te brengen.

De Europese context was dan ook veel moeilijker door de appreciatie van de EUR en de daaruit voortvloeiende gestegen exportprijzen. Bovendien speelden ook de tweede lockdown en het moeilijke verloop van de Brexit-onderhandelingen de activiteiten op de Europese binnenlandse markt parten.

Toch was er ook hoopgevend nieuws met het akkoord over het Europees herstelplan tijdens de zomer. Het plan bevat zeer ambitieuze doelstellingen op middellange termijn. Het stimuleringsfonds van 500 miljard EUR op basis van EU-leningen werd gezien als een doorbraak in de richting van een bundeling van Europese schulden en wakkerde het vertrouwen van de beleggers aan. Voor het eerst zal de Europese Unie zelf obligaties uitgeven, terwijl dat voordien steeds op het niveau van de individuele lidstaten gebeurde. Het positieve momentum nam tijdens de zomer nog meer toe door hoopgevend macrocijfers, zowel in de VS als in Europa, door bemoedigend nieuws over COVID-19-behandelingen en de hervatting van handelsbesprekingen tussen de VS en China.

Ondanks stijgende besmettingscijfers bleef het sentiment positief naar het jaareinde. De positieve testresultaten van Pfizer en BioNTech, gevolgd door Moderna en andere, voedden de hoop op een terugkeer van normale economische activiteiten in de loop van 2021. De euforie van beleggers nam nog meer toe toen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie een overeenkomst bereikten over een ordelijke Brexit, en toen Amerikaanse Republikeinen en Democraten het eens werden over de laatste tranche van het stimuleringspakket van 900 miljard dollar.

Ook de sterk ondersteunende en proactieve rol van de centrale banken zorgde voor stabiliteit. Hun ingrepen waren ongezien zowel qua omvang - groter dan tijdens de grote financiële crisis van 2008 - als qua snelheid waarmee ze doorgevoerd werden.

De impact op de beurzen

De COVID-19-pandemie en de daaruit voortvloeiende economische ontwrichting veroorzaakten een van de scherpste marktdalingen ooit.

De snelle reactie van regeringen en centrale banken met fiscale en monetaire stimuli bood beleggers echter opnieuw perspectief en legde de focus op het potentiële pad naar herstel.

Tijdens de zomer nam het vertrouwen nog sterker toe door de positieve economische en politieke ontwikkelingen en door goed nieuws over de coronavaccins. Vanaf dat moment gingen de

aandelenmarkten over van een U-vormig naar een V-vormig herstel.

Na een marktrally van vijf maanden haperde de risicobereidheid van beleggers in september en oktober opnieuw, onder andere door de toename van de besmettingsgraad in Europa en de VS. De curve van het herstel leek opnieuw op weg naar een U-vormig model en beleggers besloten winst te nemen, vooral op de grote Amerikaanse IT-aandelen.

Maar het positieve nieuws op het einde van 2020 zorgde finaal voor een mooi jaar voor de beleggers. De recordhoeveelheid aan liquiditeiten die door de centrale banken werd geïnjecteerd, deed alle activa stijgen. Aandelen, obligaties en bepaalde grondstoffen als goud hadden allemaal een goed jaar - ongeacht of ze doorgaans als 'riskant' of als 'veilige haven' werden beschouwd. Op de aandelenmarkten zagen we een grote spreiding tussen de regio's met onder andere een wereldwijde stijging van + 16,3% (MSCI ACWI in USD). Van alle regio's presteerde de Amerikaanse markt het best met + 20,7% (USD), gevolgd door de opkomende landen (+ 18,3% in USD) en Japan (+ 8,8% in JPY), terwijl Europa achterbleef op -3,3% (in EUR).

Op dit moment noteren vele activa vrij hoog. We verwachten in de komende periode dan ook een meer uitdagende markt waarin het belangrijk is om waakzaam te blijven en te diversifiëren.

Tendensen bij Crelan bank

Sparen en beleggen

In 2020 merken we op het vlak van sparen en beleggen drie in het oog springende tendensen: de spaarrekeningen dikten nog verder aan, in de zoektocht naar een hoger rendement nam het succes van de beleggingsfondsen verder toe en ook de inlagen op de zichtrekening bleven stijgen.

De inlagen op alle gereguleerde spaarrekeningen en de Crelan Business spaarrekening samen stegen met 7,46% tot 13,8 miljard EUR. De aangroei van spaargeld is hierdoor nog sterker dan in 2019. De vlotte beschikbaarheid van de gespaarde gelden en de fiscaal gunstige behandeling van de rente overtuigen nog steeds vele spaarders. Maar dit coronajaar zorgde er bovendien voor dat spaarders minder spendeerden aan pakweg reizen, horecabezoeken en fysieke aankopen en dus over meer spaarmiddelen beschikten. Dit in combinatie met ongerustheid over de economische evolutie spoorde aan tot extra spaargedrag. Daarnaast gebruiken beleggers de spaarrekening ook als een wachtrekening in functie van nieuwe beleggingsopportuniteiten.

De aanhoudende lage marktrente doet meer en meer beleggers, op zoek naar een hoger rendement, nadenken over buitenbalansproducten.

Steeds meer klanten zetten daarom de stap naar beleggingsfondsen al dan niet met een ingebouwde vorm van kapitaalbescherming.

De sterkste productie noteerden we in de eerste en de laatste 3 maanden van het jaar. In het fondsenaanbod waren de technologiefondsen in trek. Het fonds Econopolis Exponential Technologies was een van onze best verkopende fondsen en kon een jaarreturn van +51% voorleggen. Ook het Belgische aandelenfonds Econopolis Belgian Champions kende een mooie omzet en kon als enige fonds in zijn categorie in 2020 een positief resultaat realiseren (+2,9%).

Een goede duiding en een proactieve transparante communicatie zijn sowieso altijd belangrijk, maar vroegen in dit coronajaar nog dat tikkeltje meer aandacht. Hierdoor hebben we tijdens het jaar dan ook op geen enkel moment paniek opgemerkt bij onze beleggers. Na de beursdaling in maart was er zelfs sprake van een licht verhoogde interesse voor aandelen.

Crelan noteert dan ook een productiegroei van 24,4% in door haar gecommercialiseerde fondsen en notes, inclusief het pensioensparen, waardoor de omloop in deze producten met 9% toenam.

We merken een omloopstijging bij fondsen (+14,9%), de coöperatieve aandelen van CrelanCo (+2,8%) en bij het pensioensparen (+5,5%) op.

Ook de inlagen op de zichtrekeningen namen met 21,5% opnieuw fors toe. Voor deze toename zijn een aantal factoren verantwoordelijk: het aantal zichtrekeningen steeg met 11%, het consumptiepatroon wijzigde door corona en wellicht blijven er door de lage marktrente langer gelden op de zichtrekening staan in plaats van door te stromen naar de spaarrekening.

Kredietverstrekking

In 2020 kende Crelan, exclusief interne herfinancieringen, meer dan 3,2 miljard EUR aan kredieten toe aan particulieren en ondernemers. Dit betekent een stijging van 5% tegenover 2019.

Bij de particuliere kredieten nam de kredietproductie van woonkredieten toe met 8,9%. Dat is een bijzonder goed resultaat vermits de markt met 9,3%* daalde onder invloed van COVID-19. Ook de investeringskredieten bij professionele klanten (landbouw, KMOZ en Corporate) stegen met 8,8%.

* Bron statistieken NBB, woonkredieten aan particulieren.

In de kijker

9 januari

Op de nieuwjaarsreceptie overhandigt onze CEO, Philippe Voisin, een cheque van 14.255 EUR aan Brigitte Demunter van de Stichting tegen Kanker. Deze schenking is het resultaat van de deelname van onze medewerkers aan de acties van de Crelan Foundation in 2019.

11-12 januari

Op het BK veldrijden in Antwerpen sleept het IKO Crelan Team 3 gouden, 2 zilveren en 1 bronzen medaille in de wacht.

30 januari

Crelan ontvangt voor de vijfde keer op rij het label van Top Employer België/Belgique. Een mooie bekroning voor de inspanningen die de bank levert om haar medewerkers een motiverende en aangename werkomgeving te bezorgen.

28 februari

Crelan is hoofdsponsor van de Agridagen in Ravels. Op haar stand gonst het van bedrijvigheid. Ook Sanne Cant bracht de stand een bezoekje, wat door vele fans gesmaakt werd.

11 maart

Crelan en het crowdfunding-platform MiiMOSA lanceren hun vierde oproep tot crowdfunding-projecten in de Waalse landbouw en agrovoeding. Groupe One, het bureau gespecialiseerd in het begeleiden van opstartende duurzame projecten, participeert.

Het project gaat verder op de succesvolle campagne van 2019 waarin 31 lokale projecten de steun kregen van 2.800 deelnemers voor een totaal bedrag van 228.985 EUR.

18 maart

De federale regering, gevolgd door de gewestregeringen, neemt drastische maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Het begin van een lange strijd met perioden van lockdowns en verplicht thuiswerk. Zo slaagt Crelan erin om in een tijdspanne van 2 weken de volledige switch naar thuiswerk te maken. Crelan past haar werkwijze tijdens de loop van het jaar continu aan de nieuwe voorschriften aan met daarbij twee doelen voor ogen: de veiligheid van haar klanten en medewerkers garanderen en de dienstverlening continu verderzetten.

1 april

Febelfin publiceert de eerste charters met de regels waarbinnen klanten die financieel getroffen zijn door de coronacrisis uitstel van betaling voor hun woonkredieten en professionele kredieten kunnen vragen. Crelan heeft hier niet op gewacht en had ook al op eigen initiatief klanten oplossingen aangeboden. Uiteindelijk kende de bank aan 4.921 particuliere en 1.505 professionele klanten uitstel van betaling toe.

15 april

Crelan biedt haar medewerkers die het moeilijk hebben met de coronacrisis een hulplijn aan bij Securex. Daarnaast blijven ook de interne opvangstructuren beschikbaar. Ook een welzijnssenquête, info-video's, tips & tricks en leuke initiatieven zoals wedstrijden en e-pero's hebben tot doel het groepsgevoel te onderhouden.

27 april

Crelan Pension Fund heet voortaan Crelan Pension Fund Sustainable nadat de drie fondsencompartimenten Stability, Balanced en Growth in november 2019 het Febelfin-'Towards sustainability label' kregen toebedeeld, een kwaliteitsnorm voor duurzame en maatschappelijk verantwoorde financiële producten.

4 mei

Anne Fievez en Paul Malfeyt vervoegen respectievelijk als CIO en CFO het directiecomité van Crelan, dat nu opnieuw volledig is.

28 mei

Crelan voert het Flex Income Plan in dat de collega's de mogelijkheid biedt om de helft van de eindejaarspremie om te zetten in een aantal voordelen zoals het gebruik van een elektrische leasefiets, terugbetaling van abonnementen (parking, autodelen, fietsdelen, upgrade treinabonnement),...

20 juni

1.100 coöperatieve aandeelhouders stuurden samen bijna 3.000 foto's in voor de fotowedstrijd Kalender 2021.

12 winnaars werden door een jury gekozen en hun foto's zullen dus in de Crelan-kalender 2021 prijken.

29 juni

Crelan maakt de jaarresultaten van de Groep Crelan bekend. Dit is twee maand later dan in de voorgaande jaren omdat de Algemene Vergadering door corona werd uitgesteld.

De Groep realiseert een nettowinst van 70,30 miljoen EUR en kent een dividend toe van 3% aan haar coöperatieve aandeelhouders. De uitbetaling ervan wordt uitgesteld in functie van de COVID-19-richtlijnen voor financiële instellingen van de toezichthouders ECB en NBB.

3 juli

Crelan engageert zich als sponsor in de discipline 3x3 basketbal, één van de populairste urban sportactiviteiten. De sponsoring omvat de 3x3 Masters Tour, het EK en de ondersteuning van de nationale dames- en herenploeg.

3 juli

De Digi Days krijgen een veilige coronavariant, de Digi Remote Days. Het principe blijft hetzelfde, namelijk klanten die de digitale kanalen beter willen leren kennen wegwijs maken. In plaats van de opleiding op kantoor te organiseren zorgen de agenten nu voor een elektronische meeting met de klant.

10 augustus

De regionale zetel Berchem is in het weekend van 8 en 9 augustus van de site Post X verhuisd naar het AXA Bank gebouw, enkele honderden meters ervandaan. Deze verhuis staat los van de geplande overname van AXA Bank, maar zodra dit akkoord wordt goedgekeurd door de toezichthouders is dit natuurlijk al een eerste stap in het integratieproces.

1 september

Met het begin van het nieuwe schooljaar start ook de Crelan Leadership Journey, een opleidingscyclus voor de leidinggevenden. Omwille van corona verlopen heel wat sessies elektronisch en gaat er veel aandacht naar tips en tricks voor het leidinggeven op afstand.

7 september

De succesvolle beleggingscampagne 'Wake up' van 2019 kent een vervolg. Ditmaal is het thema 'Slaap gerust. Wij houden uw geld wakker'. Via nieuwsbrieven, blogs en de sociale media legt de bank de nadruk op het belang van een goed beleggingsgesprek en degelijk advies. Als gadget geven de agenten een doosje kamillethee, gekend voor het bevorderen van de nachtrust, na elk beleggingsgesprek.

19 september

De actie OPR (Opération pièces rouges) van Télévie en Bel RTL zamelt 486.288,71 EUR in voor de strijd tegen kanker en leukemie. Ook bij deze tweede editie is Crelan partner en verdeelde ze samen met Bel RTL 12.500 spaarpotten

4 november

Het project 'New way of working' gaat van start. Corona legt ons vele beperkingen op, maar we kunnen er ook positieve elementen uit behouden. Met dit project wil Crelan zich voorbereiden op een nieuwe manier van werken post-corona met meer autonomie voor de collega's qua werkplek en planning, aandacht voor een duurzame mobiliteit en ondersteuning via aangepaste leiderschapstijlen, aangepaste ergonomie op de zetels en moderne IT-tools.

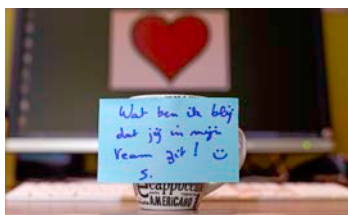
16 november

Op 16 november diende Crelan een bijkomend informatiedossier in bij de ECB en de NBB in het kader van de overname van AXA Bank en de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium.

De bank licht onder andere de aangepaste governance, de versterking van het Tier2-kapitaal via inbreng van AXA Groupe en Amundi en het toekomstige IT-landschap toe.

18 november

Het project Care@Crelan schiet uit de startblokken. Het initiatief richt zich op een aangepaste opvolging van collega's die langdurig afwezig zijn. Door een aangepast contact tijdens de periode van afwezigheid en een goede begeleiding bij de terugkeer wil Crelan in de eerste plaats de betrokken collega's beter ondersteunen en daarnaast de gevolgen voor de teams, de agenten en de klanten zoveel mogelijk beperken.

8 december

Crelan biedt haar medewerkers en haar coöperatieve aandeelhouders de mogelijkheid om via een groepsaankoop voordelig een bureaustoel aan te kopen. In een periode waarin de vraag naar degelijke bureaustoelen groot is en het aanbod beperkt wordt dit initiatief sterk gewaardeerd. 242 stoelen worden besteld.

9 december

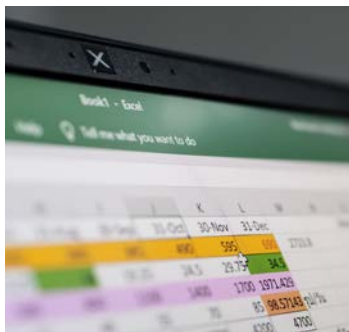
Het Auditoraat van de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) keurt de overname van AXA Bank door Crelan goed. Deze goedkeuring door de Mededingingsautoriteit vormt, naast de nog te ontvangen goedkeuring van de NBB en ECB, een noodzakelijke stap in de geplande overname van AXA Bank.

9 december

In samenwerking met Codabox, een dochter van Isabel Group, biedt Crelan als eerste Belgische bank het programma CARO aan. Dit programma laat boekhouders toe om, mits toestemming van de kaarthouders, de digitale kredietkaartafschriften automatisch op te laden in hun boekhoudpakket en te koppelen aan de boekhouding van hun klanten. Omdat dit proces voordien manueel verliep, betekent CARO een grote tijds-winst.

22 december

De ratingbureaus Moody's en Standard & Poor's kennen een rating toe aan de toekomstige fusiebank.

Moody's kent de rating Baa1 met positief vooruitzicht toe en bij Standard & Poor's is dit BBB+ met negatief vooruitzicht.

Deze ratings tonen aan dat Crelan een gezonde en solide bank is en laten ons met vertrouwen uitkijken naar het overnameproject van AXA Bank. Dit project moet nog wel goedgekeurd worden door de ECB en de NBB om van start te kunnen gaan.

31 december

Als dank voor de extra inspanningen in een moeilijke corona-context bezorgt Crelan alle kantoren en collega's van de zetels een leuke geschenkmant thuis. Een fijne attentie om 2020 af te sluiten en een mooie aanloop naar het digitale nieuwjaarsfeest in januari.

“Fijn dat Crelan ons regelmatig tips bezorgt over hoe je de work/life-balans bewaart en hoe je contact kan blijven onderhouden met de collega's.”

Caroline Stock
dossierbeheerder
commerciële support

Kerncijfers Groep Crelan 2020

Medewerkers, kantoren, coöperatieve aandeelhouders en klanten

2.734
Medewerkers

549
Kantoren

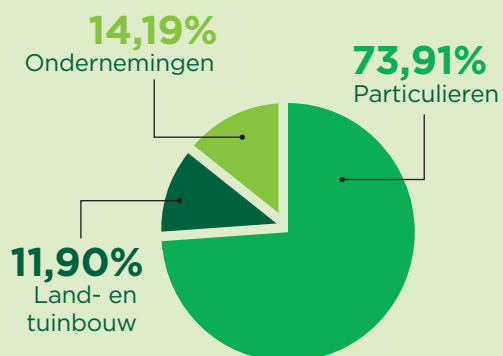

275.015
Coöperatieve
aandeelhouders

918.871
Klanten

Verdeling kredietomloop

Ratio's 2020

Cost Income Ratio	73,36%
Loan Loss Ratio	0,10%
ROE	3,91%
ROA	0,22%
Tier 1	21,72%

Geconsolideerd resultaat

(IN MIO EUR)*	2019	2020	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	19.294,03	20.761,63	+7,6%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	17.560,86	17.683,73	+0,7%
Leningen en vorderingen	17.674,78	17.807,68	+0,8%
Financiële portefeuille	1.210,84	1.017,16	-16,0%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	1.263,01	1.311,46	+3,8%
Totaal activa	21.595,54	22.819,21	+5,7%
Netto resultaat	70,30	49,41	-29,7%

Legende

CIR (Cost Income Ratio): Plaatst de operationele kosten tegenover de operationele opbrengsten. Indicator voor efficiëntie.
(Voor elke euro opbrengst maakt de groep 73,36 cent kosten.)

Loan Loss Ratio: Plaatst de kredietverliezen tegenover de totale kredietportefeuille. Indicator voor kwaliteit kredietportefeuille.
(Per euro uitstaand krediet lijdt de groep 0,1 cent verlies aan contentieux.)

ROE (Return on e quity): Plaatst de nettowinst tegenover het eigen vermogen. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro eigen vermogen behaalt de groep 3,91 cent nettowinst.)

ROA (Return on Assets): Plaatst de nettowinst tegenover het balanstotaal. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro van het balanstotaal behaalt de groep 0,2 cent nettowinst.)

Tier1: Plaatst het kernkapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.
(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 21,72 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Toekomstvisie

Schaalgrootte om rendabeler te kunnen functioneren

Op vrijdag 25 oktober 2019 kondigden Crelan en AXA Groep een omvangrijk partnership aan. Crelan zal AXA Bank, de Belgische bankpoot van deze internationale groep, overnemen. Daarnaast zal Crelan haar dochter Crelan Insurance overdragen aan AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van AXA Groep en tevens marktleider voor schadeverzekeringen. Beide partijen kwamen ook overeen dat de Crelan-bankagenten vanaf 1 januari 2021 het aanbod van AXA-schadeverzekeringen zullen aanbieden.

De betrokken toezichthouders - de Nationale Bank van België, de Banque de France en de Europese Centrale bank - beoordelen momenteel dit akkoord. Pas na hun goedkeuring kan de overeenkomst in werking treden.

Na deze goedkeuring kunnen Crelan en AXA Bank voor een gezamenlijke toekomst gaan. In eerste instantie zullen beide merken nog naast elkaar blijven bestaan, maar het is de bedoeling om tot een volledige juridische en operationele fusie over te gaan in een periode van ongeveer twee jaar na de effectieve closing (inwerkingtreding) van het akkoord. Alle activiteiten zullen daarna verdergaan onder het logo van Crelan.

Philippe Voisin:
“De overname van AXA Bank is een omvangrijke, maar realistische strategische beslissing. Samen zullen we sterker staan.”

In de loop van 2020 onderhielden Crelan en de toezichthouders frequent contacten. Crelan ondernam ook verschillende stappen als voorbereiding op dit project, onder andere de introductie van een nieuwe governancestructuur, de versterking van het Tier2-kapitaal en het in kaart brengen van het toekomstige IT-landschap en van de migratie- en integratieplanning. Uiteraard willen de NBB en de ECB ook graag de impact van corona kennen en ook in dat kader zal Crelan nog bijkomende informatie opleveren aan de hand van de jaarcijfers van 2020.

Philippe Voisin, de CEO van Crelan, ziet deze overeenkomst als een omvangrijke, maar realistische strategische zet tegenover de uitdagingen in de banksector.

“Door de fusie van AXA Bank en Crelan verdubbelen we in taille. We worden de vijfde bank van België. Zo zal Groep Crelan meer dan 40 miljard EUR aan deposito's en meer dan 40 miljard EUR aan kredieten beheren. Niet het nummer vijf is van belang, maar wel dat we samen groter worden en kennis kunnen delen. Door de aanhoudend lage rente staat de rentemarge van de banken al geruime tijd onder druk. Bovendien vragen de digitalisering en de toegenomen regelgeving en

“Dank je Crelan voor het pakketje herbruikbare mondklappers voor ons en onze familieleden. Fijn ook dat deze bestelling het Cambodjaanse bedrijf Pactics en haar streven naar het welzijn van de werknemers ondersteunt.”

Kantoor Troonbeeckx & Verwimp in Wiekevorst toont haar girlpower op internationale vrouwendag

kapitaalvereisten extra investeringen van de banken. Door de fusie zullen we in de toekomst deze investeringen voor tweemaal zoveel klanten kunnen doen en ze dus makkelijker kunnen rentabiliseren. De ontwikkelingen in het kader van corona en de grootschalige impact ervan op de economische activiteiten wereldwijd sterken ons nog meer in de overtuiging van het nut van dit project.”

Een volledig bank- en verzekeringsaanbod

Door de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium zal Crelan haar knowhow volledig toespitsen op bancaire producten. Dit aanbod zal ze verder aanvullen met verzekerings- en beleggingsproducten van gerenommeerde partners zoals AXA Belgium voor schade- en kredietgebonden verzekeringen, Allianz voor levensverzekeringen en Econopolis, Amundi en AXA IM voor beleggingen. Dit complete aanbod biedt de klanten van de bank - de particuliere gezinnen, de ondernemers, de KMO's en de land- en tuinbouwers - de mogelijkheid om van een volledig financieel aanbod gebruik te maken en Crelan de mogelijkheid om commissie-inkomsten te verwerven. In afwachting van de closing van het akkoord met AXA Groep sloten AXA Belgium en Crelan al een tijdelijk distributieakkoord waardoor de Crelan-kantoren vanaf 1 januari 2021 het volledige aanbod van AXA-schadeverzekeringen kunnen aanbieden.

Focus op de klant

Het feit dat we een grotere bank zullen worden, betekent niet dat we de sterke vertrouwensrelatie met onze klanten zullen verliezen. Integendeel, de klant blijft centraal staan in onze beslissingen en modus operandi. We willen ons advies nog verder afstemmen op de belangrijke sleutelmomenten in het leven van de klant zoals het meerderjarig worden, het starten van een gezin, het verwerven van een auto en een woning, het sparen voor later, Hiervoor stemmen we niet alleen ons aanbod, maar ook onze commerciële structuur volledig op deze werkwijze af.

Focus op nabijheid

Kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke digitale kanalen vinden we belangrijk zodat de klant zelf de transacties kan uitvoeren waar en wanneer hij dat wenst. Maar we zijn er ook van overtuigd dat chatbots nooit het advies van een échte adviseur zullen kunnen vervangen. In onze toekomstige bank blijft dan ook plaats voor een ruim netwerk van lokaal ingeburgerde zelfstandige bankagenten waar de klanten terecht kunnen voor deskundig advies. Gespecialiseerde servicekantoren, de zogenaamde labelkantoren, zullen bovendien instaan voor maatwerk voor de professionele klanten en de land- en tuinbouw.

“Dankzij onze zelfstandige bankagenten die de lokale markt door en door kennen, hebben wij altijd een échte persoonlijke band met de klanten kunnen onderhouden. Onze klanten weten dat ze altijd voor advies en hulp bij hun plaatselijk kantoor-team terecht kunnen. Klantenrelaties smeden we op lange termijn. Die lage drempel en die familiale sympathieke uitstraling zijn ons waarmerk nu én in de toekomst.”

Jean-Pierre Dubois

Voorzitter van de Raad van Bestuur van CrelanCo CV

Een omnichannel-aanpak

Ons kantorennet, onze digitale kanalen en een Customer Care Center zullen in de toekomst optimaal op elkaar inspelen en informatie uitwisselen zodat we de klanten een maximale klantenervaring kunnen aanbieden.

Jean-Pierre Dubois, de Voorzitter van de Raad van Bestuur van CrelanCo, houdt eraan dat Crelan ook na de overname van AXA Bank zeer dicht bij de klanten blijft staan en haar familiale karakter behoudt.

Aandacht voor een coöperatieve aanpak

De coöperatieve gedachte maakt onderdeel uit van ons DNA, vroeger, nu en in de toekomst. We zullen dat blijven vertalen in een duurzame aanpak met aandacht voor onze coöperatieve

aandeelhouders en de maatschappij. Met onze coöperatieve aandeelhouders blijven we werken aan een échte community via leuke voordelen en via de Crelan Foundation blijven we maatschappelijk relevante projecten ingediend door coöperatieve aandeelhouders ondersteunen. In de toekomst zullen ook de klanten van AXA Bank, indien ze dat wensen, coöperatieve aandeelhouder van Crelan kunnen worden.

Synergieën binnen de Groep verbreden

De bestaande synergieën met dochter Europabank, zoals hun aanbod aan oplossingen voor betaalverkeer, zullen we in de toekomst ook kunnen verruimen naar het kantorennet van AXA Bank.

Met deze strategie wil Crelan een antwoord bieden op de vele uitdagingen waarvoor de banksector staat.

“Terwijl inkomsten onder druk staan en investeringen voor regelgeving en digitalisering toenemen, moeten banken zich heruitvinden en zich wapenen voor de toekomst. Met de overname van AXA Bank versterken we de Crelan Groep en kunnen Crelan- en AXA Bank-collega’s samen de toekomst van de nieuwe fusiebank vormgeven. Door het bundelen van de krachten en knowhow willen we de klanten van beide banken een nog uitgebreidere service aanbieden via een uitgebreid aanbod, via performante digitale kanalen en via het advies van onze plaatselijke agenten.”

Luc Versele

Voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan NV

Geconsolideerd bestuursverslag

van Groep Crelan, boekjaar 2020

01

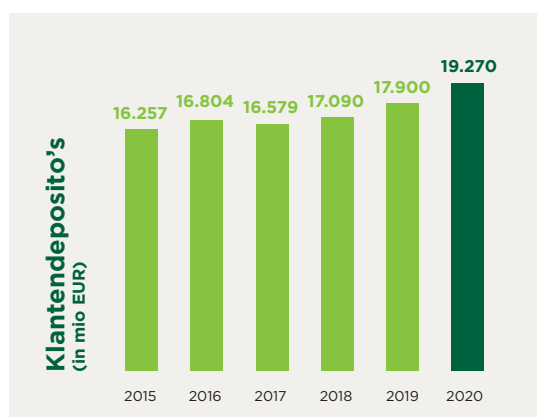
Resultaten en synergieën binnen de Groep

Resultaten Crelan NV

Coöperatieve aandeelhouders en klanten

Op 31 december 2020 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van 275.015 coöperatieve aandeelhouders en 759.250 klanten.

Omloop klantendeposito's

De klantendeposito's bedroegen 19,27 miljard EUR eind 2020. Daarmee stegen ze met 7,6% in

vergelijking met het jaar daarvoor. Ondanks het aanhoudende lage renteklimaat blijven de deposito's dus in stijgende lijn gaan.

Als we de evolutie van de klantendeposito's in detail bekijken dan merken we een verdere toename van de volumes op de zichtrekeningen. Eind 2020 bedroegen de inlagen hierop 4,43 miljard EUR, een stijging van 21,5% in vergelijking met 2019.

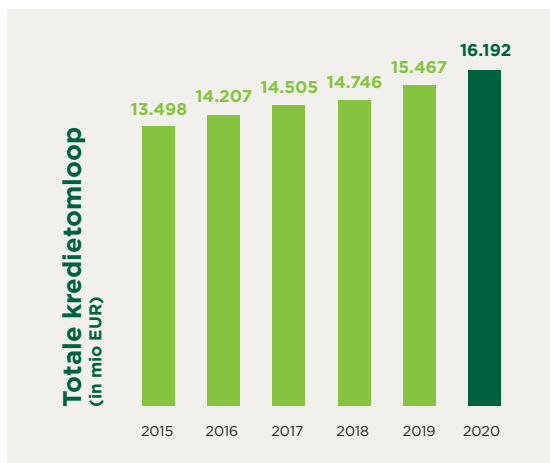
Mede door de lage marktrente blijven gelden langer op de zichtrekening staan en schrijven klanten ze minder consequent over naar de spaarrekening. Daarnaast kan deze stijging te verklaren zijn door de aangroei van het aantal zichtrekeningen (+ 11%) en andere factoren zoals het gewijzigde consumptiepatroon door corona.

De uitstaande volumes op gereguleerde spaarrekeningen nemen ten opzichte van 2019 eveneens sterk toe. Van 12,28 miljard EUR eind 2019 tot 13,13 miljard EUR eind 2020, een stijging van 847 miljoen EUR (+6,9%). Bij de Crelan Business spaarrekeningen is de stijgende tendens met 18,9% nog meer uitgesproken. De inlagen ervan evolueren van 596 miljoen EUR eind 2019 tot 709 miljoen EUR eind 2020.

Volledig in lijn met de verwachtingen daalt de portefeuille van de kasbons, termijnrekeningen en achtergestelde certificaten verder. Eind 2020 bedroeg de omloop 934 miljoen EUR, 385 miljoen minder dan in 2019 (-29,2%). De lage marktrente weerhoudt klanten ervan om hun deposito's gedurende jaren vast te zetten in deze producten.

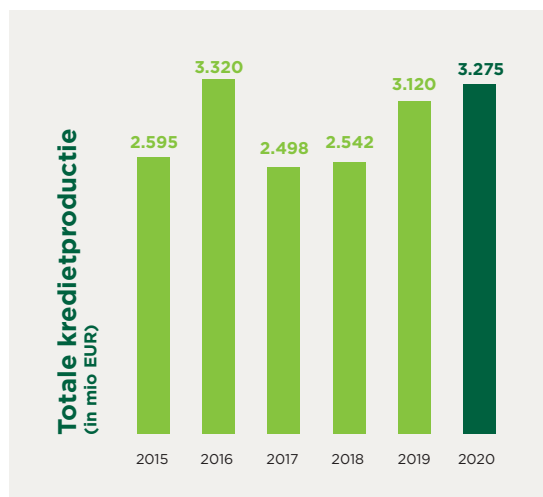
Omloop kredieten

De totale kredietomloop steeg in 2020 met 4,69% tot 16,19 miljard EUR tegenover het jaar daarvoor.

De omloop woonkredieten bedroeg 11,68 miljard, een stijging van 5,2%. De omloop kredieten aan zelfstandigen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 6,8% tegenover 2019. De omloop kredieten aan landbouwers daalde licht met 0,3%.

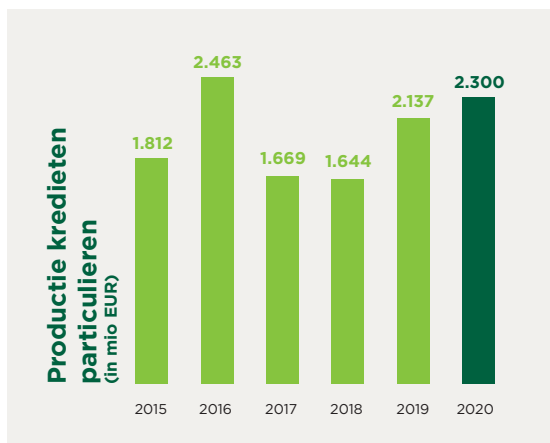
Kredietproductie

In 2020 bedroeg de totale kredietproductie, zonder interne herfinancieringen, meer dan 3,2 miljard EUR waarmee we in de buurt komen van het recordjaar 2016 en 5% groeien tegenover 2019. Dit is een bijzonder goed resultaat gelet op de coronacrisis, de druk op de kredietmarkt en de hevige concurrentie tussen de Belgische banken onderling.

De hoge kredietproductie in 2016 was te verklaren door de vele externe herfinancieringen die de productie in dat jaar hebben beïnvloed.

Kredieten aan particulieren

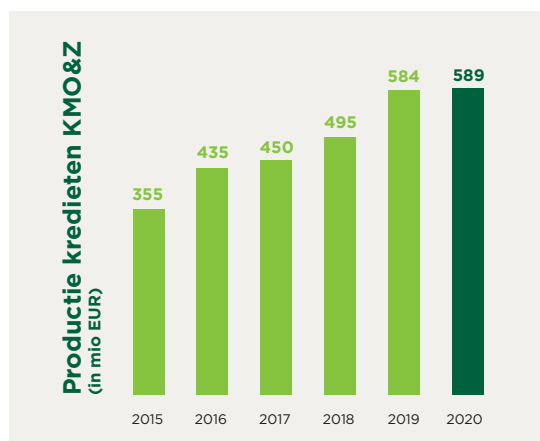

In de particuliere kredietverlening realiseerden we in 2020 7,6% meer productie dan in 2019. De reden voor deze stijging is te wijten aan de productie van woonkredieten, waarbij we in 2020 maar liefst 8,9% meer gerealiseerd hebben dan in 2019.

Specifiek voor de productie leningen op afbetalingen zien we een kleine daling van 3,8% ten opzichte van 2019. Ondanks de impact van de coronacrisis, onder andere door de tijdelijke sluiting van winkels en garages, behalen we ook in 2020 een sterk resultaat in leningen op afbetaling.

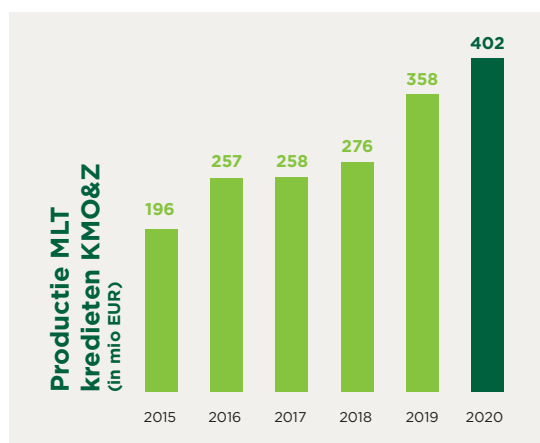
Kredieten aan professionelen

> Kredieten aan KMO's en zelfstandigen

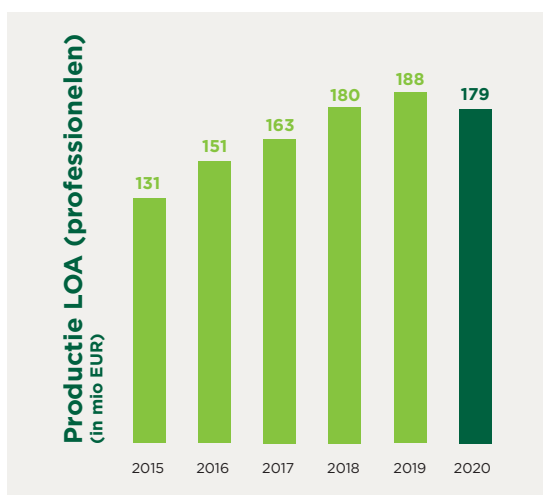

De totale productie kredieten aan het segment van de KMO's en de zelfstandigen (KMOZ) evenaart met 589 miljoen EUR het niveau van 2019, een jaar waarin we een belangrijke stijging noteerden.

Als we de kredieten op middellange en lange termijn (MLT) en leningen op afbetaling (LOA) in detail bekijken, merken we echter grote verschillen.

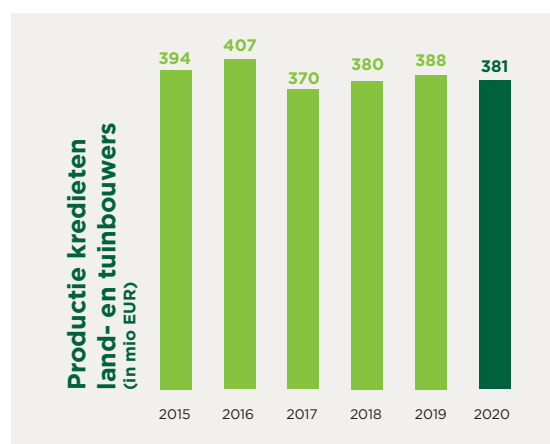

Als gevolg van de strategie van de bank om zich te profileren in het domein van de investeringskredieten (MLT) is de productie ervan sinds 2015 voortdurend toegenomen. De stijging in 2020 bedroeg 12,3% en dat ondanks de gezondheidscrisis.

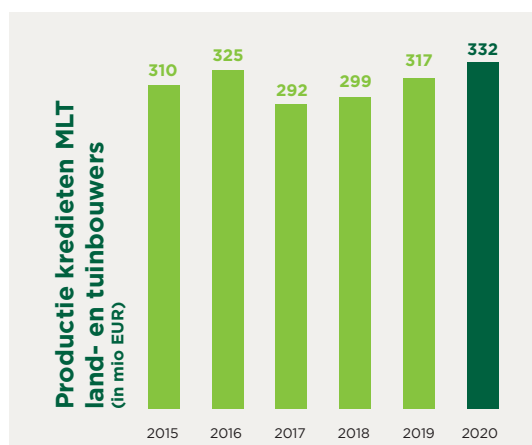

Corona had wel een negatieve impact op de investeringen van een geringere omvang zoals wagens en materialen. Net zoals bij de particulieren daalt ook de productie LOA in de professionele markt, enerzijds omdat een aantal investeringen wellicht uitgesteld worden en anderzijds door tijdelijke sluitingen van winkels en garages.

Kredieten aan land- en tuinbouwers

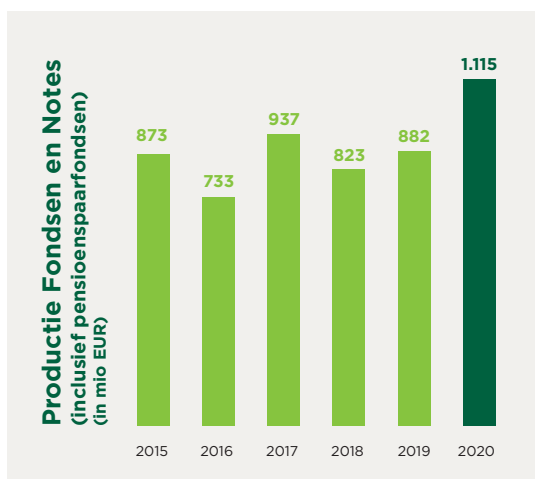
Bij het segment land- en tuinbouw noteren we een lichte daling van de totale kredietproductie, ook hier vooral door een daling van de kredietproductie op korte termijn (LOA).

De productie investeringskredieten (MLT) kende ook hier een stijging van 4,6% tegenover 2019.

Productie Fondsen en Notes

De totale productie fondsen (inclusief pensioensparen) en structured notes steeg met 24,4% tegenover 2019. Hiermee realiseren we het beste resultaat ooit en dat heeft Crelan vooral te danken aan de zeer sterke fondsenproductie (exclusief discretionair beheer). Deze ligt 44,2% hoger dan in 2020. De profielfondsen Crelan Invest Balanced, Conservative en Dynamic zijn samen goed voor een kwart van de nettoproductie.

> Financiële resultaten

Ondanks de impact van de coronacrisis slaagt de Crelan Groep erin om het bruto bedrijfsresultaat op het niveau van 2019 te houden: met een cijfer van 68,62 miljoen EUR noteren we een daling van nauwelijks 0,26 miljoen EUR of 0,37%.

Dit stabiele resultaat is het gevolg van de sterke groei in de feebusinessactiviteiten (+6,87 miljoen EUR) en van de gerealiseerde daling van de administratiekosten (7,41 miljoen EUR). Beide evoluties compenseren de daling van het renteresultaat (-7,28 miljoen EUR) en de toename van de betaalde commissielonen (+4,13 miljoen EUR).

Het nettoresultaat van Crelan Groep voor het boekjaar 2020 daalt met 20,89 miljoen EUR tot 49,41 miljoen EUR. De reden van deze daling ligt vooral bij de extra voorzieningen die Crelan in het kader van de coronacrisis aanlegde voor de kredietportefeuille en de daaruit voortvloeiende netto-toename van de cost of risk (+18,97 miljoen EUR). De maatregelen die de overheid en de bankensector uitwerkten voor het toestaan van betalingsuitstel, voor kredieten aan particulieren en ondernemingen die financieel getroffen zijn door corona, leidde eveneens tot een extra last van 3,13 miljoen EUR op het resultaat. De belastingen dalen met 1,46 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

De Cost Income Ratio (CIR) daalt van 73,59% naar 73,36% (exclusief eenmalige kosten voor het geplande overname- en fusieproject).

Het Rendement op eigen vermogen (ROE - Return on Equity) daalt van 6,02% tot 3,91% eind 2020. Dit is vrijwel uitsluitend te verklaren door de hogere voorzieningen in het kader van de coronacrisis.

Resultaten Crelan Insurance

Crelan Insurance biedt verzekeringsproducten bij leven aan, verbonden aan de kredieten van het distributienetwerk van Groep Crelan. Het betreft schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal.

Productieresultaten

In 2020 realiseerde Crelan Insurance opnieuw sterke volumes, gelinkt aan de gestegen woonkredietproductie van de Crelan-kantoren. De verzekeraar sloot het boekjaar dan ook af met een mooi resultaat.

In 2020 werden 14.002 schuldsaldoverzekeringen en 5.843 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. Van deze laatste brachten de Crelan-kantoren 2.314 contracten aan en de Europabank-kantoren 3.529.

Het premie-incasso steeg van 31,93 miljoen EUR in 2019 naar 33,25 miljoen EUR eind 2020.

Financiële resultaten

Crelan Insurance sloot het jaar 2020 af met een positief resultaat (Be Gaap) van 6,21 miljoen EUR.

Resultaten Europabank

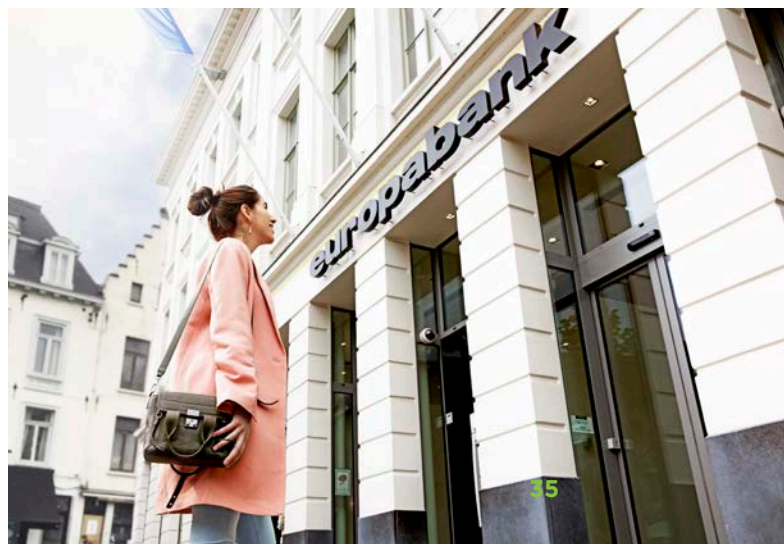
Productieresultaten

De totale kredietproductie over 2020 bedraagt 373,0 miljoen EUR. Dit houdt een daling met 87 miljoen EUR in tegenover de recordproductie van 2019. Ook de door de Crelan-kantoren aangebrachte productie daalde van 46,2 miljoen EUR in 2019 naar 39,2 miljoen EUR in 2020.

Ondanks de lagere productie groeide de totale kredietomloop nog met 2,9%.

De deposito's daarentegen groeiden met 107,5 miljoen EUR, een stijging van 8,1% tegenover 2019.

De lockdown en de sluiting van de handelszaken en horeca hadden een duidelijke impact op de kaarttransacties. De omzet van de kaarttransacties daalde met 19,9% en kwam net boven de 2 miljard EUR uit tegenover meer dan 2,5 miljard EUR in 2019.

Financiële resultaten

Het resultaat van Europabank NV (na de fusie met eb-lease) leed enerzijds onder invloed van COVID-19, maar werd ook positief beïnvloed door de fusie van eb-lease met Europabank zodat globaal genomen Europabank toch een uitstekend resultaat neerzet. Europabank sluit 2020 af met een resultaat van 27,5 miljoen EUR onder IFRS (en 25,1 miljoen EUR in Be Gaap) gezien de toevoeging van het gerealiseerde fusieresultaat van 7,5 miljoen EUR.

De Cost/Income Ratio over 2020 daalde verder en bedraagt 48,3% tegenover 52,6% in 2019, wat aantoonst dat de bank over een performante en solide structuur beschikt.

Operationele werking

Europabank heeft 47 kantoren. Het personeelsbestand kende een lichte groei van 0,6%. Eind 2020 waren 357 personeelsleden werkzaam bij Europabank (186 in de kantoren en 171 op de hoofdzetel) tegenover 355 in 2019.

Europabank blijft jaar na jaar inzetten op innovatie en nieuwe technologieën.

In 2020 breidde de bank de functionaliteiten op eb-online, het platform om online te bankieren, verder uit. Klanten kunnen onder meer online hun identiteitsgegevens actualiseren en zich inloggen via Itsme. Hierdoor verhoogt de service naar de klanten.

In 2020 realiseerde Europabank de eerste fase voor het digitaal ondertekenen van documenten. De documenten om een rekening te openen kunnen nu online ondertekend worden met de eID. Ook de interne en externe documenten met derde partijen worden voortaan digitaal ondertekend met eID of Itsme.

De bank startte in de kantoren een pilootproject op dat de klanten de keuze laat om bepaalde documenten ofwel fysiek ofwel digitaal te ondertekenen. Na digitale ondertekening ontvangen deze klanten de documenten onmiddellijk via mail. In de toekomst zullen deze documenten ook raadpleegbaar zijn in eb online. Het project zal in 2021 verder uitgerold worden.

Daarnaast kunnen klanten sedert september 2020 hun identiteitsgegevens actualiseren via eID en Itsme.

Binnen de context van de PSD2 (Payment Services Directive 2) onderzoekt Europabank de mogelijkheden om zelf als TPP (Third Party Provider) op te treden. Een nieuwe functie om zichtrekeningen die de klant aanhoudt bij andere Belgische banken te kunnen toevoegen in eb-online werd in een pilootfase opengesteld voor de personeelsleden. Europabank ontwikkelde daarnaast ook de generieke flow om betalingen van bij andere financiële instellingen te initiëren. Hiervoor zal de bank nog verdere ontwikkelingen voorzien zoals de inpassing in eb-online en in de e-commerce-betaalmodule voor de handelaars.

De toepassing van de verschillende Febelfin-charters over het toekennen van betaalluitstel naar aanleiding van COVID-19 had eveneens een invloed op de werking van de kantoren en de hoofdzetel. Dankzij de nodige investeringen konden de verschillende Febelfin-charters volledig geautomatiseerd verwerkt en opgevolgd worden wat een positieve impact had op de service naar de klanten toe. Europabank kwam dan ook aan meer dan 3.000 klanten tegemoet bij hun vraag naar betaalluitstel ingevolge COVID-19.

Synergieën

De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

De Crelan- en Europabank-kantoren kunnen klanten naar elkaar doorverwijzen op het vlak van leasing en woonkredieten als blijkt dat het aanbod van de partner beter aansluit bij de behoeften en het profiel van de klant.

“Mama, ikke doen.”

Lucie, dochter van Laurie N’Kita
adviseur rekrutering en selectie

Voor een job bij Crelan is het nog iets te vroeg, Lucie én pas op zodat onze cijfers nog kloppen.

Europabank centraliseert ook de binnenlandse betaalverrichtingen voor de Groep, terwijl de Crelan-kantoren de betaaloplossingen via terminals of online die Europabank aanbiedt ook bij de professionele klanten promoten. Ze brengen deze klanten hiervoor in contact met een verbonden Europabank-kantoor.

Sinds 2007 verkoopt Crelan Insurance haar schulden- en financieringssaldoverzekering via het agentennet van Crelan. De financieringssaldoverzekering wordt eveneens via de kantoren van Europabank gecommercialiseerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden alle entiteiten van de Crelan Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan Crelan.

02

Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

Waarderingsregels

De International Accounting Standard 32 (IAS32) beschrijft de grondslagen die enerzijds bepalen of een uitgegeven financieel instrument als verplichting of als eigen vermogen moet worden beschouwd en die anderzijds het tegenover elkaar opheffen van financiële activa en financiële verplichtingen vaststellen.

De richtlijn IAS32.42 stelt dat het nettobedrag enkel en alleen in de balans moet worden opgenomen als de entiteit:

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen op te heffen. Crelan moet dus over een wettelijk afdwingbaar recht op deze opheffing beschikken. Dit betekent dat het recht op opheffing:
 - > niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis;
 - > wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:

- gedurende het normale verloop van de transactie;
- ingeval van wanbetaling;
- bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen.

- het voornemen heeft om ofwel de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief tegelijkertijd te realiseren met de afwikkeling van de verplichting (IAS32.48). Crelan moet dus ofwel de intentie hebben om uit te oefenen op nettobasis ofwel om het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip te verkopen.

Onze overeenkomsten met London Clearing House (LCH) beantwoorden aan de criteria van IAS32 om financiële activa en financiële verplichtingen tegenover elkaar op te heffen.

Sinds 2020 past Crelan dit compensatiebeginsel toe, wat per 31 december 2020 de volgende effecten oplevert.

	Actief		Passief
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-19	Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	19
Derivaten gebruikt ter afdekking	-17	Derivaten gebruikt ter afdekking	727
Leningen en vorderingen	-710		
	-746		746

Geconsolideerde balans

De tabellen hieronder geven de evolutie weer van de belangrijkste posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen tussen 2019 en 2020.

> Activa

De financiële activa op de **actiefzijde van de balans** blijven gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en vormen met 82,4% het belangrijkste bestanddeel. Het tweede belangrijkste bestanddeel zijn de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken die 13,6% van de balans vertegenwoordigen.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2020 met 1,224 miljard EUR. Langs de actiefzijde kent de rubriek 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken' de sterkste stijging met 1,237 miljard EUR. Deze stijging wordt veroorzaakt door de

instroom van gelden langs de passiefzijde van de balans (zie ook het punt 'Passiva' op blz. 41) en de schuldbewijzen van de balans die we niet volledig hebben kunnen omzetten in kredieten of in buitenbalansleningen.

De rubriek leningen en vorderingen aan de cliënteel, exclusief de verrekening van afdekkingstransacties, noteert een sterke stijging van 833 miljoen EUR. In 2020 bedroeg de kredietproductie 3,7 miljard EUR, waarvan het grootste deel toegekend werd in het segment van de particulieren.

Sinds 2019 brengt Crelan alle actiefposten van haar dochter Crelan Insurance samen onder de nieuwe lijn "Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", omdat deze vennootschap in 2021 zal verkocht worden aan de verzekeraar AXA Belgium. Deze verkoop kadert in het globale akkoord met AXA Groep over de aankoop van AXA Bank Belgium door Crelan.

ACTIVA
(IN MILJOEN EUR)

	31/12/20	31/12/19	Δ	%
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.114	1.877	1.237	65,9%
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	23	-23	-99,8%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	7	7	0	-2,5%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	10	9	1	11,1%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.808	18.870	-62	-0,3%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	124	114	10	8,8%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	17.684	17.561	123	0,7%
Schuldbewijzen	1.001	1.195	-194	-16,3%
Derivaten gebruikt ter afdekking	3	29	-26	-89,9%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	694	599	95	15,9%
Materiële vaste activa	35	35	0	1,4%
Goodwill en Immateriële activa	36	33	3	9,3%
Belastingvorderingen	44	44	1	1,6%
Andere activa	15	13	2	15,6%
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	53	59	-6	-9,4%
Totaal Activa	22.819	21.596	1.224	5,7%

> Passiva

De **passiefzijde van de balans** bestaat voor 99% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel hiervan (93,3%) heeft betrekking op de deposito's ten opzichte van het cliënteel.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 1,840 miljard EUR. Enerzijds dalen de in schuldbewijzen belichaamde schulden en achtergestelde verplichtingen (dat zijn de kasbons en achtergestelde obligaties) met 325 miljoen EUR. Deze portefeuille daalt sinds enkele jaren omdat deze producten minder in trek zijn door de lage marktrente. Bovendien heeft Crelan momenteel geen uitgifteprogramma lopen van achtergestelde obligaties.

Anderzijds stijgen de deposito's ten opzichte van kredietinstellingen met 393 miljoen EUR na de TLTRO-operatie voor 400 miljoen EUR. Ook de deposito's ten opzichte van het cliënteel stijgen met 1,793 miljard EUR. Crelan Groep slaagt erin om extra gelden aan te trekken vanuit de markt.

De post "derivaten, hedge accounting" is in 2020 sterk gedaald met 637 miljoen EUR door een wijziging in de voorstelling door de gerealiseerde opheffing (netting) tussen hedginginstrumenten en de onderliggende producten (zie hiervoor ook de evolutie van "leningen en vorderingen - met inbegrip van financiële leases - op cliënten"). Zonder

deze opheffing (netting) zou er een stijging van 90 miljoen EUR geweest zijn.

Net als bij de activa noteren we sinds 2019 dus ook een nieuwe lijn 'Verplichtingen aangehouden voor verkoop en stopgezette activiteiten' onder de passiva die alle passiefposten van Crelan Insurance overneemt omwille van de geplande verkoop van deze dochteronderneming.

PASSIVA
(IN MILJOEN EUR)

	31/12/20	31/12/19	Δ	%
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1	24	-23	-94,2%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	21.292	19.452	1.840	9,5%
Deposito's	20.419	18.234	2.185	12,0%
Kredietinstellingen	417	25	393	1597,6%
Andere dan kredietinstellingen	20.002	18.209	1.793	9,8%
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	683	907	-224	-24,7%
Achtergestelde verplichtingen	77	178	-101	-56,6%
Andere financiële verplichtingen	113	133	-20	-15,2%
Derivaten gebruikt ter afdekking	46	683	-637	-93,2%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	9	9	0	5,6%
Voorzieningen	17	21	-5	-22,1%
Belastingverplichtingen	11	7	4	50,3%
Andere verplichtingen	106	101	4	4,2%
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	26	35	-9	-26,4%
Totaal Verplichtingen	21.508	20.333	1.175	5,8%

> Eigen vermogen

De wijzigingen bij het **eigen vermogen** hebben enerzijds betrekking op een stijging van het kapitaal met 25 miljoen EUR door goede verkoopresultaten van coöperatieve aandelen. Anderzijds stijgen de reserves met 46 miljoen EUR door toevoeging van het resultaat van 2019, na aftrek van

24,5 miljoen EUR aan de coöperatieve aandeelhouders uitgekeerd dividend.

De CAD-ratio stijgt van 21,85% eind 2019 naar 22,02% eind 2020, terwijl de TIER I ratio over dezelfde periode toeneemt van 21,03% tot 21,72%. Deze kapitaalratio's behoren tot de beste van de Belgische markt.

EIGEN VERMOGEN (IN MILJOEN EUR)	31/12/20	31/12/19	Δ	%
Geplaatst kapitaal	897	872	25	2,8%
Gestort kapitaal	897	872	25	2,8%
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	0	0	0	0,0%
Agio	0	0	0	0,0%
Andere componenten van het eigen vermogen	-1	0	-1	
Herwaarderingsreserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2	2	0	0,2%
Herwaarderingsreserve: actuariële winsten/ verliezen bij pensioenplannen	-3	-2	-1	57,6%
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	367	321	46	14,3%
Baten uit het lopende jaar	49	70	-21	-29,7%
Minderheidsbelangen	0	0	0	0,0%
Totaal Eigen Vermogen	1.311	1.263	48	3,8%
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	22.819	21.596	1.224	5,7%

> Geconsolideerd resultaat

Omdat Crelan Insurance zal worden verkocht als onderdeel van het globale acquisitiedossier van AXA Bank België, zijn zowel in 2019 als in 2020 alle winsten en verliezen van deze entiteit overgebracht naar een afzonderlijke lijn genaamd "Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop". Dit heeft voor gevolg dat de cijfers voor 2019 niet langer zijn uitgesplitst zoals in het verslag over het boekjaar 2019. Het totale resultaat blijft echter ongewijzigd.

De rentebaten dalen met 12,6 miljoen EUR door de continue daling van de opbrengsten uit de kredietportefeuille die op haar beurt veroorzaakt wordt door de daling van de rente. De rentelasten dalen eveneens met 5,3 miljoen EUR door de afbouw van de portefeuille kasbons en de aanhoudend lage rentes. De som van de rentebaten en -lasten daalt op die manier met 7,3 miljoen EUR.

Bij het renteresultaat is er ook een daling van de kosten met betrekking tot dekkingsverrichtingen, omdat de Groep in 2020 geen swaps vervroegd beëindigd heeft, in tegenstelling tot het boekjaar 2019 toen dit bedrag 4,5 miljoen EUR bedroeg.

De lijn 'gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening' heeft in 2020 voornamelijk betrekking op de opbrengsten van 1,0 miljoen EUR uit de verkoop van effecten (obligaties), op 0,2 miljoen

EUR meerwaarden op private equity en participaties en op de 0,8 miljoen EUR opbrengsten uit de verkoop van dubieuze kredietdossiers. Dit alles leidt tot 2,0 miljoen EUR inkomsten in 2020, tegenover 4,8 miljoen EUR in 2019.

De baten uit provisies en vergoedingen (fee-businessactiviteit) stegen in 2020 met 6,9 miljoen EUR. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan twee evoluties. Enerzijds stegen de commissies op de effecten tot 5,12 miljoen EUR omdat de marktevolutie onze klanten stimuleerde tot aankopen waardoor ook de provisies voor portefeuillebeheer en beleggingsadvies met 3,09 miljoen EUR toenamen. Anderzijds ontving Crelan voor 1,21 miljoen EUR hogere inkomsten van haar verzekeringspartners door een toegenomen productie. De daling van de commissies op betaalverkeer met 1,80 miljoen EUR temperde dan weer de stijging van de baten uit provisies en vergoedingen. Deze daling was het gevolg van de lockdownperioden tijdens de COVID-19-pandemie.

De aan de agenten betaalde commissies zijn ten opzichte van 2019 toegenomen (4,1 miljoen EUR). Deze beweging is een gevolg van het nieuwe commissieloonbarema 2020 dat zorgde voor toegenomen productiecommissies en nieuwe aangroei-commissies enerzijds en een daling van de omloopcommissies anderzijds.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn gedaald ten opzichte van 2019, omdat in dat jaar extra inkomsten in verband met de eerste toepassing van IFRS16 (leasing) geboekt werden.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN (IN MILJOEN EUR)

GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN	31/12/20	31/12/19	Δ	%
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	312,2	316,7	-4,6	-1,4%
Rentebaten	311,6	324,1	-12,6	-3,9%
Rentelasten	-45,2	-50,5	5,3	-10,5%
Dividenden	0,6	1,2	-0,6	-47,5%
Baten uit provisies en vergoedingen	110,6	103,7	6,9	6,6%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-99,4	-95,3	-4,1	4,3%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2,0	4,8	-2,8	-58,4%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1,3	-1,5	0,2	-10,8%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	0,0	0,5	-0,4	-96,8%
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5,6	-0,9	6,5	-752,5%
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	1,0	1,0	0,0	1,4%
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0,4	0,0	0,4	-3243,7%
Andere exploitatiebaten	26,4	29,7	-3,3	-11,1%
Andere exploitatielasten	-0,1	-0,2	0,0	-23,1%
Administratiekosten	-212,0	-219,1	7,1	-3,2%
Personeelsuitgaven	-90,8	-91,7	0,9	-1,0%
Algemene en administratieve uitgaven	-121,2	-127,4	6,1	-4,8%
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-17,8	-16,8	-1,0	5,8%

Afschrijvingen	-10,6	-12,0	1,3	-11,1%
Materiële vaste activa	-6,9	-8,0	1,1	-13,7%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-3,7	-4,0	0,2	-5,7%
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	-3,1	0,0	-3,1	
Voorzieningen	4,6	9,0	-4,4	-48,7%
Bijzondere waardeverminderingen	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0,0	0,0	0,0	0,0%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,0	0,0	0,0	0,0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	6,3	5,0	1,3	24,8%
TOTALE WINST OF VERLIES, UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	61,8	84,1	-22,4	-26,6%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-12,3	-13,8	1,5	-10,6%
Actuele belastingen	-10,2	-11,7	1,5	-12,6%
Uitgestelde belastingen	-2,1	-2,1	0,0	0,3%
Nettowinst of -verlies	49,4	70,3	-20,9	-29,7%

> Administratiekosten en afschrijvingen

De administratiekosten daalden met 7,1 miljoen EUR ten opzichte van 2019. De personeelskosten daalden met 0,9 miljoen EUR. De algemene en administratieve kosten daalden eveneens tegenover 2019 met 6,1 miljoen EUR door hoofdzakelijk lagere kosten voor het overnameproject (1,7 miljoen EUR), lagere marketing-, betalings- en andere kosten door de impact van COVID-19 (3,27 miljoen EUR) en de activering van ICT-kosten voor 5,25 miljoen EUR. Dit laatste in tegenstelling met 2019 toen er niets geactiveerd werd. De stijging van de bankentaksen (1,24 miljoen EUR) en de extra kosten in verband met de verbetering van IT-systemen en IT-security (3,02 miljoen EUR) zorgden voor een tegenbeweging.

Terwijl de afschrijvingen in 2019 stegen door de eerste toepassing van IFRS16 (leasing), normaliseerde dit effect in 2020. Hierdoor daalden de afschrijvingen met 1,3 miljoen EUR.

Sinds 2020 is onder de post 'Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto' een nieuwe last verschenen voor een bedrag van 3,1 miljoen EUR. Dit stemt overeen met de niet ontvangen rente voor dossiers die beroep konden doen op uitstel van betaling in het kader van inkomsten van minder dan 1.700 EUR.

De exploitatiecoëfficiënt of CIR (Cost Income Ratio) is - exclusief eenmalige kosten voor het geplande overname- en fusieproject - gedaald naar 73,36% in 2020 ten opzichte van 73,59% per einde 2019.

> Voorzieningen en waardeverminderingen

De wijziging in de voorzieningen is voornamelijk het gevolg van de in 2020 geboekte bestedingen van de voorzieningen voor herstructurering (hoofdkantoor en netwerk) die in 2016 werden aangelegd.

De negatieve impact van de COVID-19-crisis op het economische klimaat zorgde voor een ongunstig effect op de waardeaanpassingen van leningen, hetgeen heeft geleid tot een sterke stijging van de voorzieningen onder stage 1 & 2. Het 'stage-niveau' is een opdeling van kredietdossiers volgens het risico dat ze inhouden, waarbij stage 1 staat voor de gezonde omloop, stage 2 voor kredieten waarbij het risico sinds toekenning aanzienlijk is toegenomen en stage 3 voor kredieten die in gebreke blijven.

COVID-19 leidde tot gewijzigde parameters in het kader van de berekeningen in onze systemen. De toegekende uitstellen van betalingen voor ondernemingen beïnvloedde de ratings van de kredietdossiers waardoor deze naar stage 2 zijn overgegaan. Daarnaast heeft deze crisis ook gevolgen gehad voor de evolutie van de macro-economische indicatoren zoals onder andere het BBP (bruto binnenlands product). Ook deze evolutie had een negatief effect op de berekening van de voorzieningen.

Wat stage 3 (dossiers in pre-contentieux en contentieux) betreft, is er een algemeen positieve tendens waar te nemen, maar deze is wel veel minder

uitgesproken dan in 2019. De terugname op de actualisaties voor de opgezegde kredieten onder stage 3 heeft eveneens een positieve invloed op de cijfers. In het verleden werd de actualisatiekost op deze kredieten bepaald op 15% van het te recupereren bedrag. Deze kost werd nu herleid tot 8,39% rekening houdend met de in aanmerking te nemen portefeuille en met de evolutie van de lagere rentevoeten op de markten; een lagere herdisconteringsvoet leidt immers ook tot lagere herdisconteringskosten.

Bij Europabank tot slot, stijgen de voorzieningen met 12,5 miljoen EUR.

Al deze factoren zorgen voor volgende evolutie bij de voorzieningen:

(in miljoen EUR)	2020	2019	Δ	%
Evolutie stages 1&2	-16,9	1,1	-18,0	1636%
Evolutie stage 3	11,7	7,8	3,9	50%
Europabank	-12,5	-7,7	-4,8	62%
Groep totaal	-17,7	1,2	-19,0	-1546%

> Globaal resultaat

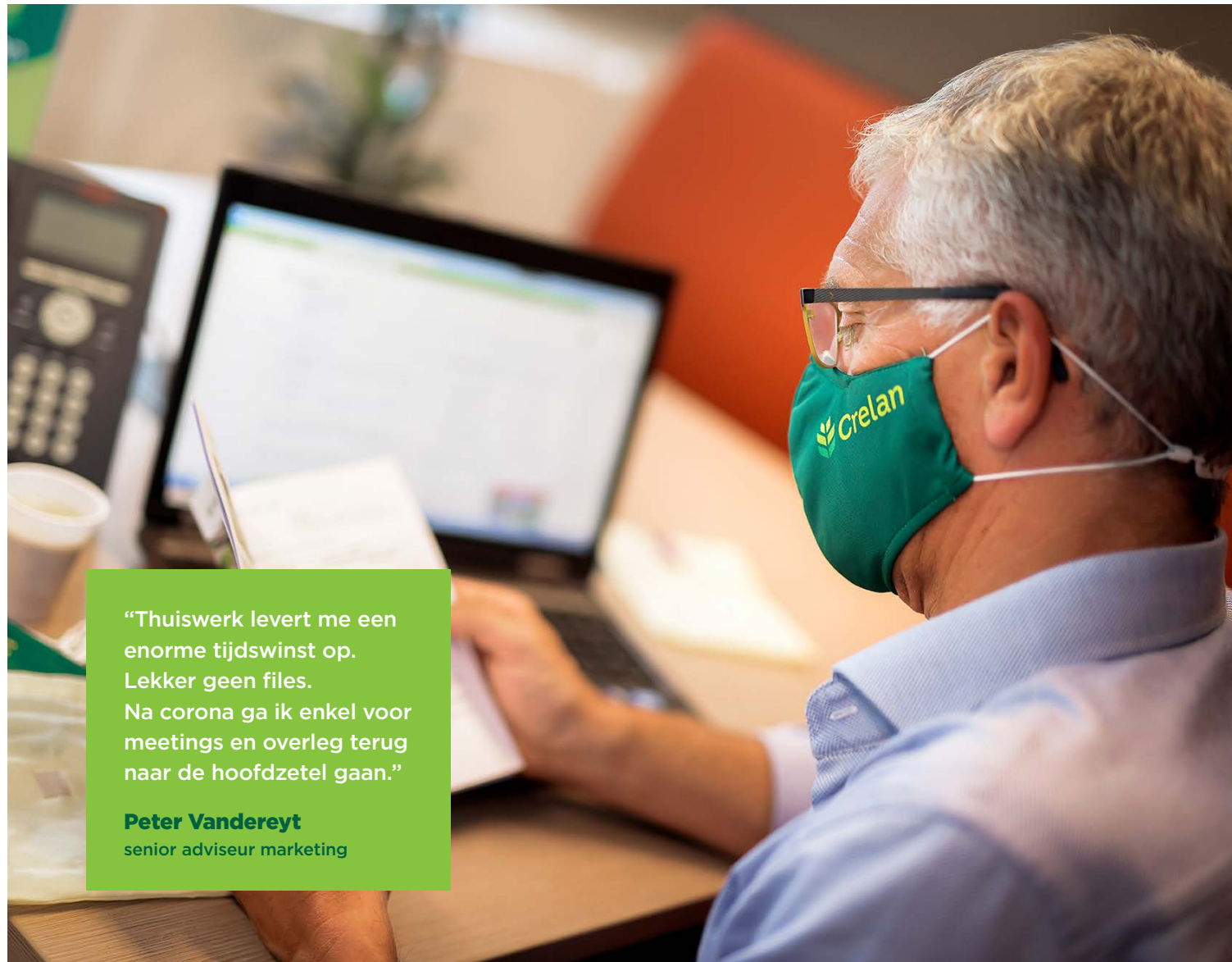
Het resultaat vóór belastingen daalt van 84,1 miljoen EUR naar 61,8 miljoen EUR. De volgende vijf elementen hadden een belangrijke invloed:

- de daling van de financiële en exploitatiebaten met 4,6 miljoen EUR;
- de daling van de administratiekosten met 7,4 miljoen EUR;
- de stijging van de Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto met 3,1 miljoen EUR;
- de stijging van de voorzieningen en de provisies met 23,4 miljoen EUR;
- de stijging van het resultaat van Crelan Insurance met 1,3 miljoen EUR.

De belastinglasten zijn aanzienlijk gedaald met 1,5 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

Het nettoresultaat daalt zo van 70,3 miljoen EUR naar 49,4 miljoen EUR eind 2020.

Het rendement op het eigen vermogen bedroeg eind 2020 3,91% ten opzichte van 6,02% een jaar eerder. Het rendement op activa evolueerde van 0,33% eind 2019 naar 0,22% eind 2020.

“Thuiswerk levert me een enorme tijdswinst op. Lekker geen files. Na corona ga ik enkel voor meetings en overleg terug naar de hoofdzetel gaan.”

Peter Vandereyt
senior adviseur marketing

> **Bestemming van de winst van de verschillende entiteiten van de groep**

De Raad van Bestuur van CrelanCo CV zal voorstellen om aan de coöperatieve aandeelhouders een dividend uit te keren van 3% voor een totaalbedrag van 26,2 miljoen EUR. Dit dividend vormt in de huidige rentecontext een heel aantrekkelijke vergoeding.

> **Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum**

De huidige coronapandemie en de diverse maatregelen die door de overheden werden genomen om deze pandemie het hoofd te bieden, kunnen ook in 2021 nog een impact hebben op

de resultaten en op de waardering van bepaalde activa en passiva. Reeds in 2020 werd geanticipeerd op mogelijke gevolgen, maar de situatie blijft uiterst onzeker. Op basis van de feiten die momenteel bekend zijn, hebben we geen kennis van bijkomende financiële impacts op de cijfers van het boekjaar 2020.

Buiten dit zijn er voor de verslagperiode geen andere gebeurtenissen te vermelden die een belangrijke impact zouden kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers en zich na balansdatum en vóór de datum van goedkeuring van de statutaire jaarrekening door de Raad Van Bestuur (25 maart 2021) hebben voorgedaan.

03

Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

Crelan NV

> Raad van Bestuur

Op 4 mei 2020 verwelkomde de Raad van Bestuur van de NV Crelan twee nieuwe leden met de benoeming van Anne Fievez als bestuurder-directeur (CIO) en van Paul Malfeyt als bestuurder-directeur (CFO).

Later op het jaar werd ook de volledige governancestructuur van de Crelan Groep fundamenteel aangepast met volgende doelstellingen:

- een eenvoudigere groepsstructuur met meer afgebakende verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de NV Crelan en de CV CrelanCo;
- de versterking van de Raden met bestuurders die een jarenlange ervaring hebben opgebouwd in financiële, ICT- en risicogerelateerde domeinen.

Dit leidde op datum van 1 oktober 2020 tot volgende bijkomende wijzigingen:

- De beëindiging van de mandaten van Catherine Houssa als onafhankelijk bestuurder en van René Bernaerdt, Ann Dieleman, Xavier Gellynck, Robert Joly en Clair Ysebaert als niet-uitvoerende bestuurders;
- De benoeming van Paul Thysens als onafhankelijk bestuurder.

De bank wenst de bestuurders waarvan het mandaat werd beëindigd uitdrukkelijk te danken voor hun jarenlange inzet en bijdrage aan de groei van de Crelan Groep.

Met de nieuwe structuur zal de Crelan Groep nog beter kunnen inspelen op de snel wijzigende marktsituatie en de nieuwe evoluties en beantwoordt ze ook aan de verwachtingen van de regulatoren op dat vlak.

> Raad van Bestuur van NV Crelan (31/12/2020)

VOORZITTER	
Luc Versele ⁽³⁾ ⁽⁴⁾	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
ONDERVOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois ⁽³⁾ ⁽⁴⁾	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
BESTUURDERS	
Jan Annaert ⁽²⁾ ⁽³⁾ onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 19 januari 2017
Joris Cnockaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 juli 2017
Alain Diéval ⁽¹⁾ ⁽²⁾	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Anne Fievez	Benoemd/vernieuwing mandaat: 4 mei 2020
Jean-Paul Grégoire	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
Paul Malfeyt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 4 mei 2020
Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Paul Thysens ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽⁴⁾ onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 1 oktober 2020
Hendrik Vandamme	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Agnes Van den Berge ⁽¹⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 3 september 2017
Philippe Voisin	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017

(1) Lid van het Auditcomité

(2) Lid van het Risicocomité

(3) Lid van het Remuneratiecomité

(4) Lid van het Benoemingscomité

Luc Versele

Jean-Pierre Dubois

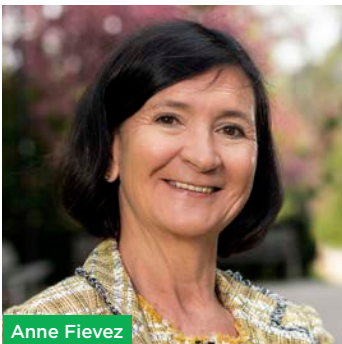
Jan Annaert

Joris Cnockaert

Alain Diéval

Anne Fievez

Jean-Paul Grégoire

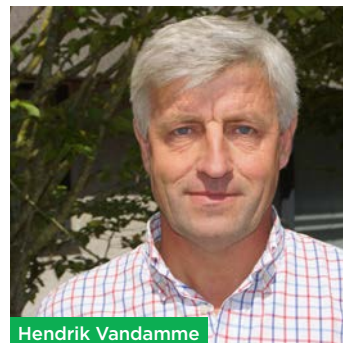
Paul Malfeyt

Marianne Streel

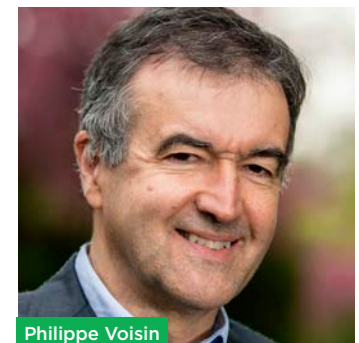
Paul Thysens

Hendrik Vandamme

Agnes Van den Berge

Philippe Voisin

De Raad van Bestuur van de NV Crelan kwam in 2020 tien keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Remuneratiecomité, een Risicocomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raad van Bestuur. Daarom zetelen ook een aantal leden van de Raad van Bestuur van CV CrelanCo in de Raad van NV Crelan. Dit zijn naast de voorzitter en vicevoorzitter, de twee vertegenwoordigers van de landbouworganisaties en de externe adviseur, Alain Diéval.

De drie onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Paul Thysens en Agnes Van den Berge hebben onder meer als taak om over een objectieve besluitvorming te waken in zowel de Raad van Bestuur als in de comités waarvan ze deel uitmaken. Ook de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan volgen zij op.

> De samenstelling van de comités op datum van 31 december 2020

> Auditcomité

AGNES VAN DEN BERGE	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
ALAIN DIÉVAL*	bestuurder
PAUL THYSENS*	onafhankelijk bestuurder

* vanaf 1 oktober 2020

Zoals opgenomen in het Charter Auditcomité van Crelan Groep is de meerderheid van de leden van het Auditcomité onafhankelijk in de zin van artikel 7:87 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. De leden van het Auditcomité beschikken zowel op collectieve als op individuele wijze over de door de wet vereiste bevoegdheden op het gebied van de werkzaamheden van de bank en op het vlak van audit en boekhouding.

Het Auditcomité heeft als opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezicht- en controlefunctie, meer bepaald met betrekking tot:

- de monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de bank;

- de monitoring van de interne audit en van de desbetreffende activiteiten;
- de monitoring van de wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de revisor;
- de beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de revisor, waarbij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de bank of aan een persoon waarmee zij een nauwe band heeft.

Het Auditcomité kwam vijf keer samen in 2020.

Het heeft zich onder meer gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de activiteiten van Interne Audit, Risk management, Inspectie van het Agentennet en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochtermaatschappijen.

Daarnaast vonden ook vijf gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats in 2020.

> Risicocomité

JAN ANNAERT *	Voorzitter - onafhankelijk bestuurder
ALAIN DIÉVAL	bestuurder
PAUL THYSENS**	onafhankelijk bestuurder

* voorzitter vanaf 1 oktober 2020

** vanaf 1 oktober 2020

Het Risicocomité kwam vijf keer samen in 2020.

> Remuneratiecomité

JAN ANNAERT*	Voorzitter - onafhankelijk bestuurder
JEAN-PIERRE DUBOIS**	bestuurder
AGNES VAN DEN BERGE**	onafhankelijk bestuurder
LUC VERSELE**	bestuurder

* voorzitter vanaf 1 oktober 2020

** vanaf 1 oktober 2020

Het Remuneratiecomité kwam drie keer samen in 2020.

> Benoemingscomité

LUC VERSELE	Voorzitter
JEAN-PIERRE DUBOIS	bestuurder
PAUL THYSENS*	onafhankelijk bestuurder
AGNES VAN DEN BERGE	onafhankelijk bestuurder

* vanaf 1 oktober 2020

Het Benoemingscomité kwam drie keer samen in 2020.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de diverse comités waarin ze niet zetelen.

Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de

kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de website van Crelan (www.crelan.be).

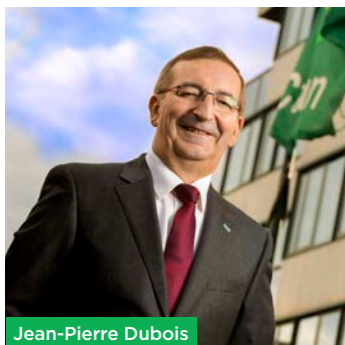
> Samenstelling van de Raad van Bestuur van de CV CrelanCo

Naar aanleiding van de gewijzigde governance-structuur van de Crelan Groep nam Benoît Bayenet op 30 september 2020 een bestuursmandaat op.

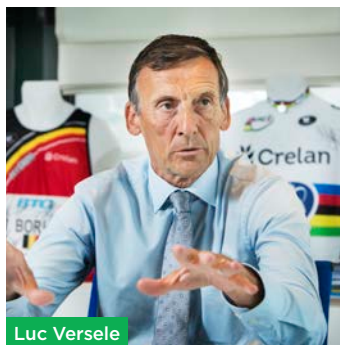
> Raad van Bestuur van de CV CrelanCo (31/12/2020)

VOORZITTER	
JEAN-PIERRE DUBOIS	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
ONDERVOORZITTER	
LUC VERSELE	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
BESTUURDERS	
BENOÎT BAYENET	Benoemd/vernieuwing mandaat: 30 september 2020
RENÉ BERNAERDT	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
ANN DIELEMAN	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
XAVIER GELLYNCK	Benoemd/vernieuwing mandaat: 26 april 2018
ROBERT JOLY	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
MARIANNE STREEL	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
HENDRIK VANDAMME	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
CLAIR YSEBAERT	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020

De Raad van Bestuur van de CV CrelanCo kwam in 2020 negen keer samen.

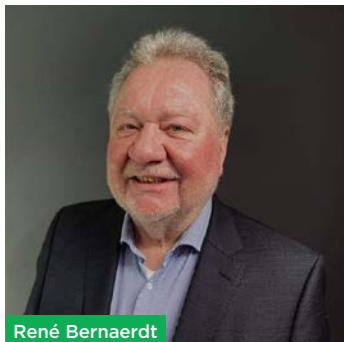
Jean-Pierre Dubois

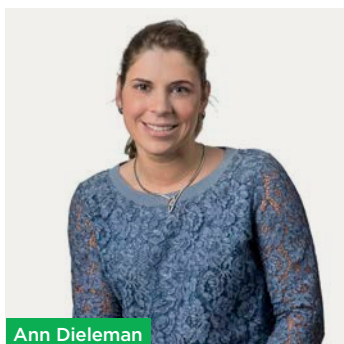
Luc Versele

Benoît Bayenet

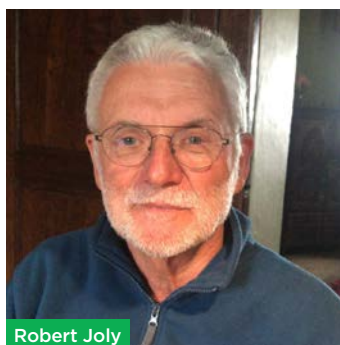
René Bernaerdt

Ann Dieleman

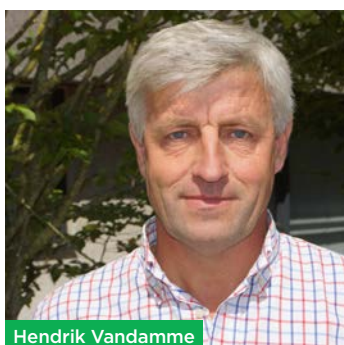
Xavier Gellynck

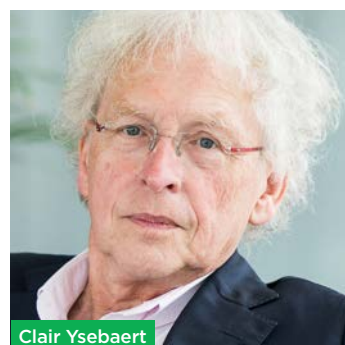
Robert Joly

Marianne Streeel

Hendrik Vandamme

Clair Ysebaert

> Directiecomité

Na de benoeming van Anne Fievez (CIO) en Paul Malfeyt (CFO) op 4 mei 2020 was het Directiecomité opnieuw voltallig, wat leidt tot volgend organogram op 31 december 2020:

Philippe VOISIN CEO	Paul MALFEYT Bestuurder-Directeur	Jean-Paul GRÉGOIRE Bestuurder-Directeur	Joris CNOCKAERT Bestuurder-Directeur	Anne FIEVEZ Bestuurder-Directeur
Audit & Inspectie Danny Wailly	Financieel Beleid Philip Tortelboom	Commerciële Directie Noord Stephan Leyssen	General Compliance Eugeen Dieltiens	Information Technology Wim Claeys
Secretariaat- Generaal & Corporate Communication Ortwin De Vliegheer	Reporting & Beheerscontrole	Commerciële Directie Zuid Philippe Sintobin	People & Talent Management Isabelle D'haeninck	
Integration Management Office Filip De Ville Isabelle D'haeninck Véronique Kislansky Kurt Volders		Commercieel Beleid & Marketing Christian Steeno	Risk Management & Permanente Controle Wouter Van Houtte	
		Commerciële support & Front Office Applications Anouk Bongaerts	Compensation & Benefits Luc Dasnoy-Sumell	
		Kredieten Patrick Visser	Facilities & Procurement Luc Van de Voorde	
		Operations Jo Baetens		
		Crelan Insurance		

> Crelan Insurance

Sinds 18 juni 2020 zetelt Paul Malfeyt als bestuurder-directeur (CFO) in de Raad van Bestuur van Crelan Insurance.

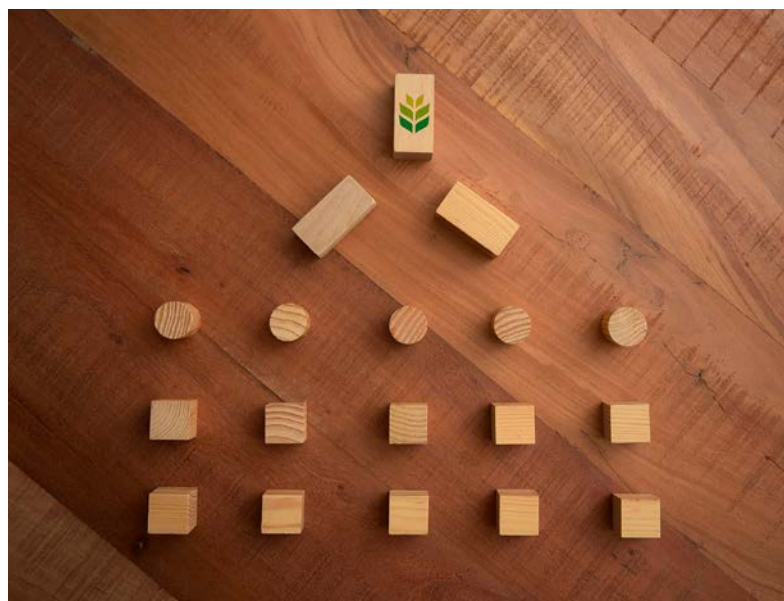
De samenstelling van de Raad van Bestuur van Crelan Insurance op 31 december 2020:

Voorzitter	Philippe Voisin
Bestuurders	Joris Cnockaert
	Ortwin De Vliegheer
	Jean-Pierre Dubois
	Jean-Paul Grégoire
	Paul Malfeyt
	Luc Versele

De Raad van Bestuur kwam vier keer samen in 2020.

> De samenstelling van het Directiecomité van Crelan Insurance op 31 december 2020

Voorzitter	Jean-Paul Grégoire (CEO)
Leden	Joris Cnockaert (CRO)
	Paul Malfeyt (CFO)

> Europabank

Ook de Raad van Bestuur van Europabank kende enkele herschikkingen:

- In november 2020 nam de Raad van Bestuur afscheid van Luc De Wilde die met pensioen is gegaan. Cedric Ryckaert staat voor de opvolging in. De Raad houdt eraan om Luc De Wilde te danken voor zijn gewaardeerde inbreng.
- De aanpassing van de governancestructuur bij de NV Crelan zorgde in december 2020 enerzijds voor het stopzetten van de bestuursmandaten van Philippe Voisin, Jean-Pierre Dubois en Hendrik Vandamme en de benoeming van Xavier Gellynck, Jean-Paul Grégoire en Clair Ysebaert als hun vervangers.
- Joris Cnockaert werd in december 2020 aangesteld als voorzitter van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur is dus samengesteld uit elf leden waaronder vijf leden als vertegenwoordiger van de hoofdaandeelhouder Crelan NV, vier leden van het Directiecomité en twee onafhankelijke bestuurders.

De samenstelling van de Raad van Bestuur van Europabank op 31 december 2020:

Voorzitter	Joris Cnockaert
Bestuurders	Jan Annaert (onafhankelijk bestuurder)
	Gérald Bogaert (lid Directiecomité)
	Marc Claus (lid Directiecomité)
	Xavier Gellynck
	Jean-Paul Grégoire
	Cedric Ryckaert (lid Directiecomité)
	Agnes Van den Berge (onafhankelijk bestuurder)
	Rudi Vanlangendyck (voorzitter Directiecomité)
	Luc Versele
	Clair Ysebaert

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2020.

Het Audit- en het Remuneratiecomité functioneren onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur.

De samenstelling van het directiecomité van Europabank op 31 december 2020:

Voorzitter	Rudi Vanlangendyck
Leden	Gérald Bogaert
	Marc Claus
	Cedric Ryckaert

Verslag van de commissaris

De Algemene Vergadering van 25 juni 2020 besliste om de erkende revisorenvennootschap EY te herbenoemen als commissaris voor een periode van 3 jaar. EY wordt hierbij vertegenwoordigd door Jean-François Hubin.

EY controleert bijgevolg de geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan.

Statutaire wijzigingen

De statuten van de CV CrelanCo wijzigden voor het laatst op 30 januari 2020, door de wijziging van rechtsvorm van CVBA naar CV (Coöperatieve Vennootschap) en enkele andere aanpassingen in lijn met het vernieuwde Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met de Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de evaluatie van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweede- en derdelijnscontrole in.

Het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle en het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle op beleggingsdiensten en -activiteiten zijn vanaf 2016 gebaseerd op de gedetailleerde risicocartografie van de processen van de Bank.

De Bank maakte de vermelde verslagen in januari 2020 over aan de Nationale Bank van België nadat de Raden van Bestuur ze hadden goedgekeurd.

Volgens Circulaire NBB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het memorandum van deugdelijk bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 17 december 2020 heeft het aangepast memorandum van deugdelijk bestuur goedgekeurd, waarna het is overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft een aantal leden afgevaardigd in een Remuneratiecomité om aanbevelingen aan de Raad van Bestuur over te maken. De voorstellen van het comité omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met zowel de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank als met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid en de prikkels die ervan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Het Beloningsbeleid werd, na advies van het Remuneratiecomité, goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 17 december 2020.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité is samengesteld uit een vaste basisvergoeding en een variabele component. Voor de variabele vergoeding stelt de Raad van Bestuur, op voorstel van het Remuneratiecomité, jaarlijks een bedrag voor in functie van zowel kwantitatieve als kwalitatieve

criteria. Dit variabel deel mag niet meer dan 30% van de vaste basisvergoeding bedragen, tenzij de Raad van Bestuur met een voorafgaande beslissing op voorstel van het Remuneratiecomité, hierop een specifieke uitzondering toestaat.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief het variabel gedeelte, en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering hier vooraf haar goedkeuring voor te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een jaarlijkse forfaitaire vergoeding die in maandelijkse schijven wordt uitbetaald. Deze vergoeding dekt alle kosten, waaronder de verplaatsingskosten, en de grootte ervan is afhankelijk van de rol van de niet-uitvoerende bestuurders in de verschillende gespecialiseerde comités.

De niet-uitvoerende bestuurders beslisten in het kader van de coronacrisis om hun maandelijkse vergoeding voor de periode van mei tot december 2020 met 10% te reduceren. Dit bedrag wendde Crelan aan voor de aankoop van herbruikbare mondmaskers. Zo kreeg elke medewerker een pakket van tien mondmaskers voor zichzelf en de familie. Ook aan de aankoop in Cambodja zat nog een maatschappelijk duurzaam initiatief vast waarover meer info beschikbaar is in het duurzaamheidsverslag 2020 van Crelan.

De bank keerde in 2020 volgende vergoedingen uit:

Totale vergoeding (mio EUR)	Vaste vergoeding	Variabele vergoeding
Bestuurders van Crelan NV	2,85	0,23
Bestuurders van de Groep Crelan	4,22	0,51

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur. Daarnaast oefenen Interne Audit en Compliance ook jaarlijks toezicht uit op de correcte toepassing van dit beloningsbeleid.

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de 'fit & proper'- vereisten voor bestuurders, heeft het Benoemingscomité, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de structuur,

omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités geëvalueerd.

Voor deze evaluatieoefening deed de bank beroep op de onafhankelijke expertise van Deloitte. Het onderzoek maakt gebruik van schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews en heeft tot doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

Op basis van de resultaten van deze oefening, heeft het Benoemingscomité kunnen evalueren of alle kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring aanwezig en evenwichtig verdeeld zijn en heeft het aanbevelingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen geformuleerd aan de Raad van Bestuur.

Ook Bas heeft af en toe wat
aandacht nodig, én een snoepje.
Of zijn die voor de mama?

Stine De Roeck

junior adviseur Rekrutering & Selectie

04

Crelan, een bank die evolueert

Initiatieven naar de klanten

'Samen anders bankieren'

De slogan 'Samen anders bankieren', die de coöperatieve identiteit van de bank krachtig samenvat, stond ook in 2020 centraal in onze communicatie naar de klanten. Om haar producten en diensten voor te stellen gebruikte Crelan diverse kanalen.

Zo werd de website opnieuw intensief ingezet in onze merk- en productcommunicatie. Dit resulteerde in een aanzienlijke verhoging van de investeringen in allerlei vormen van digitale marketing en communicatie. Op die manier plaatsten we ons beleggingsaanbod in de kijker via de najaarscampagne Beleggen. Na de succesvolle campagne 'Wake up' van 2019, was ditmaal het thema 'Slaap gerust. Wij houden uw geld wakker'. Via nieuwsbrieven, blogs en de sociale media legt de bank de nadruk op het belang van een goed beleggingsgesprek en degelijk advies.

De digitale boodschappen richtten zich daarnaast ook op notoriëteit en imago. Via de sociale media verspreidden we speelse beelden en boodschappen met populaire, door Crelan gesponsorde, sportlui als centraal figuur. In 2020 werd het

eigen Crelan-TV-kanaal verder uitgebreid. Via dit digitale publiciteitskanaal in de kantoren informeren onze agenten de klanten over alles wat reilt en zeilt binnen Crelan.

Op de klassieke media liepen de radiocampagnes rond de thema's Wonen en Beleggen. De diverse spots van deze campagnes belichtten de meerwaarde van het persoonlijke advies van een Crelan-agent bij het nemen van dergelijke belangrijke beslissing door de klant. Crelan bleef daarnaast ook aanwezig op de Vlaamse publieke omroep als sponsor van een aantal populaire programma's.

In Wallonië werd de populaire Landbouwbeurs van Libramont in 2020, waarop Crelan stevast als hoofdsponsor aanwezig is, ditmaal niet georganiseerd omwille van de coronacrisis.

Een breder productaanbod dankzij partnerships

> Partnerships voor schade- en levensverzekeringen

Sinds oktober 2018 kunnen de Crelan-agenten het ruime en kwalitatieve aanbod van Allianz levensverzekeringen aan de klanten aanbieden. Hiervoor sloten de bank en Allianz een samenwerkingsakkoord.

In 2020 bedroeg de productie aan levensverzekeringen via de Crelan-kantoren quasi 210 miljoen EUR waarvan nog een kleine fractie bij Fidea.

De samenwerking met Fidea voor schade- en levensverzekeringen liep eind 2020 ten einde. Vanaf januari 2021 kunnen Crelan-agenten gebruikmaken van het zeer uitgebreide en performante pakket schadeverzekeringen van AXA Belgium.

Dankzij deze samenwerkingsakkoorden kan Crelan naast haar bankproducten de klanten ook een volledig verzekeringsaanbod aanbieden van partners met wereldfaam.

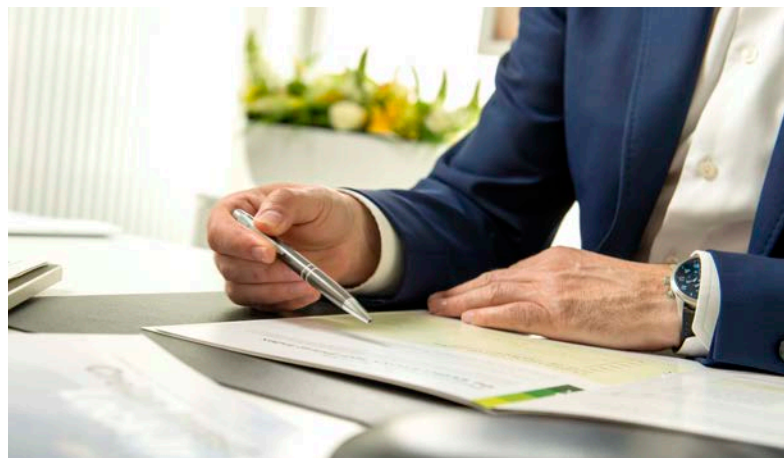
> Partnerships voor bancaire beleggingen

Crelan zette ook de samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, verder. Deze samenwerking omvat zowel de compartimenten van de bevek Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille

waarneemt, als de compartimenten van de bevek naar Luxemburgs recht EconoPolis Funds.

Ook de nauwe samenwerking met Amundi werd verdergezet. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters.

Binnen de bevek Crelan Invest, waarvoor Amundi instaat voor het beheer van de beleggingsportefeuille, bereikten onze 3 profielfondsen (Conservative, Balanced en Dynamic) in minder dan drie jaar tijd na lancering de kaap van 400 mio EUR omloop. Het betreft fondsen die in een breed gamma van gediversifieerde activa beleggen en die beheerd worden volgens een op verschillende beleggersprofielen afgestemde risicobenadering. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

Voor gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis, Goldman Sachs en CACIB.

Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfonds (Crelan Pension Fund Sustainable Stability, Balanced en Growth) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfonds van BNP Paribas. In november 2019 kreeg dit fonds het 'Towards sustainability label' toebedeeld.

Voor de Private Banking-activiteit bestaat een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg.

> Aandacht voor duurzame beleggingen

Klanten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen. Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden, werkte de koepelfederatie van de banken, Febelfin, een kwaliteitsnorm uit voor duurzame financiële producten. Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en dat zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

Als coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen.

Volgende fondsen binnen het Crelan-gamma ontvingen in de periode 2019 tot 2020 reeds het duurzaamheidslabel van Febelfin:

- CRELAN FUND ECONOFUTURE
- CRELAN FUND ECONOSTOCKS
- CRELAN FUND SUSTAINABLE
- CRELAN INVEST BALANCED
- CRELAN INVEST DYNAMIC
- KBI INSTITUTIONAL WATER FUND
- CRELAN PENSION FUND STABILITY
- CRELAN PENSION FUND BALANCED
- CRELAN PENSION FUND GROWTH
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY CONSERVATIVE
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY GREEN IMPACT
- AMUNDI FUNDS GLOBAL ECOLOGY ESG
- FIRST EAGLE AMUNDI SUSTAINABLE VALUE FUND
- CPR INVEST EDUCATION
- CPR INVEST FOOD FOR GENERATIONS

Dit aanbod wil Crelan in de toekomst nog verder uitbreiden. Zo zal dit jaar ook het label worden aangevraagd voor het defensief profielfonds CRELAN INVEST CONSERVATIVE.

Daarnaast lanceerde Crelan ook een heel aantal notes met een duurzame "sustainable" aandelen-index als onderliggende waarde.

Meer dan 500 agentschappen ten dienste van de klant

Het Crelan-kantorennetwerk bestond op 31 december 2020 uit 502 agentschappen verspreid over België. Hiermee daalde dit aantal in 2020 met 34 agentschappen.

In het kader van de continue optimalisering van het kantorennetwerk vonden er 25 fusies en/of overnames plaats. Het bestaande kantoor bleef behouden terwijl kennis en vaardigheden gebundeld werden om de dienstverlening naar de klanten uit te breiden.

Naast de renovatie en herinrichting van bestaande kantoren, opende in Laakdal een volledig nieuw verkooppunt de deuren en stelde Crelan 10 nieuwe agenten aan.

Ongeveer de helft van onze kantoren is uitgerust met één of meer selfbankingautomaten, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Met uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel, worden alle verkooppunten van Crelan NV gerund door zelfstandige agenten die de lokale markt goed kennen en dicht bij de klant staan.

De nabijheid, de persoonlijke aanpak en de continuïteit die onze agenten bieden, zijn de troeven waarmee Crelan zich onderscheidt op de markt. Naast digitale kanalen en contacten met call centers blijven heel wat klanten het belangrijk vinden om te kunnen rekenen op persoonlijk advies van

een lokale vertrouwenspersoon die hun situatie goed kent. Niettegenstaande de daling van het aantal agentschappen blijft Crelan dus veel belang hechten aan een goede lokale aanwezigheid.

Toegankelijk en beschikbaar, ook tijdens corona

Corona had een grote impact op het maatschappelijke gebeuren, maar als essentiële dienstverlener bleef Crelan haar rol opnemen. Dankzij het enthousiasme en de flexibiliteit van onze kantoor-medewerkers bleef de deur van onze kantoren, mits het respecteren van gepaste beschermingsmaatregelen, openstaan voor de klanten. In de perioden van algemene lockdown schakelde Crelan over op advies op afspraak.

Deze aanpak loonde want ondanks de moeilijke omstandigheden realiseerde Crelan mooie productieresultaten in vrijwel alle domeinen, verwelkomde ze nieuwe klanten en won ze marktaandeel.

Competentiecenters voor advies aan ondernemers

Via adviesbankieren wil Crelan zich onderscheiden. Daarom schenkt de bank veel aandacht aan de vorming van competente adviseurs die zo dicht mogelijk bij de klanten staan. Ook voor de professionele klanten - ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds - wil Crelan een referentie zijn op het vlak van

adviesverlening. Hiervoor werkt Crelan met gespecialiseerde competentiecentra. Dit zijn agenten die naast advies aan particuliere klanten ook heel wat knowhow hebben opgebouwd in het begeleiden van professionele klanten en dus het best geplaatst zijn om hen te adviseren.

De competentiecentra zijn herkenbaar in het straatbeeld via een extern aangebracht 'label'.

Ze werken ook samen met de agentschappen uit hun buurt die niet over deze kennis beschikken. In dat geval kunnen de professionele klanten voor hun basisdienstverlening bijvoorbeeld beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap, terwijl ze voor het gespecialiseerde advies terecht kunnen bij het competentiecentrum. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecentrum.

Het businessmodel van zelfstandige agenten dichtbij de klant biedt ook in het professionele klantensegment nog heel wat ruimte tot groei.

Crelan blijft dan ook via opleiding verder investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers met de bedoeling om het aantal competentiecentra nog verder uit te breiden.

> Een nieuwe adviestool voor beleggers

Om de rol van beleggingsadviseur nog beter te kunnen opnemen, bereidde Crelan in 2020 de ingebruikname van een nieuwe beleggingstool voor. CWM (Crelan Wealth Management), zoals deze

tool heet, zal in de lente van 2021 geïmplementeerd worden.

> Uitbreiding van het digitale aanbod

In 2020 investeerde Crelan verder in de uitbreiding van de digitale diensten en realiseerde ze een eerste project in het kader van 'open banking':

- **Toegang tot myCrelan en Crelan Mobile nu ook mogelijk zonder zichtrekening**

Voortaan kunnen klanten die geen Crelan-zichtrekening hebben ook een myCrelan-abonnement openen en de app Crelan Mobile activeren. Rekeningen, beleggingen en kredieten opvolgen wordt nu ook voor hen een stuk efficiënter, net als het activeren van digitale rekeningafschriften of het ontvangen van fiscale documenten voor pensioensparen en woonkredieten.

- **Beheer limieten**

Crelan-klanten kunnen sinds juli binnen een vooropgesteld kader zelf de daglimiet voor overschrijvingen via myCrelan bepalen. Hierbij adviseert de bank haar klanten wel om in het kader van phishing weloverwogen te werk te gaan en nooit persoonlijke geheime informatie zoals toegangs- en transactievalidatiecodes te delen.

- **Klantgegevens actualiseren**

Banken moeten in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering

van terrorisme de gegevens van hun klanten up-to-date houden en bijkomende gegevens opvragen. Door deze vragenlijst via myCrelan beschikbaar te stellen hoeven de klanten hiervoor niet bij hun Crelan-kantoor langs te gaan.

- **Extra functionaliteiten in Crelan Mobile**

Overschrijvingen boven de limiet zijn voortaan mogelijk doordat een 'step up'-authenticatie via de digipass werd toegevoegd. Daarnaast is het nu ook mogelijk om non-SEPA-overschrijvingen in te voeren, het begunstigenbestand te beheren, fiscale attesten en uitgavenstaten van kredietkaarten te consulteren en een pdf op te vragen van een transactie. Omdat de mobile app ook gebruikt kan worden op een tablet en de afzonderlijke tablet-applicatie quasi niet meer gebruikt werd, heeft Crelan de tablettoepassing stopgezet.

- **Open Banking, externe rekeningen toevoegen aan myCrelan en de mobile app**

In het kader van PSD2 (Payment Services Directive 2) wil Crelan optreden als TPP (Third Party Provider). Een eerste stap in die zin nam

de bank door klanten de mogelijkheid te bieden om zichtrekeningen die ze aanhouden bij andere Belgische banken toe te voegen in myCrelan en in Crelan Mobile. Vanaf dat moment kunnen ze via de Crelan-toepassing de saldi, de transactiehistoriek en transactiedetails van deze rekeningen opvolgen. In een volgende fase, gepland in 2021, zal het ook mogelijk worden voor de klanten om overschrijvingen uit te voeren met deze rekeningen via de Crelan-toepassing.

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2020 maken 1.110 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 739 voor Crelan werken, 14 voor Crelan Insurance en 357 voor Europabank.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.624 medewerkers aan de slag met een statuut van gedelegeerd agent of als loontrekkende medewerker van een gedelegeerd agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 2.734.

Meer informatie over de samenstelling en de diversiteit van het personeelsbestand van Crelan is opgenomen in het duurzaamheidsverslag van de bank.

Nieuwe collega's digitaal welkom heten

Hoewel het personeelsbestand globaal gedaald is, voornamelijk door de niet-vervanging van pensioengerechtigde medewerkers, wierf Crelan in 2020 ook 29 nieuwe medewerkers aan.

In totaliteit vulde de bank 41 vacatures in, waarvan bijna 30% via interne mobiliteit.

Corona zorgde ook hier voor heel wat uitdagingen vermits de hele aanwervingsprocedure en daarna de introductie en de effectieve opstart uitsluitend digitaal verliepen.

De talent partners werkten nauw samen met de betrokken leidinggevenden en de collega's van de nieuwkomers om hen een goede omkadering te bieden en hen wegwijs te maken in de nieuwe job.

In het najaar startte een nieuwe groep van 3 young graduates bij Crelan. Deze collega's zullen de komende 2 jaar een specifiek traject volgen waarbij ze de verschillende uitdagingen en specialisaties binnen de domeinen HR en IT zullen verkennen.

Top Employer: vijfmaal op een rij

Ook in 2020 mocht Crelan het label Top Employer voeren. Dat was meteen het vijfde jaar op rij dat het Top Employer Instituut deze erkenning aan Crelan toekent en dat de bank slaagt in het uitgebreide onderzoek dat aan deze titel voorafgaat.

Crelan wil zorg dragen voor de collega's door hen een aangename werkomgeving, een goede begeleiding en groeipotentieel aan te bieden. Het jaarlijkse onderzoek van Top Employer screent de personeelswerking en het personeelsbeleid grondig en vergelijkt het met een benchmark. Op die manier weet de bank waar ze sterk in is, waar ze nog aan kan werken en wordt ze continu getriggerd.

Uit een rondvraag bij de nieuwe collega's blijkt dat 35% van hen wist dat Crelan het Top Employer-label heeft en dat dit element een positieve invloed uitoefende om bij de bank te solliciteren.

Digitaal leren neemt het voortouw

Corona zorgde ook voor een ommezwaai in het vormingsaanbod.

90% van de trainingen voor collega's van de hoofdzetel verliepen in 2020 via e-learning en webinars.

Voor nieuw startende collega's voorzag Crelan blended-learningtrajecten en ook bij het opleidingsaanbod voor de kantoormedewerkers kwamen de onlinesessies in een stroomversnelling.

Voor de collega's van de hoofdzetel organiseerde Crelan 73 verschillende trainingen in eigen huis. Voor de collega's van het kantorennetwerk bood de bank naast de klassieke startertrajecten voor bank, beleggen en kredieten nog 36 bijkomende opleidingen aan.

Specifieke leertrajecten zoals een leadershiptraject, een opleiding voor young professionals en een leertraject voor startende klantenadviseurs in de agent-schappen vulden het reguliere aanbod aan.

Tot slot stelde Crelan ook de nieuwe online leerplatformen LinkedIn Learning en Secure Code Warrior ter beschikking van de collega's. Naar het jaareinde bereidde Crelan de introductie van GoodHabitx voor. Dit nieuwe platform zal vanaf januari 2021 opleidingen in heel diverse thema's aanbieden zoals: taalopleidingen, teamwork, communicatieskills, stressmanagement, brainstorming, projectmanagement... Het aanbod is gericht op persoonlijke ontwikkeling en biedt de collega's

de mogelijkheid om op eigen tempo nieuwe vaardigheden aan te leren.

Duidelijkere functies

Met een nieuw functiemodel - dat bestaande, gedetailleerde functiebeschrijvingen bundelt in een meer generiek model - wil Crelan meer duidelijkheid en inzicht geven in mogelijke groeipaden binnen de bank. Zo wil de bank de interne mobiliteit en de duurzame inzetbaarheid stimuleren. In 2020 is het project inhoudelijk (nieuwe functiebeschrijvingen, wegingen, toewijzingen) en het communicatieplan in samenwerking met de sociale partners uitgewerkt. Begin 2021 wordt het jobframework dan effectief uitgerold en toegepast in de systemen.

Flex Income Plan

In mei 2020 introduceerde Crelan het Flex Income Plan. Met dit cafetariaplan kunnen personeelsleden op vrijwillige basis hun eindejaarspremie voor maximaal de helft omzetten in één of meerdere voordelen op vlak van mobiliteit, terugbetaling individueel pensioensparen en work life balance.

Dit plan geeft de collega's meer vrijheid bij het samenstellen van het individuele loonpakket. Via regelmatige bevragingen naar de bevindingen van de collega's wil Crelan dit systeem nog verder uitbreiden.

Verlenging cao maaltijdcheques

De bank verlengde in december de cao van bepaalde duur over de toekenning van maaltijdcheques.

The corona way by Crelan: health & service

Vanaf maart stond het hele maatschappelijke bestel op zijn kop en moest iedereen zich aanpassen aan een ongekende levens- en werkstijl met heel wat restricties.

Twee uitgangspunten hebben altijd centraal gestaan in de manier waarop Crelan de crisis aanpakt, namelijk enerzijds de gezondheid en het welzijn van haar medewerkers, agenten, klanten en leveranciers beschermen en anderzijds als essentiële dienstverlener haar klanten de kwalitatieve service blijven leveren waarop ze recht hebben.

Nog voor thuiswerken verplicht werd, had Crelan al het initiatief genomen om alle collega's van de hoofdzetel het vertrouwen te schenken om volledig te kunnen thuiswerken. Dit zorgde voor een omvangrijke logistieke organisatie, maar het initiatief werd wel gewaardeerd door de collega's. Op die manier konden ze van op afstand in alle veiligheid werken en ook de kinderen opvangen indien nodig.

Homeworking heeft sowieso het voortouw genomen in 2020, maar in de perioden buiten de lockdowns, bood Crelan haar medewerkers ook de

gelegenheid om op vrijwillige basis op de hoofdzetel te werken in een tweeploegensysteem waarbij een week thuiswerk en een week zetelwerk afwisselden.

Op de hoofdzetel en in de agentschappen nam Crelan uiteraard alle veiligheidsmaatregelen zoals 1,5 m. afstand, mondklappers, gel, schermen en een aangepast poetsschema.

Om het thuiswerk te faciliteren nam Crelan begeleidende maatregelen zoals het ter beschikking stellen van materiaal, van een psychosociale hulplijn bij onze Externe Preventiedienst Securex, van tips rond ergonomie, enz. Bovendien werd de mogelijkheid geboden om via een groepsaankoop aan een voordelig tarief een bureaustoel aan te kopen.

Aan de hand van een digitale bevraging peilde de bank ook naar het sentiment en mening van de medewerkers over de aanpak van de gezondheidscrisis.

Via verschillende initiatieven zoals info-video's, een fotowedstrijd, het toesturen van een pakket herbruikbare mondklappers voor de familie, e-pero's, een feestmand op 31 december en een digitale nieuwjaarsmeeting heeft de bank de groepsgeest en het moraal van de collega's ondersteund.

Daarnaast liepen ook enkele algemene initiatieven rond welzijn op het werk zoals opleidingen stressmanagement en het proactief opmerken van burn-outsignalen en de invoering van het programma

Care@Crelan dat de opvang en begeleiding van langdurig zieke collega's centraal stelt.

New way of working

Door de coronacrisis hebben we anders leren werken: vanop afstand en digitaal. Crelan wil de positieve ervaringen uit deze nieuwe manier van werken meenemen en startte dan ook het project New way of working op. Het project zal in overleg met de sociale partners vastleggen hoe we na corona zullen werken.

De klemtoon ligt op meer autonomie over de plaats van werk, de manier waarop een collega zijn werk regelt en in verband met duurzame mobiliteitskeuzes. Hierbij zal aandacht uitgaan naar output en een sterke samenwerking. Om deze nieuwe werkwijze te ondersteunen en faciliteren zal de bank investeren in opleiding voor aangepaste leiderschapstijlen, in outputmanagement, in een aangepaste ergonomie en inrichting van het hoofdkantoor en in moderne IT-applicaties.

IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling

40 grote en 150 kleinere projecten

40 grote en 150 kleinere businessprojecten stonden op de IT- menukaart 2020. Dit waren zowel in eigen beheer uitgewerkte projecten als uitbestede opdrachten die de IT-teams opvolgden en coördineerden.

Enkele van de belangrijkste opleveringen waren:

- Het invoeren van extra functies bij de digitale kanalen Crelan Mobile en myCrelan (meer informatie hierover is beschikbaar onder het punt 'Uitbreiding van het digitale aanbod' op blz. 69);

- de technische implementatie van de Comarch-applicatie in het kader van de nieuwe Crelan Wealth Management-tool, gepland voor 2021;
- het toevoegen van extra functies in de kredietapplicatie Creops waardoor kredieten zonder gemandateerde Crelan-rekening mogelijk worden en het lasten- en inkomstenbeheer efficiënter verloopt.

Een veilige bankomgeving

In het kader van de continue aandacht voor een veilige bankomgeving deed Crelan in 2020 ook enkele omvangrijke investeringen zoals:

- een aangescherpte beveiliging tegen zogenaamde DDOS-aanvallen (Distributed Denial Of Service). Dergelijke aanvallen hebben een destabilisatie van applicaties tot doel;
- een versterkte beveiliging van de interne businessapplicaties, de zogenaamde De-Militarized Zone (DMZ), door een renovatie van de componenten van het datacenternetwerk;
- de introductie van een nieuw platform voor de digitale kanalen myCrelan en Crelan Mobile. Dit platform biedt naast extra beveiliging tegen ongewenste inmenging ook meer schaalgrootte en extra cloudfaciliteiten;
- Het activeren van de recentste softwareversies voor alle kritische databankbeheersystemen en voor de bedrijfskritische applicaties.

Tot slot werd in het kader van New Way of Working ook een project opgestart dat in 2021 een centrale aansturing en beheer zal opzetten voor alle toestellen die op dat moment met het Crelan-netwerk connectie maken.

Logistieke projecten

2020 was een extra druk jaar in het kader van de logistieke infrastructuur.

Door de COVID-19-pandemie en de genomen veiligheidsmaatregelen moest in maart de capaciteit afstandswerken in een korte tijdspanne exponentieel uitgebreid worden. Gelukkig was thuiswerken al ingeburgerd in de bank, maar de transformatie naar 100% afstandswerken vroeg niettegenstaande heel wat inspanning.

En ook in het kader van het project New Way of Working, waarmee Crelan de werkplek van de toekomst wil voorbereiden, zetten de IT-collega's in het najaar de eerste logistieke stappen en voorbereidingen.

Een eerste realisatie hiervoor is gepland begin 2021 met het vervangen van de Thin-client-toestellen door laptops. Elke zetelmedewerker zal dus voortaan met een laptop werken op de zetels en thuis.

Voor de kantoormedewerkers is dezelfde actie ingepland voor de tweede jaarhelft van 2021 en deze gaat gepaard met de volledige uitrol van een nieuw WAN-netwerk (Wide Area Network) dat de

capaciteit van het netwerk verder stevig verhoogt. Hierdoor zullen ook de mogelijkheden om videoconferenties te organiseren toenemen.

Voorbereiding voor het AXA-project

In de drukke agenda van de IT-collega's ging ook veel aandacht naar de verdere voorbereiding van de overname van AXA Bank.

Het accent lag hierbij op het uittekenen van het toekomstige IT-landschap voor de fusiebank, de planning van de migratie en integratie van datagegevens en het inschatten van de workload en de nodige budgetten. Hiervoor wierf Crelan ook enkele nieuwe IT-collega's met specifieke kennis aan.

Het beheer van de portefeuille

Het financieel beleid en het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille bij de groep Crelan is gestoeld op veiligheid en zekerheid.

Voor het financieel beleid wordt het rente-, optie- en liquiditeitsrisico onder diverse gesimuleerde stress-scenario's opgemeten. Het opgelegde en goedgekeurde limietenkader zorgt ervoor dat de rentabiliteit en solvabiliteit onder geen enkel beding in het gedrang mogen komen.

Het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille wijzigde niet in 2020. De portefeuille is een onderdeel van de buffer aan hoog-liquide activa om toekomstige periodes van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Obligaties zijn immers makkelijk mobiliseerbaar door ze te gebruiken als onderpand in interbancaire ontleningen.

In 2020 maakte Crelan hiervan gebruik door deel te nemen aan het TLTRO3-programma van de ECB waarbij op korte termijn liquiditeiten werden aangetrokken aan -1%, weliswaar onder voorwaarde van voldoende productie aan kredieten.

Door de relatief lage rentestanden in 2020 en om haar klanten te ondersteunen tijdens de COVID-19-crisis verkoos Crelan om de overvloedige liquiditeiten eerder te mobiliseren in de kredietportefeuille dan in de obligatieportefeuille. De gemiddelde looptijden van de productie kredieten zijn gevoelig hoger dan de looptijden van het commercieel passief met het risico op de aantasting van de rentemarge bij substantiële rente- en curvebewegingen. Daarom maakt Crelan regelmatig gebruik van indekkingen via renteswaps.

Alice is al oud genoeg om buiten te spelen, zodat papa Hans in alle rust zijn creativiteit kan botvieren.

Alice, dochter van Hans Aelbrecht
fotograaf – designer

Crelan, een veilige bank

Binnen de bank zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor het Beheer van de risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die ervoor zorgen dat Crelan een veilige bank is en blijft.

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële, operationele en IT Security-risico's.
- het verlenen van advies in alle grote krediet-dossiers.
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9.
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten zoals ICAR (Internal control annual report), ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlverslag...

De bank richtte verschillende interne risicocomités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risicocomités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

De bank heeft ook een Risk Appetite Framework geïmplementeerd dat rekening houdt met een aantal belangrijke indicatoren voor de solvabiliteit, liquiditeit, rendabiliteit en andere parameters van de kredietportefeuille. De naleving van de limieten wordt minimaal driemaandelijks gecontroleerd.

De COVID-19-crisis vroeg heel wat aandacht van Risk Management. Periodiek stelde het team een stand van zaken op van de invloeden die de pandemie had op de verschillende risico's (kredietrisico, liquiditeitsrisico en operationeel risico). Op basis van deze bevindingen ondernam de bank de nodige acties om deze risico's adequaat te beheren.

Kredietrisico

Crelan beheerst het kredietrisico op basis van zowel het kredietbeleid als via een scheiding van machten bij de kredietactiviteit. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten worden jaarlijks geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en worden goedgekeurd door het Risicocomité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en -beheer. De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door een specifiek comité, met name Comeri.

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintenissencomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

Renterisico, liquiditeitsrisico en marktrisico

Sinds 2013 verloopt de opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten via een gecentraliseerde systematiek. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance is enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn:

- de globale Value at Risk (VaR), een model ontwikkeld door het departement Risk Management Finance voor alle financiële risico's van de groep zowel in normale als in stressomstandigheden;
- een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico;
- de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico;
- ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management valideert op haar beurt deze modellen.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

Het renterisico wordt ingedekt met financiële instrumenten zoals interest rate swaps, caps en swaptions.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten door een onafhankelijke validatie van de door ALM en Financieel Beleid gerapporteerde gegevens. Op die manier wil Crelan fouten uitsluiten in rapporten voor de regelgevende instanties, het financieel comité, het Directiecomité en de Raad van Bestuur.

Operationele risico's

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Het team Operational Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in welke mate processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management als beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal risicocorrespondenten die als taak hebben om de operationele

incidenten van hun processen te rapporteren en hiervoor gesensibiliseerd zijn.

De controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico's (Enterprise Risk Management) met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts,
- inherente risico's en de bestaande controles te identificeren,
- residuele risico's te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's uit te werken.

IT-Security risico's

De financiële sector is momenteel vaak het doelwit van aanvallen op de veiligheidsbarrières die ze heeft ingesteld. Als bedrijf komt het erop aan om continu te monitoren en de werking en organisatie adequaat af te stemmen op de risico's.

De bank splitste haar Security-werking op in twee niveaus, een zogenaamde eerste lijn die zich concentreert op de operationele opvolging en een tweede lijn die zich bezighoudt met het omschrijven van de risico's, het uitwerken van het beleid en het uitvoeren van de controles.

De bank maakte ook werk van een stappenplan om het intern bewustzijn over deze groeiende

risico's zoals hacking- en phishing-technieken, enzovoort verder te versterken.

Als onderdeel van een continu verbeteringsprogramma met verhoogde maatregelen en monitoring werd de infrastructuur van de bank verder beveiligd. Verschillende projecten met betrekking tot deze interne beveiliging werden gerealiseerd. Dit programma richt zich trouwens ook naar de elektronische dienstverlening aan klanten en naar de klantenbewustwording over het veilig bankieren. Zo heeft bijvoorbeeld de afdeling Compliance in 2020 opnieuw veel aandacht besteed aan sensibilisering rond het thema phishing, fraude en bescherming van de privacy.

De afspraken die we met leveranciers maakten over de veiligheid van onder meer de bescherming van private gegevens en geoutsourcete activiteiten werden versterkt en strikt gemonitord.

Deze elementen zijn uiteraard onderworpen aan een herhaaldelijke controle van de eerste en tweede verdedigingslijnen.

Tot slot investeerde Crelan in de voorbereiding van de toekomstige infrastructuur en organisatie van de bank met het oog op de overname en integratie van AXA Bank. Deze projecten nemen vanzelfsprekend van bij de start een toekomstgerichte beveiliging mee.

Recoveryplan

Crelan stelde een Recoveryplan (herstelplan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwingdrempels en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem)crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank.

Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan vier mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.

In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevarencijon te komen.

IFRS 9

In het kader van de implementatie van de nieuwe boekhoudkundige standaard IFRS 9 heeft Risk Management de nieuwe vereisten ingevoerd met betrekking tot de modellering van de risicoparameters.

ICAAP / ILAAP

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke minima waardoor het hoofd kan geboden worden aan stressscenario's.

Bij de beoordeling van de kapitaalvereisten spelen de kwaliteit en de relevantie van de interne modellen een belangrijke rol. De solvabiliteit hangt immers af van zowel de omvang van het eigen vermogen als van de kwaliteit (meer of minder risicovol) van de activa. De hoogte van het risico is dus vooral gebaseerd op de risicoweging die aan de verschillende activa wordt toegekend. Deze risicoweging is op haar beurt hoofdzakelijk het resultaat van door interne modellen (IRB) gemaakte voorspellingen van wanbetaling en van de potentieel verwachte verliezen.

Het IRB-raamwerk wordt periodiek herzien en gevalideerd door Crelan en de toezichthouder.

De kwaliteit van onze modellen en de daaruit voortvloeiende risico's toont aan dat de bank een zeer voorzichtige risicobenadering ontwikkelt, waardoor we eind 2020 een CET1-solvabiliteitsratio van ruim boven 21% hebben.

Data quality

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Dit project neemt enerzijds de governance en de effectieve uitwerking onder handen, anderzijds focust het op de gegevens van de kredietportefeuille om de dataprocessen verder te versterken.

Compliance

Minder betalingsfraude

Ook fraudeurs pasten hun werkwijze aan de nieuwe coronarealiteit aan en grepen meer naar de telefoon om consumenten thuis te misleiden. In die context heeft de bankenkoepel Febelfin in het najaar een sensibiliseringscampagne rond money mules (geldezels) gevoerd.

Crelan mailt u in principe enkel op werkdagen.

Crelan-kanten bleven in 2020 evenwel opvallend beter gespaard van schade door phishing dan het jaar voordien. De continue sensibilisering en de uitgewerkte preventiemaatregelen hebben op dat vlak hun nut aangetoond. Alertheid blijft evenwel aangewezen omdat de fraudepatronen steeds wijzigen en fraudeurs zeer driest te werk gaan in hun pogingen om klanten te misleiden.

Actualisatie van klantgegevens

In 2020 trad de omzettingwet van de vijfde Europese richtlijn ter voorkoming van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme in werking. Deze wet leidde onder meer tot een specifiekere afbakening van de groep klanten met het statuut van politiek prominente personen en tot aangepaste modaliteiten voor het raadplegen van het register van de uiteindelijk begunstigen van rechtspersonen en andere juridische entiteiten.

In de aanpak voor het antiwitwassen lag in 2020 de nadruk op de actualisatie van de klantgegevens. Dit met als doel om tot een nauwkeurigere risicoclassificatie en een meer fijnmazige monitoring van de betalingstransacties te komen.

Bij deze actualisatie worden de correctheid van de persoonsgegevens (adres, telefoonnummer...) gecheckt en bijkomende informatie ingewonnen over de aard en het doel van de klantenrelatie en over het te verwachten transactiepatroon.

Deze actualisatie voor alle klanten is in de tweede jaarhelft opgestart en loopt verder in 2021.

Gegevensbescherming

In 2020 werd verder gewerkt aan IT-projecten die de conformiteit van de gegevensverwerking met de privacy richtlijnen nog versterkt en die de privacy risico's beperken.

De bank noteerde geen noemenswaardige probleemmeldingen op vlak van bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

COVID-19 zorgde voor ongerustheid bij een aantal klanten

Bij het begin van de eerste lockdownperiode, vanaf midden maart, wensten een aantal klanten belangrijke tegoeden in cash op te nemen. Ontradend advies kon verscheidene, voornamelijk oudere klanten niet overtuigen om hun gelden doorheen deze crisis op rekening te behouden. Enkele maanden later evenwel zagen we het merendeel van deze cash-opnames terugkeren. Wellicht omdat duidelijk werd dat de COVID-19-crisis het financiële systeem niet onder druk zette.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de wet op het statuut en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep. In de Groep geldt een uniforme auditmethodologie en rapportering aan het Auditcomité.

Voor Europabank zijn de auditactiviteiten geheel toevertrouwd aan een eigen specifieke auditdienst.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft Interne Audit naar aanleiding van nieuwe reglementeringen en nieuwe of gewijzigde activiteiten ook in 2020 het "Audit Universum" geüpdatet.

De opdrachten die Interne Audit in 2020 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, compliance, kredieten, IT...

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt periodiek opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Inspectie van het Net

De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie kan ze nagaan of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van Compliance- en andere regelgeving, de verwerking van kredietdossiers, ...

Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van kascontroles, kluizencontroles en het respecteren van de wettelijke bepalingen.

Daarnaast bestaat er op de hoofdzetel een periodiek systeem van basiscontroles waarbij de kasverrichtingen van de agentschappen worden gecontroleerd. De gestructureerde aanpak en een frequente opvolging zorgen ervoor dat signalen snel kunnen opgevangen en verwerkt worden.

Naast de controle van de kasverrichtingen in de agentschappen, zijn er fraudepreventieonderzoeken en controles op de financiële gezondheid van de agenten. Deze controles omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening

Het team van kantoor Gurdebeke – Van Hal in Tielt organiseerde een verkoop van mondklappers en schonk de opbrengst aan de lokale stichting 'Me to you' die strijdt tegen leukemie.

Dhr. Vindevogel van 'Me to you' samen met Carine en Ilse van het kantoor.

van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, saldobevestigingen, controles na hold-ups...

Inspectie is daarnaast verantwoordelijk voor de uitwerking, actualisatie en coördinatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Het Charter dient als belangrijk referentiekader om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden.

Het kwaliteitsmodel van Inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vijf categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van drie elementen: de administratieve en boekhoudkundige correctheid, de financiële gezondheid en de inbreuken op het Crelan Charter.

De COVID-19-crisis beïnvloedde in sterke mate de inspectiebezoeken in 2020, waardoor deze aangevuld werden met extra controles vanop afstand.

Het Comité voor Opvolging van het Kwaliteitsmodel (COK) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en het bepaalt welke herstelacties er precies nodig zijn als reactie op de eventuele knipperlichten. Het COK behandelt daarnaast klachten als de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COK het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. Het BAC is samengesteld uit twee directieleden en vertegenwoordigers van Compliance, de Commerciële Directie, Juridische Zaken en Inspectie. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank

Een duurzame werking bij Crelan

Duurzaamheid als automatisme

Duurzaamheid zit in de genen van Crelan. Door onze strategie, ons werkterrein en onze beperkte omvang is onze werking per definitie al vrij duurzaam.

Zo is Crelan een nationale speler die zich richt op de kerntaken van een bankier, namelijk de gelden die spaarders en beleggers haar toevertrouwen omzetten in kredieten voor Belgische particuliere gezinnen en ondernemers. Crelan haalt met andere woorden geen inkomsten uit speculatieve transacties, maar ondersteunt ten volle de lokale initiatieven van haar klanten.

Als coöperatieve bank is Crelan niet beursgenoteerd. Net als elke onderneming willen we groeien en meerwaarde creëren, maar we kunnen dat op eigen tempo doen. Beslissingen worden steeds genomen vanuit een perspectief op lange termijn en vanuit een voorzichtige houding om de belangen van de bank, haar medewerkers, haar klanten

en haar coöperatieve aandeelhouders veilig te stellen.

Duurzaamheid in de praktijk

Crelan streeft naar een pragmatische benadering van het duurzaamheidsaspect met een continue aandacht voor een transitie naar een klimaatvriendelijke levenswijze.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een eerlijke, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor haar coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename en motiverende werkomgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;

- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal en een lening aan Incofin, een fonds gespecialiseerd in micro-financiering in derdewereldlanden.

Voor meer concrete informatie over onze duurzame werking nodigen we de lezer uit om ons jaarlijks gepubliceerde duurzaamheidsverslag te raadplegen. Deze verslagen vindt u op de website van Crelan.

Sport sponsoring

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dichter bij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als sponsor van een aantal sportdisciplines. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

Basketbal

Crelan op het parket met de Belgian Cats en de Belgian Lions!

Crelan steunt sinds mei 2019 onze nationale trots in het basketbal: de Belgian Cats en de Belgian Lions. Samen met de Belgische Basketfederatie wil Crelan verder bouwen aan de successen van de Cats & Lions. Crelan investeert ook in de toekomst en is de enige hoofdsponsor van de Young Belgian Cats & Lions (U20) en van de nationale ploeg 3x3, de nieuwe populaire 'street'-variant van het klassieke basketbal. De professionele ondersteuning van jonge Belgische talenten is hierbij van cruciaal belang. Deze initiatieven onderstrepen dat Crelan zich op lange termijn engageert voor het Belgische basketbal.

Veldrijden

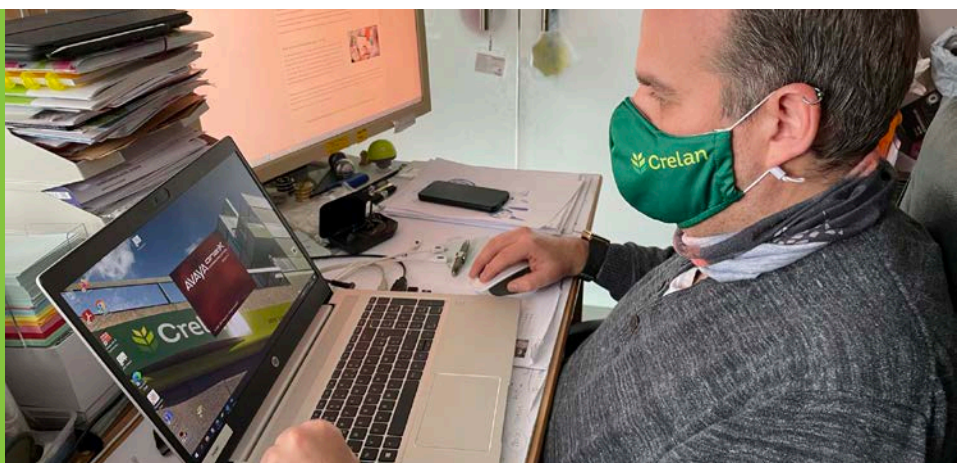
Sinds 2000 is Crelan actief als sponsor in het wielrennen, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. De filosofie was steeds om jong Belgisch wielertalent de kans te geven zich te ontplooiën en hen in de ploeg te omringen door enkele gevestigde waarden.

Crelan sponsort ook meervoudig wereld- en Belgisch kampioene Sanne Cant

Sinds september 2019 is Crelan hoofdsponsor van het dames veldritteam IKO-Crelan, met meervoudig Belgisch- en Wereldkampioene Sanne Cant als kopvrouw. Naast het ondersteunen van de Dames Elite engageert de bank zich eveneens in het opleidingstraject van de jeugdteams U17 en U19 zodat ook jong Belgisch veldrittalent alle kansen krijgt voor de toekomst.

“Een homeoffice is misschien geen clean desk, maar in tijden van corona is het belangrijk dat je toch je eigen plaatsje thuis hebt om je werk te kunnen doen.”

Sandy De Leus
IT service manager

Atletiek

Crelan is al sinds 2011 trouwe partner van de familie Borlée, die tot de wereldtop behoort in de 400m en de 4x400m. Als merkambassadeurs voor Crelan zijn Kevin, Jonathan, Dylan gedurende hun hele carrière bijzonder toegankelijk en open gebleven naar hun supporters toe, en dat

terwijl ze al 10 jaar aan de top van de internationale atletieksport staan. En dat is net wat Crelan zo belangrijk vindt, een gedreven en professionele dienstverlening aan haar klanten bieden in een gepersonaliseerde vertrouwensrelatie.

Bedanking

2020 stond volledig in het teken van de gezondheids crisis, een moeilijke periode voor ieder van ons. Niet in het minst voor diegenen die geconfronteerd werden met gezondheidsproblemen en/of met inkomstenverlies door de economische gevolgen van de lockdowns.

Als essentiële dienstverlener was het belangrijk dat we beschikbaar bleven voor onze klanten en hen op een veilige manier konden ontvangen. Vanuit de Raad van Bestuur hebben we de nodige acties en investeringen hiervoor van nabij opgevolgd en ondersteund, onder meer de snelle omschakeling naar perioden van 100% thuiswerk door de collega's van de zetels.

Solidariteit kan in dergelijke periode nóg meer een verschil maken. Daarom is de Raad ook verheugd met het mooie resultaat van de Crelan Foundation* in 2020. Toeval of niet, 21 van de 34 ondersteunde initiatieven in 2020 stonden in het teken van 'gezondheid'.

In datzelfde kader vonden de niet-uitvoerende leden van de Raden van Bestuur het belangrijk om in dit moeilijke jaar een deel van hun jaarlijkse bestuursvergoeding in te leveren en vervolgens dit bedrag aan te wenden voor de aankoop van herbruikbare mondmaskers voor de medewerkers en hun familieleden.

Dat Crelan in deze omstandigheden toch nog goede resultaten kan voorleggen, is niet alleen het resultaat van een doordacht beleid maar ook van de inspanningen en toewijding van onze medewerkers en het vertrouwen dat we krijgen van onze klanten en coöperatieve aandeelhouders.

In naam van alle leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo CV en van Crelan NV houden wij eraan u hiervoor van harte te danken.

In 2021 wensen wij iedereen het afscheid van corona en een nieuwe agenda met vele warme ontmoetingen toe.

Luc Versele
Voorzitter Raad van Bestuur
Crelan NV

Jean-Pierre Dubois
Voorzitter Raad van Bestuur
CrelanCo CV

* Meer informatie over de initiatieven in het kader van de Crelan Foundation is beschikbaar in het Duurzaamheidsverslag 2020 van Crelan en op www.crelan.be.

A man with short brown hair, wearing a white shirt, a dark vest, and patterned trousers, sits at a wooden dining table. He is holding a dark mug. The room is filled with numerous large potted plants, including Monstera and Philodendron. In the foreground, a large rug with a road pattern is covered with various toys, including a wooden train set, a red toy car, and many colorful balls. A large potted plant in a dark green pot is on the left, and another in a blue and white pot is on the right. The room has a high ceiling with ornate moldings and a large window in the background.

“Wherever life plants
you, bloom with grace.”

Tim Barbaix

senior medewerker controle en reporting operations

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven. Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be. Het verslag is een realisatie van de Directie Secretariaat-generaal en Corporate Communication van de Groep Crelan.

Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot: Ortwin De Vliegheer, Secretaris-Generaal en directeur Corporate Communication, general.office@crelan.be.

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2020

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van Groep Crelan (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2020, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 25 juni 2020, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2022. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 4 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2020 omvat, alsook het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 22.819.214.516 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 49.405.954.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2020, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial

Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kredietrisico met betrekking tot de kredietportefeuille

Beschrijving van het kernpunt

Per 31 december 2020 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 17.952.199.198 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 144.514.384.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum. Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizons, afhankelijk of het kredietrisico van de ontleners significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('stage 1') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('stage 2' en 'stage 3') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.

Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met de impact van historische verliezen aan de ene kant en toekomstgerichte informatie aan de andere kant. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, subjectief beoordeeld om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- ▶ de gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- ▶ assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontleners (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van falen (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- ▶ de opname van toekomstgerichte informatie;
- ▶ toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Aangezien de kredieten en de gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- ▶ We hebben het ontwerp en de effectiviteit van de controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontleners door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).
- ▶ We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.
- ▶ Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze experts ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van de modelmethodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).
- ▶ Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:
 - ▶ haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;
 - ▶ de kredietkwaliteit en de 'stage' correct heeft ingeschat, waarbij we in het bijzonder zijn nagegaan of de Groep voldoende aandacht heeft besteed aan de sectoren die het sterkst getroffen worden door de Covid-19 pandemie zoals horeca-, reis- en evenementensector; en
 - ▶ de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.
- ▶ Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's nagekeken, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (externe economische informatie), indien van toepassing. We zijn in het bijzonder nagegaan of deze toekomstgerichte informatie voldoende rekening houdt met de impacten van de Covid-19 crisis en in lijn is met de verwachtingen voor BBP en werkloosheidsgraad zoals gepubliceerd door de toezichthouders.
- ▶ Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.
- ▶ Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen van de Geconsolideerde Jaarrekening (toelichtingen 4.4 en 7.2) volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Waardering van derivaten en boekhoudkundige verwerking van indekkingen

Beschrijving van het kernpunt

Groep Crelan heeft renteswaps (IRS) en rente-opties (caps en swaptions) afgesloten om zijn renterisico af te dekken. Deze derivaten worden tegen reële waarde geboekt, met wijzigingen in deze reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Om het effect van deze wijzigingen in reële waarde via de winst- en verliesrekening te beperken, heeft Groep Crelan de meerderheid van deze derivaten toegewezen aan indekkingsrelaties op renterisico van portefeuilles van financiële activa of passiva (« portfolio fair value hedging »), zodanig dat deze portefeuilles van financiële activa of passiva eveneens worden gewaardeerd tegen reële waarde voor wat betreft het ingedekte renterisico. Deze herwaardering tegen reële waarde wordt geboekt in aparte daartoe bestemde lijnen van het actief of passief op de balans (« wijzigingen in de reële waarde van de ingedekte portefeuilles »).

Deze twee herwaarderingen tegen reële waarde (i.e. deze van de derivaten en deze van de ingedekte portefeuilles) neutraliseren elkaar in de winst- en verliesrekening, met enkel een netto effect voor de eventuele ineffectiviteit van de indekkingsrelatie.

Op 31 december 2020 hadden de derivaten gebruikt voor dekking positieve en negatieve reële waardes van respectievelijk € 20.321.360 en € -773.619.971, voor saldering met de corresponderende "collateral" (zie toelichting 4.16). De herwaarderingen van de financiële portefeuilles ingedekte activa en passiva bedroegen respectievelijk € 694.165.841 en € -9.383.220. Een ineffectiviteit van € 5.608.224 (winst) werd geboekt in de winst- en verliesrekening.

Het auditrisico situeert zich enerzijds in de waardering van de derivaten (via complexe waarderingstechnieken) en anderzijds in de correcte boekhoudkundige verwerking van de indekkingsrelaties (waarvan de documentatie aan zekere vereisten moet voldoen en die gebaseerd zijn op een aantal veronderstellingen inzake verwachte toekomstige vervroegde terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types leningen).

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- vergelijking van de reële waarde van de derivaten met de reële waarde zoals bevestigd door de externe tegenpartijen, in het kader van de zogenaamde « collateralisering ». Met de hulp van onze eigen waarderingsspecialisten hebben we de adequaatheid van de waarderingsmodellen beoordeeld, de gebruikte parameters

(rentecurves, volatiliteitscurves) vergeleken met marktgegevens en de reële waarde nagerekend voor een steekproef van derivaten;

- beoordeling of de voorwaarden tot saldering zoals vereist onder IAS 32 voldaan waren en of deze saldering correct werd berekend en getoond in de Geconsolideerde Jaarrekening;
- beoordeling van de bestaande indekkingsdocumentatie om vast te stellen of deze aan de criteria voldoet zoals beschreven in de « carved-out » versie van IAS 39 zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en beoordeling van de effectiviteitstoetsen om na te gaan of de indekkingsrelaties nog steeds effectief waren en of het ineffectieve gedeelte correct werd berekend. In het bijzonder hebben we het volume aan derivaten waarop dekking werd toegepast vergeleken met het geprojecteerde volume aan hypothecaire (en andere) leningen in de toekomst, rekening houdend met de veronderstellingen aangaande verwachte toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen, om eventuele overdekking te identificeren die de effectiviteit van de indekkingsrelatie in het gedrang zou kunnen brengen;
- onderzoek van het model ter voorspelling van toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen zoals gebruikt door de Groep en beoordeling van het correcte functioneren ervan in de afgelopen boekjaren;
- testen van de spreadsheets die worden gebruikt door de Groep om de indekkingsmodellen te bepalen om na te gaan of de boekingen correct waren en of de derivaten, waarvan de reële waarde op het moment van aanvang van de indekkingsrelatie niet nul was, correct werden verwerkt. We hebben deze spreadsheets afgestemd met enerzijds de onderliggende bronsystemen en anderzijds de Geconsolideerde Jaarrekening.

Tenslotte hebben we de geschiktheid van de informatie betreffende de derivaten zoals die

werd toegelicht in de Geconsolideerde Jaarrekening in de toelichtingen 4.12, 4.13.2, 4.16, 7.3.1 en 8.6 beoordeeld.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen

genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;

- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- ▶ het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- ▶ het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag, de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 12 april 2021

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

jean-francois
hubin

Digitaal ondertekend door jean-francois hubin
DN: cn=jean-francois hubin,
email=jean-francois.hubin@be.ey.com
Datum: 2021.04.12 19:45:09 +02'00'

Jean-François Hubin *
Partner

* Handelend in naam van een BV

21JFH0216